

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม
เรื่อง น้ำพริกปुสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง
ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.นิคม ชมภูหลง และคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้การตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขผลงานทางวิชาการนี้ จนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม และ ดร.รติพร ภาธรธวานนท์ คณะผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพงดร. ทองใส เทียบดอกไม้ ดร.นิคม ชมภูหลง นางลำพูน ประทีตสังข์ และนางเกษร บานชล คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ตรวจสอบและประเมินหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ เพื่อให้หลักสูตรและงานวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล คณะครู โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้แทนชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน และขอขอบใจนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือ และให้ความอนุเคราะห์ ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ กำลังใจที่ดีจากครอบครัว คุณพ่อ คุณแม่ และญาติ ๆ ทุกท่าน คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง หน้าที่การงานและประเทศชาติต่อไป

ปลื้มจิต ปะเสระกัง

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมุ่งสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
ผู้วิจัย	นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สังกัด	โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เตรียมความพร้อมของสถานศึกษาสำหรับการพัฒนาหลักสูตร 2) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมุ่งสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล 3) ทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น 4) นิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร 5) นำผลการนิเทศและประเมินผลหลักสูตรมาปรับปรุง และจัดทำหลักสูตร ฉบับสมบูรณ์ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง ประชาชน ชาวบ้าน ผู้แทนชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึก ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมุ่งสร้างรายได้ระหว่างเรียนและประเมินผลหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา มีความพร้อม ตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยมีการวางแผน แต่งตั้งคณะทำงาน ออกแบบเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เตรียมความพร้อมด้านสารสนเทศ และพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ

2. หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมุ่งสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ประกอบด้วย 10 หน่วยการเรียนรู้ คือหน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่าง หน่วยที่ 2 ข้อควรรู้ก่อนทำอาหาร หน่วยที่ 3 วัตถุดิบ น้ำพริกปูสมุนไพรมุ่งสร้างรายได้ หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมุ่งสร้างรายได้ หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์ หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร หน่วยที่

8 การตลาดเบื้องต้น หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรม หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง โดยใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ และทดสอบ รวม 28 ชั่วโมง

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกคน นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมด้านจิตพิสัย โดยรวมอยู่ในระดับดี และนักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนจากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมได้จริง

4. ผลการนิเทศการใช้หลักสูตร พบว่า การใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติในระดับดีมาก ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และมีความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูและสถานศึกษามีศักยภาพทางวิชาการ ผู้ปกครองและชุมชน ให้ความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนานักเรียนเป็น

5. มีการนำผลการนิเทศและการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

TITLE The School Curriculum Development using Local Wisdom of Selective Course on “Crab Herbal Chilli Paste Sauce” for Earning Income While Studying of Student, Ban Nong Kha Nong Ku Polo School

AUTHOR Ms. Pluemjit Paserakang

POSITION Director **ACADEMIC STANDING** Senior Professional Level

SCHOOL Ban Nong Kha Nong Ku Polo School
The Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 1

ABSTRACT

This research aimed to 1) Preparation of school for curriculum development, 2) Develop the School Curriculum using Local Wisdom of Selective Course on “Crab Herbal Chilli Paste Sauce” for Earning Income While Studying of Student, Ban Nong Kha Nong Ku Polo School, 3) Try out the curriculum, 4) Supervision and assessment the curriculum, 5) Bring the results of supervision and assessment of the curriculum to improve and create the complete edition of school curriculum. Population, Sample, and the informant group consisted of the director, teachers, and the school committees, students and parents, village sage, community representatives, and luminaries. Research instrument included focus group issues, questionnaire, interview form, assessment form, knowledge test on “Crab Herbal Chilli Paste Sauce”, and curriculum assessment issues. Qualitative data analysis using content analysis methods and quantitative data analysis using basic statistics such as percentage, mean, and standard deviation. The results were as follows:

1. The director, teachers, and the school committees were ready, aware and agreed to develop the school curriculum. They carry out curriculum development with planning, appointed a working group, and content design in accordance with the needs of the learners prepare for information, and develop teachers to have knowledge and ability.

2. The school curriculum using Local Wisdom of Selective Course on “Crab Herbal Chilli Paste Sauce” for Earning Income While Studying of Student, Ban Nong Kha Nong Ku Polo School consisted of 10 Units including: Unit 1 Local wisdom and income generation, Unit 2 Knowledge before cooking, Unit 3 Herb chili paste ingredients, Unit 4

Making herbal crab chili paste, Unit 5 Packing and preparation of product label, Unit 6 Cost calculation and price determination, Unit 7 Using technology in food preservation, Unit 8 Preliminary marketing, Unit 9 Distribution of chili crab herbs, and Unit 10 Table setting and side dishes by using the duration of learning management and testing for a total of 28 hours.

3. The results of try out curriculum were found that; the curriculum was able to develop students gained knowledge in making Crab Herbal Chilli Paste Sauce, with post-test scores higher than pre-test scores. Students have teamwork skills and work and occupational skills both overall were at the good levels, students' psychotic behavior overall were at a good level, and students can actually earn income while studying by selling "Crab Herbal Chilli Paste Sauce".

4 . The result of using curriculum were found that The results of the supervision of using the curriculum found that the use of the curriculum and the learning management have a very good level of practice. The results of the curriculum assessment found that the students earned income during their studies, and they have opinions and satisfaction with the curriculum overall were at the highest level. Teachers and school have academic potential, parents and community representatives cooperate in the development of teaching and learning management and student development very well.

5. The results of curriculum supervision and assessment were used to improve the curriculum and created a complete edition of school curriculum for learning management in further.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การบริหารสถานศึกษา	13
การบริหารงานวิชาการ	22
หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	35
หลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	62
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล	74
การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม	77
แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	102
การพัฒนาทักษะอาชีพ อาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน	109
ความพึงพอใจ	120
น้ำพริกปูสมุนไพโร	128
บริบทโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1	132
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	136
1. งานวิจัยในประเทศ	136
2. งานวิจัยต่างประเทศ	147

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 149
ระยะที่ 1	การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 151
ระยะที่ 2	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล.....153
ระยะที่ 3	การทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล.....163
ระยะที่ 4	การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร 165
ระยะที่ 5	การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ 171
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....172	
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 175
ระยะที่ 1	ผลการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา.....175
ระยะที่ 2	ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล 185
ระยะที่ 3	ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้าน หนองข้าหนองคูโปโล.....223
ระยะที่ 4	ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร 288
ระยะที่ 5	การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ 316
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....317
ความมุ่งหมายของการวิจัย 317	
สรุปผล 318	
อภิปรายผล.....326	
ข้อเสนอแนะ.....342	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	344
ภาคผนวก.....	356
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	357
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	404
ภาคผนวก ค หลักสูตรและตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	418
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ประเมิน และผู้ให้ข้อมูล	448
ภาคผนวก จ หนังสือราชการ.....	450
ภาคผนวก ฉ การเผยแพร่ผลงาน.....	463
ภาคผนวก ช ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	503
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างใบงานของนักเรียน	514
ภาคผนวก ฌ เกียรติบัตร.....	529
ภาคผนวก ญ การใช้หลักสูตรฯ และการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล.....	531
ประวัติย่อของผู้วิจัย	536

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	การสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการบริหารหลักสูตร	53
2	การสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม	99
3	ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	133
4	ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	134
5	การบูรณาการเนื้อหาการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร่วมกับการเรียนรู้หลัก สำหรับ การจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2561	135
6	แผนการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร่วม เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	179
7	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นกับหลักสูตรแกนกลางฯ เนื้อหาที่สอดคล้องกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	188
8	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม	191
9	ข้อมูลทั่วไปและความต้องการของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อ การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร่วม เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	196
10	โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพรร่วม เพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ระดับชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6	206
11	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรและนิยามศัพท์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	217
12	ผลการประเมินความเหมาะสมและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ฉบับร่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน	218
13	แผนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชา เพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร่วม เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล	223

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

14 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรเป็นรายบุคคล	225
15 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกตามทักษะ การทำงานเป็นทีม โดยรวมและรายด้าน	228
16 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน	229
17 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านร่วมวางแผน ทำงานเป็นทีม.....	231
18 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ.....	233
19 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านให้ความร่วมมือกับทีม	235

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

20	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านความตั้งใจในการทำงาน	237
21	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง	239
22	คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกตามทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมและรายด้าน	249
23	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน	250
24	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านเข้าใจขั้นตอนการทำงาน	252

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

25	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านพิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน	253
26	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว	255
27	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านตั้งใจและเข้มแข็ง.....	257
28	คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านมีความอดทนในการทำงาน	258
29	ผลการประเมินผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรของนักเรียน การจัดการเรียนรู้หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพร หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล.....	260

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

30	คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรม ด้านจิตพิสัย จากการทดลองใช้ หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล จำแนกตามการประเมินแสดงผลพฤติกรรม โดยรวมและรายด้าน	269
31	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล จำแนกเป็น รายบุคคล โดยรวมและรายด้าน	270
32	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล จำแนกเป็น รายบุคคล ด้านร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น	272
33	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล จำแนกเป็น รายบุคคล ด้านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	273
34	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล จำแนกเป็น รายบุคคล ด้านใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม	275

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

35	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านเป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม.....	277
36	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านรักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม	278
37	แผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล.....	288
38	ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน	290
39	ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน	291
40	ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน.....	293

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

41 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดย คณะกรรมการนิเทศ 3 คน	296
42 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล	303
43 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล	304
44 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มกับประเด็นการสนทนากลุ่ม	405
45 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามกับข้อคำถามแบบสอบถามความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล เพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล	406
46 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์และข้อคำถาม แบบสัมภาษณ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำหรับผู้ประกอบการ) เพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล	409
47 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกสมุนไพร	410

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

48 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และ ประเด็นการประเมินทักษะด้านการงานและการประกอบอาชีพ ทักษะ การทำงานเป็นทีม และแบบประเมินการแสดงพฤติกรรม	412
49 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์และข้อความ แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริก สมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล	413
50 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และ ประเด็นการประเมินหลักสูตร สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	416

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	8
2 ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	150
3 วิถีทัศน์ประกอบการประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น	176
4 การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูเพื่อรองรับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	185
5 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและพิจารณาสาระการเรียนรู้	191
6 การศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียน	195
7 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้การทำน้ำพริกปูสมุนไพรรของนักเรียนระหว่าง ก่อนทดลองและหลังทดลอง ของนักเรียน 14 คน	227
8 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 1	241
9 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 2	242
10 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 3	242
11 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 4	243
12 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 5	243
13 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 6	244
14 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 7	244
15 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 8	245
16 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 9	245
17 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 10	246
18 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 11	246
19 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 12	247
20 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 13	247
21 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 14	248
22 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 1	261
23 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 2	262
24 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 3	262
25 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 4	263
26 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 5	263

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
55 ปราชญ์ชาวบ้านสอนการสานชะลอม บรรจุภัณฑ์ชั้นที่สองเพิ่มมูลค่า	506
56 นักเรียนฝึกสานชะลอม	507
57 ทำน้ำพริกปูสมุนไพร นักเรียน ครู ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ปกครองร่วมด้วยช่วยกัน.....	507
58 กิจกรรมทำน้ำพริกปูสมุนไพร เตรียมสำหรับจำหน่าย.....	508
59 กิจกรรมทำน้ำพริกปูสมุนไพร เตรียมสำหรับจำหน่าย	509
60 ผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพรพร้อมจำหน่าย มีทั้งแบบกระปุกและชุดข้าวจี๊พร้อมทาน	510
61 นักเรียนผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร ที่ตลาดนัดท่าตูม.....	511
62 นักเรียนผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร ที่ตลาดนัดท่าตูม	512
63 เรียนรู้การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงให้สวยงาม และการนำเสนอผลงาน	513
64 เกียรติบัตรรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ป.4 - ป.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562.....	530
65 การใช้หลักสูตรจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	532
66 สร้างแหล่งเรียนรู้ “เลียงปuna” ในโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	533
67 ศึกษาดูงานและเยี่ยมชมการเลี้ยงปuna.....	534
68 มีทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพและสร้างรายได้ ระหว่างเรียน	535

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นอกจากพัฒนาความเข้มแข็งด้านการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ วิชาชีพ และพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรมแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ ให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง โดยจัดการศึกษาให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม และสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดไปจากรุ่นสู่รุ่น ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) อนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ และมาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน และประชาชนคนไทยทุกคน ที่ต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติร่วมกัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นรากเหง้าที่บ่งบอกถึงความเป็นมาของท้องถิ่นหรือสังคมนั้น ๆ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสู่การเรียนการสอน เป็นการนำคตินิยม ความเชื่อหรือหลักการพื้นฐานที่เกิดจากการสั่งสมหรือสืบทอดกันมา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรมที่แสดงออก ถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา (นันทวิช นุนารณ, 2560) การจัดการเรียนรู้สาระภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเปรียบเสมือนกระบวนการสืบทอดความรู้ประสบการณ์ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งทำได้หลายวิธีและใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ ได้หลากหลายและหาได้ในท้องถิ่น การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ โดยการจัดการเรียนการสอนตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีตสามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) มาตรา 27 ระบุให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และมาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดทำตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนใหม่มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล, 2562)

หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรที่ถูกสร้างขึ้นอย่างกว้าง ๆ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศได้นำไปปรับปรุงพัฒนาโดยสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่นเข้าในหลักสูตรและจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางจึงไม่มีการประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิลำเนาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตน ครอบครัว และท้องถิ่น ให้ความรักความผูกพัน ตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข สถานศึกษาจึงควรได้พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยบูรณาการการนำทรัพยากรท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ปลุกฝังให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้องค์ความรู้ในท้องถิ่นของตนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และปลุกฝังความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นของตนให้เกิดแก่ผู้เรียน ให้มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและสามารถใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่นในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ (ใจทิพย์ เขื่อนรัตนพงษ์, 2539; อ่างถึงโน อีระศักดิ์ แสนท้วม, 2558)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ของตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีวิถีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสืบสานและถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นมาตั้งแต่ครั้งบรรพกาล ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่มีการสืบสานต่อกันมาอย่างชัดเจน เมื่อเรานึกถึงน้ำพริกปูสมุนไพร ย่อมนึกถึงที่มาของภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านเกษตรกรรม ที่ต้องการกำจัดปูนา ศัตรูของนาข้าว โดยนำมาทำเป็นอาหารรับประทาน น้ำพริกปูสมุนไพร เป็นอาหารที่หาวัตถุดิบได้ง่ายในท้องถิ่น มีประโยชน์ และมีคุณค่าทางโภชนาการ มีการนำพืชสมุนไพรเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ได้แก่ ตะไคร้ ใบมะกรูด และกระเทียม ที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการดับคาวของปูนา ซึ่งตะไคร้ ใบมะกรูด และกระเทียมนี้ นอกจากช่วยเรื่องการดับคาวของอาหารแล้ว ยังเป็นพืชสมุนไพร อันทรงคุณค่าอีกด้วย

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำน้ำพริกปูสมุนไพรรื่น เพื่อบูรณาการสอดแทรกลงในสาระการเรียนรู้หลัก และใช้จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 สภาพปัญหาที่พบจากการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื้อหาการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรื่น เข้ากับสาระการเรียนรู้หลัก พบว่า การจัดการเรียนการสอนไม่ได้ผลเป็นรูปธรรม นักเรียนได้รับความรู้ แต่ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร เนื่องจากมีการกระจายเนื้อหาออกตามระดับชั้น นักเรียนมองไม่เห็นภาพการสร้างอาชีพ การสร้างรายได้ และการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน และปราชญ์ในท้องถิ่นไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ที่สามารถต่อยอดไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ขาดการส่งเสริมความตระหนักให้เห็นคุณค่าประเพณี วัฒนธรรม และปลูกฝังการรักท้องถิ่นแก่นักเรียน รวมถึงการเห็นคุณค่าของสัมมาอาชีพ รวมถึงยังขาดการบูรณาการเนื้อหาสาระที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง จึงควรพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะ เพิ่มเติมรายละเอียดให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์และจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถเกิดประสิทธิผลจากการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2561) จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เกิดแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหา ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ได้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรื่น เรียนรู้การประกอบอาชีพอิสระ และยังเป็นการสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้แก่ นักเรียนได้อีกด้วย จึงได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรื่น เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโลขึ้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และทุกภาคส่วน และมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างทั้งแก่สถานศึกษา นักเรียน ครู และชุมชน อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ มีความรักและความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานมรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นให้คงอยู่สืบต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ผลการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ เพื่อเตรียมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เป็นอย่างไร
2. ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร มีรายละเอียดอย่างไรบ้าง
3. การทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีผลเป็นอย่างไร
4. ผลการนิเทศและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สามารถสรุปผลและสะท้อนผลการประเมินอย่างไรบ้าง
5. จากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทำให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรอย่างไรบ้าง และหลักสูตรสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อเตรียมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
4. เพื่อนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
5. เพื่อนำผลการนิเทศและประเมินผลหลักสูตรมาปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ฉบับสมบูรณ์

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 กระบวนการบริหารหลักสูตร (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542; กรมวิชาการ, 2545; สมนึก ชาติทอง, 2548; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ (รายละเอียดดังในตาราง 1)

1.1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1.1.2 การจัดทำสาระของหลักสูตร

1.1.3 การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้

1.1.4 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร

1.1.5 สรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร

1.1.6 การปรับปรุงหลักสูตร

1.2 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร (Tyler, 1950) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 การวางแผนหลักสูตร

1.2.2 การพัฒนาหลักสูตร

1.2.3 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

1.2.4 การประเมินผลการเรียนรู้

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2.1.2 ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2.1.3 ครู จำนวน 6 คน

2.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน

2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 37 คน ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2.2.2 ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2.2.3 ครู จำนวน 6 คน

2.2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 3 คน
2.2.5 ศึกษานิเทศก์	จำนวน 1 คน
2.2.6 ประชาชนชาวบ้าน	จำนวน 2 คน
2.2.7 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561	จำนวน 15 คน
2.2.8 ผู้ประกอบการ	จำนวน 3 คน
2.2.9 ผู้ทรงคุณวุฒิ (ประเมินหลักสูตรฉบับร่าง)	จำนวน 5 คน

2.3 ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

2.3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	จำนวน 1 คน
2.3.2 ครู โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	จำนวน 2 คน
2.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 14 คน

2.4 ระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 48 คน ประกอบด้วย

2.4.1 ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2.4.2 ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2.4.3 ครู	จำนวน 6 คน
2.4.4 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	จำนวน 7 คน
2.4.5 ศึกษานิเทศก์	จำนวน 1 คน
2.4.6 ผู้แทนชุมชน	จำนวน 2 คน
2.4.7 ประชาชนชาวบ้าน	จำนวน 2 คน
2.4.8 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 14 คน
2.4.9 ผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 14 คน

2.5 ระยะที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

2.5.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	จำนวน 1 คน
2.5.2 ครูโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	จำนวน 7 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการบริหารหลักสูตร (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542; กรมวิชาการ, 2545; สมนึก ธาตุทอง, 2548; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ (รายละเอียดดังในตาราง 1)

- 1.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
- 1.2 การจัดทำสาระของหลักสูตร
- 1.3 การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.4 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร
- 1.5 สรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร
- 1.6 การปรับปรุงหลักสูตร

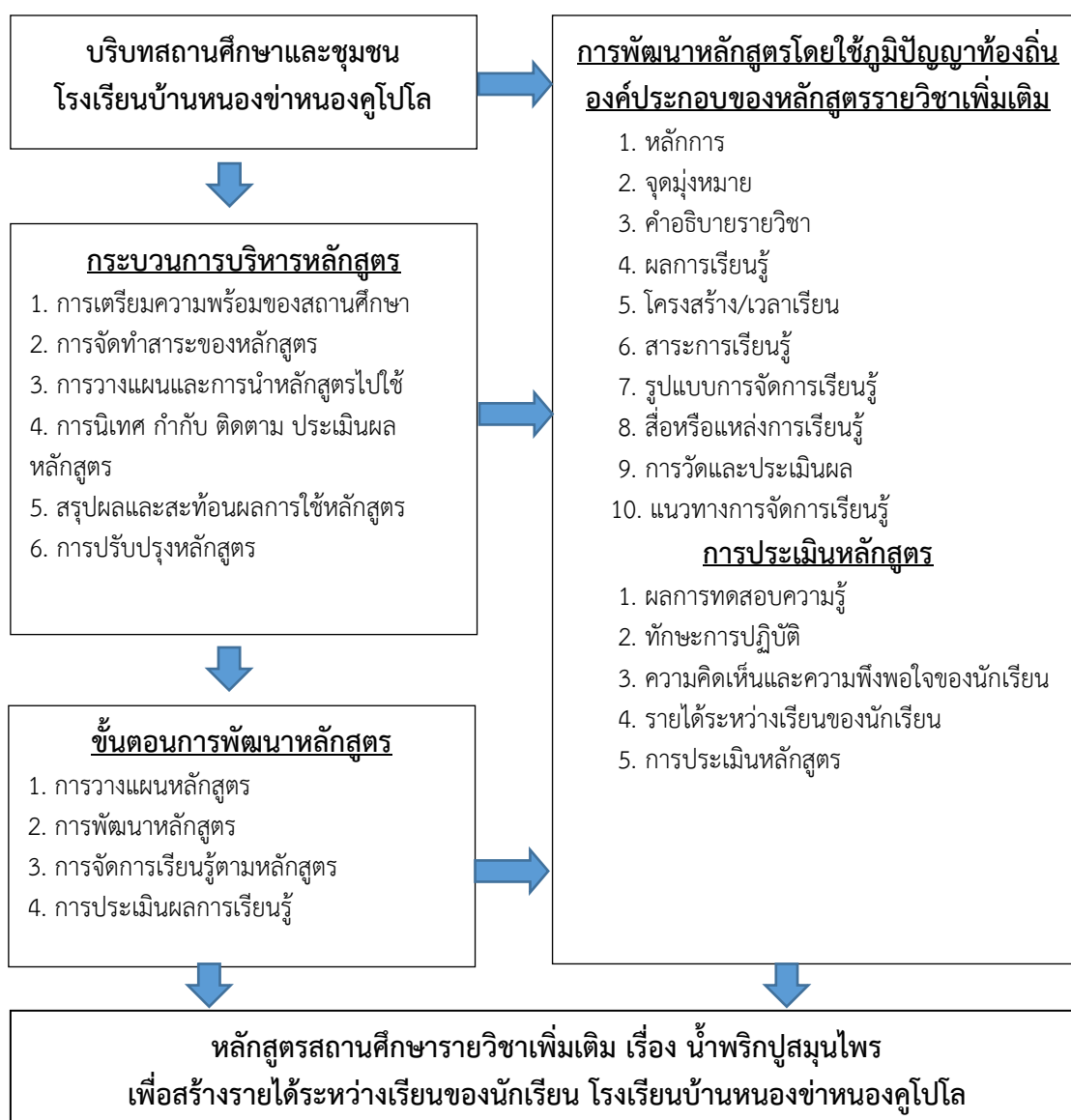
2. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร (Tyler, 1950) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 การวางแผนหลักสูตร
- 2.2 การพัฒนาหลักสูตร
- 2.3 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
- 2.4 การประเมินผลการเรียนรู้

3. องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม (Tyler, 1950; Taba, 1962; นิรมล ศตวุฒิ และคณะ, 2542; วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542; อารง บัวศรี, 2542; สุนีย์ ภูพันธ์, 2546; สยามล ทองขาว, 2555; ปิยวรรณ ทองสุข, 2557; นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์, 2558) ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ดังนี้ (รายละเอียดดังในตาราง 2 หน้า 97)

- 3.1 หลักการ
- 3.2 จุดมุ่งหมาย
- 3.3 คำอธิบายรายวิชา
- 3.4 ผลการเรียนรู้
- 3.5 โครงสร้าง/เวลาเรียน
- 3.6 สาระการเรียนรู้
- 3.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้
- 3.8 สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้
- 3.9 การวัดและประเมินผล

- 3.10 แนวทางการจัดการเรียนรู้
4. การประเมินหลักสูตร
- 4.1 ผลการทดสอบความรู้
- 4.2 ทักษะการปฏิบัติ
- 4.3 ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 4.4 รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
- 4.5 การประเมินหลักสูตร
- กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตรในลักษณะจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับจุดเน้นของชุมชน ท้องถิ่น ความต้องการ ความสนใจของนักเรียน

2. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน หมายถึง สารและประสบการณ์เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ โครงสร้าง/เวลาเรียน สารการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อ หรือแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแนวทางการจัดการเรียนรู้

3. กระบวนการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตร ทดลองใช้ และปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อเตรียมการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจ แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง 2) สำรวจสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ความจำเป็น และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตร 3) แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม 4) วางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ครอบคลุมการดำเนินการในสถานศึกษาและชุมชน 5) จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา 6) การอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

3.2 การจัดทำสาระของหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการบริหารสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา 2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางของสถานศึกษาและโครงสร้างหลักสูตร เพื่อกำหนดสัดส่วนระยะเวลาเรียนสำหรับรายวิชาเพิ่มเติม 3) จัดทำ ร่าง หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วยข้อมูล ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ของครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน กำหนดสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดสื่อการเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผล 4) พิจารณาร่างหลักสูตร โดยนำร่างหลักสูตร เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และเพิ่มเติมรายละเอียดของร่างหลักสูตร 5) ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อนำไปทดลองใช้

3.3 การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ 1) วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลา และวิธีการประเมินหลักสูตรแต่ละช่วง 2) สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน โดยจัดประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และทำความเข้าใจแผนการนำหลักสูตรไปใช้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ บทบาทของครู นักเรียน ปรากฏชาวบ้าน และการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตร 3) นำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และบันทึกผลการทดลองใช้ตามเวลาที่กำหนด

3.4 การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้ 1) วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร 2) นิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู 3) ประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล

3.5 การสรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ และสรุปผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้ทราบสัมฤทธิ์ผลจากการนำหลักสูตรไปใช้ โดยตรวจสอบตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และสะท้อนผลการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป โดยดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์และสรุปผลการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและ โดยภาพรวมจากการใช้หลักสูตร 2) สะท้อนผลการใช้หลักสูตร โดยวิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ ปัญหาอุปสรรค สิ่งที่ต้องพัฒนา

3.6 การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การนำผลจากการประเมินหลักสูตร ผลการนิเทศ และการสะท้อนผลการใช้หลักสูตร มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยเสริมในจุดที่แข็ง และปรับแก้ไขในจุดที่อ่อน ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาผลจากการประเมินหลักสูตร ผลการนิเทศ และการสะท้อนผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำสู่การปรับปรุงหลักสูตร 2) ปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง แนวคิด แนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน หรือชาวบ้าน ซึ่งได้รับการสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ บรรพบุรุษ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร คือ น้ำพริกปูสมุนไพรม

5. น้ำพริกปูสมุนไพรม หมายถึง อาหารประเภทน้ำพริกที่มีปูนาเป็นส่วนประกอบหลัก และเพิ่มเติมรสชาติ และคุณค่าทางอาหารโดยนำสมุนไพรม ได้แก่ หอมแดง กระเทียม ตะไคร้ ใบมะกรูด มาใช้เป็นส่วนประกอบและรับประทานร่วมกับผักสดชนิดต่าง ๆ

6. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคู

โปโล จำนวนรวม 9 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู 1 คน ทำหน้าที่ในฐานะ คณะกรรมการสถานศึกษาด้วย

7. ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ครูโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ร่วมด้วย

8. ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโลร่วมด้วย

9. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

10. ผู้แทนชุมชน หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่บ้านหนองคู ตำบลท่าตุม อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ และเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน

11. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

12. ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร และเป็นผู้ถ่ายทอดสูตรการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อนำมาใช้จัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

13. รายได้ระหว่างเรียน หมายถึง รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ที่ได้จากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรรของนักเรียน

14. ความคิดเห็น หมายถึง ทศนคติหรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งสามารถอธิบายได้โดยการแสดงความคิดเห็น ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความคิดเห็นของนักเรียน

15. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในทางบวกคือมีความพึงพอใจ หรือในทางลบคือไม่พึงพอใจ พิจารณาจากการเกี่ยวข้องกับปัจจัยกระตุ้น โดยเมื่อเกิดความพึงพอใจอาจไม่มีการแสดงออก หรืออาจมีการแสดงออกเป็นพฤติกรรม คำพูด หรือการแสดงความคิดเห็น โดยในการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดความพึงพอใจของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ต่อไป

2. สถานศึกษาได้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

3. ครูได้รับความรู้การจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาบทบาทของครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น รวมถึงการวัดผลตามสภาพจริง และได้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระอื่น ๆ ต่อไป

4. นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและการประกอบอาชีพ ได้ฝึกทักษะด้านการทำอาหาร การผลิต การจำหน่ายสินค้า และการประกอบอาชีพ ได้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรม มีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพด้วยความสุจริต มีรายได้ระหว่างเรียน มีความรู้ เกิดทักษะ และสร้างช่องทางในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน และประกอบอาชีพในอนาคตสืบต่อไป

5. ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร่วมกับนักเรียน และได้มีส่วนร่วมสร้างผลิตภัณฑ์ น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้แก่ นักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

6. ชุมชนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยอำนวยความสะดวกด้านแหล่งเรียนรู้และทำหน้าที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านให้ความรู้แก่นักเรียนในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร และการจัดทำบรรจุภัณฑ์ด้วยวิธีจักสาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาสาระ ที่สำคัญของแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการ
3. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
4. หลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
5. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
6. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม
7. แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. การพัฒนาทักษะอาชีพ อาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน
9. ความพึงพอใจ
10. น้ำพริกปูสมุนไพรร
11. บริบทโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 12.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 12.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กร นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ณัฐธรา พวงจันทร์ (2553) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

ถวิล อรัญเวศ (2553) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอน ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบเพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน ผู้บริหารที่ดีจะต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมาย ที่วางไว้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในด้านของการกำหนดรูปแบบและเทคนิควิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายขององค์กร ซึ่งผู้ที่จะมีบทบาทในการใช้กระบวนการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

สุพัตรา ปทุมคณารักษ์ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สุภัค ยมพุก (2557) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้อง ที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานให้บริการด้านการศึกษา โดยผ่านการควบคุม การสร้างความร่วมมือ และความรับผิดชอบต่อนักเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและความบรรลุตามความต้องการของสังคม

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้อธิบายความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2545) ได้ให้ความเห็นไว้ในการประชุมสัมมนา เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทยว่า ในการจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องอาศัยองค์กรปฏิบัติงานหลัก คือ สถานศึกษา ซึ่งหมายรวมถึง การปฏิบัติงานและภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดีและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เพราะว่าการดำเนินงานมิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ร่วมงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ปิยะ โกฏิแสน (2560) ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา คือ การมีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารให้กับผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยรับผิดชอบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการมุ่งเน้นให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ดำเนินไปได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาต้องอาศัยผู้บริหารในการนำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน จึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการบริหารจัดการองค์กรตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (2550) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ กฎกระทรวง โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านวิชาการ จำนวน 17 งาน ดังนี้

3.1.1 พัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น

3.1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

3.1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3.1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.1.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

3.1.7 การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

3.1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3.1.9 การนิเทศการศึกษา

3.1.10 การแนะแนว

3.1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

3.1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ

3.1.13 การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

3.1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

3.1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

3.1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.2 ด้านงบประมาณ จำนวน 22 งาน ดังนี้

3.2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

3.2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

- 3.2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 3.2.4 การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 3.2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 3.2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณ
- 3.2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
- 3.2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 3.2.9 การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 3.2.10 การวางแผนพัสดุ
- 3.2.11 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 3.2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.2.13 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 3.2.14 การจัดหาพัสดุ
- 3.2.15 การควบคุม ดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 3.2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 3.2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 3.2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน
- 3.2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 3.2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 3.2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 3.2.22 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 20 งาน ดังนี้
 - 3.3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.3.6 การลาของบุคลากรสังกัดสถานศึกษาที่ไม่มีระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะ
 - 3.3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.3.9 การสั่งพักราชการและการให้ออกจากราชการไว้ก่อน

การศึกษา

- 3.3.10 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.3.12 การออกจากราชการ
- 3.3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา
- 3.3.19 การริเริ่ม ส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร
ทางการศึกษา
- 3.3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.4 ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 22 งาน ดังนี้
 - 3.4.1 การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 3.4.2 การประสานและการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา
 - 3.4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 - 3.4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
 - 3.4.5 การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
 - 3.4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
 - 3.4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 3.4.8 การดำเนินงานธุรการ
 - 3.4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 3.4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
 - 3.4.11 การรับนักเรียน
 - 3.4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
 - 3.4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
 - 3.4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 3.4.15 การทัศนศึกษา
 - 3.4.16 งานกิจการนักเรียน
 - 3.4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

3.4.18 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

3.4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

3.4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

3.4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

3.4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ได้จัดทำคู่มือบริหารโรงเรียนใน โครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล โดยกำหนดขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ จำนวน 17 งาน ดังนี้

1.1 พัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน
สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ จำนวน 22 งาน ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

- 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
- 2.4 การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณ
- 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
- 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.9 การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10 การวางแผนพัสดุ
- 2.11 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์
หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.13 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุม ดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
3. ด้านการบริหารงานบุคคล จำนวน 20 งาน ดังนี้
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทาง
การศึกษา
 - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.6 การลาของบุคลากรสังกัดสถานศึกษาที่ไม่มีระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะ
 - 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- 3.19 การริเริ่ม ส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน 22 งาน ดังนี้

- 4.1 การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานและการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา

4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

จากขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีขอบข่าย
และภารกิจงานที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารบุคคล
และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยแต่ละด้านมีภาระงานแยกย่อยออกไป ดังนี้ ด้านวิชาการ มีภาระงาน
จำนวน 17 งาน ด้านงบประมาณ มีภาระงาน จำนวน 22 งาน ด้านการบริหารบุคคล มีภาระงาน
จำนวน 20 งาน และด้านการบริหารทั่วไป มีภาระงาน จำนวน 22 งาน

การบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้สถานศึกษาได้มาตรฐาน
และคุณภาพ งานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของ
สถานศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ได้มีนักวิชาการให้
ความหมายไว้ ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง
กระบวนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุง
พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น
ผู้บริหารต้องบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งผลให้นักเรียน
มีคุณภาพตามที่ต้องการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า
หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมี
คุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การ
บริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการ

เรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สุภค โอฬาริยกุล (2556) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

เสาวภา นิสมโกมล (2558) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม ดูแล ด้านการพัฒนากระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างในขอบข่ายของงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนหรือผู้รับบริการ

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน ซึ่งนักวิชาการหลายท่านถือว่า เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ และงานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเกิดคุณภาพ นักวิชาการได้ให้ทัศนะถึงความสำคัญการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

ชาตมังกร เลนคำมี (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือการดำเนินงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ งานวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญในการบริหารงานโรงเรียน แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ด้านนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิชาการและเข้าใจขอบเขตการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี

ชาลินี ฉายารัตน์ (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลัก หรือ ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่เป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดผล การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

นิรชร มีสุขโข (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการมีความสำคัญสูงสุด จึงเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะต้องสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือครูผู้สอนทางด้านวิชาการทุกด้าน งานวิชาการจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ครูจะต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถเป็นอย่างดี

รัตน อำนวยชาติ (2550) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุด ใช้เวลาในการบริหารงานมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก และถือว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างราบรื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญอย่างมากต่อโรงเรียน ที่จะทำให้เกิดคุณภาพทั้งต่อครู การจัดการเรียนการสอน และต่อนักเรียน ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงานด้านวิชาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทั้งเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและผลสำเร็จที่จะเกิดแก่ผู้เรียนตามความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการถือเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ แสดงถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น

3. หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ถือได้ว่าเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา ที่จะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ ได้มีหน่วยงานด้านการศึกษานักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศ ให้หลักการในการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

Francis (1978; อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2553) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการ 2 ประการ ดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้นั่นคือ นักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547) ได้นำเสนอประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

1. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่เปรียบเสมือนหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานที่ต้องมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับงานของสถานศึกษาทั้งระบบ โดยมีหลักสูตรแกนกลางชี้้นำการทำงานของทุกฝ่ายของสถานศึกษา

2. การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาในยุคการปฏิรูปการศึกษาที่มีความเจริญก้าวหน้ามีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์เชิงบริหารเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ที่ต้องร่วมกันทำงานเป็นทีม

3. เปลี่ยนภาพลักษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากผู้ที่คอยสั่งการเพียงอย่างเดียว เป็นผู้นำที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และเชิญชวนผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานเต็มความสามารถด้วยความศรัทธาในงานที่ทำ

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการในเชิงพัฒนา ซึ่งมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในรายวิชานั้น ๆ

2. แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ตรวจสอบดูเนื้อหาว่าสอดคล้องกับหลักสูตร เพียงใด การเพิ่มเติมเนื้อหา กระทำโดยผู้สอนตามความเหมาะสมกับยุคสมัยนั้น ๆ

3. ประมวลการสอน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หากในสถานศึกษานั้น ๆ ไม่มีประมวลการสอน ก็จะได้จัดทำขึ้นให้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

4. ข้อสอบวิชาต่าง ๆ ต้องออกให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างครบถ้วน

5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร สำหรับหลักสูตรเมื่อใช้ไประยะหนึ่งก็จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ หรืออาจปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาก็ได้

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ความรู้และแนวทางในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งถือว่าการส่งเสริมวิชาการ

7. ครู คณาจารย์ในสถานศึกษา ได้ผลิตเปลี่ยนแปลงกันบรรยายพิเศษเป็นครั้งคราว เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พิเศษเพิ่มเติม

8. จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

9. ส่งเสริมการอ่านหนังสือของผู้สอน เนื่องด้วยเวลาเปลี่ยนไป วิชาการต่าง ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้งบประมาณส่วนหนึ่งมาใช้ในการจัดซื้อหนังสือและตำราเรียนเข้าห้องสมุด

10. จัดประชุมวิชาการของคณะครู เพื่ออภิปรายปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน

11. ผู้บริหารควรไปเยี่ยมห้องเรียน ในขณะที่ครูกำลังทำการสอนและควรทำเป็นประจำ

12. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเชิญผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงได้เข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อแนะนำการสอนให้กับผู้สอนใหม่ ๆ

13. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรสาธิตการสอนด้วยตนเอง แต่พยายามให้ผู้สอนเห็นวิธีการที่ดี ๆ จากผู้สอนคนอื่น ๆ

14. เมื่อหยุดเรียนปลายภาคเรียน ควรมีการสัมมนาผู้สอนและครูเรียนเชิญผู้สอนในสถานศึกษาอื่น ๆ เข้าร่วมตามความเหมาะสม

15. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งครูผู้สอนไปร่วมประชุม และอบรมทางการสอนตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น

จารุณี เก้าเอี้ยน (2556) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ผู้บริหารต้องยึดหลักในการทำงานโดยเฉพาะหลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิด เพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหาร ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งจะมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล เพราะในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารไม่สามารถทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากร นั่นคือ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทั้งในการร่วมคิด วางแผนการทำงาน ร่วมปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 - Es) ได้แก่

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ มีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Output) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้นรวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำ สองคำนี้ควบคู่กัน คือ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อยการใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวังตั้งนั้น การลงทุนในทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดเช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไรในการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุและเทคโนโลยี และใช้เวลาน้อยอีกด้วย

4. หลักการความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและการวิจัย เป็นต้น หลักการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ เพราะด้านการบริหารการศึกษามีหลักและกระบวนการในการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักการของศาสตร์ในสาขาวิชา

จากหลักการบริหารงานวิชาการที่กล่าวมา จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหลักการในการบริหาร เพื่อเป็นหลักแนวคิด นำสู่การปฏิบัติ และมุ่งสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ และเนื่องจากงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนั้น ทุกคนในหน่วยงาน ควรได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารให้ดียิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายการทำงานและวิธีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และมีความคุ้มค่า ผู้วิจัยได้นำหลักการบริหารงานวิชาการมาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยยึดหลักการบริหารงานวิชาการ 5 ประการ ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นให้เป็นหลักสูตรที่มีความทันสมัย ได้มาตรฐานสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

2. ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดแทรกการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา

4. จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

5. ส่งเสริมความร่วมมือและเปิดรับการสนับสนุน เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ จากเครือข่ายสถานศึกษา และสถาบันการศึกษาทุกระดับ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (2556) ได้นำเสนอขอบข่าย/ภารกิจในการดำเนินการด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

4.1.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากำหนดเป็นแนวทางการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนนำ เป้าหมายและจุดเน้น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) หรือจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติมตามบริบทของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ

4.1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผล และปรับปรุง

4.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

4.2.1 วางแผนงานด้านวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย จัดทำกรอบในการดำเนินงาน ตลอดจน ดูแล นิเทศ กำกับและติดตาม

4.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษานุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4.3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3.2 จัดการเรียนการสอนวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

4.3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

4.3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนพิการ ด้อยโอกาส และผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

4.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

4.4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

4.4.1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

4.4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.4.1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงหรือลึกซึ้งมากขึ้น สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ครอบคลุมการศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ การศึกษาสำหรับผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

4.4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และมุ่งสู่ความเป็นสากล

4.4.2 นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

4.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

4.5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.5.2 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และมีความสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4.5.4 จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตามศักยภาพของผู้เรียน โดยผสมผสาน สารความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

4.5.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

4.5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4.5.7 ศึกษาค้นคว้าพัฒนา รูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

4.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

4.6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

4.6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

4.6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน

4.6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้และจัดให้มีการซ่อมเสริม กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.6.5 พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน เทียบเคียงระดับสากล

4.6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

4.6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการประเมินผลการเรียน รายงาน/รายปี และตัดสินผลการเรียน

4.6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย คณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

4.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

4.7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

4.7.2 พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

4.7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

4.7.4 รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

4.8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

4.8.2 จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพเฉพาะด้านของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุด IT ห้องสมุดกลางและห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ศูนย์วิชาการ สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนธรรมชาติ เป็นต้น

4.8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

4.8.4 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4.8.5 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

4.9 การนิเทศการศึกษา

4.9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

4.9.2 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

4.9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.10 การแนะแนว

4.10.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

4.10.2 จัดระบบงานและโครงสร้างงานแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

4.10.3 ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทและเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

4.10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

4.10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะกรรมการแนะแนว

4.10.6 ดูแล นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

4.10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

4.10.8 ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

4.10.9 เชื่อมโยงงานแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

4.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

4.11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ พร้อมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

4.11.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานสถานศึกษา) ที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่ผ่านการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และระบุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ความสำเร็จของการพัฒนา วิธีการดำเนินงานที่มีหลักวิชาและผลการวิจัยรองรับ งบประมาณ และทรัพยากร รวมทั้งแหล่งวิทยาการจากภายนอก ที่ให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน โดยมีบุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อรองรับและดำเนินการ ทั้งนี้ โดยความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.11.3 จัดระบบบริหารงานที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนและเอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำระบบสารสนเทศที่มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเพียงพอ และสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

4.11.4 ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการตามแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

4.11.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และรายงานผลพร้อมข้อเสนอแนะการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการปรับปรุงพัฒนา และพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

4.11.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย 1 คน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย และพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด

4.11.7 จัดทำรายงานประจำปี (SAR) เพื่อสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการ การศึกษาของผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่นำไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ในรอบปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.11.8 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร และนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

4.12.1 ส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น

4.12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

4.12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

4.12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

4.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

4.13.1 ประสานความร่วมมือวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

4.13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กร ภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

4.13.3 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองผู้เรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น

4.13.4 ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

4.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4.14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาที่เป็นจุดเน้นเฉพาะ

4.14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

4.14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

4.14.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

4.14.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

4.14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

4.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

4.15.1 จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

4.15.2 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

4.15.3 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

4.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

4.16.1 ศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

4.16.3 พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

4.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

4.17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

4.17.3 พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น และรวบรวมแหล่งสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4.17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นห้องสมุด IT เพื่อเป็นแหล่งสืบค้น

4.17.5 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาผลิตใช้และพัฒนา สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ขอขยายภารกิจดำเนินการด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เป็นกรอบการดำเนินงานด้านวิชาการ ซึ่งกำหนดขอบข่ายของงานวิชาการแต่ละงานไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุมภารกิจของงาน ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำไปปรับใช้ และเพิ่มเติมข้อมูลให้ครอบคลุมตามภารกิจของงานวิชาการตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

Solomon (1998) ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดของโรงเรียนที่มีการออกแบบเนื้อหา/รายวิชาหน่วยการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานตามระดับชั้น จากระดับเริ่มต้นถึงระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น

Wiggins และ McTighe (2005) ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการหรือพิมพ์เขียว (Blueprint) ที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อการเรียนรู้และเป็นแผนที่กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากความหมายนี้ หลักสูตรไม่ใช่เป็นเพียงแค่แนวการจัดการเรียนการสอนหรือการแสดงผลเชื่อมโยงหัวข้อและเนื้อหาสาระ แต่ต้องประกอบด้วยประสบการณ์หรือกิจกรรม การกำหนดงานของผู้เรียนและการประเมินผลที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยหลักสูตรที่ดีที่สุดจะต้องเขียนมาจากมุมมองของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยแสดงให้เห็นว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังคืออะไรและวิธีที่จะบรรลุได้ควรทำอย่างไร ไม่ใช่เพียงแค่บรรยายรายการของเนื้อหาและกิจกรรมเท่านั้น

ธนศักดิ์ เปาริก (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการ แผนการเรียนการสอน ข้อกำหนด และมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ชูศักดิ์ จิตวีรธรรม (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ขอบข่ายหรือกรอบของเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างถาวรด้านการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เป็นสุขเมื่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมในชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลง

สุรศักดิ์ ศิริ (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทักษะและประสบการณ์ เกิดแนวความคิดและทัศนคติที่ดีต่อการดำรงชีวิต

ทวี เพชรพยอม (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็กทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หรือเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนแต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สมพิศ ลาสอน (2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ อันเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของผู้เรียน

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวก และควบคุมดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนารเรียนของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตที่จะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการบริหารจัดการกำลังซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

ทวี เพชรพยอม (2551) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนบ้ำหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนารเรียนของเด็กตามหมายของการศึกษา

6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง

7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปตามความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร

9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไร

10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นโครงสร้างที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนเป็นเป้าหมายลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ และมีความสำคัญหลายประการต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรจะเป็นแม่บทในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นกรอบในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมวลงประสบการณ์รวมถึงกระบวนการวัดผลประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางให้การศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นไปตามที่กำหนดไว้โดยมุ่งเน้นที่ผู้ผ่านการศึกษา ให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์อนาคตของประเทศชาติโดยตรง

3. ประเภทของหลักสูตร

มีนักวิชาการได้กำหนดประเภทของหลักสูตรไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้จำแนกประเภทหลักสูตรออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เก่าแก่ที่สุดมีลักษณะดังนี้

1.1 เนื้อหาสาระของแต่ละวิชาจะแยกจากกันโดยเด็ดขาด เช่น แยกเป็นวิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หน้าที่พลเมือง เลขคณิต พีชคณิต เรขาคณิต ตรรกณมิติ ฯลฯ และในการสอนก็แยกกันตามรายวิชานั้น ๆ เช่น สอนประวัติศาสตร์แยกจากวิชาอื่นที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

1.2 แต่ละวิชาจะมีลำดับ (Orderliness) มีหลักเหตุผล (Logic) มีการจัดเรียงเนื้อหาสาระและวิธีการค้นคว้าของตนเอง มีขอบเขตที่ตายตัวของความรู้ในวิชานั้นไม่มีการพาดพิงหรือแสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับวิชาอื่น ๆ

1.3 ไม่ได้โยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติกับสถานการณ์จริง

1.4 การเลือกเนื้อหาวิชาและจัดเนื้อหาเพื่อสอน ยึดคุณค่าที่มีอยู่ในตัวของเรื่องที่สอนนั้น โดยสันนิษฐานว่าผู้เรียนจะสามารถนำเอามาใช้ได้เมื่อต้องการ

2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จะนำเอาเนื้อหาของวิชาที่สัมพันธ์กันมาผนวกเข้าไว้ จึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไป โดยไม่ทำลายขอบข่ายวิชาเดิม เช่น การจัดเนื้อหาเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์บางอย่างในประวัติศาสตร์ไทยกับวรรณคดีในยุคนั้น ทั้งนี้จะไม่ทำลายเอกลักษณ์ของวิชาทั้งสอง แต่จะแสดงให้เห็นว่าแต่ละวิชาเสริมกันอย่างไร

3. หลักสูตรผสมผสาน (Fused Curriculum) เป็นการจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเน้นรายวิชาอีกทางหนึ่ง โดยการสร้างวิชาจากเนื้อหาที่เคยสอนแยกกัน คือการรวมวิชาตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไปเป็นวิชาเดียวแต่ก็ยังคงรักษาเนื้อหาวิชาเดิมมากกว่า จะพบความพยายามในการจัดหลักสูตรแบบนี้ในวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา เช่น การรวมวิชาสัตวศาสตร์และวิชาพฤกษศาสตร์ เข้าเป็นวิชา

ชีววิทยา หรือวิชาการปกครอง สังคมวิทยา และวิชาอื่น ๆ จากทางสังคมศาสตร์ เข้าเป็นวิชา “ประชาธิปไตยของไทย” เป็นต้น

4. หลักสูตรหมวดวิชา (Board Fields Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ขยายจากหลักสูตรแบบสหสัมพันธ์และแบบผสมผสานเป็นการนำเอาเนื้อหาวิชาจากหลาย ๆ วิชามาจัดเป็นวิชาทั่วไปกว้าง ๆ ความแตกต่างที่สำคัญของหลักสูตรแบบนี้กับแบบสหสัมพันธ์และแบบผสมผสานก็คือ แนวความคิดในการจัดทำหลักสูตรแบบนี้จะมองอะไรไกลไปกว่าการรวมวิชา 2 วิชาเข้าด้วยกันแต่ยังพยายามที่จะให้เกิดความเข้าใจอย่างกว้าง ๆ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ และให้เห็นถึงวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นสัมพันธ์กับความเข้าใจแนวคิด (Concept) กว้าง ๆ อย่างไร ตัวอย่างมโนทัศน์ (Concept) กว้าง ๆ ในหลักสูตรแบบนี้ ได้แก่ มนุษย์กับสังคม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพความสัมพันธ์ทางสังคม ตัวอย่างของการจัดหลักสูตรแบบนี้ที่รู้จักกันดี ได้แก่ วิชาสังคมศึกษาภาษาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ทั่วไป หลักสูตรแบบนี้มุ่งรักษาคุณค่าของความรู้ที่มีเหตุผล มีระบบ

5. หลักสูตรวิชาแกน (Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เริ่มใช้ในโรงเรียนบางแห่งในสหรัฐอเมริกาปี ค.ศ. 1930 และมีการใช้รูปแบบหลักสูตรนี้มากขึ้นปี ค.ศ.1950 แต่หลังจากปี ค.ศ.1955 ก็เสื่อมความนิยมลงไป (Beckner and Joe, 1974) ลักษณะของหลักสูตรแบบนี้ มีดังนี้

- 5.1 มีวิชาใดวิชาหนึ่งหรือกลุ่มวิชาหนึ่งเป็นแกนของวิชาอื่น ๆ
- 5.2 มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำหน้าที่ประชากรที่มีประสิทธิภาพในระบบประชาธิปไตย
- 5.3 เน้นความต้องการของสังคมปัจจุบัน
- 5.4 เนื้อหาจะมาจากปัญหาทางสังคมและส่วนตนที่พิจารณาเห็นว่าเป็นขั้นที่สำคัญของการศึกษาทั่วไป
- 5.5 เน้นการแก้ปัญหา
- 5.6 เนื้อหาของหลักสูตรแบบนี้จะไม่มีขอบเขตของวิชาต่าง ๆ ที่มารวมกัน
- 5.7 มีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน
- 5.8 เน้นการสอนทักษะที่ยึดตามความต้องการ
- 5.9 ใช้เวลาสอนชั่วยาวกว่า 1 คาบเรียนปกติ
- 5.10 การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแบบนี้ โดยส่วนใหญ่หลักสูตรแบบนี้จะประกอบด้วยการรวมวิชาสังคมศึกษากับภาษาศาสตร์เข้าด้วยกัน สอนโดยหลักสูตรเดียว แต่วันใช้เวลาตั้งแต่ 2 คาบขึ้นไป

6. หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ (Process Skills) คำว่า ทักษะกระบวนการไม่ได้หมายถึงทักษะโดยทั่วไป ดังเช่นทักษะส่วนใหญ่ในทางการเล่นดนตรี ทางพลศึกษาในการขับรถ และในวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่เห็นความสามารถอย่างชัดเจน และจัดไว้ในรูปแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถฐาน (Specific Competency) แต่ทักษะกระบวนการในที่นี้ส่วนใหญ่ หมายถึง ทักษะเกี่ยวกับ

กระบวนการในการเรียนรู้ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Science Process Skills) อันประกอบไปด้วยการสังเกต การจัดประเภท การตีความ และการทดลอง โดยมีเนื้อหาวิทยาศาสตร์ด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการเหล่านี้ หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ นอกจากจะมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้เกิดทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ยังมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้เกิดทักษะกระบวนการอื่น ๆ เช่น กระบวนการในการแก้ปัญหา กระบวนการในการสร้างค่านิยม

7. หลักสูตรที่เน้นสมรรถภาพ (Competency or Performance-base Curriculum) ในช่วงปี ค.ศ. 1970 กว่า ๆ ในสหรัฐอเมริกา มีแนวคิดที่ว่า โรงเรียนควรมีความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผู้เรียนอย่างจริงจัง กล่าวคือทำให้ผู้เรียนมีความสามารถอย่างแท้จริง แนวคิดดังกล่าว เป็นแนวคิดที่มีผู้เห็นด้วยอย่างกว้างขวาง และเป็นแรงผลักดันให้สร้างหลักสูตรที่เน้นความสามารถในการปฏิบัติ เรียกว่า หลักสูตรที่เน้นสมรรถภาพ (Competency or Performance-Base Curriculum) ที่จริงแล้วหลักสูตรทุกหลักสูตรจะต้องมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติในรูปใดรูปหนึ่ง แต่หลักสูตรที่เน้นสมรรถภาพแตกต่างจากหลักสูตรแบบอื่นอยู่ตรงที่หลักสูตรแบบนี้ จะมีความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน ในขณะที่หลักสูตรแบบอื่นเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสามนี้น้อยกว่าหลักสูตรแบบนี้มาก ในการจัดหลักสูตรแบบนี้ จะต้องกำหนดความสามารถในการปฏิบัติที่ต้องการไว้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์ด้านความสามารถ จากนั้นก็วางแผนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุแต่ละจุดประสงค์ และมีการตรวจสอบการปฏิบัติของผู้เรียนก่อนที่จะผ่านไปเรียนตามจุดประสงค์ถัดไป ดังตัวอย่างในการสอนพิมพ์ดีด ผู้เรียนจะต้องแสดงให้เห็นถึงการมีความรู้เกี่ยวกับแป้นพิมพ์เป็นอย่างดีก่อนที่จะให้เรียนการพิมพ์แบบใดแบบหนึ่ง รูปแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถฐานจะมีการกิจการเรียน กิจกรรมหรือทักษะเฉพาะที่เป็นไปตามลำดับขั้น และสามารถแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดการเรียนในเรื่องดังกล่าว การกิจการเรียน กิจกรรม หรือทักษะเหล่านั้นจะกำหนดขึ้นในรูปการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนและปฏิบัติ

8. หลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและปัญหาทางสังคม (Social Activities and Problem Curriculum) หลักสูตรแบบนี้จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามทฤษฎีที่ยึดถือ ซึ่งมี 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายที่ 1 มีความเชื่อว่าหลักสูตรควรตรงกับความต้องการชีวิตในสังคมจริงในการสร้างหลักสูตร จึงยึดรากฐานของหน้าที่ทางสังคม หรือการดำรงชีวิตในสังคม หรือสถานการณ์ในชีวิตจริง ฝ่ายที่ 2 เชื่อว่าหลักสูตรควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหา หรือเรื่องต่าง ๆ ของชีวิตในสังคมในชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดของโรงเรียนชุมชน ฝ่ายที่ 3 เชื่อว่าเป้าประสงค์ที่สำคัญของหลักสูตร คือ การปรับปรุงสังคมโดยใช้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับนักเรียนโดยตรง ลักษณะที่ตรงกันของทฤษฎี 3 ฝ่ายที่กล่าวมาได้แก่ การเน้นกิจกรรมหรือปัญหาทางสังคมมากกว่าการเน้นวิชาหรืออย่างอื่น หลักสูตรวิชาแกนที่เน้นสังคมอย่างเด่นชัด

9. หลักสูตรที่เน้นความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล (Individual and Interest Curriculum) หลักสูตรที่เน้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เป็นรูปแบบหลักสูตร รูสโซ (Rousseau) ใช้ในศตวรรษที่ 18 เปสตาลอซซี (Pestalozzi) ใช้ในสวิตเซอร์แลนด์ในต้นศตวรรษที่ 19 และในโรงเรียนทดลอง (Laboratory School) ของดิวอี้ (John Dewey) หลักสูตรที่ยึดความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก มีชื่อเรียกหลาย ๆ แบบ เช่น การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) การเน้นประสบการณ์ (Experienced) การศึกษาแบบพัฒนาการ (Progressive Education) การศึกษาแบบเปิด (Open Education) และการศึกษาที่เน้นมนุษยนิยม (Humanistic Education)

สุนีย์ ภูพันธุ์ (2546) ได้กล่าวถึงรายละเอียดรูปแบบหลักสูตรที่สำคัญ 5 ประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรเนื้อหาวิชา (The Subject Matter Curriculum) หลักสูตรเนื้อหาวิชา หรือหลักสูตรรายวิชา เป็นหลักสูตรที่เก่าแก่ที่สุด และยังคงรูปแบบการจัดหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หลักสูตรประเภทนี้ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาสาระนิยมและปรัชญาสัจวิทยานิยม ความคิดรวบยอดของหลักสูตรเน้นเนื้อหาสาระเป็นหลัก การจัดหลักสูตรและการสอนตามรูปแบบนี้ จึงยึดเอาการถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ของวิชาต่าง ๆ และความรู้ในแต่ละวิชาถูกจัดไว้เพื่อการถ่ายทอดอย่างมีระเบียบ หลักสูตรมีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระและความรู้ในลักษณะที่แยกเป็นแต่ละวิชาซึ่งไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การเรียนการสอนแยกจากกันเป็นเอกเทศ

1.2 หลักสูตรเนื้อหาวิชาประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระสำคัญซึ่ง ได้แก่ ความคิดรวบยอด ทักษะ กฎและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งจะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาเนื้อหาวิชาแต่ละวิชาต่อไป

1.3 หลักสูตรแบบนี้เน้นเนื้อหาความรู้ ไม่ได้เน้นผู้เรียน ผู้สร้างหลักสูตร จึงได้สร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงความรู้และสาระสำคัญเป็นหลัก

1.4 หลักสูตรแบบนี้จัดขึ้นตามความต้องการของผู้ใหญ่มากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของเด็ก ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ความต้องการและความสนใจของเด็กไม่ใช่เรื่องสำคัญมากนัก คุณค่าของหลักสูตรที่มีต่อเด็กก็อยู่ที่การเรียนรู้เนื้อหา ถ้าเด็กเรียนได้สอบผ่านก็ถือว่าใช้ได้ ถ้าเรียนไม่ดี เรียนช้าจนกว่าจะสอบผ่าน

1.5 หลักสูตรเน้นที่ผลการเรียน เด็กทุกคนต้องเรียนทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนกัน และต้องมีความรู้สอบผ่านข้อสอบอย่างเดียวกัน จากสาระเนื้อหาอย่างเดียวกัน ไม่มีการจัดเนื้อหาสาระที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.6 หลักสูตรจะเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลงไป ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื่องจากความต้องการหรือความผันแปรในสังคม

1.7 หลักสูตรประเภทนี้ไม่ถือว่าจิตวิทยาในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เนื้อหาวิชาเป็นเครื่องกำหนดวิธีสอน การสอนจึงเน้นในด้านที่ให้ผู้บรรยาย นักเรียนท่องจำเน้นเรื่องการสอบใหญ่ สอบย่อย นักเรียนจึงไม่มีใครมีส่วนร่วมในการเรียน การแสดงความคิดเห็น หรือความริเริ่มใด ๆ ทั้งสิ้น

1.8 การจัดเนื้อหาวิชาจัดเรียงตามลำดับอย่างมีระเบียบระบบ เรียงตามเรื่องหรือลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้ที่รับผิดชอบด้านเนื้อหาวิชาในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่มีความคล่องตัวในการที่จะจัดเนื้อหาให้ตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

1.9 ในด้านการเรียนการสอนนั้น หลักสูตรแบบนี้เน้นการถ่ายทอด เนื้อหาสาระ และความรู้ที่ผู้จัดกระทำไว้เป็นระบบระเบียบเพื่อการถ่ายทอดเป็นหลัก โดยครูเป็นผู้ให้นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ ครูจึงต้องศึกษาเนื้อหาวิชาที่จัดไว้แล้วให้เข้าใจ เพราะเนื้อหาเป็นหัวใจของการสอน โดยมีตำราหรือแบบเรียนเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ และเนื่องจากการจัดหลักสูตรนี้มุ่งเนื้อหาวิชาเป็นหลักการสอนของครูจึงต้องเน้นหนักไปในด้านการบอกเล่าบรรยายเป็นสำคัญ เพื่อจะอธิบายและแนะนำสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้กระจ่างขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียนก็เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเท่านั้น

2. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum) หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม เป็นหลักสูตรที่มุ่งแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรที่ผ่านมาด้วยการรวบรวมความรู้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยยึดกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคมเป็นหลัก เป็นหลักสูตรที่ถูกคาดหวังว่ามีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้เรียน การจัดหลักสูตรแบบนี้ได้ยึดเอาสังคมและชีวิตจริงของเด็กเป็นหลัก เพื่อผู้เรียนจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เพราะมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาในหลักสูตรกับชีวิตจริงของผู้เรียนหรือภาวะทางสังคมที่ผู้เรียนกำลังประสบอยู่ หลักการจัดหลักสูตรประเภทนี้ได้รับอิทธิพลมาจากความคิดของจอห์น ดิวอี้ กับปรัชญาการศึกษาสาขาพัฒนาการนิยม และปรัชญาการศึกษาสาขาปฏิรูปนิยมหลักสูตรมีลักษณะดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของคนในสังคม โดยการจัดเนื้อหาสาระตามกิจกรรมของคนในสังคม

2.2 การจัดหลักสูตรเป็นการเตรียมผู้เรียนให้ร่วมมือกับสังคม ทำให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะได้มีการเชื่อมโยงให้สิ่งที่เรียนสัมพันธ์กับชีวิตจริงโดยเน้นให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคม กระบวนการทางสังคม หรือปัญหาทางสังคม ซึ่งคาดว่าจะแก้ไขได้ก็นำเอามาสอนแก่ผู้เรียน

2.3 การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง การจัดกิจกรรมอาจจัดเป็นหน่วยหรือเป็นรายวิชา ส่วนการจัดเนื้อหาวิชานั้น ต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนสิ่งใกล้ตัวก่อน เช่น จากบ้านมาสู่ชุมชนและโลก หรือจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนรู้จากสิ่งที่ย่อยที่เข้าใจง่ายไปหาสิ่งที่เข้าใจยากหรือซับซ้อนขึ้น

3. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum)

หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นจากความพยายามที่จะแก้ไขการเรียนรู้แบบครูเป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว ไม่คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นข้อบกพร่องของหลักสูตรแบบเนื้อหาวิชา หลักสูตรแบบนี้ยึดประสบการณ์ และกิจกรรมเป็นหลักมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การสอนโดยวิธีการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการลงมือกระทำลงมือวางแผน เพื่อหาประสบการณ์อันเกิดจากการแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนแบบการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning By Doing)

4. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum) หลักสูตรแบบแกนเป็นหลักสูตรที่

ประสานสัมพันธ์เนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันมุ่งที่จะสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning สิ่งที่เรียนจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียนเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงชีวิตความเป็นอยู่มาสัมพันธ์กับการเรียนรู้ได้ เป็นหลักสูตรที่ยึดปรัชญาปฏิรูปนิยม หลักสูตรแบบแกนเป็นหลักสูตรที่รวมเอาลักษณะเด่นของหลักสูตรอื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกันซึ่งเชื่อว่าเป็นแบบที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรต่าง ๆ

5. หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) หลักสูตรบูรณาการเป็น

หลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันประสบการณ์ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ที่คัดเลือกมาจากหลายสาขาวิชา แล้วจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ของประสบการณ์ เป็นการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์สัมพันธ์และต่อเนื่องอันมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของหลักสูตรมีหลากหลายความคิด ขึ้นอยู่กับการรับรู้และความคิดเห็นของนักพัฒนาหลักสูตรเป็นสำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ หลักสูตรเฉพาะวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา และหลักสูตรรวมวิชาหรือแบบบูรณาการหรือแบบสหสัมพันธ์หรือความผสมผสานของเนื้อหาวิชาอย่างกลมกลืนมากกว่า 2 วิชาขึ้นไป

4. การบริหารหลักสูตร

4.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารหลักสูตรไว้ดังนี้

Oliva (1992; อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง แผนหรือโปรแกรมของประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับผู้เรียนในทิศทางของสถานศึกษา หลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนที่ได้กำหนดโครงสร้างไว้ครอบคลุมกับประสบการณ์

ที่จัดให้ผู้เรียนตามที่ได้กำหนด ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาของหลักสูตร ที่บรรจุในโปรแกรมของสถานศึกษา

Armstrong (2003; อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง เป็นการยืนยันในกระบวนการตัดสินใจกับผลผลิตซึ่งให้ความสำคัญจากการเตรียมแผนและออกแบบ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน ผลผลิตคือผู้เรียนได้รับข้อมูลและความรู้ใหม่

Posner (2004; อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2545) ได้ให้ความหมายของการบริหารหลักสูตร หมายถึง เนื้อหา มาตรฐาน หรือวัตถุประสงค์ ที่ระบุวิธีการ จัดการเรียนการสอนที่ครูวางแผนไว้ และรวมถึงการวางแผนการจัดโอกาสการเรียนรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ธงชัย ช่อพุกษา (2548) ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการวางแผน กำกับ จัดระบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัชร บวรณสิงค์ (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อจุดหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถานศึกษานั้น ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดทำ ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว หรือสร้างขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยมุ่งหมายแนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

4.2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

มีนักวิชาการศึกษากล่าวถึงกระบวนการบริหารหลักสูตรไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นการนำกระบวนการบริหารงานมาประยุกต์เพื่อใช้ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งกระบวนการบริหาร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร 2) ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตร และฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร และ 3) การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ ควรจะต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรไว้ 3 ขั้นตอน 7 ภารกิจ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีภารกิจ ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนาร่อง โรงเรียนเครือข่ายหรือโรงเรียนแกนนำ ที่เข้าร่วมโครงการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2545 จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยการสำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานประชุมชี้แจง/การประชุมปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สื่อ เอกสารหรือศึกษาจากโรงเรียนนาร่อง โรงเรียนเครือข่ายหรือแกนนำ

2. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร โดยการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและเอกสารประกอบหลักสูตรศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของบุคลากร จัดอบรมสัมมนาหรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการของบุคลากร สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้

3. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน โดยการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาจัดให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสนองนโยบาย กฎ ระเบียบและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการดำเนินการจัดการศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานองค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

โดยการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่น โสมเพจ อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิทรรศการ รวมทั้งผู้บริหารและคณะกรรมการออกไปเยี่ยมพบปะประชาชน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการจัดทำสารของหลักสูตรของสถานศึกษา มีภารกิจ ดังนี้

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อปฏิบัติในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. จัดทำโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น และสัดส่วนเวลาเรียน
5. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค
6. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
7. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
8. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
9. กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
10. กำหนดสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้
11. กำหนดการวัดและประเมินผล
12. บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

สถานศึกษาที่จัดทำหลักสูตรแล้ว ก่อนนำไปใช้จะต้องวางแผนในการดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนี้

1. การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้บริหารทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเองและวางแผนดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
2. การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยร่วมกันวางแผนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวในด้านการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ให้กับผู้เรียนหรืออาจจัดศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา และร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้น

ของสถานศึกษา ได้แก่บริการฝึกงานที่เป็นประโยชน์ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สนับสนุน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และจัดกิจกรรมที่สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

3. การวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยระดมทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่า จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอก สถานศึกษา มีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัย พัฒนาและนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร

ในขั้นตอนนี้ คือการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามภารกิจที่ 2 และ ภารกิจที่ 3 ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้
2. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน
3. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก
4. การจัดให้มีการรายงานผลการเรียนรู้ต่อชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ขั้นตอนการ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการบริหารจัดการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

1. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการภายในสถานศึกษา
2. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการภายนอกสถานศึกษา

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน

1. สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน
2. กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) สรุปผลการดำเนินงานโครงการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภารกิจที่ 7 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

1. สถานศึกษานำผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมนึก ธาตุทอง (2548) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรด้วย ซึ่งมีภารกิจที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 2 การจัดทำสาระของหลักสูตร

ภารกิจที่ 3 การวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้

ภารกิจที่ 4 ดำเนินการใช้หลักสูตร

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร

ภารกิจที่ 6 สรุปผลการบริหารจัดการหลักสูตร

ภารกิจที่ 7 ปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารโดยหลักสูตร

โดยมีแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามภารกิจต่าง ๆ ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดย

1.1 สำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร ออกแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 ประชุมชี้แจง/การประชุมปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สื่อ เอกสาร

2. การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของสถานศึกษา

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดทิศทางนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาของสถานศึกษา

2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับกลุ่มสาระรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ชี้แจงทิศทาง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและอนุกรรมการ

3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน หน่วยงานองค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตร โดยจัดให้

มีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่น โฮมเพจ อินเทอร์เน็ตตำบล สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิทรรศการ รวมทั้งผู้บริหาร และครูออกไปเยี่ยมพบปะประชาชนด้วย

4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ โดย

4.1 รวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

4.2 นำข้อมูลต่าง ๆ มาจัดทำให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย

5.1 กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชนและสนองนโยบาย กฎระเบียบต่าง ๆ

5.2 จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินการงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

6. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา โดย

6.1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของบุคลากร

6.3 จัดอบรม สัมมนาหรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการของบุคลากร

6.4 สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้

ภารกิจที่ 2 จัดทำสาระของหลักสูตร ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น และการจัดสัดส่วนเวลาเรียน

4. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นกลุ่มสาระ

4.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือและรายภาค

4.2 จัดทำคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือรายภาค

4.3 จัดทำหน่วยการเรียนรู้

4.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

5. กำหนดสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6. กำหนดสื่อการเรียนรู้

7. กำหนดการวัดและประเมินผล

ภารกิจที่ 3 การวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินการดังนี้

1. การบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้บริหารทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเองและวางแผนดำเนินการร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
- 1.2 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 การใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 1.4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
- 1.5 การสอนซ่อมเสริม
- 1.6 การวิจัยในชั้นเรียน
- 1.7 การจัดตารางเรียน
- 1.8 หน่วยการเรียนรู้
- 1.9 แผนการจัดการเรียนรู้

2. การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดย

2.1 ร่วมกันวางแผนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวผู้เรียนทั้งในด้านการศึกษาและปัญหาด้านอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน

2.2 ตั้งศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา

2.3 ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษาในลักษณะการจัดกิจกรรม

ภารกิจที่ 4 ดำเนินการใช้หลักสูตร โดยสถานศึกษาปฏิบัติการบริหารหลักสูตรฯ ตามภารกิจที่ 3 การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร

ภารกิจที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินการดังนี้

1. การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตร (ภายใน) โดย

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา

1.2 วางแผนการนิเทศ

1.3 สร้างเครื่องมือ

1.4 การดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการ

1.5 รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและรายงาน

2. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายนอกสถานศึกษา โดย

2.1 จัดเตรียมเอกสารข้อมูลหลักฐานหรือร่องรอย กระบวนการทำงานและผลที่เกิดจากการทำงาน บุคลากรทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษาที่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

2.2 รับการนิเทศจากภายนอก

2.3 นำผลการนิเทศไปชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2.4 นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน ดำเนินการดังนี้

สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน โดยมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานนำมาวิเคราะห์สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน เผยแพร่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ภารกิจที่ 7 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรดำเนินการดังนี้

นำผลการติดตามและรายงานผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการบริหารหลักสูตร ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำสาระหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร)

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 7 การปรับปรุง พัฒนา

ขั้นตอนที่ 8 จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

จากแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตรข้างต้น ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการบริหารหลักสูตร ดังในตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารหลักสูตร	แหล่งที่มา นักวิชาการ/หน่วยงาน				ความถี่
	ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์	กรมวิชาการ	สมนึก ชาติทอง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
	2542	2545	2548	2549	
1. ขั้นเตรียมการ/การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	4
2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรการนำไปใช้/ การวางแผนและเตรียมนำหลักสูตรไปใช้/ การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร/การดำเนินการใช้ หลักสูตร/การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร)	✓		✓	✓	3
3. การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร	✓				1
4. การดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา		✓		✓	2
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน/ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร		✓	✓	✓	3
6. สรุปผลการบริหารจัดการหลักสูตร/การสรุปผล การดำเนินงาน			✓	✓	2
7. ปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารโดยหลักสูตร			✓	✓	2
8. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงาน ประจำปี				✓	1

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยใช้องค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่กึ่งหนึ่งของแหล่งที่มา ทำการเรียบเรียงข้อความ และลำดับขั้นตอนของกระบวนการบริหารหลักสูตร สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. การจัดทำสาระของหลักสูตร
3. การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้

4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร
5. สรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร
6. การปรับปรุงหลักสูตร

รายละเอียดของกระบวนการบริหารหลักสูตรแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาไว้ว่าเป็นขั้นเตรียมการ ซึ่งเป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาไว้ว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีภารกิจดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนาร่อง โรงเรียนเครือข่ายหรือโรงเรียนแกนนำ ที่เข้าร่วมโครงการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2545 จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยการสำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานประชุมชี้แจง/การประชุมปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สื่อ เอกสารหรือศึกษาจากโรงเรียนนาร่อง โรงเรียนเครือข่ายหรือแกนนำ

2. พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร โดยการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของบุคลากร จัดอบรมสัมมนาหรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการของบุคลากร สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้

3. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา คณะอนุกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. จัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน โดยการรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาจัดให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสนองนโยบาย กฎ ระเบียบและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการดำเนินการจัดการศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนดโดยกำหนดเป็นแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานองค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับจดหมายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่น โฮมเพจ อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิทรรศการ รวมทั้งผู้บริหารและคณะครูออกไปเยี่ยมพบปะประชาชน

สมนึก ธาตุทอง (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาไว้ว่า ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดย

1.1 สำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร ออกแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 ประชุมชี้แจง/การประชุมปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สื่อ เอกสาร

2. การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการของสถานศึกษา

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาของสถานศึกษา

2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับกลุ่มสาระรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ชี้แจงทิศทาง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการและอนุกรรมการ

3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน หน่วยงาน องค์กรในชุมชน ทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตร โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้วย วิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมายข่าวสื่อมวลชนท้องถิ่น โฮมเพจ อินเทอร์เน็ตตำบล สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิทรรศการ รวมทั้งผู้บริหารและครูออกไปเยี่ยมพบปะ ประชาชนด้วย

4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ โดย

4.1 รวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

4.2 นำข้อมูลต่าง ๆ มาจัดทำให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย

5.1 กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสนองนโยบาย กฎระเบียบต่าง ๆ

5.2 จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินการงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

6. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ ไปใช้ในการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา โดย

6.1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของบุคลากร

6.3 จัดอบรม สัมมนา หรือฝึกปฏิบัติตามความต้องการของบุคลากร

6.4 สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ สถานศึกษาเพื่อเตรียมการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปู สมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจ แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง 2) สสำรวจ สภาพปัจจุบัน ความต้องการ ความจำเป็น และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตร 3) แต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม 4) วางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม ครอบคลุมการดำเนินการในสถานศึกษาและชุมชน 5) จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษา 6) การอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

2. การจัดทำสาระของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการจัดทำสาระของหลักสูตรไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. จัดทำโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น และสัดส่วนเวลาเรียน
5. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
6. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
7. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
8. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
9. กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
10. กำหนดสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้
11. กำหนดการวัดและประเมินผล
12. บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรให้

สอดคล้องกับหลักสูตร

สมนึก ธาตุนทอง (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการจัดทำสาระของหลักสูตรไว้ว่า มีการดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น และการจัดสัดส่วนเวลาเรียน
4. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นกลุ่มสาระ
 - 4.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี หรือและรายภาค
 - 4.2 จัดทำคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือรายภาค
 - 4.3 จัดทำหน่วยการเรียนรู้
 - 4.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
5. กำหนดสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. กำหนดสื่อการเรียนรู้
7. กำหนดการวัดและประเมินผล

ศรียรรณ มากชู (2551) ได้นำเสนอขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในทุกช่วงชั้น เพื่อกำหนดรายวิชา เพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 ซึ่งตามคำแนะนำของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้สถานศึกษาจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หรือพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม ทำโดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะทำรายวิชาเพิ่มเติมควบคู่กันไปและพิจารณาว่ามาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาเพิ่มเติมได้โดยต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อความใด ๆ หรือไม่ หรือจะใช้วิธีการกำหนดเพิ่มเติมในลักษณะต่อเติมมาตรฐานเดิมให้มีลักษณะเข้มข้นโดยสอดคล้องกับวิชาเพิ่มเติม หรืออาจจำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับวิชาเพิ่มเติมที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานทุกวิธีดังกล่าวข้างต้น ต้องคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนที่กำหนดไว้ และต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

2. กำหนดผลการเรียนรู้ และเวลาเรียนของวิชาเพิ่มเติม การกำหนดในขั้นนี้ ทำได้โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ มาวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ/สมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำมากำหนดผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร

3. เขียนคำอธิบายรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม มีวิธีการเขียนโดยนำผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์แยกเป็น ความรู้ ทักษะ/สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการเขียนลักษณะเดียวกันกับการเขียนคำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสู่การจัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการบริหารสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา 2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางของสถานศึกษาและโครงสร้างหลักสูตร เพื่อกำหนดสัดส่วนระยะเวลาเรียนสำหรับรายวิชาเพิ่มเติม 3) จัดทำ ร่าง หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วยข้อมูล ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ของครู นักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน กำหนดสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดสื่อการเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผล 4) พิจารณาร่างหลักสูตร โดยนำร่างหลักสูตร เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนา

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และเพิ่มเติมรายละเอียดของร่างหลักสูตร
5) ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อนำไปทดลองใช้

3. การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ไว้เป็นภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร เมื่อสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรแล้ว ก่อนนำไปใช้จะต้องวางแผนในการดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนี้

1. การวางแผนบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้บริหารทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเองและวางแผนดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนสำคัญ

2. การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยร่วมกันวางแผนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวในด้านการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ให้กับผู้เรียนหรืออาจจัดศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา และร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษา ได้แก่ บริการฝึกงานที่เป็นประโยชน์ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์สนับสนุน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และจัดกิจกรรมที่สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน

3. การวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยระดมทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่า จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษามีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำวิจัยพัฒนาและนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สมนึก ธาตุทอง (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ไว้เป็นภารกิจที่ 3 การวางแผนและเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินการดังนี้

1. การบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้บริหารทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเองและวางแผนดำเนินการร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
- 1.2 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 การใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 1.4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
- 1.5 การสอนซ่อมเสริม
- 1.6 การวิจัยในชั้นเรียน
- 1.7 การจัดตารางเรียน

1.8 หน่วยการเรียนรู้

1.9 แผนการจัดการเรียนรู้

2. การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดย

2.1 ร่วมกันวางแผนให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวผู้เรียนทั้งในด้านการศึกษาและปัญหาด้านอื่น ๆ ให้กับผู้เรียน

2.2 ตั้งศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา

2.3 ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษาในลักษณะการจัดกิจกรรม

สรุปได้ว่า การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ 1) วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลา และวิธีการประเมินหลักสูตรแต่ละช่วง 2) สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน โดยจัดประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และทำความเข้าใจแผนการนำหลักสูตรไปใช้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ บทบาทของครู นักเรียน ปรากฏชาวบ้าน และการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตร 3) นำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และบันทึกผลการทดลองใช้ตามช่วงเวลาที่กำหนด

4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตรไว้โดยดำเนินการดังนี้

1. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา

2. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายนอกสถานศึกษา

สมนึก ธาตุทอง (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตรไว้เป็นภารกิจที่ 5 มีการดำเนินการดังนี้

1. การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตร (ภายใน) โดย

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา

1.2 วางแผนการนิเทศ

1.3 สร้างเครื่องมือ

1.4 การดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการ

1.5 รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและรายงาน

2. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
ภายนอกสถานศึกษา โดย

2.1 จัดเตรียมเอกสารข้อมูลหลักฐานหรือร่องรอย กระบวนการทำงานและผลที่เกิดจากการทำงาน บุคลากรทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษาที่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

2.2 รับการนิเทศจากภายนอก

2.3 นำผลการนิเทศไปชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2.4 นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการ
หลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการ
ติดตามการใช้หลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้ 1) วางแผนการนิเทศ
การใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร 2) นิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู 3)
ประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล

5. สรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการสรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตรไว้
สอดคล้องกับ ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน มีการดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน

2. กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) สรุปผล
การดำเนินงานโครงการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมนึก ธาตุทอง (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการสรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร
ไว้เป็น ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน มีการดำเนินการโดย สถานศึกษา
สรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน โดยมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน นำมา
วิเคราะห์สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน เผยแพร่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

สรุปได้ว่า การสรุปผลและสะท้อนผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์ และ
สรุปผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้ทราบสัมฤทธิ์ผลจากการนำหลักสูตรไปใช้ โดยตรวจสอบตามจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และสะท้อนผลการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร
ต่อไป โดยดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์และสรุปผลการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ
โดยภาพรวมจากการใช้หลักสูตร 2) สะท้อนผลการใช้หลักสูตร โดยวิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ
ปัญหา อุปสรรค สิ่งที่ต้องพัฒนา

6. การปรับปรุงหลักสูตร

กรมวิชาการ (2545) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรไว้โดยดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษานำผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็น
ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

2. สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมนึก ธาตุทอง (2548) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรไว้เป็นภารกิจที่ 7 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยดำเนินการนำผลการติดตามและรายงานผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การนำผลจากการประเมินหลักสูตร ผลการนิเทศ และการสะท้อนผลการใช้หลักสูตร มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยเสริมในจุดที่แข็ง และปรับแก้ไขในจุดที่อ่อน ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาผลจากการประเมินหลักสูตร ผลการนิเทศ และการสะท้อนผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำสู่การปรับปรุงหลักสูตร 2) ปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

หลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความนำ

หลักสูตรโรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับนี้ โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการพัฒนาจากหลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2561 เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง รายชื่อโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับมัธยมศึกษา รอบที่ 1 ประกาศ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2562 และการสั่งการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจ้งให้โรงเรียนในสังกัดนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษา (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ตามหนังสือ สพฐ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 04008/ ว918 ลงวันที่ 5 เมษายน 2562 โดยให้เริ่มใช้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา วิสัยทัศน์ บริบทของโรงเรียน หลักการและจุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 แล้วจัดทำโครงสร้างหลักสูตร กำหนดรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ในแต่ละระดับชั้นให้ได้คุณภาพ

ดังนั้น หลักสูตรโรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงประกอบด้วยสาระของหลักสูตรแกนกลาง สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ท้องถิ่น และสาระที่สถานศึกษาเพิ่มเติม โดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคุณลักษณะนักเรียนตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการเพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ โดยมุ่งหวังให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองและสังคม มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีแนวทางสำคัญที่โรงเรียนกำหนดไว้ในหลักสูตรโรงเรียน (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2562) ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจ และเร้าให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด ผู้เรียนทุกคนมีความเข้มแข็ง ความสนใจ มีประสบการณ์ และความมั่นใจ เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน มีทักษะในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น รู้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยี สื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2. ส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม พัฒนาหลักการในการจำแนกแหว่งถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่าง กัน พัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียน และช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค พัฒนาความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก สร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล เป็นอิสระ และมีความรับผิดชอบ

3. พัฒนาขึ้นโดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ส่วน คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และสาระสำคัญ จุดเน้นที่โรงเรียนพัฒนาเพิ่มเติม เป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดเหมาะสมกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นและจุดเน้นของโรงเรียน

4. สำหรับจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

5. สำหรับให้ครูผู้สอนนำไปจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยกำหนดให้มีรายละเอียดดังนี้

5.1 สารการเรียนรู้ที่โรงเรียนใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.2 สารการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ ศักยภาพการคิดและการทำงาน ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และภาษาอังกฤษ

5.3 สารการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยจัดทำเป็นรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน สารการเรียนรู้ท้องถิ่น ความต้องการของผู้เรียน และบริบทของโรงเรียน

5.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างการเรียนรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ

5.5 การกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จัดทำรายละเอียดสารการเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กำหนดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ กระบวนการสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับ ติดตาม ดูแล และปรับปรุงคุณภาพ

7. ความเป็นสากล คือมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่จำเป็นในการอยู่ในสังคมได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอดีระหว่างการเป็นผู้นำ และผู้ตาม การทำงานเป็นทีม และการทำงานตามลำพังการแข่งขัน การรู้จักพอและการร่วมมือกันเพื่อสังคม วิทยาการสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับวัฒนธรรมต่างประเทศ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยการฝึกฝนทักษะเฉพาะทาง และการบูรณาการในลักษณะที่เป็นองค์รวม

8. มีความยืดหยุ่น หลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเหมาะสมกับตัวผู้เรียน

9. ในการวัดและประเมินผลเน้นหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

วิสัยทัศน์โรงเรียน

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะตามมาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2562) ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (โรงเรียนบ้านหนองข้า หนองคูโปโล, 2562) ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ
9. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
10. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
11. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
12. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ จำนวน 53 มาตรฐาน (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2562) ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

- มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้

มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูปความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ลำดับ และอนุกรมและนำไปใช้

มาตรฐาน ค 1.3 ใช้นิพจน์ สมการ และอสมการ อธิบายความสัมพันธ์ หรือช่วยแก้ปัญหาที่กำหนดให้

สาระที่ 2 การวัดและเรขาคณิต

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัดและนำไปใช้

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจและวิเคราะห์รูปเรขาคณิต สมบัติของรูปเรขาคณิต ความสัมพันธ์ระหว่างรูปเรขาคณิตและทฤษฎีบททางเรขาคณิต และนำไปใช้

สาระที่ 3 สถิติและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค 3.1 เข้าใจกระบวนการทางสถิติและใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 3.2 เข้าใจหลักการนับเบื้องต้น ความน่าจะเป็น และนำไปใช้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สาระที่ 1 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจความหลากหลายของระบบนิเวศ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งไม่มีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศการถ่ายทอดพลังงาน การเปลี่ยนแปลงแทนที่ในระบบนิเวศ ความหมายของประชากร ปัญหาและผลกระทบที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจสมบัติของสิ่งมีชีวิต หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต การลำเลียงสารเข้าและออกจากเซลล์ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสัตว์และมนุษย์ที่ทำงานสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ของพืชที่ทำงานสัมพันธ์กัน รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 1.3 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมสารพันธุกรรม การเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพและวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตรวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ

มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสมบัติของสสาร องค์ประกอบของสสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค หลักและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสสาร การเกิดสารละลาย และการเกิดปฏิกิริยาเคมี

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจธรรมชาติของแรงในชีวิตประจำวัน ผลของแรงที่กระทำต่อวัตถุ ลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ของวัตถุรวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.3 เข้าใจความหมายของพลังงาน การเปลี่ยนแปลงและการถ่ายโอนพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสสารและพลังงาน พลังงานในชีวิตประจำวัน ธรรมชาติ ของคลื่น ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเสียง แสง และคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า รวมทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ

มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจองค์ประกอบ ลักษณะ กระบวนการเกิด และวิวัฒนาการของเอกภพ กาแล็กซีดาวฤกษ์และระบบสุริยะ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะ ที่ส่งผลต่อสิ่งมีชีวิต และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอวกาศ

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของระบบโลก กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในโลก และบนผิวโลก ธรณีพิบัติภัย กระบวนการ เปลี่ยนแปลงลมฟ้าอากาศและภูมิอากาศโลก รวมทั้งผลต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สาระที่ 4 เทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจแนวคิดหลักของเทคโนโลยีเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ใช้ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานอย่างมีความคิด สร้างสรรค์ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เลือกใช้เทคโนโลยีอย่าง เหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจและใช้แนวคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงอย่างเป็น ขั้นตอนและเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ เรียนรู้การทำงาน และการแก้ปัญหา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทัน และมีจริยธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

- มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
- สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
- มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยม
ที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิต
อยู่ร่วมกัน สังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข
- มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา
และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
- มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและ
การบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ
- มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์
ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ
ในสังคมโลก
- สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
- มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทาง
ประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์
เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
- มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้าน
ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น
- มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
- สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์
- มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของ
สรรพสิ่งซึ่งมีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่
และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป
และข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะ
ในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม
และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติ
เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจ
นักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพ
ของการกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ
การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ
อุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติด และความรุนแรง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 ทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก
ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ
วัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

- มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรี
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

- มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด
อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

- มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ
ทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะ
การทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม
และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน
ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การอาชีพ

- มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทาง
ในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม
และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

- มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และ
แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็น
ในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและ
วัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และ
นำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้
และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา
ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ
การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโลพุทธศักราช 2562

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. โครงสร้างเวลาเรียนรวมระดับประถมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6
รายวิชาพื้นฐาน						
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80	80	80	80	80	80
วิทยาการคำนวณ	40	40	40	40	40	40
สังคมศึกษา ศาสนาและ	80	80	80	80	80	80

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6
วัฒนธรรม						
ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
สุขศึกษาและพลศึกษา	40	40	40	80	80	80
ศิลปะ	40	40	40	80	80	80
การทำงานอาชีพ	40	40	40	40	40	40
ภาษาต่างประเทศ	80	80	80	80	80	80
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	840	840	840	840	840	840
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
1. กิจกรรมแนะแนว	40	40	40	40	40	40
2. ลูกเสือ – เนตรนารี	40	40	40	40	40	40
3. กิจกรรมชุมนุม	30	30	30	30	30	30
4. กิจกรรมเพื่อสังคม และ สาธารณประโยชน์	10	10	10	10	10	10
รายวิชาเพิ่มเติม	200	200	200	120	120	120
1. หน้าที่พลเมือง	40	40	40	40	40	40
2. ภาษาอังกฤษการสื่อสาร	120	120	120	40	40	40
3. การป้องกันการทุจริต	40	40	40	40	40	40
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	1,160	1,160	1,160	1,080	1,080	1,080

(หมายเหตุ สำหรับรายวิชาเพิ่ม โรงเรียนเปิดสอนตามความต้องการ บริบท จุดเน้น ของโรงเรียน)

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า
หนองคูโปโล

1. สารและมาตรฐานการเรียนรู้ (โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล, 2562)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพ

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงานทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทาง ในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2. โครงสร้างหลักสูตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โครงสร้างหลักสูตรเวลาเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายวิชา / กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง/ปี)
รวมวิชาพื้นฐาน	840
ท16101 ภาษาไทย	160
ค16101 คณิตศาสตร์	160
ว16101 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80
ว16102 วิทยาการคำนวณ	40
ส16101 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80
ส16102 ประวัติศาสตร์	40
พ16101 สุขศึกษาพลศึกษา	80
ศ16101 ศิลปะ	80
ง16101 การงานอาชีพ	40
อ16101 ภาษาอังกฤษ	80

รายวิชา / กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง/ปี)
รายวิชาเพิ่มเติม	120
ส16236 หน้าที่พลเมือง	40
อ16201 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 6	40

รายวิชา / กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง/ปี)
ส16202 การป้องกันการทุจริต	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120
แนะแนว	40
ลูกเสือ/ยุวกาชาด	40
ชุมนุมกีฬาด้านยาเสพติด/อาหารไทย	30
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10
รวมทั้งสิ้น	1,080

3. โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ระดับประถมศึกษา

รายวิชาพื้นฐาน

ง11101 การงานอาชีพ	จำนวน 40 ชั่วโมง
ง12101 การงานอาชีพ	จำนวน 40 ชั่วโมง
ง13101 การงานอาชีพ	จำนวน 40 ชั่วโมง
ง14101 การงานอาชีพ	จำนวน 40 ชั่วโมง
ง15101 การงานอาชีพ	จำนวน 40 ชั่วโมง
ง16101 การงานอาชีพ	จำนวน 40 ชั่วโมง

4. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ง16101 การงานอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เวลา 40 ชั่วโมง

ศึกษา อธิบาย กระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน การทำงานและการปรับปรุงการทำงาน เช่นการดูแลรักษาสมบัติภายในบ้านการปลูกไม้ดอก หรือ ไม้ประดับ หรือ ปลูกผักหรือเลี้ยงปลาสวยงาม การบันทึกรายรับ – รายจ่ายของห้องเรียน การจัดเก็บเอกสารการเงินการจัดการในการทำงานและทักษะการทำงานร่วมกัน เช่น การเตรียม ประกอบ จัดอาหาร ให้สมาชิก ในครอบครัวการติดตั้ง ประกอบ ของใช้ในบ้านการประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งให้สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อน ในโอกาสต่าง ๆ มารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัวและผู้อื่น การสำรวจความสนใจ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของตนเองเพื่อวางแผนเลือกอาชีพระบุนุ้ความสัมพันธ์ของความรู้ ความสามารถและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ เช่นความซื่อสัตย์ความขยัน อดทน ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ เพื่อตัดสินใจในการเลือกอาชีพ โดยใช้ทักษะกระบวนการทำงานและการจัดการ

กระบวนการกลุ่ม การแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาในการทำงาน การสืบค้นข้อมูล การระดมสมอง ความสามารถในการตัดสินใจ เห็นคุณค่าในการนำความรู้ ทักษะ กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

ง1.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3

ง2.1 ป.6/1, ป.6/2

รวมทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

1. ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

นักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Sowell (1996); สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์ (2537); ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539); อ้างถึงใน ชีระศักดิ์ แสนท้วม, 2558); Oliva (1992) ได้อธิบายความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ไว้คล้ายคลึงกัน สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 เป็นการทำให้หลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และลักษณะที่ 2 เป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น พบว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงหรือสร้างหลักสูตรทั้งในแนวกว้างและแนวลึก เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยครอบคลุมระบบของการพัฒนาใน 3 มิติ ได้แก่ การวางแผนหลักสูตร จัดทำหลักสูตรหรือร่างหลักสูตร (Curriculum Planning) การนำหลักสูตรไปใช้หรือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ (Curriculum Implementation) และการประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การพัฒนาหลักสูตรให้ดีและมีคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในแต่ละมิติว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ รายละเอียดของมิติในการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้

1. การวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ การกำหนด การวัดและประเมินผล

2. การนำหลักสูตรไปใช้หรือการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพการผลิต และ การใช้สื่อการเรียนการสอน การเตรียมบุคลากร การบริหารหลักสูตรและการสอน ตามหลักสูตร

3. การประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย การประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน กับสภาพการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยมีกระบวนการที่เป็นระบบเชื่อมโยงกันในมิติต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

2. รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

งานพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องทำอย่างเป็นระบบแบบแผน ตามขั้นตอนกระบวนการที่กำหนด โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางการจัดหลักสูตรและร่วมกับบุคคลหลายฝ่าย การเลือกรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเนื่องจากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นแนวทาง เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีเป้าหมายราบรื่น ได้มีนักวิชาการไทยและต่างประเทศได้นำเสนอดังนี้

2.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler

Tyler (1950) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนหลักสูตร โดยอาศัยการระดมความคิด แสวงหาคำตอบ 4 ประการต่อไปนี้เพื่อใช้เป็นแนวการจัดทำหลักสูตร คือ

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษาของสถานศึกษาคืออะไร
2. การที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาดังกล่าว นักเรียนจะต้องใช้ประสบการณ์การศึกษาและการเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง
3. ประสบการณ์การศึกษาของนักเรียนดังกล่าว จะมีหลักและวิธีการจัดการเรียนรู้ อย่างไรให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
4. เพื่อให้แน่ใจว่า นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ จะมีวิธีการประเมินผลคุณภาพของหลักสูตรได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร จากขั้นตอนการวางแผน หลักสูตร ข้อมูลที่สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรให้ครอบคลุมประเด็น สำคัญโดยแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร Tyler เน้นกระบวนการสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นต่อการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาจาก 3 แหล่งข้อมูลแรก คือ แหล่งข้อมูลด้านสังคม ได้แก่ การศึกษาค่านิยม ความเชื่อและบรรทัดฐานการดำรงชีวิตของคนในสังคม โครงสร้างที่สำคัญของสังคม รวมทั้งความมุ่งหวังจากคนในท้องถิ่น ชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ แหล่งข้อมูลที่ สอง คือ แหล่งข้อมูลด้านนักเรียน ได้แก่ ความต้องการ ความเข้าใจ ความสามารถ และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ สมรรถนะตามที่หลักสูตรแห่งชาติต้องการ และแหล่งที่สาม จากผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิใน

สาขาวิชาต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่สรุปผลการวิจัยและข้อคิดที่เป็น ประโยชน์ ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ได้แล้ว ต้องนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเมื่อกำหนดเป้าหมายได้แล้ว ต้องนำมาศึกษาร่วมกันกับทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาการศึกษา กลุ่มต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้มาผสมผสานกับ แนวคิดพื้นฐานด้านปรัชญาการศึกษา จึงสามารถสรุปเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ชัดเจน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ Tyler ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณา เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. นักเรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์
2. กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้นักเรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์
3. กิจกรรมและประสบการณ์นั้น ควรจะอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้
4. กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านของการเรียนรู้ อาจนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียว ในทำนองเดียวกันกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงอย่างเดียว อาจตอบสนองจุดประสงค์หลาย ๆ ข้อได้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล เพื่อที่จะตรวจสอบดูว่าการเรียนการสอนได้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ สมควรจะมีการปรับแก้ในส่วนใดบ้าง ควรพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดและพฤติกรรมที่คาดหวัง
2. วัดและวิเคราะห์สถานการณ์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้น
3. ศึกษาสำรวจข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องมือที่จะวัดพฤติกรรมเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม
4. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
ความเป็นปรนัย (Objectivity) ความเชื่อมั่น (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity)
5. การพิจารณาผลการประเมินให้เป็นประโยชน์ เพื่ออธิบายผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม การอธิบายถึงส่วนดีของหลักสูตรหรือสิ่งที่ต้องปรับแก้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962) มีความเชื่อว่าครูควรจะมีส่วนในการออกแบบหลักสูตรมากกว่าคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียนและความจำเป็นของสังคมรวมทั้งธรรมชาติของความรู้เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียนและสังคมเป็นหลักในการพิจารณา

2.2.3 การเลือกเนื้อหาวิชาควรจะพิจารณาเลือกเนื้อหาวิชาที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.2.4 การจัดลำดับเนื้อหาโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของลำดับการเรียนรู้ก่อน-หลัง ความยาก-ง่ายความต่อเนื่องสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา

2.2.5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้โดยศึกษากระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนแบบ ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหา

2.2.6 การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเรียงลำดับก่อนหลังและความต่อเนื่องสัมพันธ์ของประสบการณ์ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.2.7 การกำหนดวิธีการและแนวทางประเมินผลเพื่อต้องการดูว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเพียงใด

2.3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor Alexander และ Lewis

Saylor Alexander และ Lewis (1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนหรือพัฒนาหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

2.3.1 การกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และขอบเขต (Goals, Objectives and Domains) โดยได้กำหนดขอบเขตของเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายไว้ 4 ประการ คือ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) ความสามารถทางสังคม (Social Competence) ทักษะการเรียนรู้ (Continued Learning Skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization)

2.3.2 การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Designs) เป้าหมายวัตถุประสงค์และขอบเขต จะเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรตัดสินใจในกระบวนการออกแบบหลักสูตร โดยพิจารณาจากข้อมูล ด้านอื่น ๆ ได้แก่ ธรรมชาติของวิชา รูปแบบของสถาบันทางสังคมที่สัมพันธ์กับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

2.3.3 การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เมื่อ การออกแบบหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนจะมีบทบาทเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตรในส่วนของการเรียนการสอนจะพิจารณาเลือกวิธีการสอนที่มีส่วนสัมพันธ์กับผู้เรียนและหลักสูตร

2.3.4 การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นขั้นสุดท้ายของการวางแผนหลักสูตร ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและครู รวมทั้งผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการประเมินผลหลักสูตรซึ่งมีจุดเน้นของการประเมินอยู่ 2 ประการคือ

2.3.4.1 การประเมินผลรวมของการใช้หลักสูตรทั้งโรงเรียนซึ่งรวมถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์จุดประสงค์การเรียนรู้ประสิทธิภาพของการ เรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในแต่ละส่วนของการจัดโปรแกรมการเรียน

2.3.4.2 การประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินกระบวนการหลักสูตรทั้งระบบ โดยเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการ พัฒนาหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตรว่ามีประสิทธิภาพเพียงไร นอกจากนี้ ได้เน้นถึงกระบวนการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรที่รวมถึงการตัดสินใจเรื่อง รูปแบบการสอนโดยการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรว่า ควรมีลักษณะยืดหยุ่นให้โอกาสสอนพร้อมให้ข้อเสนอแนะหลาย ๆ อย่างในเรื่องรูปแบบการสอน เอกสารวัสดุอุปกรณ์

2.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ สงัด อุทรานันท์

สงัด อุทรานันท์ (2532) ได้ประยุกต์แนวคิดของ Tyler เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.4.1 การกำหนดข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรคือข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ทฤษฎีการเรียนรู้ข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของเนื้อหา

2.4.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่เดิมหรือจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการขึ้นมาใหม่ก็ได้

2.4.3 การคัดเลือกจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนการสอนที่จะนำมาจัดไว้ในหลักสูตรจะต้องผ่านการพิจารณาลักษณะถึงความเหมาะสมและจำเป็นต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

2.4.4 การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผลขั้นนี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลว่าจะวัดและประเมินอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดหมายของ หลักสูตร

2.4.5 การทดลองใช้หลักสูตรขั้นตอนนี้จะมุ่งศึกษาหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตรหลังจากได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้วทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

2.4.6 การประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อให้ทราบผลการใช้ว่าเป็นอย่างไรมีส่วนไหนที่ควร จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขบ้างถ้ามีจุดอ่อนหรือไม่เหมาะสมตรงไหนก็ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

2.4.7 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินผล เบื้องต้นแล้วหาก พบว่า หลักสูตรมีข้อบกพร่องจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริงทั้งนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้จัดได้ว่าเป็นวัฏจักรที่มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไปแล้ว จะทำให้การพัฒนาหลักสูตรนั้น ขาดความสมบูรณ์ไปได้

2.5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Beauchamp

Beauchamp (1981) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นแนวคิดเชิงระบบ โดยนำเอารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba มาพัฒนา ประกอบด้วย

ปัจจัยป้อนเข้า (Input)

1. ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา
2. ลักษณะของชุมชน
3. บุคลิกภาพของผู้เรียน
4. เนื้อหาที่เรียนผ่านมา
5. แนวทางของศาสตร์แต่ละสาขา
6. ค่านิยมของสังคมและคุณค่าทางวัฒนธรรม

กระบวนการ (Process)

1. การเลือกขอบข่ายและขั้นตอนของหลักสูตร
2. การเลือกบุคลากร
3. การเลือกลำดับการดำเนินการ
4. การพิจารณาจุดประสงค์ของหลักสูตร
5. การทดลองใช้หลักสูตร
6. การตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง

ผลผลิต (Product)

หลักสูตรที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงได้

จากแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร คือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาหลักสูตรนั้น กระทำเพื่อมุ่ง

ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งสภาพการณ์ของสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีสุข ดังนั้น การที่จะพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องศึกษาสำรวจสภาพความต้องการของผู้เรียนเพื่อกำหนดกรอบกว้าง ๆ ศึกษาสำรวจ สภาพความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดจนการวิเคราะห์หลักปรัชญาการศึกษา จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของการดำเนินการกำหนดหลักการเป้าหมายจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลในส่วนของการประเมินผลนั้นอาจจะพิจารณาได้ 2 กรณี คือ การประเมินผลความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและอีกประการหนึ่ง คือ การประเมินผลการใช้หลักสูตรทั้งระบบ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตร ทั้ง 2 ประการนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรต่อไป ทั้งในระดับเนื้อหาวิชาและระดับสูงขึ้นไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องมีความต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา จากการศึกษารูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยประยุกต์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Tyler (1950) เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนหลักสูตร
 2. การพัฒนาหลักสูตร
 3. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
 4. การประเมินผลการเรียนรู้
3. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

กรมวิชาการ (2539) ได้กล่าวถึง แนวการจัดทำวิชา/รายวิชาเพิ่มเติมว่า การพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ เป็นการจัดทำวิชาหรือรายวิชาขึ้นใหม่ หลังจากที่ได้ศึกษาแล้วพบว่า สิ่งที่ควรจะมีการพัฒนานั้นไม่มีปรากฏอยู่ในหลักสูตรของกลุ่มประสบการณ์หรือรายวิชา/กลุ่มวิชาใด ๆ ในหลักสูตรแม่บทการพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดทำวิชา/รายวิชาเพิ่มเติมใหม่นี้ ควรดำเนินการในรูปแบบของคณะทำงาน โดยมีขั้นตอนการจัดทำ ดังนี้

1. ศึกษาจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์และโครงสร้าง เนื้อหาของกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/รายวิชาต่าง ๆ จากหลักสูตรแม่บทเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาจัดทำและเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกับเนื้อหาที่มีอยู่

2. นำเอาผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์ สภาพที่ควรจะเป็นของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นที่ได้จากการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์มาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหา

3. กำหนดจุดประสงค์ของวิชา/รายวิชาที่จะดำเนินการจัดทำขึ้นใหม่ โดย

3.1 วิเคราะห์จากปัญหา/ความต้องการของท้องถิ่น สำหรับกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน โดยระบุปัญหา/ความต้องการของท้องถิ่นซึ่งได้แก่สิ่งที่ต้องการให้รู้พฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดและเงื่อนไขต่าง ๆ

3.2 เขียนจุดประสงค์ให้ครอบคลุมกับสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนทั้งสี่ด้าน (ความรู้ ทักษะ เจตคติ และกระบวนการ) รวมทั้งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา/กลุ่มประสบการณ์ด้วย ซึ่งลักษณะของจุดประสงค์ที่ดีต้องบอกสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบรายวิชานั้น ไม่ใช่การดำเนินงานหรือกิจกรรม

4. กำหนดเนื้อหา โดยการวิเคราะห์จากจุดประสงค์ ซึ่งระบุคำหลักของจุดประสงค์รายวิชานั้น โดยจะประกอบด้วยส่วนที่เป็นความรู้ (สิ่งที่ให้เรียนรู้/ศึกษา) และส่วนที่เป็นทักษะ (สิ่งที่ต้องการจะฝึก) เนื้อหาที่กำหนดจะต้อง

4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

4.2 ประกอบด้วยที่เป็นความรู้และทักษะ

4.3 เหมาะสมกับวัยและพื้นความรู้ของผู้เรียน

4.4 เหมาะสมกับคาบเวลา

4.5 ไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ ระบบการปกครองตามหลักประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. กำหนดคาบเวลาเรียนสำหรับคำอธิบายหรือรายวิชาที่จัดทำขึ้นใหม่

ในการกำหนด คาบเวลาจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้ คือ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษาจำนวนเวลาที่ใช้ในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม 40 ชั่วโมงต่อปี การศึกษา

6. เขียนคำอธิบายรายวิชา ให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท โดยระบุแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาตามแบบฟอร์มที่กำหนด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการเขียนคำอธิบายรายวิชา โดยระบุให้ครอบคลุม แนวทางการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ/สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. จัดทำเอกสารชี้แจงรายละเอียดประกอบการจัดทำวิชาหรือรายวิชาที่จัดทำขึ้นใหม่

4. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

การกำหนดผลการเรียนรู้ในหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม สามารถกำหนดเพิ่มในตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หรือจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมแล้วเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชาให้ชัดเจนโดยครอบคลุมความรู้ ทักษะ/สมรรถนะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

ศรีวรรณ มากชู (2551) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของ การพัฒนา สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียนและชุมชนว่า การพัฒนา หลักสูตรในลักษณะดังกล่าวโดยปกติแล้วสถานศึกษาจะกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา ให้ตอบสนองกับสภาพความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอยู่แล้ว วิธีการพัฒนาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม สามารถพัฒนาได้ 4 ลักษณะคือ

1. จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยนำไปสอดแทรกเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ พื้นฐานในลักษณะบูรณาการการเรียนรู้ที่นำไปสอดแทรกบูรณาการนี้ ควรพิจารณาความ สอดคล้องในเชิงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งสามารถบูรณาการเข้าไปได้กับสาระการ เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การเพิ่มเติมในลักษณะนี้ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์ มาตรฐาน การเรียนรู้ โดยวิเคราะห์ในลักษณะตารางวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในแต่ละข้อของมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระที่นำไปบูรณาการแล้ว จึงนำสิ่ง ที่สอดคล้องกับผู้เรียนและชุมชนมาสอดแทรกเพิ่มเติมเข้าไปกับสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้มีวิธีการพิจารณา ความสอดคล้องโดยดูมาตรฐานและตัวชี้วัด ในแต่ละชั้นปีประกอบ ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของสิ่งที่ นำมาบูรณาการของครูแต่ละคนที่ต่างชั้นปี

2. จัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือจัดทำ โครงการงาน เข้าไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะนี้ มาจาก เหตุผลที่โรงเรียนได้พิจารณาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของชุมชนและท้องถิ่นแล้วเห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตหรือชุมชนมาก เช่น โรคที่คนในท้องถิ่นเป็นกันมากและเกิดอยู่เป็นประจำหรือ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เด่นของชุมชน ทางโรงเรียนจึงพิจารณานำมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติมให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ในลักษณะลึกซึ้ง จนเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนได้ โดยจัดให้มี สาระการเรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนรู้หรือจัดทำโครงการงานร่วมกันด้วย

3. จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะจัดทำไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การเรียน เป็นกลุ่มสนใจ ชุมนุมหรือชมรม ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนช่วยให้พัฒนาเต็ม ศักยภาพ และสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่ความเป็นเลิศ

4. จัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมใหม่ในลักษณะนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มเติมคุณภาพการใช้ หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551 และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับ

ท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัญหาชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

5. ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

ศรียรรณ มากชู (2551) ได้นำเสนอขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในทุกช่วงชั้น เพื่อกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 ซึ่งตามคำแนะนำของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้สถานศึกษาจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หรือพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม ทำโดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะทำรายวิชาเพิ่มเติมควบคู่กันไปและพิจารณาว่ามาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาเพิ่มเติมได้โดยต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อความใด ๆ หรือไม่ หรือจะใช้วิธีการกำหนดเพิ่มเติมในลักษณะต่อเติมมาตรฐานเดิมให้มีลักษณะเข้มข้นโดยสอดคล้องกับวิชาเพิ่มเติม หรืออาจจำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับวิชาเพิ่มเติมที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานทุกวิธีดังกล่าวข้างต้น ต้องคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนที่กำหนดไว้ และต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

2. กำหนดผลการเรียนรู้ และเวลาเรียนของวิชาเพิ่มเติม การกำหนดในขั้นนี้ ทำได้โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ มาวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ/สมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำมากำหนดผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร

3. เขียนคำอธิบายรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม มีวิธีการเขียนโดยนำผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์แยกเป็น ความรู้ ทักษะ/สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการเขียนลักษณะเดียวกันกับการเขียนคำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

6. การประเมินผลหลักสูตร

หลักสูตรที่ดีควรมีการประเมินผลการใช้เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรนั้นตอบสนองต่อจุดประสงค์หรือไม่เพียงใดมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการประเมินผลหลักสูตร ได้แก่

6.1 ความหมายของการประเมินผลหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรได้นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุดสาย ศรีศักดิ์ (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แผลผล อธิบายผลและนำเสนอข้อมูลนั้น โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับ สุจิตรา บำรุงกาญจน์ (2544; อ้างถึงใน นงนภัส บุญเหลือ, 2553) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นการตัดสินใจได้ว่าหลักสูตรที่นำมาใช้นั้น มีคุณภาพดีเพียงใด หรือ สนองตอบต่อวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยการอาศัยข้อมูลที่มีการรวบรวมและมีการ วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้หลักสูตรนั้นมีคุณภาพดีที่สุด นอกจากนี้ วิภาวดี ไพเมือง (2545) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจพัฒนาหลักสูตรต่อไป และเพื่อให้การประเมินหลักสูตรมีความน่าเชื่อถือ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตร จึงต้องมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ในทำนองเดียวกันนี้ ประรณนา โกวิท ยางกูร (2543) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้น ว่าสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่โดยมีการ ดำเนินการประเมินที่มีระบบมีขั้นตอนใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ผลที่ได้จะช่วยในการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไปการประเมินจึงเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อที่จะนำมาใช้ ประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจหาทางเลือกในการปรับปรุงข้อบกพร่องการวางรูปแบบการกำหนดโครงสร้างตลอดจนการดำเนินงานของหลักสูตร

จากความหมายของการประเมินหลักสูตรดังกล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรหมายถึงกระบวนการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ เปรียบเทียบ อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรและทำให้ทราบถึงคุณภาพของหลักสูตรรวมถึงข้อดีข้อด้อยของหลักสูตรนั้น ๆ

6.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

รวรรณ เสนาวงศ์ (2542) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า

6.2.1 เพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้น สามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

6.2.2 เพื่ออธิบายและดูว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผล ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่

6.2.3 เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้หรือไม่ มีข้อบกพร่อง ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง

6.2.4 เพื่อตัดสินใจว่าการบริหารงานด้านวิชาการและการบริหารงานด้านหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่

6.2.5 เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตรคือผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หลังจากผ่าน กระบวนการศึกษาตามหลักสูตรเป็นไปตามที่มุ่งหวังหรือไม่

6.2.6 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

พิสนุ พงศรี (2549) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการ ตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลายประการ คือ

1. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ทราบความจำเป็นและความต้องการของ ประชากร เป้าหมายของหลักสูตร
2. ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนงานกิจกรรมและหลักสูตร ให้เหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติเพื่อลดโอกาสเสี่ยงอุปสรรคที่จะทำให้หลักสูตรล้มเหลว
3. การประเมินตัวหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะทำให้ทราบความเหมาะสมของตัว หลักสูตร ที่ได้พัฒนาขึ้นว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไรควรจะปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องตรงกับ วัตถุประสงค์ที่พัฒนาขึ้น
4. การประเมินความก้าวหน้าของการนำหลักสูตรไปใช้ทำให้ทราบจุดเด่นจุด ด้อยของการบริหารหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้การพัฒนาสื่อการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรให้เกิดผลครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตรได้ผล ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใดผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปใช้ได้มาก น้อยเพียงใดคุ้มค่าหรือไม่ควรจะปรับปรุงและพัฒนาส่วนใด เป็นการลดโอกาสการสูญเสียไปอีกทางหนึ่ง
6. การประเมินหลักสูตรจะทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรทราบ จุดอ่อนของหลักสูตรจะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การประเมิน หลักสูตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรเช่นจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระ กระบวนการ การวัดผลและผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพแค่ไหนมีส่วน ใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

6.3 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตร มีผู้เสนอไว้หลายรูปแบบซึ่งพอจะสรุปได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักและรูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดในแต่ละรูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model) รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาหรือผู้มีหน้าที่ต้องตัดสินใจ โดยอาศัยการประเมินเปรียบเทียบข้อมูลหรือสิ่งที่เกิดขึ้น จากการดำเนินงานของหลักสูตรกับมาตรฐานที่ผู้ประเมิน กำหนดไว้ ผู้ที่เสนอรูปแบบตามแนวนี้ ได้แก่

1. รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam (The CIPP Model of Evaluation) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรของ Stufflebeam ได้เสนอรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) เป็นรูปแบบในการประเมินหลักสูตรโดย เน้นว่าการประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกและวิธีการที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาว่าควรใช้การประเมินแบบใดเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรการประเมินที่ใช้ รูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) มีการพิจารณาใน 4 ด้านคือ

1.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมสภาพที่พึงปรารถนาและสภาพที่เป็นจริงบ่งชี้ถึงปัญหาและความต้องการอันนำไปสู่การตัดสินใจ

1.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินการใช้ทรัพยากรเพื่อวิเคราะห์ทางเลือกสำหรับการวางแผนและการออกแบบการใช้หลักสูตร

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรสำหรับการตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใดจะแก้ไขอย่างไร

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตและผลกระทบของการใช้หลักสูตรว่าเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่และยังเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกการใช้

Stufflebeam ได้เสนอรูปแบบเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรหรือโครงการ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปชื่อซีปปี้โมเดล (CIPP Model) คำว่าซีปปี้มาจากอักษรย่อของคำ 4 คำ คือ

C = Context คือ บริบท

I = Input คือ ปัจจัยเบื้องต้น

P = Process คือ กระบวนการ

P = Product คือ ผลผลิต

รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam เป็นรูปแบบที่เน้นเกี่ยวกับการตัดสินใจทางด้านการศึกษา โดย Stufflebeam ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางของการตัดสินใจไว้ 4 แนวทางคือ

1. การตัดสินใจเพื่อนำไปสู่แนวทางการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิงหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดสิ้น

2. การตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างแต่ยังคงรักษาหรือคงสภาพการเดิมไว้

3. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงและพัฒนา

4. การตัดสินใจนำสิ่งใหม่เข้ามาในระบบโดยใช้วิธีการทดลองและสืบค้นหาอย่างมีระบบ

จากแนวทางของการตัดสินใจทั้ง 4 แนวทางดังกล่าวนี้ Stufflebeam ได้กำหนดรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจเป็น 4 อย่างคือ

การประเมิน

1. การประเมินบริบทตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring)
3. การประเมินกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ (Implementing)
4. การประเมินผลผลิตตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อ (Recycling)

การตัดสินใจ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่กำหนดไว้ว่าจะดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นผลที่คาดหวัง กระทำโดยการประเมินบริบท (Context Evaluation)
2. การตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดวิธีการที่เหมาะสม การวางรูปแบบการดำเนินการตามทรัพยากรที่มีอยู่ การพิจารณาแหล่งทรัพยากร กระทำโดยการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)
3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อใช้ประโยชน์ควบคุมปรับปรุงวิธีการ ซึ่งเป็นวิธีการที่เกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อใช้ประโยชน์ควบคุมปรับปรุงวิธีการซึ่งเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นจริง ๆ กระทำโดยการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
4. การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อจะทำการปรับปรุงอาจแก้ไขหรือพัฒนาตรวจสอบความสำเร็จหรือปรับให้สอดคล้องกับหลักสูตรอื่น ๆ หรือล้มเลิก ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจริงกระทำโดยการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

ในส่วนของรูปแบบของการประเมินในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประเมินบริบทเป็นการประเมินสิ่งที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตรโดยทั่ว ๆ ไปเป็นการประเมิน เพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์วิธีการประเมินนั้น มี 2 วิธีคือ

1.1 Contingency Mode เป็นการประเมินบริบทเนื้อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการสำรวจงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินข้อเสนอแนะต่าง ๆ

1.2 Congruence เป็นการประเมินโดยเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ซึ่งจะทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ใดสามารถจะทำให้บรรลุเป้าหมายได้

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินเพื่อทราบข้อสนเทศเพื่อนำมากำหนด วิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลเป็นการประเมินสมรรถภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอัตรากำลัง เวลา งบประมาณ

3. การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินหลักสูตร เมื่อได้มีการดำเนินการตามที่ได้วางไว้แล้ว เพื่อส่งข้อมูลย้อนกลับให้กับผู้รับผิดชอบโครงการเป็นระยะการประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

3.1 เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของส่วนที่ได้ออกแบบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานหลักสูตร

3.2 เพื่อหาข้อสนเทศต่าง ๆ สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

3.3 เพื่อเก็บรักษาข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงาน

4. การประเมินผลผลิตเป็นการประเมินผลผลิตและผลกระทบของโครงการหรือหลักสูตร ว่าได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เพื่อเป็นการนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการหรือหลักสูตร เพื่อเริ่มโครงการใหม่

จะเห็นได้ว่าการประเมินโดยใช้รูปแบบของ Stufflebeam เป็นการประเมินที่ปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง เป็นวัฏจักรมีระบบและสามารถย้อนกลับได้ทุกขั้นตอนกล่าวคือการประเมินบริบทก็เพื่อการวางแผนการตั้งจุดประสงค์การ ประเมินปัจจัยเบื้องต้นเพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตรวิธีการที่เหมาะสมการประเมินกระบวนการก็คือการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อตัดสินใจในเรื่องของการดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดหลักสูตรก็ประเมินผลผลิต

2. รูปแบบการประเมินของ Provus S Discrepancy of Evaluation Model

Provus (1971) เป็นผู้คิดรูปแบบนี้ขึ้น และเป็นผู้ที่ให้คำจำกัดความของการประเมินว่า เป็นศิลปะของการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวัง กับผลการปฏิบัติงานของโครงการ การประเมินโดยการเปรียบเทียบนี้จะกระทำในทุก ๆ ขั้นตอน ของระบบหลักสูตรถ้าหากพบข้อบกพร่องของขั้นตอนใด ก็จะต้องแก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนนั้น ๆ ด้วย วิธีการแก้ปัญหการประเมินในแต่ละขั้นตอน

Assessment Berkeley

S หมายถึง มาตรฐานที่ผู้ประเมินผู้เกี่ยวข้องและคณะผู้บริหารได้กำหนดขึ้น

P หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากสิ่งที่เกิดขึ้นหรือที่กำลังดำเนินอยู่

C หมายถึง การเปรียบเทียบข้อมูลมาตรฐานเพื่อดูว่ามีความแตกต่างหรือเหลื่อมล้ำกันมากน้อยประการใด

D หมายถึง ความแตกต่างหรือความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นระหว่างมาตรฐานที่ตั้งไว้กับสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อทำการพิจารณา Decision Making แล้วหากพบว่า ขั้นตอนใดใช้ได้ จะตัดสินใจ ดำเนินการในขั้นต่อไปอย่างไรแต่หากพบข้อบกพร่องขั้นตอนใดผู้ประเมินต้องถามตนเองเพื่อให้ได้ คำตอบว่าทำไมจึงเกิดข้อบกพร่องที่มาจากสาเหตุนั้น การประเมินจะต้องทำ โดยผู้ประเมินคนหนึ่งที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ต่อจากนั้นการประเมินทุกอย่างจะต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่ และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางเอาไว้เป็นเกณฑ์ นับเป็นรูปแบบที่ช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมินและตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Attainment Model) ซึ่งเน้นวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักในการประเมิน ดังนั้น ผู้ประเมินจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและตีค่าจุดมุ่งหมายเหล่านี้ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่จะประเมินบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ผู้ใช้แนวคิดนี้ได้แก่ Tyler Taba Hammound และ Cronbach

1. รูปแบบการประเมินของ Tyler (Tyler Model of Evaluation) Tyler (1950) เป็นผู้วางรากฐานการประเมินผลหลักสูตร นับตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1930 และได้ให้คำนิยามของการศึกษาว่า “การศึกษา” คือการเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้น การประเมินผลหลักสูตรจึงเป็นการเปรียบเทียบว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปตาม จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่นอกจากนี้ Tyler มีความเห็นว่ากระบวนการจัดการศึกษานั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสบการณ์เรียนรู้ และการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ ตามแนวคิดนี้พื้นฐานของการจัดหลักสูตรก็คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวาง จุดหมายที่ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนหรือมีพฤติกรรม

เป็นอย่างไร พยายามจัดประสบการณ์ การสอนเพื่อช่วยผู้เรียนให้เปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ บทบาทของการประเมินหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา หลักสูตรจึงอยู่ที่การดูผลผลิต ของหลักสูตรว่าตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ แนวคิดของ Tyler จึงยึดความสำเร็จของจุดหมายเป็นหลัก จุดหมายของการประเมินหลักสูตรของ Tyler ซึ่งถือว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน โดยมีการประเมินผลดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ โดยวิเคราะห์ทรัพยากรของจุดหมาย คือ นักเรียน สังคม และเนื้อหาสาระ ขอบเขตของจุดหมาย คือ จิตวิทยาการเรียนรู้ และปรัชญาการศึกษา
2. กำหนดจุดหมายเชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจนเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นพฤติกรรม ที่ต้องการวัดในภายหลัง
3. กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

4. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อทำให้เนื้อหาหรือประสบการณ์ ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ

5. ประเมินผลโดยใช้วิธีการต่าง ๆ หรือการทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
6. ถ้าไม่บรรลุจุดหมายที่วางไว้จะต้องมีการตัดสินใจที่จะยกเลิกหรือปรับปรุง หลักสูตรนั้น แต่ถ้าบรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ ก็อาจจะใช้ผลสะท้อนกลับของหลักสูตรนั้นเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการกำหนดจุดหมายหรือใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณค่าของหลักสูตร

การประเมินตามขั้นตอนของ Tyler การเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับปรุง จุดหมายของหลักสูตรที่จะประเมิน จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงวิธีการในการประเมินด้วยการ ประเมินผลแบบนี้ จึงเป็นการประเมินผลสรุปมากกว่าการประเมินผลย่อย

2. รูปแบบการประเมินของ Cronbach ประกอบด้วยการประเมินในด้านต่อไปนี้ คือ กระบวนการ (Process) ทักษะความชำนาญ (Proficiency) เจตคติ (Attitude) และการติดตามผล (Follow-up) ซึ่งจะมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 การประเมินกระบวนการนั้น เป็นการประเมินกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น วิธีการสอนของครูและกิจกรรมที่จัดให้กับการประเมินผลที่ได้จากการประเมิน กระบวนการนี้ ก็จะนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.2 การประเมินทักษะความชำนาญ เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียน โดยพิจารณาจากการทำงานของนักเรียน หรือใช้ข้อทดสอบที่เป็นมาตรฐานทดสอบนักเรียน ผลจากการประเมินในด้านนี้ ก็จะทำให้ทราบถึงคุณภาพหรือความสามารถของนักเรียนในสิ่งที่ได้เรียนมา ถ้ามีข้อบกพร่องในด้านใดก็จะได้อาสาช่วยนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

2.3 การประเมินเจตคติ เป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วการประเมินความคิดเห็นนี้สามารถใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลที่ได้จากการประเมินจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงหลักสูตรในด้านเนื้อหา เพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียน

2.4 การติดตามผล เป็นการประเมินคุณภาพของกระบวนการทางการศึกษา โดยติดตามดูผลการทำงานของผู้เรียนที่จบจากหลักสูตรที่ต้องการประเมินและเปรียบเทียบกับผลผลิตจากหลักสูตรอื่น ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบนี้จะใช้ประกอบการปรับปรุงหลักสูตรหรือ วางแผนหลักสูตรใหม่

3. รูปแบบการประเมินของ Robert L. Hammond แนวคิดในการประเมินรูปแบบนี้จะประเมินใน 3 มิติ ได้แก่

3.1 มิติการสอน ซึ่งจะประกอบไปด้วยการจัดการเนื้อหาวิชาวิธีสอนความ สะดวก ค่าใช้จ่าย

3.2 มิติสถาบัน จะประกอบไปด้วยนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครอบครัวย ชุมชน

3.3 มิติพฤติกรรม จะประกอบไปด้วยพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย รูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) รูปแบบที่ใช้เกณฑ์เป็นหลัก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทใช้เกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ การประเมินกระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้วัตถุประสงค์บรรลุผล เช่น การประเมินผลผลิตหรือวิธีการ

2. ประเภทใช้เกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก ได้แก่ การประเมินผลของวัตถุประสงค์ที่บรรลุผล เช่น การประเมินผลผลิต ผู้นำในแนวคิดรูปแบบการประเมินประเภทนี้ ได้แก่ Scriven และ Stake

รูปแบบการประเมินของ Stake (Stake's Countenance Model)

Stake (1973) พัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากวิธีการเชิง ระบบ (System Approach) โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชื่อมโยงและความสอดคล้องกันขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในระบบแล้วนำมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบหลักสูตร ซึ่ง Stake ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน เช่นเดียวกับองค์ประกอบของระบบดังนี้

1. สิ่งที่มีมาก่อน (Antecedence) หมายถึง สภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนการใช้หลักสูตร เปรียบได้กับปัจจัยตัวป้อน (Inputs) ของวิธีการเชิงระบบ ซึ่งในที่นี้ ได้แก่ ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของครู เนื้อหาหลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน ฯลฯ

2. การปฏิบัติ (Transactions) เป็นขั้นนำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติ หรือการเรียนการสอน เปรียบได้กับองค์ประกอบด้านกระบวนการของวิธีการเชิงระบบ ซึ่งกระบวนการสอนประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การสื่อความหมาย การแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างครูกับนักเรียน ความสนใจของนักเรียน เวลาเรียนของนักเรียน เวลาสอนของครู ฯลฯ

3. ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรที่มีต่อนักเรียน ทั้งด้านความรู้ เจตคติทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นกับครู และโรงเรียนซึ่งผลที่ได้รับจากการใช้หลักสูตรเปรียบได้กับผลผลิต (Outputs) ของวิธีการเชิงระบบนั่นเอง

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์สอดคล้องกันขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ซึ่งกำหนดไว้ คือ สิ่งที่คาดหวังของหลักสูตร และข้อมูลของสิ่งที่ปรากฏขึ้นจากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การตัดสินอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลที่เก็บได้กับเกณฑ์มาตรฐาน และความรู้สึคนึกคิดของบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้ประเมิน การประเมินหลักสูตรนั้น สามารถเลือกใช้รูปแบบของการประเมินได้หลายรูปแบบ จากรูปแบบการประเมินที่จัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจรูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักและรูปแบบที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก

7. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Tyler (1950) และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมตามแนวคิดของ ศรีวรรณ มากชู (2551) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ 5 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

3. ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

4. ระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร

5. ระยะที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

8. องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และนักการศึกษา ได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

Tyler (1950) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. จุดมุ่งหมาย (Education Purpose) ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ (Education Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organization of Education Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การประเมินผล (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962) ได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบอย่างน้อย 4 อย่าง คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน และ
4. โครงการประเมินผลตามหลักสูตร

นิรมล ศตวุฒิ และคณะ (2542) ได้กล่าวว่า หลักสูตรโดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบคือ หลักการ จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายเฉพาะ โครงสร้าง ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และแนวทางการใช้หลักสูตร

อึ้ง บัตรี (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ควรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542) ได้กล่าวว่า หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดหมายและจุดประสงค์ (Aims and objectives)
 - 1.1 จุดหมาย เป็นสิ่งที่กำหนดไว้กว้าง ๆ เน้นคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียน
 - 1.2 จุดประสงค์ เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะเรื่องในระดับกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์ และรายวิชา
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Contents and Experiences)
 - 2.1 เนื้อหาสาระ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์

2.2 ประสพการณ์ เป็นการกำหนดคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม อันพึงปรารถนาให้ผู้สอน ได้นำไปพิจารณาตัดสินใจสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และชั้นเรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มีการปรับปรุงตลอดเวลาของการใช้หลักสูตร ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ และมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ค้นหาสาเหตุของสิ่งที่ไม่สัมฤทธิ์ผล เป็นงานใหญ่ที่มีขอบเขตกว้างขวาง จะต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นกระบวนการ

สุนีย์ ภูพันธุ์ (2546) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวัง ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร เป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่เด็ก ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมตลอดจนใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผล

2. เนื้อหา (Content) เป็นสิ่งที่คาดว่า จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสพการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ และการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำวัสดุหลักสูตร การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม การดำเนินการสอน

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) คือ การหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหญ่และมีขอบเขตกว้างขวาง ผู้ประเมินจำเป็นต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

สญามล ทองขาว (2555) ได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร
2. หลักการ
3. จุดมุ่งหมาย
4. สาระการเรียนรู้
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล

ปิยวรรณ ทองสุข (2557) ได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย 13 องค์ประกอบ ดังนี้

1. แนวคิด
2. หลักการ
3. จุดมุ่งหมาย
4. ผลการเรียนรู้
5. คำอธิบายรายวิชา
6. โครงสร้างรายวิชา
7. ขอบข่ายสาระการเรียนรู้
8. เวลาเรียน
9. แนวทางการจัดการเรียนรู้
10. สื่อการจัดการเรียนรู้
11. การวัดและประเมินผล
12. หน่วยการเรียนรู้
13. แผนการจัดการเรียนรู้

นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์ (2558) ได้พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ
2. จุดมุ่งหมาย
3. เนื้อหาและโครงสร้าง
4. แนวการจัดการเรียนรู้
5. แนวการวัดและประเมินผล
6. แนวการใช้สื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

องค์ประกอบของ หลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม	แหล่งที่มา นักวิชาการ/นักการศึกษา									ความถี่
	Tyler	Taba	นิรมล ศตวุฒิ และคณะ	วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวชช์	อัมพร บัวศรี	สุนีย์ ภูพันธ์	สญามล ทองขาว	ปิยวรรณ ทองสุข	นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์	
	1950	1962	2542	2542	2542	2546	2555	2557	2558	
1. จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์ เฉพาะวิชา/ จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายเฉพาะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
2. ประสบการณ์/ เนื้อหาและ ประสบการณ์/ ผลการเรียนรู้	✓			✓	✓	✓	✓	✓		6
3. วิธีการจัด ประสบการณ์/ กระบวนการเรียน การสอน/กิจกรรม การเรียนการสอน/ ยุทธศาสตร์การ เรียนการสอน/แนว การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	7

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบของ หลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม	แหล่งที่มา นักวิชาการ/นักการศึกษา									ความถี่
	Tyler	Taba	นิรมล ศตวุฒิ และคณะ	วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวชช์	อัมพร บัวศรี	สุนีย์ ภูพันธ์	สญามล ทองขาว	ปิยวรรณ ทองสุข	นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์	
	1950	1962	2542	2542	2542	2546	2555	2557	2558	
4. การประเมินผล/ โครงการประเมิน ผลตามหลักสูตร/ การประเมินผลการ เรียน/แนวการวัด และประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
5. เนื้อหาวิชาและ จำนวนชั่วโมง/ ขอบข่ายสาระ การเรียนรู้/หน่วย การเรียนรู้		✓						✓		2
6. หลักการ			✓				✓	✓	✓	4
7. โครงสร้าง/ โครงสร้างรายวิชา			✓					✓	✓	3
8. ระยะเวลา การจัดการเรียน การสอน			✓							1
9. แนวทางการใช้ หลักสูตร/การนำ หลักสูตรไปใช้			✓	✓		✓				3

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบของ หลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม	แหล่งที่มา นักวิชาการ/นักการศึกษา									ความถี่
	Tyler	Taba	นิรมล ศตวุฒิ และคณะ	วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวชช์	ดำรง บัวศรี	สุณีย์ ภูพันธ์	สญามล ทองขาว	ปิยวรรณ ทองสุข	นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์	
	1950	1962	2542	2542	2542	2546	2555	2557	2558	
10. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียน การสอน/สื่อและ แหล่งเรียนรู้/แนว การใช้สื่อการเรียน การสอน				✓			✓	✓	✓	4
11. ความสำคัญ ของการพัฒนา หลักสูตร							✓			1
12. แนวคิด								✓		1
13. คำอธิบาย รายวิชา								✓		1
14. เวลาเรียน								✓		1
15. แผนการ จัดการเรียนรู้								✓		1

จากตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบที่ได้นำมาสังเคราะห์ และได้พิจารณาเลือกใช้องค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไปเป็นหลัก ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ
2. จุดมุ่งหมาย

3. คำอธิบายรายวิชา
4. ผลการเรียนรู้
5. โครงสร้าง/เวลาเรียน
6. สารการเรียนรู้
7. รูปแบบการจัดการเรียนรู้
8. สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้
9. การวัดและประเมินผล
10. แนวทางการจัดการเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ความหมายของแหล่งเรียนรู้

นักวิชาการ และหน่วยงานราชการ ได้ให้ความหมายแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุदारรณ สุภาเกสร และคนอื่น ๆ (2544) ได้ให้ความหมายแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง ตัวบุคคล หรือสถานที่จุดใดจุดหนึ่ง หรือแหล่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถนำมาเป็นเครื่องมือ สื่อสนองตอบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมได้ เช่น วิทยากรชาวบ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มวัฒนธรรม อุทยานธรรมชาติวัยเรียน องค์กรชุมชน องค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หน่วยงานรัฐและเอกชน สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ ป่า เขา พุงนา ซึ่งอาจมีอยู่ทั้งในโรงเรียนและชุมชน

กรมวิชาการ (2545) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริม ให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (2545) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน และประสบการณ์อื่น ๆ ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ บุคคล สถานที่ สถาบันต่าง ๆ สิ่งของ ธรรมชาติแวดล้อม สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเข้าไปปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยประสบการณ์ตรงและได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2. ประเภทของแหล่งเรียนรู้

นักวิชาการ และหน่วยงานราชการ ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้

Jarolimek (1969) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่เป็นวัสดุในการอ่าน (Reading Materials) ได้แก่ หนังสือ จุลสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

2. ประเภทที่ไม่ใช่วัสดุในการอ่าน (Non-Reading Materials) ได้แก่ ภาพยนตร์ รูปภาพ ฟิล์มสตริป เครื่องบันทึกเสียง แผนที่ ลูกโลก และแหล่งวิทยาการอื่น ๆ

Nichols (1971) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ผู้ชำนาญพิเศษ เช่น นักดนตรี จิตรกร ผู้ชำนาญพิเศษ นักกีฬา พนักงานซื้อขาย และบริการ พ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร นักอุตสาหกรรม ชาวนา

2. พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง

3. ตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแทนของสังคม เทศบาล ศูนย์วัฒนธรรม หรือหน่วยงานอื่น ๆ

4. ผู้แทนทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ บุคคลที่ทำงานทางด้านธุรกิจ การค้าขายหรือโรงงานอุตสาหกรรม เช่น บริษัทขนส่ง เหมืองแร่ บริษัทห้างร้านต่าง ๆ

5. ผู้แทนรัฐบาล เช่น ตำรวจ เทศมนตรี เจ้าหน้าที่อนามัย เป็นต้น

6. คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชน เช่น กรรมการศึกษา โรงเรียน คณะที่ปรึกษาโรงเรียน คณะครูภายในโรงเรียน เป็นต้น

7. ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบไปด้วย พืช สัตว์ น้ำ ดิน แร่ และวัสดุชนิดต่าง ๆ ทางธรรมชาติ

8. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคารสถานที่ เครื่องบิน ถนน รถไฟ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ปูนียสถาน เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องหมวดวิชา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเตอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรม การเรียนการสอน (วิชา) Resource Center สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา วัด ครอบครัว ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรภาครัฐ และเอกชน เป็นต้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (2545) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝนตก แดดออก น้ำท่วม ความแห้งแล้ง เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่จัดหรือสร้างขึ้น ซึ่งมีในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว ประกอบด้วย

2.1 แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สนามกีฬา เป็นต้น

2.2 แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ได้แก่ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถาบันค้นคว้าวิจัย แหล่งวิชาการ แหล่งบริการ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬา ศูนย์การค้า

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ลูก ป้า น้า อา ตาสี ตาสา ยายมี ยายมา ตลอดจนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาในสาขาอาชีพ เป็นต้น

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อนต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น ลำห้วย ลำคลอง สวนสาธารณะ สวนป่า อุทยานแห่งชาติ รวมทั้งสัตว์ต่าง ๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย เกมคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น

3. ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

นักวิชาการและหน่วยงานราชการ ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ดังนี้

กองวิจัยทางการศึกษา (2542) ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายของชาวบ้านในท้องถิ่น ที่ใช้แก้ปัญหาหรือดำเนินชีวิต โดยได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาอย่างยาวนาน

กรมวิชาการ (2544) ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือบางครั้งเรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน Popular Wisdom หมายถึง แก่นหลักของการมองชีวิต การใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งมีความหมายทั้งในแง่ของปัจเจกบุคคลและในแง่ของสังคมหมู่บ้าน

พรชัย ปรีชาปัญญา (2544) ได้ให้ความหมายของคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาพื้นบ้านไว้ว่า หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความรู้

ความสามารถ ประสบการณ์การถ่ายทอดซึ่งกันและกันในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง โดยตกทอดและสละสลวยจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่เป็นทรัพยากรทางปัญญาที่มีคุณค่ายิ่ง

นิคม ชมภูหลง (2548) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) ไว้ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง แนวคิด แนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน หรือชาวบ้าน ซึ่งได้รับการสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ บรรพบุรุษ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

4. ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

หน่วยงานราชการ ได้นำเสนอลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ดังนี้

กองวิจัยทางการศึกษา (2542) ได้นำเสนอชีวิตของชาวบ้าน ที่สะท้อนออกมาถึงภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างมีเอกภาพ ดังนี้

1. ลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ ชีวทัศน์ เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน

2. ลักษณะที่เป็นรูปธรรม เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่น ๆ ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนออกมาใน 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับโลก คนกับสิ่งแวดล้อม สัตว์พืช ธรรมชาติ

2.2 ความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกันในสังคม หรือชุมชน

2.3 ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ ที่ไม่สามารถสัมผัสได้

กองวิจัยทางการศึกษา (2542) สรุปลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่พร้อมจะหล่อหลอมเข้ากับภูมิปัญญาสากล ได้ทุกกาลสมัย ดังนี้

1. ภูมิปัญญาด้านบุคคล คือ ความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์บุคคล เช่น ศิลปะ ดนตรี การทำมาหากิน และการรักษาด้วยสมุนไพร

2. ภูมิปัญญาด้านครอบครัว เป็นหลักการที่เสริมความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว เช่น ระบบอาวุโส ระบบเครือญาติ

3. ภูมิปัญญาด้านชุมชน เป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการช่วยเหลือเกื้อกูล เช่น การทำนาหว่าน การลงแขกทำงานต่าง ๆ

4. ภูมิปัญญาด้านความเชื่อและศรัทธาต่อศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ

สรุปว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมี 2 ลักษณะ คือ เป็นรูปธรรม ได้แก่ วัตถุ และการกระทำทั้งหลาย และเป็นนามธรรม คือ ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถหรือแนวทางในการแก้ปัญหา และป้องกันปัญหา รวมทั้งสร้างความสงบสุขให้กับชีวิต

5. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กองวิจัยทางการศึกษา (2542) ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับคติ ความคิด ความเชื่อ และหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา
2. เป็นเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี
3. เป็นเรื่องของการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น
4. เป็นเรื่องของแนวคิด หลักปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชน ภูมิปัญญาข้างต้นจะปรากฏให้เห็นในเรื่องของการประกอบอาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และการอบรมสั่งสอน ซึ่งถ่ายทอดให้ชนรุ่นหลัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อและหลักการพื้นฐาน เป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการสั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาแต่บรรพกาล มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบพิธีการต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพื่อความเจริญก้าวหน้า และความสำเร็จในชีวิต โดยเอาลัทธิ ศาสนา ภูตผี เทวดา ท้องฟ้า ป่าเขา หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เคารพนับถือ หรือคตินิยมเข้ามาผสมผสานในพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น การตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ การทำบุญกลางบ้าน การบนบานศาลกล่าว การแก้บน การทำบุญสะเดาะเคราะห์ การทำพิธีไหว้ครู และบูชาครู การทำบายศรีสู่ขวัญ การบูชาแม่โพสพ การทำขวัญข้าว การทำพิธีวางศิลาฤกษ์ การทำพิธี ยกเสาเอก การมีความเชื่อในผลแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การมีความเชื่อว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลังปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ผูกคู่ตามใจผู้นอน เป็นต้น

2. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและจริยธรรมเป็นภูมิปัญญาเกี่ยวกับพฤติกรรมของสังคมที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญ ความงดงามและความเป็นระเบียบแบบแผนที่เคยยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา มักมีวิถีชีวิตธรรมชาติและศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ

3. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตในท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับพื้นเพของท้องถิ่น เป็นอาชีพที่บรรพบุรุษเคยทำกันมาก่อนอย่างต่อเนื่อง และสร้างสมไว้ให้ และได้มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เช่น การทำนา เป็นต้น

4. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับวิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับยุคสมัย เป็นภูมิปัญญาที่มักพบอยู่ในแต่ละท้องถิ่น เป็นวิธีการและเทคโนโลยีที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้นเอง โดยอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือนำผลผลิตจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นเทคโนโลยีใหม่ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

ดังนั้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาของมนุษย์ในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่ม จึงประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์โดยตรงของบุคคลนั้น หรือของกลุ่มนั้น ส่วนที่ได้มาจากความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของผู้อื่น หรือกลุ่มอื่น และส่วนที่ตนเองสังเคราะห์ขึ้นใหม่จากประสบการณ์ของตน หรือจากคำบอกเล่าของผู้อื่น

6. การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

สามารถ จันทรสุรย์ และประทีป อินแสง (2541) ได้นำเสนอการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินการผ่านระบบภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการ เป็นชุมชนยั่งยืน มี 3 ลักษณะ คือ

1. การถ่ายทอดแบบระบบภูมิปัญญา คือ การพึ่งตนเอง การช่วยเหลือเกื้อกูลในชุมชน
2. การถ่ายทอดโดยกระบวนการของผู้ทรงปัญญา ซึ่งมีหลากหลายวิธีการ
3. การถ่ายทอดภูมิปัญญายังพบปัญหาของการถ่ายทอด คือ ขาดการสนับสนุน

อย่างจริงจัง

กองวิจัยทางการศึกษา (2542) ได้จำแนกการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับโรงเรียน ในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน เป็น 2 วิธีการใหญ่ ดังนี้

1. ครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลักษณะกิจกรรมที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น นั่นคือ ครูเป็นตัวแทนของปราชญ์ท้องถิ่นทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งได้รับการกำหนดเป็นหลักสูตรแล้ว

2. ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นผู้สอน ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแทน รวมทั้งทำหน้าที่ประเมินผลการเรียนของนักเรียนด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) ได้กำหนดนโยบาย การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย เข้าสู่ระบบการศึกษาของชาติ ดังต่อไปนี้

1. ประกาศเป็นนโยบายให้ระบบการศึกษาทั้งหมด ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ และทำนุบำรุงภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพิมพ์หนังสือหรือสื่อในรูปแบบอื่น ๆ ที่ว่าด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีจำนวนมากและมีคุณภาพเหมาะสม โดยนำมาใช้กับการศึกษาทุกระดับ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ระบบการศึกษาทุกระดับ ทำการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำการวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

4. ให้มีการสร้างตำราท้องถิ่น เนื่องจากปัจจุบัน โรงเรียนต่าง ๆ ใช้ตำราที่แต่งไปจากส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ครูที่อยู่ในท้องถิ่นสร้างตำราจากความรู้และใช้ในท้องถิ่นของตน เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับท้องถิ่นมากขึ้น และทำให้ชาติมีพลังความรู้จากของจริงขึ้นทั่วไปอย่างกว้างขวาง

5. ปรับโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชุมชนอย่างน้อยส่วนหนึ่ง ให้เป็นโรงเรียนชุมชน โดยทำหน้าที่ 3 อย่าง คือ

5.1 ศึกษาให้เข้าใจชุมชนตามที่กล่าวในข้อ 3

5.2 เป็นศูนย์ข่าวสารเพื่อพัฒนาชุมชน

5.3 ให้การศึกษาทุกรูปแบบเพื่อชุมชน และดึงทรัพยากรจากชุมชน หน่วยงานราชการอื่น ๆ จากภาครัฐและเอกชนเข้ามา เพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ทั่วประเทศ

สรุปได้ว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำได้โดยถ่ายทอดความรู้โดยตรงจากครูผู้สอนให้กับนักเรียน การให้คำปรึกษาหารือ การแนะนำให้กับครูผู้สอนและถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง เพราะผลที่เกิดขึ้นมิใช่เฉพาะความรู้ ประสบการณ์เท่านั้น แต่เป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิต และจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งผ่านการกลั่นกรองจากรุ่นสู่รุ่นมาหลายชั่วอายุคน

7. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมจิต พรหมเทพ (2543) ได้นำเสนอความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชาวบ้าน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ดังนี้

1. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่อดีตอันยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันของตนเองและชุมชนตลอดมา

2. เป็นมรดกทางสังคมที่ได้จากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาของกลุ่มคนประพฤติปฏิบัติอย่างมองเห็นแนวทางที่ดี และอย่างมีความเชื่อสืบทอดกันมา

3. เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่ายิ่ง ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์

4. เป็นข้อมูลพื้นฐานของการดำรงชีวิต และการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

5. เป็นแนวทางนำไปสู่การปรับตัวของชุมชน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองของชุมชน

6. ช่วยเพิ่มความสมดุลระหว่างธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมกับประชาชน เพราะต่างพึ่งพาอาศัยกัน

กฤษณภัท บุษยชัยเรฐียร (2548) ได้นำเสนอความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้ชุมชนและชาติผ่านพ้นวิกฤตและดำรงความเป็นชาติหรือชุมชนไว้ได้

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่า และความดีงามที่ดำรงชีวิตและวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสภาวะแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและสมดุล

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานการพัฒนาที่เริ่มจากการพัฒนา เพื่อการพึ่งพาตนเอง การพัฒนาเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการพัฒนาที่ผสมผสานองค์ความรู้สากลบนฐานภูมิปัญญาดั้งเดิม เพื่อเกิดเป็นภูมิปัญญาร่วมสมัยที่ใช้ประโยชน์ได้กว้างขึ้น

นิคม ชมภูหลง (2548) ได้นำเสนอความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อสังคม ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดความสงบสุขทั้งในชุมชน หมู่บ้าน หรือในส่วนตัวของชาวบ้านเอง และสามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2. ทำให้คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี ในการลดการพึ่งพาตนเองจากสังคมภายนอก

3. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างมนุษย์กับสังคม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน และช่วยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุคสมัย

4. ใช้ในการกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่มบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องและผสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

5. ทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่น รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น เป็นการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่

จากความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น เกิดจากการดำเนินชีวิต เรียนรู้ แก้ไขปัญหา และพัฒนาเป็นภูมิปัญญา การปรับตัว และปรับวิถีชีวิตของคน เป็นความรู้ที่เกิดจากการทดลองปฏิบัติจริงจากวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งถูกค้นพบ ทดลองใช้ ดัดแปลง ถ่ายทอดกันมาด้วยเวลายาวนาน ผ่านกระบวนการทดสอบ ทดลอง และขัดเกลาของกลุ่มคน ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่ง นับเป็นมรดกทางปัญญาของมนุษย์ที่ควรเรียนรู้ รักษา พัฒนา ต่อยอด และนำมาปรับใช้พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาทักษะอาชีพ อาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

1. ความหมายของทักษะ (Skill)

นักวิชาการ และหน่วยงานราชการได้ให้ความหมายของทักษะ ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2552) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

พระ พนาสุภน (2552) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติได้ในระดับที่ทำได้อย่างคล่องแคล่วหรือชำนาญ อันเกิดจากการทำหรือปฏิบัติบ่อย ๆ

จินดารัตน์ โพธิ์นอก (2557) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทักษะด้านร่างกายสติปัญญา หรือสังคมที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนหรือการกระทำบ่อย ๆ

นวลละออง อุทามนตรี (2558) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ ในการปฏิบัติงาน และได้ผลงานเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนหรือการกระทำในเรื่องนั้นซ้ำบ่อยครั้ง จนเกิดเป็นทักษะ

2. ความหมายของอาชีพ

นักวิชาการ และหน่วยงานราชการได้ให้ความหมายของอาชีพ ไว้ดังนี้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554) ได้ให้ความหมายของอาชีพไว้ว่า อาชีพ หมายถึง หน้าที่การทำงานที่พึงประสงค์ต่อสังคม และสร้างผลตอบแทนที่เป็นรายได้ ตรงตามความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 (2552) ได้ให้ความหมายของอาชีพไว้ว่า อาชีพ หมายถึง การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน การทำงานเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ

กัญญภัทร จำปาทอง (2558) ได้ให้ความหมายของอาชีพไว้ว่า อาชีพ หมายถึง การทำงานอย่างเป็นประจำ เพื่อมีรายได้มาเลี้ยงตนเอง

สรุปได้ว่า อาชีพ หมายถึง การทำงานเพื่อสร้างผลตอบแทนเป็นรายได้ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง หรือตนเองและครอบครัว เมื่อพิจารณาพร้อมกับความหมายของคำว่า ทักษะ สรุปได้ว่า ทักษะอาชีพ หมายถึง การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการลงมือปฏิบัติบ่อยครั้ง จนเกิดเป็นความชำนาญ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนเป็นรายได้ของตนเอง

3. ทฤษฎีการพัฒนาทักษะอาชีพ

3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg's Theory

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg's Theory (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) สามารถนำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับผู้เรียน ซึ่ง Ginzberg แบ่งพัฒนาการทางอาชีพออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ช่วงวัยเด็กตอนต้น (อายุก่อน 11 ปี) เป็นวัยที่อยู่ในช่วงที่เรียกว่า ระยะคิดฝันหรือจินตนาการ (Fantasy Period) เด็กจะมีความสนใจหรือคิดฝันถึงอาชีพที่ตนอยากเป็นในอนาคต โดยยังไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลและสภาพความเป็นจริงของตน แต่จะเลือกตามความคิด จินตนาการ และการได้รับอิทธิพลจากการพบเห็นกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพที่อยู่รอบ ๆ ตัวของพวกเขา

ระยะที่ 2 ช่วงวัยเด็กตอนปลายและวัยรุ่น (อายุประมาณ 11 -18 ปี) ซึ่งเป็นผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษา เป็นวัยที่อยู่ในช่วงที่เรียกว่าระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Period) พัฒนาการทางอาชีพในช่วงวัยนี้ จะเริ่มมีการเลือกอาชีพตามมวลประสบการณ์ของแต่ละคนที่ได้ประสบ ซึ่ง Ginzberg's และคณะได้แบ่งพัฒนาการที่มีการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ขั้นย่อย ซึ่งครูแนะแนวและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพให้เหมาะสมกับวัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ช่วงวัยเด็กตอนปลาย (อายุประมาณ 11-12 ปี) เป็นช่วงวัยของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จะมีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ขั้นความสนใจ (Interest Stage) เด็กจะเริ่มมีความสนใจต่ออาชีพต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบและเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพอะไร

ขั้นที่ 2 ช่วงวัยรุ่นตอนต้น (อายุประมาณ 13-14 ปี) เป็นช่วงวัยของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ขั้นความสามารถ (Capacity Stage) ในขั้นนี้ ผู้เรียนที่เป็นวัยรุ่นตอนต้น จะเริ่มตระหนักถึงความสามารถของตนเองว่า ความสามารถที่ตนเองมีอยู่นั้นเพียงพอต่อการก้าวสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้หรือไม่ นั่นคือ นอกจากผู้เรียน จะรู้จักตนเองเกี่ยวกับความชอบความสนใจแล้ว ผู้เรียนจะเริ่มหันมาสำรวจตนเองว่ามีความสามารถในการเข้าสู่อาชีพที่ตนเองชอบหรือสนใจนั้นหรือไม่

ขั้นที่ 3 ช่วงวัยรุ่นตอนกลาง (อายุประมาณ 15 -16 ปี) เป็นช่วงวัยของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีพัฒนาการทางอาชีพ ที่เรียกว่า ขั้นค่านิยม (Values Stage) ผู้เรียนวัยรุ่นที่มีพัฒนาการสมวัย จะเริ่มพิจารณาถึงค่านิยมและจัดลำดับความสำคัญของค่านิยมในชีวิตของตนเอง รวมทั้งคำนึงถึงวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพว่า อาชีพใดจะเติมเต็มความต้องการและสอดคล้องกับค่านิยมของตน ซึ่งผู้เรียนที่มีพัฒนาการด้านอาชีพ ที่สมวัยในขั้นค่านิยม คือ ผู้ที่สามารถบอกได้ว่าตนเองมีค่านิยมในอาชีพอย่างไร อาชีพใดจะสามารถเติมเต็มค่านิยมที่ตนเองมีอยู่นั้น และค่านิยมในอาชีพนั้น มีคุณค่าต่อสังคมและการพัฒนาตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 4 ช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (อายุประมาณ 17 -18 ปี) เป็นช่วงวัยของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) ซึ่งผู้เรียนที่มีพัฒนาการด้านอาชีพที่สมวัยในขั้นการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้ที่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ และได้เริ่มทดลองลงมือปฏิบัติจริงในอาชีพ รวมทั้งสามารถรับผิดชอบต่อผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นจากการทดลองทำอาชีพนั้น ๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนเริ่มมีความรับผิดชอบต่อผลดีผลเสียที่เกิดจากการทดลองทำอาชีพนั้น ๆ ของตนด้วย

ระยะที่ 3 ช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุระหว่าง 19-21 ปี) ซึ่งเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือผู้ที่เริ่มเข้าสู่งานอาชีพ เป็นวัยที่อยู่ในช่วงที่เรียกว่า ระยะพิจารณาเลือกตามความเป็นจริง (Realistic Period) บุคคลจะเริ่มมีความชัดเจนและสามารถระบุอาชีพที่ตนสนใจได้อย่างเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ในระยะนี้มีขั้นตอนย่อย 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (Exploration Stage) หลังจากสำรวจข้อมูลอาชีพที่เป็นตัวเลือกหลาย ๆ อาชีพแล้ว บุคคลที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะจำกัดทางเลือกอาชีพให้แคบลง ขึ้นอยู่กับความสนใจในอาชีพ รวมทั้งทักษะและความสามารถของแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 2 ขั้นตกผลึก (Crystallization Stage) เป็นพัฒนาการที่วัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะมีความชัดเจนในอาชีพและมีความมุ่งมั่นที่จะเข้าสู่สาขาอาชีพ ที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาลักษณะเฉพาะของอาชีพ (Specification Stage) บุคคลจะแสวงหาประสบการณ์ด้านการทำงานหรือหลักสูตรฝึกอบรมที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อการเข้าสู่อาชีพอย่างประสบผลสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายในอาชีพที่เขาได้เลือกไว้

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้านอาชีพตามแนวคิดของ Ginzberg แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตั้งแต่ช่วงวัยเด็กตอนต้นที่อยู่ในช่วงวัยของความคิดจินตนาการ จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ที่เป็นวัยพิจารณาเลือกตามความเป็นจริง พัฒนาการดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป ตามลำดับ ขั้นตอนอย่างสอดคล้องกับวัยของแต่ละบุคคล

3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super

บุคคลจะมีพัฒนาการทางอาชีพที่แบ่งออกเป็น 5 ขั้น แต่ละขั้นมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (Super, 1957; Creager, Shoffner and Deacon, 2012) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ช่วงวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นตอนต้น (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี) เป็นเด็กช่วงก่อนวัยเรียน จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในขั้นนี้ Super กล่าวว่าจะมีพัฒนาการในขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) เด็กที่มีพัฒนาการสมวัยจะมีความอยากรู้อยากเห็น มีความคิดจินตนาการ มีความสนใจ และเริ่มรับรู้ในศักยภาพของตนเอง โดยสร้างเป็นอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองที่สัมพันธ์อยู่กับอาชีพต่าง ๆ รอบตัว

ขั้นที่ 2 ช่วงวัยรุ่นตอนกลางจนถึงวัยผู้ใหญ่ (อายุประมาณ 15 -24 ปี) เป็นผู้เรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปจนถึงระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี รวมทั้งผู้ที่เข้าสู่งานอาชีพ ในช่วงวัยนี้ Super กล่าวว่า เป็นพัฒนาการทางอาชีพในขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีความชัดเจน สามารถจำกัดขอบเขตและชี้เฉพาะเจาะจงได้มากขึ้นว่า ตนเอง มีความสามารถ ความถนัด และมีความสนใจในอาชีพอะไร พัฒนาการดังกล่าวเกิดจากบุคคลได้เชื่อมโยงอัตมโนทัศน์ของตนเข้ากับโลกของงาน

ขั้นที่ 3 ช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุประมาณ 25-44 ปี) เป็นวัยทำงานที่อยู่ในขั้นการสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่มั่นคง ถาวร และมีความก้าวหน้าในอาชีพ กล่าวคือ บุคคลจะทำงานในสาขาอาชีพที่ตนเองเลือก สร้างสรรค์ผลงาน ในอาชีพของตน และมุ่งมั่นทำงานเพื่อความก้าวหน้า เช่น การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งความมั่นคงในฐานะทางเศรษฐกิจด้วย

ขั้นที่ 4 ช่วงวัยผู้ใหญ่ก่อนก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ (อายุ 45-64 ปี) เป็นช่วงวัยของผู้ที่ทำงานมาได้ในระยะหนึ่ง จนกระทั่งถึงวัยเกษียณอายุการทำงาน Super เรียกพัฒนาการขั้นนี้ว่าขั้นการบำรุงรักษา (Maintenance Stage) เป็นช่วงวัยที่บุคคลดูแลงานอาชีพของตนให้มั่นคง พร้อม กันนั้น ก็ปรับปรุงให้ทันสมัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับอาชีพของตน ภาวะดังกล่าวนี้ บุคคลจะพยายามรักษาระดับความสำเร็จในงานอาชีพของตนท่ามกลางความท้าทายในการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวของตนเองด้วย

ขั้นที่ 5 ช่วงวัยสูงอายุ (อายุ 65 ปีขึ้นไป) Super กล่าวว่า เป็นพัฒนาการด้านอาชีพในขั้นการเสื่อมถอย (Decline Stage) เป็นช่วงวัยที่ชะลอตัวจากการทำงาน มีการวางแผนและใช้ชีวิตแบบผู้เกษียณอายุจากการทำงาน ใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวหรืออาจเป็นอาสาสมัคร และใช้เวลาทำกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบมากขึ้น

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอาชีพของ Super ได้ให้ทัศนะว่า ผู้เรียนที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 14 ปี ที่อยู่ในช่วงก่อนวัยเรียน จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความจำเป็นต้องได้รับการแนะแนว เพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้มีความคิดจินตนาการ มีความสนใจในอาชีพต่าง ๆ และพัฒนา อัตมโนทัศน์ตนเองที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ต่อจากนั้นผู้รับบริการอายุประมาณ 15-24 ปี ที่อยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา ครูแนะแนวจะต้องจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้มีพัฒนาการด้านอาชีพที่สามารถเชื่อมโยงอาชีพต่าง ๆ เข้ากับอัตมโนทัศน์ที่เป็นจริงของตนเอง มีความชัดเจนและสามารถชี้เฉพาะได้ว่าตนเองมีความชอบ ความถนัดเหมาะสมกับอาชีพอะไร พร้อมทั้งสามารถวางแผนแสวงหาการฝึกฝนอบรม เพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของตน

4. การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน

4.1 การส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้นำเสนอการส่งเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษาไว้ว่า จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคำนึงถึงพัฒนาการและความพร้อมของแต่ละช่วงวัยของนักเรียน ดังนี้

ระดับปฐมวัย เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสุขและเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ประหยัด พอเพียง รวมถึงมีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง บุคคลและสภาพแวดล้อม รวมทั้งอาชีพของคนในชุมชน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของเด็กเกี่ยวกับอาชีพผ่านประสบการณ์ตามช่วงวัย เช่น การเล่นบทบาทสมมติในอาชีพตามแบบบุคคลในครอบครัว หรือในโรงเรียน เป็นต้น

ระดับประถมศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนรู้จักอาชีพ และเห็นความสำคัญของอาชีพ (Career Awareness) ทั้งอาชีพของครอบครัว อาชีพในชุมชน อาชีพในท้องถิ่น อาชีพภายในประเทศและอาชีพนานาชาติ รวมทั้งการแนะอาชีพ หรือ ปฐมนิเทศอาชีพ (Career Orientation) ให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงาน รู้จักใช้เครื่องมือง่าย ๆ ในการทำงาน และสามารถทำงานด้วยกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนได้ สร้างเสริมลักษณะนิสัยในการทำงานที่พึงประสงค์ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ ชยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม รวมถึงใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างประหยัด คุ่มค่า และถูกวิธี เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การเรียนรู้อาชีพ และการฝึกทักษะอาชีพในระดับที่สูงขึ้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจวางแผนศึกษาต่อ เพื่อเข้าสู่อาชีพ หรือออกไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต โดยผ่านการสำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง (Career Exploration) เรียนรู้ความแตกต่างของอาชีพ และค้นหาความต้องการของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพ ที่เหมาะสม นักเรียนได้รับประสบการณ์ฝึกทักษะ และเตรียมคุณลักษณะที่จำเป็นของอาชีพต่าง ๆ อย่างหลากหลาย สามารถวางแผนการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ หรือเรียนควบคู่ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ (ระบบทวิศึกษา) และเชื่อมโยงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีเป้าหมายหรือกรณีที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อ ก็สามารถนำทักษะอาชีพที่ตกผลึกในตัวนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เตรียมนักเรียนเข้าสู่การประกอบอาชีพ (Career Preparation) ศึกษาต่อในสาขาอาชีพที่ตนถนัด สถานศึกษาควรจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อวางพื้นฐานความรู้และทักษะทางอาชีพเฉพาะทางมากขึ้น โดยอาจจัดเป็นแผนการเรียนที่มีจุดเน้นและเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการของตน มีโอกาสได้รับประสบการณ์และฝึกทักษะทางอาชีพรวมถึงการปรับตัวเข้ากับอาชีพ (Career Assimilation) โดยทดลองฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง

4.2 การเสริมสร้างทักษะอาชีพในรายวิชาเพิ่มเติม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ 922/2561 เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนสำหรับรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา จัดเวลาเรียนเพิ่มเติมโดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับจุดเน้นและความพร้อมของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดเวลาเรียนเพิ่มเติม โดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับจุดเน้นและความพร้อมของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถจัดเวลาเรียนสำหรับการเสริมทักษะอาชีพ ในรายวิชา/กิจกรรม ที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น โดยระดับประถมศึกษาจัดเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจัดเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง หรือ 5 หน่วยกิตต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดเวลาเรียนรวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 1,600 ชั่วโมง หรือ 40 หน่วยกิต ตามความพร้อมและบริบทของสถานศึกษา ความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดเสริมทักษะอาชีพเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ความแตกต่าง ของอาชีพ ความรู้และทักษะที่ต้องมีในการประกอบอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจ ค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง เพื่อคิดวางแผนการศึกษาสู่อาชีพหรือออกไปประกอบอาชีพได้

4.3 การจัดรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับอาชีพ

โรงเรียนมาตรฐานสากลได้กำหนดให้จัดรายวิชาเพิ่มเติมในลักษณะ Block Courses คือ การจัดรายวิชาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งสามารถนำมาจัดเพื่อเสริมความรู้และทักษะอาชีพ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาอาชีพที่ตนสนใจ โดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม 2 รายวิชาที่เรียนต่อเนื่องกัน ภาคเรียนละ 1 รายวิชา และกิจกรรมพัฒนานักเรียน เรียนในชั้นปีใดก็ได้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

รายวิชาเพิ่มเติมที่ 1 การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation - IS เวลาเรียน 1 -1.5 หน่วยกิต ในรายวิชานี้เป็นการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยนักเรียนเลือกประเด็นที่สนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพเพื่อกำหนดประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน ค้นคว้า แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ โดยครูผู้สอนต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียนความยากง่ายของชิ้นงานหรือภาระงานที่ปฏิบัติต้องเหมาะสม

รายวิชาเพิ่มเติมที่ 2 การสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation - IS 2) เวลาเรียน 1 -1.5 หน่วยกิต ในรายวิชานี้เป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องจากรายวิชาแรก โดยการนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอาชีพจากรายวิชา IS 1 มาเขียนรายงานหรือเอกสารทางวิชาการและนำเสนอ เพื่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจ

กิจกรรมพัฒนานักเรียน การนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (Social Service Activity: IS 3) เป็นการทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงจากการเรียน IS 2 โดยนักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้หรือประสบการณ์ทางอาชีพไปประยุกต์ใช้ ในการทำประโยชน์ต่อสังคมในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รับความรู้ เป็นผู้ตระหนักในความสำคัญของกระบวนการศึกษาค้นคว้าของตนเอง เห็นคุณค่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ โดยเห็นว่าแหล่งเรียนรู้มีหลากหลาย และครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความเห็นขอความช่วยเหลือเมื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การวัดและประเมินผลรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation - IS 1) และการสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation - IS 2) ต้องประเมินและตัดสินผลการเรียน โดยให้ระดับผลการเรียนรู้รายวิชาตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและกิจกรรมการนำองค์ความรู้ไปใช้บริการสังคม (Social Service Activity - IS 3) ให้วัดและประเมินผลการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่กำหนดและการสรุปรายงานผล การปฏิบัติกิจกรรม โดยให้ผลการประเมินเป็น ผ่าน/ไม่ผ่าน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

4.4 การจัดโครงการอาชีพ

โครงการอาชีพเป็นเครื่องมือและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนกระบวนการทำงานและวางรากฐานทักษะทางอาชีพแก่นักเรียน ทั้งอาชีพที่มีลักษณะเป็นงานผลิตและ/หรืองานบริการ รวมถึงการปลูกฝังเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้งานอาชีพที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในอาชีพตามความต้องการหรือความสนใจของนักเรียนจนครบกระบวนการเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดการกับผลผลิต การจัดจำหน่าย การให้บริการ รวมทั้งการจัดการรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตหรือการให้บริการ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาการปฏิบัติโครงการอาชีพ ซึ่งโครงการอาชีพอาจจัดทำโดยการรวมกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันได้ ในหนึ่งห้องเรียนอาจมีโครงการอาชีพแตกต่างกันได้ตามความถนัด ความพร้อมและความสนใจของนักเรียน สถานศึกษาสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำโครงการอาชีพในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพโดยตรง หรืออาจเป็นโครงการที่บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ การเสริมทักษะอาชีพด้วยโครงการอาชีพ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของนักเรียน ควรจัดตามความจำเป็น ไม่ควรให้มากเกินไป หรือในการดำเนินงานต้องไม่มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป และครูผู้สอนต้องดูแลให้คำปรึกษาตลอดกระบวนการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนและพัฒนาทักษะของนักเรียน

4.5 การจัดการการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ

สถานศึกษาสามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีอยู่ จัดเป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้จากสถานที่จริง เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงให้กับนักเรียน ซึ่งแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนก็จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งสำนึกและตระหนักเห็นคุณค่าความสำคัญของอาชีพ สถานศึกษาสามารถจัดรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมอาชีพ และกิจกรรมพัฒนานักเรียน โดยจัดการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาอาชีพสอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ที่มีในสถานศึกษาหรือใช้ฐานการเรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพตามความสนใจของนักเรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจัดแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับฐานการเรียนรู้ เตรียมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติงานอาชีพในฐานการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้ อาจหมุนเวียนกลุ่มนักเรียนเข้าศึกษาหาความรู้จากฐานการเรียนรู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแต่ละฐานการเรียนรู้ภายใต้การดูแลของครู หรือผู้ที่มีหน้าที่ประจำฐานการเรียนรู้ที่จะให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

4.6 การเสริมทักษะอาชีพในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกิจกรรมพัฒนานักเรียนไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีเวลาทำกิจกรรมรวม 120 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมนักเรียนเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สามารถใช้ในการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพ ให้ง่ายขวางยิ่งขึ้น เพื่อค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ในการจัดกิจกรรม ตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนหรือชุมนุม/ชมรม มีหลักการสำคัญ คือ

4.6.1 จัดตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

4.6.2 จัดให้นักเรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา

4.6.3 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

4.6.4 จัดให้เหมาะกับวัย และวุฒิภาวะของนักเรียน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน หรือชุมนุม/ชมรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักอาชีพ มีทักษะพื้นฐานการปฏิบัติงานตามอาชีพและสร้างเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รวมถึงสร้างเสริมนิสัยในการทำงาน การใช้เทคโนโลยี การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน ระเบียบวินัยในการทำงาน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของอาชีพต่าง ๆ สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมอาชีพตามความสนใจ โดยสถานศึกษาเสนอกิจกรรมอาชีพให้นักเรียนเลือกหรือให้นักเรียนมีความสนใจตรงกันรวมกลุ่มกัน เสนอกิจกรรมอาชีพจากสถานศึกษาจัดให้ ซึ่งอาจเรียกชื่อเป็นชุมนุมอาชีพ หรือชมรมอาชีพ แล้วแต่ตกลงกันในกลุ่ม

4.7 หลักสูตรวิชาชีพพระยະสัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) สถานศึกษาสามารถประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาใกล้เคียง อาทิเช่น วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นต้น เพื่อร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยະสันเพิ่มเติม ตามความสนใจของผู้เรียน จากการศึกษาสามารถดำเนินการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพภายในสถานศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสริมสร้างทักษะและฝึกประสบการณ์อาชีพจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเพิ่มเติมในอาชีพต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียน สามารถกระทำได้หลากหลายลักษณะ โดยเลือกให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและระดับชั้นของนักเรียน โดยการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ผู้วิจัยได้พัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโดยใช้วิธีการเสริมสร้างทักษะอาชีพในรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้ เจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรให้นักเรียนอีกด้วย

5. อาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

5.1 ความหมายของอาชีพอิสระ

หน่วยงานราชการ ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระ ไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2535) ได้นิยาม อาชีพอิสระ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 ไว้ว่า หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง ซึ่งก็หมายถึงอาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีการวางแผน การจัดการและการดำเนินการด้วยตนเองทั้งนี้ กิจกรรมอาจใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับกำลังความสามารถและทุนทรัพย์ โดยแบ่งเป็น

1. อาชีพผู้ผลิต ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินการผลิตชิ้นงานเพื่อจำหน่าย เช่นงานประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ เครื่องปั้นดินเผา ผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น
2. อาชีพบริการ ได้แก่ อาชีพที่ผู้ดำเนินการได้อำนวยความสะดวกหรือให้บริการแก่ผู้บริโภค เช่น ช่างซ่อมวิทยุโทรทัศน์ แม่ค้า ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย เป็นต้น
3. อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการเอง แต่ทำงานภายใต้ระบบหรือข้อกำหนดของหน่วยงาน หรือนายจ้างที่ตนสังกัดอยู่ เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ พนักงานห้างร้าน บริษัท เป็นต้น

สำหรับความหมายการประกอบอาชีพอิสระของกรมสามัญศึกษา คือ การรวมกลุ่มของนักเรียนเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน โดยมีการวางแผน การจัดการ และดำเนินการด้วยกลุ่มตนเองตามสภาพเวลา กำลัง ความสามารถจนก่อให้เกิดคุณธรรม มีนิสัยรักการทำงานและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

5.2 หลักการของการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา มีหลักการที่สอดคล้องกับการดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 หลักการจัดการศึกษาเพื่อชีวิต ชุมชน และสังคม

5.2.2 หลักการพึ่งตนเองและควมมีอิสระแก่ตนเอง

5.2.3 หลักการจัดการ นำความรู้ และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5.2.4 หลักการเรียนรู้จากสภาพปัญหา สิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติจริง

5.2.5 หลักการตัดสินใจในการเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

5.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

กรมสามัญศึกษา (2535) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ดังนี้

5.3.1 การประกอบอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นกิจกรรมของนักเรียน ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างนิสัย ทักษะคิด รู้จักคิด ทำ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นกระบวนการเสริมสร้างค่านิยมในการรู้จักทำงานเพื่อเลี้ยงชีพประกอบอาชีพสุจริต โดยเน้นอาชีพอิสระ ให้อ่านรู้คิดสร้างงานมากกว่าความใฝ่ฝันในอาชีพรับจ้าง

5.3.2 การประกอบอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้คุณธรรมด้วยการปฏิบัติจริงจากการทำงานร่วมกันของนักเรียน จนเกิดคุณลักษณะความเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ขึ้นในตนเอง มิใช่เกิดจากการพร่ำสอนจากบิดา มารดา และครูเพียงฝ่ายเดียว

5.3.3 การประกอบอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตรตามแนวทางแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสภาพสังคมปัจจุบัน เป็นวิธีการหนึ่งของการป้องกันและแก้ปัญหาการว่างงาน เป็นกระบวนการฝึกลักษณะนิสัยให้เยาวชนสูงขึ้น กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าทำ อย่างมีข้อมูลมีลำดับขั้นตอนและมีจิตใจที่พร้อมจะเริ่มต้นใหม่ได้อีก หลังจากวิเคราะห์ผลได้ ผลเสียจากประสบการณ์ของตนเอง

5.3.4 การพัฒนากิจกรรมการประกอบอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน เป็นการริเริ่มงานจากนโยบายระดับกรมสามัญศึกษา โดยเริ่มจัดเป็นกิจกรรมอิสระตามความสนใจให้นักเรียนเรียนรู้และเห็นประโยชน์จากการทำงาน ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็เร่งพัฒนาบุคลากรให้เข้าใจคุณค่าของกิจกรรม โดยเลือกเนื้อหาและประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงดำเนินกิจกรรมหลายรูปแบบ ประยุกต์เป็นกิจกรรมเสริมในกิจกรรมต่าง ๆ ในหลักสูตร เช่น กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมเนตรนารี กิจกรรมพิเศษ เป็นต้น

สุบัน พรเวียง (ม.ป.ป.) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียนว่า กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้

มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก จึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558-2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ (พ.ศ. 2557) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ

ตามนโยบายสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 และ 2559 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท ได้ตระหนักถึงความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ และได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ด้านทักษะฝีมือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านลักษณะนิสัยในการทำงาน (ขยัน อดทน กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ) ให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการทำงานหรือศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า อาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดของหน่วยงานด้านการศึกษา และนโยบายด้านการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจกระบวนการในการประกอบอาชีพอิสระ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปจำหน่าย ให้เกิดรายได้ระหว่างเรียน โดยนักเรียนได้เรียนรู้การประกอบอาชีพ และยังเป็นการสร้างรายได้ในระหว่างเรียนให้แก่นักเรียน เพื่อสามารถเก็บออมไว้ หรือนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นตามความเหมาะสม

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการ และหน่วยงานราชการ ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียน นอกจากจะขึ้นกับความสามารถแล้ว ยังขึ้นกับความพึงพอใจด้วย

อารมณฺ์ศรี เทียนทอง (2544) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ อาจพึงพอใจเพราะลักษณะงานที่ปฏิบัติ เพื่อนร่วมงาน สภาพแวดล้อม การมีทัศนคติที่ดีต่องาน

อารี พันธมณี (2546) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่สามารถส่งผลให้การทำกิจกรรม หรืองานนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการได้

ประสาท อิศรปริดา (2547) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิต ซึ่งเป็นภาวะภายในที่กระตุ้นพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ

เอนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2550) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นพฤติกรรมการแสดงออกในทางบวกของบุคคล ที่เกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์อันหนึ่งอันใด

กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ (2550) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่จะเป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคลอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับ อาจจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ก็เมื่อได้สิ่งนั้น สามารถตอบสนองความต้องการ หรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะเกิดความรู้สึกบวกเป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวัง ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ เป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2552) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในทางบวกคือมีความพึงพอใจหรือในทางลบคือไม่พึงพอใจ พิจารณาจากการเกี่ยวข้องกับปัจจัยกระตุ้น โดยเมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจอาจไม่มีการแสดงออก หรืออาจมีการแสดงออกเป็นพฤติกรรม คำพูด หรือการแสดงความคิดเห็น โดยในการวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

2. ความสำคัญของความพึงพอใจ

เอนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2550) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของความพึงพอใจในการบริการไว้ว่า ความพึงพอใจในการบริการ เป็นเป้าหมายที่ผู้ประกอบการและผู้

ให้บริการมุ่งหวังที่จะดำรงผู้รับบริการให้เกิดความประทับใจในการบริการและกลับมาใช้บริการซ้ำ ดังนั้น ความพึงพอใจจึงมีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่

1. ความสำคัญของความพึงพอใจต่อผู้ให้บริการ เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องคำนึงถึงในการจัดให้เกิดบริการแก่ผู้มารับบริการโดยยึดสิ่งต่อไปนี้

1.1 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริการ รูปแบบการบริการที่ดีจะต้องตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการได้ โดยผู้ให้บริการจะต้องสำรวจหรือศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ จึงจะสามารถกำหนดรูปแบบการบริการ เพื่อให้เกิดการบริการที่ประทับใจ ต่อผู้มารับบริการได้

1.2 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนและส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ โดยทั่ว ๆ ไปจะมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลาย ๆ ด้าน เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องใช้ ความเต็มใจในการให้บริการ ความรู้และความสามารถในการให้บริการ และบุคลิกลักษณะของผู้ให้บริการ

1.3 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เป็นตัวชี้คุณภาพ และความสำเร็จของงานบริหารเนื่องจากการบริหารจะดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของการบริการ การทุ่มเทในการทำงาน เป็นสิ่งที่นำไปสู่ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

2. ความสำคัญของความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการได้จากการมารับบริการนั้น โดยผู้รับบริการมุ่งหวังความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย และคุณภาพการบริการที่ดี

2.1 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้รับบริการเอง ผู้รับบริการมุ่งหวังการได้รับบริการที่ดี เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนเองจากการได้รับบริการต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว การรับประทานอาหาร การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

2.2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ ช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริหารและอาชีพบริการ เนื่องจากผู้ให้บริการที่มีความพึงพอใจในการทำงาน จะทำงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทสร้างสรรค์ และส่งเสริมมาตรฐานในการให้บริการ

ธีระ สุภาวิมล (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติ อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรม และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ระดับความรู้สึกหรือ ระดับความพอใจของแต่ละบุคคลที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ซึ่งเกิดจากความรู้สึกนึกคิดและปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มากระตุ้น ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันออกไป

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญ เพราะความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ การเรียน หรือการปฏิบัติงาน ซึ่งความพึงพอใจเป็นภาพสะท้อนของคุณภาพ

ของงานหรือการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสม จึงก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้น และความพึงพอใจยังนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการบริการ การจัดการเรียนการสอน หรือการปฏิบัติงาน ให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการ ได้นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

1. ทฤษฎีการแบ่งความต้องการของ McClelland ที่ได้รับการยอมรับ ดังเช่นการแบ่งความต้องการตามทฤษฎี David McClelland (McClelland, 1940; อ้างถึงใน วรณี ลิ้มอักษร, 2541) ซึ่งได้แบ่งความต้องการออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใด ๆ เป็นผลสำเร็จดีเลิศตามมาตรฐาน เป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

1.2 ความต้องการสัมพันธ์ (Need for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

1.3 ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการควบคุม ต้องการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่น

2. ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Need)

Maslow (1970; อ้างถึงใน ประสาท อิศรปริดา, 2547) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Need) โดยอธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ดังนี้

2.1 ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนหลับนอน เพศ การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เป็นต้น

2.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ได้แก่ ความต้องการความอบอุ่น มั่นคง ต้องการการคุ้มครองและหนีจากอันตราย เป็นต้น

2.3 ความต้องการความรักและการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Belongness and Love Needs) ได้แก่ ความต้องการเพื่อนหรือมิตร ต้องการผู้ร่วมงาน ต้องการคู่รักหรือครอบครัว

2.4 ความต้องการการยกย่องสรรเสริญ (Esteem Needs) ได้แก่ ความต้องการให้ผู้อื่นเคารพนับถือตน ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับว่าตนเองมีค่า หรือได้รับการยกย่องสรรเสริญ ต้องการเชื่อมั่นในความสามารถของตน ผู้ที่ล้มเหลวที่จะได้รับสนองตอบความต้องการนี้ อาจทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อย หรือขาดความรู้สึกว่ามีผู้คอยช่วยเหลือคำจุน

2.5 ความต้องการรู้และเข้าใจ (Need to Know and Understand) เป็นความต้องการที่จะสัมฤทธิ์ผลทางปัญญา (Intellectual Achievement) หมายถึง ความปรารถนาที่จะรู้ และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยความสนใจอย่างแท้จริง Maslow มีความเห็นว่า ความต้องการตั้งแต่ขั้นนี้เป็นต้นไปจะไม่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน

2.6 ความต้องการด้านสุนทรียะ (Aesthetic Needs) ได้แก่ ความต้องการความเป็นระเบียบ (Order) สัจธรรม (Truth) และความงาม

2.7 ความต้องการสร้างประจักษ์ตนและการพัฒนาตามศักยภาพแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง และรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ต้องการที่จะคิดหรือกระทำให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตนเองอย่างสร้างสรรค์ และต้องการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของตน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการของ McClelland และทฤษฎีความต้องการของ Maslow แสดงให้เห็นว่า มนุษย์มีความต้องการตามลำดับขั้น จากขั้นต้นไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ถ้าความต้องการขั้นต้นได้รับการตอบสนอง ก็จะทำให้เกิดความต้องการในขั้นต่อไปและเป็นการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจเพิ่มมากขึ้นด้วย ฉะนั้นในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องมีความเข้าใจในความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

4. การเสริมสร้างความพึงพอใจ

ประสาธ อิศรปริดา (2547) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเสริมสร้างความพึงพอใจ ดังนี้

4.1 การสร้างความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน

4.1.1 จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและความสนุกสนาน

4.1.2 ครูต้องเป็นแบบฉบับที่ดี ทั้งด้านความคิด ความประพฤติและการมีระเบียบวินัยด้านการเรียนรู้และสังคม

4.2 การเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจที่ไม่ดีต่อการเรียน

4.2.1 ให้การแนะแนว โดยชี้แนะแนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้อง และเหมาะสม ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

4.2.2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการแก่เด็กแต่ละคนเพื่อให้กำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการลงโทษ

4.2.3 พยายามให้เด็กได้ลงมือกระทำเอง และมีส่วนรับผิดชอบต่อนั้น เช่น การสอนโดยโครงงาน ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและในที่สุดผู้เรียนก็มีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน ในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเป็นต้นแบบที่ดีของนักเรียน ทั้งการวางตัว การแต่งกาย ครูต้องการเข้าใจความต้องการของนักเรียน ซึ่งอาจเกิดจากการศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ พฤติกรรมของนักเรียนแต่ละช่วงวัย และควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และในการเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจที่ไม่ดี

กระทำได้โดยการแนะแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง การเสริมแรงทางบวก และการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความร่วมมือและรับผิดชอบต่อการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย

5. การวัดความพึงพอใจ

5.1 หลักการวัดความพึงพอใจ

ไพศาล หวังพานิช (2526; อ้างถึงใน เอนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดุลพัฒน์กิจ, 2550) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่า เป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกหรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ยังสามารถวัดได้ โดยอาศัยหลักการสำคัญ คือ การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

5.1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความพึงพอใจของบุคคลนั้นจะคงที่ในช่วงหนึ่ง นั่นคือความรู้สึกนึกคิดของคนเรา ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงใดช่วงหนึ่งที่มีความรู้สึกของเรามีความคงที่ ทำให้สามารถวัดได้

5.1.2 ความพึงพอใจของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือพฤติกรรมที่เป็นอยู่

5.1.3 ความพึงพอใจ นอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณความคิด ความรู้สึกนั้นอีกด้วย เช่น ระดับความมากน้อยของความพึงพอใจ

5.1.4 การวัดความพึงพอใจ ด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคล สิ่งที่จะวัด มีสิ่งเร้า เช่น การกระทำเรื่องราวที่บุคคล แสดงความพึงพอใจตอบสนองและสุดท้าย ต้องมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับต่ำ สูง มาก น้อย

5.1.5 สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้าที่นิยม คือ ข้อความความพึงพอใจ (Attitude Statement) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลสนองตอบออกมาเป็นระดับความรู้สึก มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

ภนิดา ชัยปัญญา (2542; อ้างถึงใน เอนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดุลพัฒน์กิจ, 2550) ได้อธิบายว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจสอบถามความพอใจในด้านต่าง ๆ กัน

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจที่สามารถทราบความพึงพอใจ โดยสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง ซึ่งวิธีนี้ต้องอาศัยการสังเกตอย่างจริงจัง และมีระเบียบแบบแผน

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้อธิบายเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจไว้ว่า การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจทำได้โดยกำหนดข้อความในแบบสอบถาม แต่ละข้อ แสดงถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งเร้า และแสดงถึงระดับความพึงพอใจของนักเรียนในด้านความรู้สึก ความเชื่อมั่น ความเหมาะสม โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โยธิน แสงวดี (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารและการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ข้อมูลเป็นจริงได้

3. การสังเกตเป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกทางการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ราตรี รุ่งทวีชัย (2547) ได้อธิบายเกี่ยวกับวิธีการวัดความสนใจ หรือความพึงพอใจตามแนวคิดของ Kurlock และ Hawkes ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ เป็นแบบวัดที่ประกอบด้วย ข้อความชุดหนึ่งสำหรับให้บุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ เหล่านั้น

2. การใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยให้แต่ละบุคคลมีอิสระในการตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน

3. การสัมภาษณ์ เป็นการวัดที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์สามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการวัดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการวัดความพึงพอใจต้องอาศัยสิ่งเร้า เพื่อให้เกิดเป็นความรู้สึกต่อสิ่งเร้าขึ้น โดยการวัดความพึงพอใจทำได้หลายวิธี เช่น การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และใช้เครื่องมือวัดความพึงพอใจที่สอดคล้องกับวิธีการวัด เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

5.2 เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้นำเสนอวิธีการให้คะแนนและการประเมินความพึงพอใจตามมาตรฐานค่าของ Likert (Likert's Rating Scale) โดยแบ่งการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

หลังจากได้ทำการตรวจให้คะแนน และสรุปผลคะแนนแล้ว จึงนำมาแปลผลเป็นระดับความพึงพอใจ ตามเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลว่า มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลว่า มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลว่า มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด หรือต้องการปรับปรุง

สรุปได้ว่า เกณฑ์ประเมินความพึงพอใจตามแนวคิดของ Likert มีการกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ 1-5 โดยมีความหมายของคะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และเมื่อผ่านขั้นตอนการตรวจให้คะแนนแล้ว สามารถนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การแปลผล เพื่อประเมินผลระดับของความพึงพอใจต่อไป

5.3 วิธีเขียนข้อความวัดความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้อธิบายเกี่ยวกับการข้อความในแบบสอบถามความพึงพอใจไว้ว่า ข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อ จะแสดงถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งเร้า และแสดงถึงระดับความพึงพอใจของนักเรียนในด้านความรู้สึก ความเชื่อมั่น ความเหมาะสม

ชวลิต ชูกำแหง (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับการข้อความในแบบสอบถามความพึงพอใจไว้ว่า วิธีเขียนข้อความแบบวัดความพึงพอใจ (Attitude Scale) จะประกอบด้วยข้อคำถาม โดยทำหน้าที่เป็นตัวเร้าให้บุคคลแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกออกมา การวัดความพึงพอใจจะได้ผลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อความที่ใช้ถาม การเขียนข้อความเพื่อวัดความพึงพอใจ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาโดยยึดหลักต่อไปนี้

1. ใช้ข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน
2. หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ทำให้ไม่ทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็น

ของบุคคล

3. ข้อความที่ใช้ต้องสามารถเดาความหมายได้ คือ สามารถบอกทิศทาง หรือความคิดเห็นของบุคคลได้

4. ข้อความนั้นต้องมีความเป็นปรนัย คือ มีความชัดเจน มีความหมายแน่นอน ไม่ใช่ภาษาวกวน หรือคลุมเครือ

5. ข้อความหนึ่ง ๆ ควรแสดงความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เช่น ไม่ควรให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น โดยใช้ข้อความว่า “การสอนแบบบรรยายทำให้เสียเวลามาก ได้ผลการเรียนไม่ดี” ควรแยกข้อความนี้ออกเป็นหลาย ๆ ข้อความ เช่น

5.1 การสอนแบบบรรยายทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย

5.2 การสอนแบบบรรยายทำให้ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. ข้อความที่ใช้ควรมีลักษณะกลาง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำ เช่น เสมอ ทั้งหมด ไม่เคยเลย เท่านั้น เพียงเล็กน้อย

7. หลีกเลี่ยงข้อความที่ไม่อาจแสดงความคิดเห็นได้ หรือข้อความที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะพิจารณา เช่น ข้อความที่กล่าวออกนอกเรื่องที่จะศึกษา

สรุปได้ว่า การใช้แบบสอบถามในการวัดความพึงพอใจ ข้อคำถามแต่ละข้อ คือ สิ่งเราที่ใช้ในการกระตุ้นให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มีต่อข้อคำถามนั้น โดยการสร้างข้อคำถาม ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเร้าหรือกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ ดังนั้น ผู้สร้างแบบสอบถาม จึงต้องคำนึงถึงหลักในการเขียนข้อคำถาม เพื่อให้สามารถใช้ในการวัดความพึงพอใจได้อย่างเหมาะสม

น้ำพริกปูสมุนไพรร

1. ปูนาศัตรูของนาข้าว

ปูนา เป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่อาศัยหากินอยู่ตามท้องไร่ท้องนาและแหล่งน้ำทั่วไปมาตั้งแต่บรรพกาล โดยมีอาหารเป็นพืชและสัตว์น้ำทั่วไป ขยายเผ่าพันธุ์ได้ดีปีละครั้งในช่วงฤดูฝน ชอบออกหากินเวลากลางคืน ไม่ชอบสภาพอากาศร้อน เป็นสัตว์ที่มีการวิจัยแล้ว พบว่า มีสารโคตินสูงกว่าสัตว์เปลือก/กระดองอื่น ๆ จึงเหมาะต่อการนำไปทำเป็นโคโตซานบำรุงพืช รวมถึงยังถูกจัดเป็นเครื่องปรุงยอดนิยมในเมนูที่คนไทยโปรดปราน เช่น ส้มตำปู เป็นต้น (รักบ้านเกิด, 2560)

ปูนา เป็นศัตรูตัวฉกาจของนาข้าว ปูนาจะชอบออกหากินในนาข้าว และกัดกินต้นข้าวอ่อน ๆ อวบ ๆ ระยะต้นกล้า ช่วง 7-14 วันแรก โดยมักจะรุกรานต้นข้าวในนาตามากกว่านาหว่านหรือข้าวไว้ตอซึ่ง ซึ่งปูนาจะสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้น โดยการใช้ก้ามจับ (ตัด) ต้นข้าวมากัดกิน ทำให้ต้นข้าวขาดและตายก่อนที่จะตั้งต้นและแตกกอ ดังจะเห็นการทำลายได้ชัดเจนจากต้นข้าวที่เหี่ยววินเป็นหย่อม ๆ กว้างประมาณ 2-3 ตารางเมตร ซึ่งปูนาวัยเด็กจะกัดกินข้าวเสียหายได้มากกว่าวัยผู้ใหญ่ และถึงแม้ว่า

ปูนานี้จะไม่ได้ทำความเสียหายให้ข้าวถึงขั้นร้ายแรงเหมือนเช่น หอยเชอรี่ หนู โรค หรือ แมลงอื่น ๆ แต่ด้วยอุปนิสัยที่เป็นนักขุดรูมีอณมัยจากกล้ามเนื้อแข็งแรงนี้เอง ทำให้คันนาโดนปูนาดุดเจาะจนเก็บน้ำไม่อยู่ นอกจากนี้ ปูนายังมีพฤติกรรมกัดกินต้นข้าวแบบวงกว้างอีกด้วย การเข้าทำลายข้าวของปูนาดูแตกต่างจากหอยเชอรี่ที่จะกัดกินทุกต้นที่เข้าทำลาย ดังนั้น ถ้ามีการระบาดของปูนามากเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าว และต้นทุนและค่าแรงงานที่ต้องเสียไปได้เช่นกัน

ชาวนา ต้องเผชิญกับปัญหาคันนาที่กัดกินต้นข้าวมาอย่างยาวนาน จนเกิดมีภูมิปัญญาด้านการกำจัดหรือการขับไล่ปูนา ไม่ให้มารบกวนนาข้าว เช่น การใช้ข้าวสุกคลุกกับมันสำปะหลังบด การใช้สะเดา การใช้ปูนแดง หรือถั่วเขียวคั่วเกลือ เป็นต้น ในยุคปัจจุบัน มีการใช้ยากำจัดศัตรูพืชเพื่อกำจัดปูนาเป็นจำนวนมาก แม้ว่าจะกำจัดปูนาได้ผล แต่สารเคมีย่อมส่งผลต่อข้าว และเกษตรกรผู้ใช้สารเคมี ทำให้อาจได้รับอันตรายจากการใช้สารเคมีร่วมด้วย (รักบ้านเกิด, 2560)

2. การนำปูนามาใช้ในการประกอบอาหาร

ปูนา สามารถนำมาใช้ประกอบอาหารได้หลากหลายเมนู ทั้งใช้เป็นส่วนประกอบเสริม เช่น เมนูส้มตำปู และการใช้เป็นส่วนประกอบหลัก เช่น เมนูอ่อมปู ลาบปู น้ำปู หรือน้ำปู ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวภาคเหนือ เพื่อให้สามารถนำปูนามาใช้ทำอาหารและเก็บไว้ได้นาน ซึ่งเมนูอาหารจากปูนานี้ นอกจากชาวบ้านจะทำไว้บริโภคในครัวเรือนแล้ว ยังนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมได้อีกด้วย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักจะมีการนำปูนามาประกอบอาหารหลากหลายเมนู เช่น ลาบปูนา ป่นปูนา อ่อมปูนา ย่างปูนา น้ำพริกปูนา เป็นต้น เช่นเดียวกันกับในพื้นที่ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งชาวบ้านในพื้นที่มีการทำน้ำพริกปูนารับประทานกันในครัวเรือน เป็นวิถีชีวิตตามปกติของชาวบ้านมาช้านาน โดยเครื่องปรุงที่นำมาใช้ในการทำน้ำพริกปู จะมีส่วนประกอบของพืชสมุนไพร ได้แก่ ตะไคร้ ใบมะกรูด ที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการดับคาวของปูนา ซึ่งตะไคร้ ใบมะกรูดนี้ นอกจากช่วยเรื่องการดับคาวของอาหารแล้ว ยังเป็นพืชสมุนไพร อันทรงคุณค่าอีกด้วย โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู จึงได้เกิดแนวคิดในการทำผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพร โดยนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมของโรงเรียน และนำมาใช้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียน ได้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร เรียนรู้การประกอบอาชีพอิสระ และยังเป็นการสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้นักเรียนได้อีกด้วย โดยการพัฒนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม การทำน้ำพริกปูสมุนไพร มีวัตถุประสงค์และประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อเป็นการนำสัตว์ในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง
2. เพื่อเป็นการประยุกต์การทำอาหารสู่อาชีพอย่างสร้างสรรค์
3. เพื่อเป็นการฝึกประสบการณ์ตรงให้นักเรียน ให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการทำน้ำพริกสมุนไพร สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำอาหารอย่างอื่นในชีวิตประจำวันได้

5. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องประโยชน์ของผัก การจัดผัก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. สมุนไพรและสรรพคุณของสมุนไพรที่ใช้ในการทำน้ำพริกสมุนไพร

3.1 ตะไคร้ ช่วยย่อยอาหาร บำรุงระบบประสาท ช่วยรักษาอาการอักเสบ ช่วยขับล้างสารพิษในร่างกาย และบำรุงผิวให้ดีขึ้น

3.2 ใบมะกรูด ช่วยแก้ไอ แก้บรรเทาอาการอาเจียนเป็นเลือด ช่วยแก้อาการไข้ใน ใบมะกรูดอุดมไปด้วยเบต้าแคโรทีน ซึ่งช่วยในการชะลอการขยายตัวของเซลล์มะเร็งและช่วยต่อต้านมะเร็งได้

3.3 หอมแดง อุดมด้วยวิตามิน และคุณค่าทางอาหารครบถ้วน ช่วยเพิ่มอุณหภูมิร่างกาย บำรุงสมอง ช่วยให้ระบบขับถ่ายทำงานได้ดี มีฤทธิ์เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยรักษาระดับน้ำตาลในเลือดให้คงที่ไม่ขึ้นลงวูบวาบ

3.4 กระเทียม ประกอบด้วยกลุ่มสารประกอบกำมะถันหลายชนิดที่ช่วยล้างพิษในร่างกาย เพิ่มระบบภูมิคุ้มกัน ลดความดันโลหิต และเพิ่มการไหลเวียน กระเทียมยังมีฤทธิ์ต้านมะเร็ง ต้านเชื้อแบคทีเรีย ต้านเชื้อรา และต่อต้านอนุมูลอิสระ กระเทียมช่วยปรับความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติลดระดับคอเลสเตอรอลในเลือด ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด จึงเหมาะกับผู้ป่วยเบาหวาน เพิ่มภูมิต้านทานให้กับร่างกาย ลดอาการท้องผูก ทำให้ระบบขับถ่ายทำงานได้ดีขึ้น ช่วยขับลม แก้อาการจุดเสียดแน่นท้อง ป้องกันไข้หวัด ยับยั้งการเจริญเติบโตของไวรัส แบคทีเรีย เชื้อรา มีสารต้านอนุมูลอิสระ และยังช่วยบำรุงผิวพรรณอีกด้วย

3.5 พริก มีวิตามินซี ช่วยเสริมสร้างคอลลาเจนในร่างกาย กระตุ้นการเจริญอาหารลดคอเลสเตอรอลในร่างกาย ช่วยต้านอนุมูลอิสระ ลดความเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็ง ชะลอวัย ขยายเส้นเลือดในลำไส้และกระเพาะอาหารเพื่อให้ดูดซึมอาหารได้ง่ายขึ้น ช่วยขับถ่ายของเสีย บรรเทาอาการอาหารไม่ย่อย ขับลม ขับแก๊สในกระเพาะอาหาร

3.6 มะขามเปียก อุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น วิตามินซี วิตามินบี 2 วิตามินเอ ธาตุแคลเซียม ฟอสฟอรัส เหล็ก โปรตีน คาร์โบไฮเดรต เป็นต้น ช่วยบรรเทาอาการท้องผูก และบำรุงร่างกาย

4. ส่วนประกอบและเครื่องปรุง ในการทำน้ำพริกสมุนไพร มีดังนี้

4.1 ปูนา	1 กิโลกรัม
4.2 พริกป่น	2 ช้อน
4.3 หอมแดง	3 ช้อน
4.4 กระเทียม	2 ช้อน

- 4.5 น้ำปลา 1 ช้อนโต๊ะ
- 4.6 น้ำปลาร้า 6 ช้อนโต๊ะ
- 4.7 น้ำมะขามเปียก 4 ช้อนโต๊ะ
- 4.8 ตะไคร้ 2 หัว
- 4.9 ใบมะกรูด 2 ใบ
- 4.10 ผักสดชนิดต่าง ๆ เช่น สรระแห่น ต้นหอม ผักชี

5. วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือเทศ

- 5.1 นำปูมาแช่น้ำล้างดินออกให้สะอาด ไม่มีเศษดินหรือสิ่งติดค้าง เพื่อนำไปตำ
- 5.2 แกะกระดองปูแยกกับส่วนตัว มันทูในกระดองและแยกออกใส่ชาม
- 5.3 นำตัวปูที่แกะไว้ไปตำ แล้วกรองน้ำที่ได้ออกมาด้วยตะแกรง ระหว่างกรองให้หยอดน้ำไปด้วยเล็กน้อยเพื่อให้กรองง่าย (ปริมาณน้ำที่หยอดใช้เพียงเล็กน้อย ถ้ามากเกินไปจะทำให้เคี้ยวฝืน) หลังจากกรองเสร็จแล้ว นำมันปูที่แกะไว้ผสมลงไป

5.4 เตรียมสมุนไพรมะเขือเทศ โดยนำพริก ตะไคร้ ใบมะกรูดมาคั่วให้หอม กรอบ แล้วโขลกให้ละเอียด

5.5 หอมแดง และกระเทียม นำมาเจียวในน้ำมันพืชให้หอม กรอบแล้วโขลกให้ละเอียด

5.6 นำปูและมันปูที่กรองไว้มาเคี้ยวไฟปานกลาง นำสมุนไพรมะเขือเทศที่เตรียมไว้ลงคลุกเคล้าให้เข้ากัน พร้อมทั้งปรุงรส

5.7 ส่วนผสมปรุงรส เครื่องปรุง ได้แก่ น้ำปลาร้า น้ำปลา น้ำมะขามเปียก ปรุงรสในขณะที่เคี้ยว ให้ได้รสชาติตามที่ต้องการ และน้ำจืดเหลือพอดี

6. เคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือเทศ

น้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือเทศ เป็นเมนูอาหารของคนอีสาน ที่นิยมทำในช่วงฤดูฝน ฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ชาวนานิยมหาปูนา มาปรุงเป็นอาหารโดยทำมาตั้งแต่โบราณจนเป็นวัฒนธรรมสืบทอดมายังลูกหลาน น้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือเทศเป็นเมนูอาหารที่ทำไม่ยาก วัตถุดิบหาได้ง่ายจากท้องทุ่งนา เคล็ดลับในการทำให้อาหารไม่เหม็นคาว คือ ในขั้นตอนการตำปู ให้ใส่กระเทียมลงไปตำรวมด้วย จะสามารถดับกลิ่นคาวของปูได้ซึ่งสูตรนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรุงอาหารคาวจำพวกปลาได้

7. ราคาต้นทุนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือเทศต้นทุน

- 7.1 ปูนา 1 กิโลกรัม ราคา 40 บาท
- 7.2 กระเทียม 2 ชีด ราคา 16 บาท
- 7.3 หอมแดง 3 ชีด ราคา 24 บาท
- 7.4 พริกป่น 2 ชีด ราคา 10 บาท
- 7.5 กล่องบรรจุ 10 กล่อง ราคา 30 บาท

รวมต้นทุน 120 บาท

ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ต้องซื้อ เช่น ตะไคร้ ใบมะกรูด สามารถหาได้ในท้องถิ่น การทำ น้ำพริกปูสมุนไพร เป็นอาหารที่ทำได้ง่าย มีการเพิ่มสมุนไพรไทย เพื่อเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการ วัตถุดิบ สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำอาหาร และการกำจัดศัตรูของ นาข้าว ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว และช่วยสร้างรายได้จากการทำน้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อจำหน่ายได้อีกด้วย

บริบทโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มหาสารคาม เขต 1

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปี 2565 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ร่วมกับชุมชนส่งเสริมนักเรียนให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง จัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาคูเป็นครูมืออาชีพ ใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต และเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2562)

1.2 พันธกิจ (Mission)

- 1.2.1 จัดการศึกษาปฐมวัย และประถมศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 1.2.2 พัฒนาหลักสูตร และการวัดผลประเมินผลให้เหมาะสม
- 1.2.3 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2.4 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีการศึกษา
- 1.2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง
- 1.2.6 พัฒนาคูให้เป็นครูมืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพครู
- 1.2.7 ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2.8 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดมทรัพยากรการศึกษา
- 1.2.9 จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3 เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ภูมิใจในถิ่นฐาน สืบสานประเพณี

1.4 อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

วิชาการเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 ปรัชญา

เรียนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูถิ่นฐาน ประสานชุมชน

1.6 เป้าหมาย (Goal)

1.6.1 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย และได้สมดุลและนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

1.6.2 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค

1.6.3 ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสมและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

1.6.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2562)

2. ข้อมูลบุคลากร

ตาราง 3 ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	สอนระดับชั้น
1.	นางสาวปลื้มจิต ปะเสริะกัง	ผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ	ป. 1-6
2.	นางประทานพร จุลชีพ	ครู ชำนาญการพิเศษ	ป. 2
3.	นางขวัญใจ ทับชา	ครู ชำนาญการพิเศษ	ป. 3
4.	นางเพ็ญภักดิ์ ศรีพลลา	ครู ชำนาญการพิเศษ	ป. 6
5.	นางนรรัตน์ อางศิริ	ครู ชำนาญการ	ป. 1
6.	นางประไพ พหลทัพ	ครู	ปฐมวัย
7.	นายเทวินทร์ อัสโย	ครูจ้างช่วยสอน	ป. 4
8.	นางสาวอรอนงค์ สร้อยชมพู	ครูจ้างช่วยสอน	ป. 5
9.	นางสาวฐิตียา นาคประสิทธิ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ	ธุรการ
10.	นายไมตรี สมบัติหอม	นักการภารโรง	นักการ

3. ข้อมูลนักเรียน

ตาราง 4 ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่	ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2562		
		ชาย	หญิง	รวม
1.	อนุบาล 2	8	5	13
2.	อนุบาล 3	7	7	14
รวม		15	12	27
1.	ประถมศึกษาปีที่ 1	7	8	15
2.	ประถมศึกษาปีที่ 2	5	7	12
3.	ประถมศึกษาปีที่ 3	8	9	17
4.	ประถมศึกษาปีที่ 4	9	4	13
5.	ประถมศึกษาปีที่ 5	5	6	11
6.	ประถมศึกษาปีที่ 6	4	10	14
รวม		38	44	82
รวมทั้งสิ้น		53	56	109

สภาพการจัดการเรียนรู้สาระด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูผู้สอนออกแบบ และวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยสร้างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2561 ได้มีการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การทอเสื่อกก โดยบูรณาการสอดแทรกในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี และนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน คือ กลุ่มชาวบ้านผู้ทอเสื่อกก (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2561)

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้รับนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ให้จัดการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาบูรณาการ ผู้บริหารจึงได้จัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาเนื้อหาสาระภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะนำมาใช้จัดการเรียนการสอน โดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้แทนชุมชน เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามนโยบายของต้นสังกัด โดยจัดการประชุม เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ณ อาคารเอนกประสงค์ โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จากการประชุม

ดังกล่าว ได้ข้อสรุปว่า การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารที่น่าสนใจ มีการทำในชุมชนทุกครัวเรือนมาอย่างยาวนาน และมีการจำหน่ายในตลาดนัดของชุมชน หลังจากการประชุมดังกล่าว ผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ได้กำหนดเนื้อหาสาระ เรื่อง การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี และบูรณาการสอดแทรกเข้าไปในกลุ่มสาระหลักที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม และทำการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 5 การบูรณาการเนื้อหาการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี เข้ากับสาระการเรียนรู้หลัก
สำหรับการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2561

ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้/กลุ่มสาระที่บูรณาการ ปีการศึกษา 2561	
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
ประถมศึกษาปีที่ 1	ศัพท์น่ารู้กับปูนา (กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย)	กิจกรรมบูรณาการ วิธีการจับปูนา กายภาพของปูนา (กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์)
ประถมศึกษาปีที่ 2	วงจรชีวิตของปูนา (กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์)	กิจกรรมบูรณาการ การเลี้ยงปูนา (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี)
ประถมศึกษาปีที่ 3	ระบบนิเวศน้ำจืด (กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์)	กิจกรรมบูรณาการ ระบบนิเวศบ่อปู (กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และการงานอาชีพและเทคโนโลยี)
ประถมศึกษาปีที่ 4	สมุนไพรมีใกล้ตัว (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี)	กิจกรรมบูรณาการ การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี)
ประถมศึกษาปีที่ 5	ออกแบบผลิตภัณฑ์ปูนา (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี)	กิจกรรมบูรณาการ การบรรจุหีบห่อทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

ตาราง 5 (ต่อ)

ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้/กลุ่มสาระที่บูรณาการ ปีการศึกษา 2561	
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
ประถมศึกษาปีที่ 6	คิดให้ดี บัญชีปูนา (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี)	กิจกรรมบูรณาการ การขายนํ้าพริกปูสมุนไพโร (กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี)

ในการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักเรียนให้ความสนใจการเรียนในเนื้อหาการทำนํ้าพริกปูสมุนไพโร เพราะนักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงในเนื้อหาการทำนํ้าพริกปูสมุนไพโร ทำให้เกิดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำนํ้าพริกปูสมุนไพโรอีกด้วย

สภาพปัญหาที่พบจากการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื้อหาการทำนํ้าพริกปูสมุนไพโร เข้ากับสาระการเรียนรู้หลัก พบว่า การจัดการเรียนไม่ได้ผลเป็นรูปธรรม นักเรียนได้รับความรู้ แต่ไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร เนื่องจากการกระจายเนื้อหาออกตามระดับชั้น นักเรียนมองไม่เห็นภาพการสร้างอาชีพ การสร้างรายได้ และการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน และปราชญ์ในท้องถิ่นไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ที่สามารถต่อยอดไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ขาดการส่งเสริมความตระหนักให้เห็นคุณค่าประเพณีวัฒนธรรม และปลูกฝังการรักท้องถิ่นแก่นักเรียน รวมถึงการเห็นคุณค่าของส้มมาอาชีพ รวมถึงยังขาดการบูรณาการเนื้อหาสาระที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง จึงควรพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะเพิ่มเติมรายละเอียดให้เนื้อหามีความสมบูรณ์และจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถเกิดประสิทธิผลจากการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2561)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สมพงศ์ ศรีฟอง (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องใช้จากถั่ววัลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์เครื่องใช้จากเถาวัลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ประเมินผล งานการประดิษฐ์เครื่องใช้จากเถาวัลย์ โดยมีกระบวนการการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และ 4) แบบประเมินผลงานการประดิษฐ์และทักษะการปฏิบัติกิจกรรม 5) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างมี องค์ประกอบดังนี้ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน 2) ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ท้องถิ่น นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องใช้จากเถาวัลย์ หลังใช้หลักสูตร สูงกว่า ก่อนใช้หลักสูตรอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานการประดิษฐ์และทักษะการปฏิบัติ กิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

ดาวเรือง ฉิมทองดี (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองใน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนใน โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ศักดิ์ดา ศรีผางค์ (2557) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม โดยมีความ มุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ สำหรับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม 2) นำรูปแบบการบริหารไปพัฒนาครู

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม และ 3) พัฒนารูปแบบการบริหารให้เป็นนวัตกรรมที่สมบูรณ์ ทำให้เกิดความยั่งยืนสำหรับพัฒนาครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม การวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงผสมโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณที่มีการทดลอง และใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเป็นครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจาก 2 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 28 คน และจาก 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1.1) การปรับกระบวนการทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแกนนำโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน 1.2) กลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาครูมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การสร้างค่านิยม การปรับเปลี่ยนเจตคติ การสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 1.3) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู มีวิธีดำเนินการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์แบบองค์รวม การจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ การจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีวัดผลเชิงคลินิก และการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเชิงคุณภาพ และ 1.4) กระบวนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูมีวิธีดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์กรการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน การอำนวยความสะดวกและการควบคุม 2) ผลจากการนำรูปแบบไปทดลองกับครูในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ครูสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่มีกระบวนการเรียนรู้เกิดจากการมองปัญหาทุกแง่มุมอย่างรอบด้าน โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบที่มีจินตนาการในการคิดแก้ปัญหา พัฒนาความคิดถึงขั้นใช้ปัญญาสำนึกเพื่อการหยั่งรู้ในสิ่งที่สนใจ ครูใช้การวิจัยในชั้นเรียนเชิงคุณภาพและการวัดผลเชิงคลินิกวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ 3) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมที่สมบูรณ์ได้นวัตกรรมที่ทำให้เกิดความยั่งยืนมีปัจจัยที่สำคัญดังนี้ 3.1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมพร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานครูอย่างจริงจัง 3.2) ครูมีการวางระบบการทำงานร่วมกันเป็นทีมนำข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียนเชิงคุณภาพและการวัดผลเชิงคลินิกมาพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เพื่อให้สามารถคิดเชิงระบบคิดวิเคราะห์และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และ 3.3) การกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมด้วยความสนใจ

เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญา ห่อผ้าไหม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) สร้างหลักสูตรท้องถิ่น 3) ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น และ 4) ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นตาม กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบ 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนา และประเมินคุณภาพโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น การทดลองใช้หลักสูตร ท้องถิ่น และการประเมินผลการ ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ของปราชญ์ชาวบ้าน แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการ เรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบเหมาะสมและสอดคล้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการ ทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การประเมินผลกิจกรรมอยู่ในระดับดี และผลการสอบถามความ คิดเห็นของผู้เรียน ปราชญ์ชาวบ้าน อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ธีระศักดิ์ แสนท้วม (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่องระบำชักพระ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง ระบำชักพระของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดขุนจันทร กรุงเทพมหานคร 2) พัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม เรื่อง ระบำชักพระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดขุนจันทร กรุงเทพมหานคร 3) ทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ระบำชักพระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัด ขุนจันทร กรุงเทพมหานคร และ 4) ประเมินหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ระบำชักพระเกี่ยวกับผล การเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติทำระบำชักพระ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ หลักสูตร โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดขุนจันทร จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบประเมิน ความสามารถในการปฏิบัติทำระบำชักพระ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบ One Group Pretest-posttest Design และการวิเคราะห์ เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้การจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับระบำชักพระ คาดหวังให้นักเรียน ได้ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนาฏยศัพท์ ภาษาท่า นาฏศิลป์ไทย 2) ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง ระบำชักพระ ประกอบด้วย 2.1) แนวคิด 2.2) หลักการ 2.3) จุดหมาย 2.4) คำอธิบายรายวิชา 2.5) ผลการเรียนรู้ 2.6) โครงสร้าง/เวลาเรียน 2.7) สารการเรียนรู้ 2.8) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2.9) สื่อการเรียนรู้ 2.10) แผนการจัดการเรียนรู้ 2.11) การวัดและการประเมินผล แต่ละหน่วยจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติ 3) ผลการทดลองหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง ระบำชักพระ จำนวน 26 คน จำนวน 20 ชั่วโมง จัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติ

4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ชั้นให้ความรู้ 2) ชั้นสาธิต 3) ชั้นปฏิบัติ และ 4) ชั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ได้เป็นอย่างดี ในการจัดการเรียนรู้ มีการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน 4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง ระบายสีพระ พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติทำระบายสีพระ ของนักเรียนก่อนการทดลองใช้หลักสูตร และหลังทดลองใช้หลักสูตร แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้หลังการทดลองใช้หลักสูตร สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้ก่อนการทดลองใช้หลักสูตร 2) นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติทำระบายสีพระ อยู่ในระดับดีมาก 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ระบายสีพระ อยู่ในระดับมากที่สุด

รุ่งทิพย์ สารนอก (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด ด้วยหลักสูตร 3) ศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตร และ 4) ศึกษาเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และ 4) แบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบวิลคอกชัน ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) ผลการเรียนรู้ 5) สาระการเรียนรู้ 6) โครงสร้างหลักสูตร 7) คำอธิบายรายวิชา 8) หน่วยการเรียนรู้ 9) แนวการจัดการเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม หลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดและมีประสิทธิภาพ 89.38/84.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดคือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์ ของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 91.87 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และ 4) เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ปริญญญา จริตไทย (2559) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา และ 2) เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน รองผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน และครูสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน ครูหัวหน้า 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 64 คน และครูสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำนวน 67 คน รวมจำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเภทมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กำหนดนโยบายให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการบริหารหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสมกับหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้และพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ และ 2) บทบาทผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครู ในภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิพวรรณ สังขศิลา (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน และเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรดังกล่าวในด้านความสามารถการคิดและพฤติกรรมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สมรรถนะของนักเรียน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตร และความพึงพอใจของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อหลักสูตรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองสุพรรณภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร แบบวัดความพึงพอใจของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ f-test และการทดสอบ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูมีปัญหาในการสอนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการแนวคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหาและหน่วยการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอน บทบาทของนักเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความสามารถ ด้านการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ก่อนเรียนครั้งที่ 1-3 คิดเป็นร้อยละ 41.65, 44.15, 44.35 และการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 4 - 6 คิดเป็นร้อยละ 76.15, 77.65, 78.15 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีพฤติกรรมการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 90.50 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 93.48 และมีคะแนนสมรรถนะสำคัญของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.67 ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วิจิตร วิไลพรหม (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ป่าชุมชนนาบอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ป่าชุมชนนาบอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตร ดังนี้ 2.1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 2.2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2.3) ศึกษาคุณลักษณะความมีจิตสาธารณะ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 123 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 11 คน คณะครูสายผู้สอนโรงเรียน จำนวน 28 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 39 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 39 คน กลุ่มเป้าหมายในการใช้หลักสูตร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ที่เลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ และแบบวัดจิตสาธารณะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน

เพียงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน t-test Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตร 1.1) ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูสายผู้สอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม อยู่ในระดับมากที่สุด 1.2) นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 3) ผลการใช้หลักสูตร พบว่า 3.1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยมีคะแนนรวม 757 คะแนน เฉลี่ย 25.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .90 คิดเป็นร้อยละ 84.11 และนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน 3.2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน โดยได้คะแนนรวม 491 คะแนน เฉลี่ย 16.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .96 คิดเป็นร้อยละ 81.83 และนักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3.3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อานนท์ พิลาก (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของทักษะการปฏิบัติงานอาชีพโดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานอาชีพโดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน แบบวัดทักษะปฏิบัติงานอาชีพ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test (Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 86.62/84.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 0.7261 ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 72.61 3) นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติงานอาชีพ

โดยใช้รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ปิยะธิดา สารเจริญ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงสะตือ (รัฐ-ประชาสรรค์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาคุณภาพหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมักโรงเรียนพงสะตือ (รัฐ-ประชาสรรค์) 2) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้น โดย 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 2.2) เปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนโดยการใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 2.3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนพงสะตือ (รัฐ-ประชาสรรค์) อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 6 ชนิด คือ 1) หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การทำ ขนมจีนแป้งหมัก กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงสะตือ (รัฐ-ประชาสรรค์) 2) คู่มือหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก 3) แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 แผน เวลา 20 ชั่วโมง 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ 40 ข้อ 5) แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการทำขนมจีนแป้งหมัก การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 2) วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบวัดทักษะการปฏิบัติงานกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) วิเคราะห์คะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนตามระดับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแป้งหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย 1.1) แนวคิดและหลักการของหลักสูตร 1.2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 1.3) แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา 1.4) คำอธิบายรายวิชา 1.5) โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม 1.6) รายละเอียดเนื้อหา 1.7) เวลาเรียน 1.8) แนวการจัดการเรียนรู้ 1.9) สื่อและแหล่ง

การเรียนรู้ 1.10) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) คู่มือการใช้หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .65 3) ผลการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้มี 15 แผน จำนวน 20 ชั่วโมง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .46 4) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 35.33 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผลการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานการทำขนมจีนแปงหมักของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการปฏิบัติงาน เฉลี่ยเท่ากับ 62.75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแปงหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจเท่ากับ 2.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .43

ชลธิชา ยิ่งยง (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกงแบบสัมภาษณ์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เหมาะสมกับผู้เรียน และค่าความสอดคล้องของหลักสูตรเท่ากับ 0.91 2) ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ 2.1) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่นได้คะแนนร้อยละ 82.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2.2) ทักษะการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำน้ำพริกแกง โดยรวมอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.96 2.3) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ศุภากร เมฆขยาย (2564) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและรูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้น ทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยเป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพ จำนวน 10 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนวิชาทักษะอาชีพ ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) การเปรียบเทียบข้อมูล (Data Comparison) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านทรัพยากร ด้านการฝึกหัด ด้านการส่งเสริม และด้านการวัดประเมินผล มีแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพ ประกอบด้วย นโยบายและภารกิจ การกำหนดแนวทางข้อตกลง และแผนงาน การกำหนดโครงสร้างการดำเนินงาน การจัดทำหลักสูตร การสนับสนุนทรัพยากร การจัดการเรียนรู้การสร้างเครือข่าย การนิเทศ และการประเมินผล

จุไรรัตน์ อนันต์ไพฑูรย์ และเตชาเมธ เพียรชนะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชางานอาหารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แหล่งข้อมูลของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภท คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีม และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ประการที่ 1 และ 2 ใช้การทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (t-test for dependent Samples) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยประการที่ 3 ใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจในการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Elias (1995) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนเผ่า Lamaholot ในประเทศอินโดนีเซีย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในท้องถิ่น ควบคู่กับการเรียนรู้สมัยใหม่ มีการนำเอาความรู้ในท้องถิ่นที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้ามาผสมผสานบรรจุในหลักสูตรการเรียนรู้ปัจจุบัน เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมในชนเผ่า Lamaholot ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นสากล แต่ยังคงดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง

Cuncha (1997) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรโภชนาการศึกษามีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยให้บุคคลในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า การให้ชุมชนมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย กระบวนการ และการวางแผน ทำให้สามารถส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของประชาชน สามารถพัฒนาแนวทางสู่ความสำเร็จ และทำให้ประชาชนมีความเสียสละ พร้อมทั้งทำให้ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสามารถออกแบบหลักสูตรร่วมกันได้

Notare (1999; อ้างถึงใน สุวรรณ สิงห์คะ, 2545) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการกำหนดรูปแบบของระบบการพัฒนาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งจากการสรุปและอภิปราย ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น โดยใช้รูปแบบการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงตามความต้องการและความสนใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรอย่างแท้จริงและในด้านคุณค่าของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น สามารถถ่ายทอดนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ที่อยู่ในชุมชนเดียวกันได้ ซึ่งผลของการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นกว่าการใช้หลักสูตรเดิม

Wither (2000) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับโรงเรียนในท้องถิ่นชนบท โดยอาศัยกรอบทฤษฎีการศึกษาตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน (Place based Theory) โดยมุ่งหวังให้หลักสูตรสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สร้างจิตสำนึกในการมีบทบาทดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมือกับชุมชน การศึกษาใช้เวลา 7 เดือน โดยอาศัยการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาเอกสารหลักสูตรนี้ มีทั้งการเขียนรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการสร้างหลักสูตรดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า ในระหว่างการสร้างมีปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ เวลาที่ใช้ ความเป็นเจ้าของ การเผยแพร่หลักสูตรไป

ยังโรงเรียน โครงสร้างของโรงเรียน ตลอดจนการกำหนดการใช้อย่างเป็นทางการและมาตรฐานของสาระการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้อาศัยกิจกรรมการกำกับดูแล การสื่อสาร การบริหารเวลา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการศึกษาภาคสนาม ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า หลักสูตรนี้ทำให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างครู ชุมชน และนักเรียน จนสามารถสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่มีพลังสำหรับทุกคน โดยไม่ต้องใช้ความช่วยเหลือจากผู้รู้จากภายนอก

Gunilla (2009) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาหลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่นในโรงเรียนชนเผ่าพื้นเมือง (Sämi) ประเทศสวีเดน การวิจัยนี้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน ใช้การวิจัยแบบสัมภาษณ์ สังเกต และบันทึกเทป ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ครู จะเพิ่มความตระหนักของการสร้างหลักสูตร โดยที่ผู้เรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน จนเกิดการพัฒนาลัทธิฐานที่สูงสุด และการนำหลักสูตรไปใช้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากครูผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การพัฒนาลัทธิฐานท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญให้เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น เป็นการยกย่องเชิดชูมรดกทางภูมิปัญญาและรักษาไว้ให้คงอยู่ โดยจัดให้นักเรียนซึ่งเป็นรุ่นลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้ ได้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาของบรรพชน ทำให้เกิดความรัก ห่วงแหน เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น การพัฒนาลัทธิฐานท้องถิ่น ยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลนักเรียน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รุ่นต่อ ๆ ไปของชุมชน ให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ปลุกฝังให้มีความรักถิ่นฐาน ตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงของชีวิต ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำความรู้และแนวคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

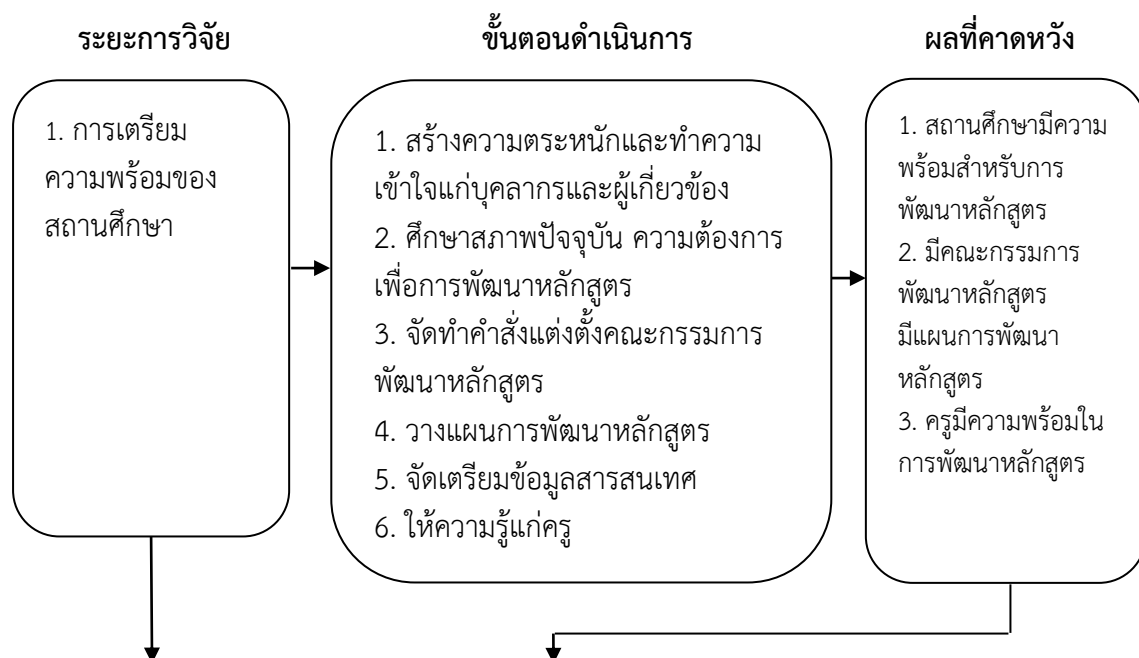
บทที่ 3

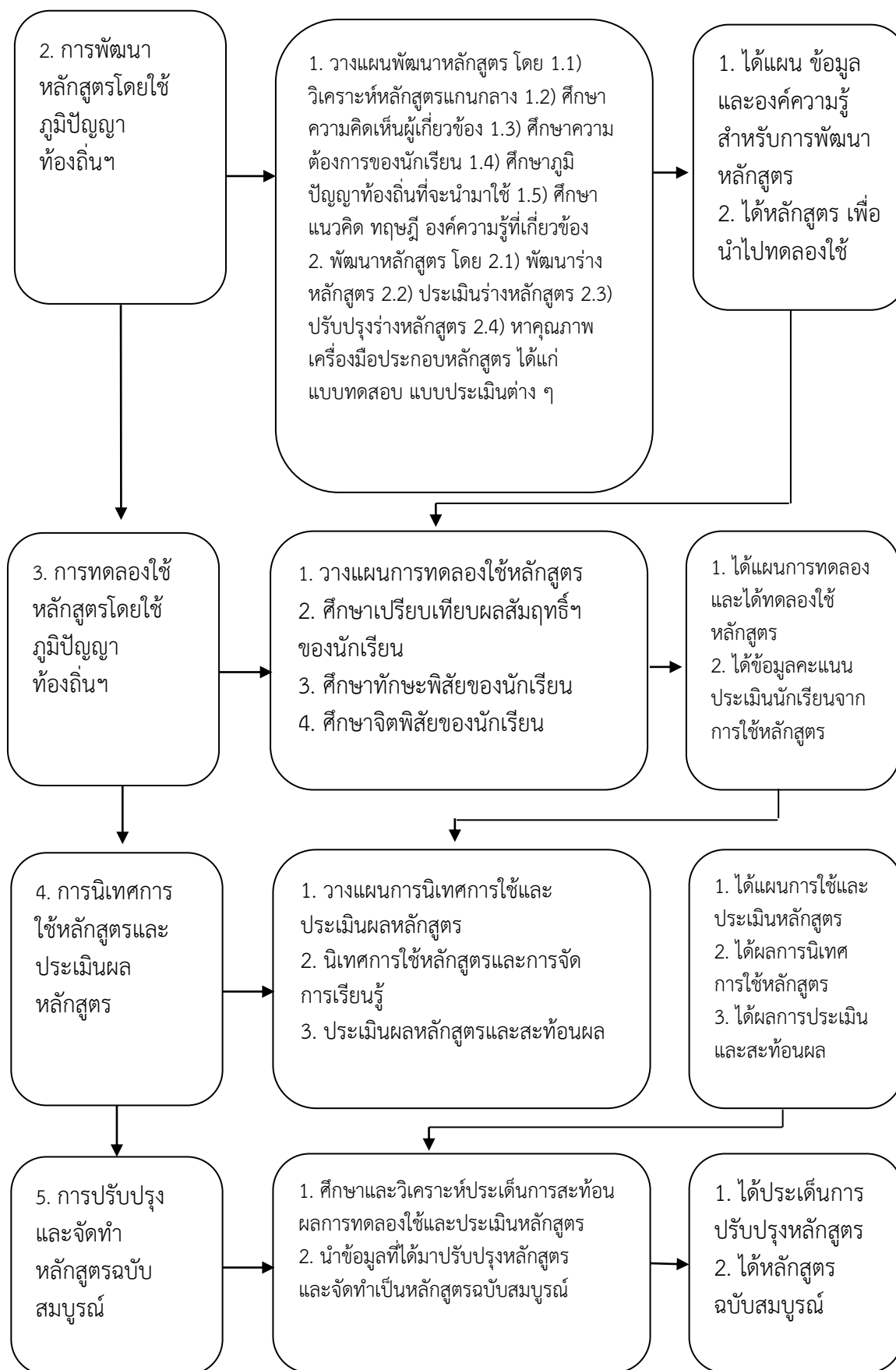
วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล
3. ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล
4. ระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร
5. ระยะที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

รายละเอียดการดำเนินการวิจัยแต่ละระยะ สรุปได้ดังในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

1. ขั้นตอนดำเนินการ

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษารองรับการพัฒนาล้ำสุดโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผู้อำนวยการได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาและครู เข้าร่วมประชุม เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำการประชุมในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 เวลา 10.00–12.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1.1 สร้างความตระหนักและทำความเข้าใจแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาล้ำสุดท้องถิ่น

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อการพัฒนาหล้ำสุด

1.3 ร่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาล้ำสุด

1.4 วางแผนการดำเนินการพัฒนาล้ำสุดรายวิชาเพิ่มเติม

1.5 จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน

1.6 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อให้ความรู้แก่ครู

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2.1.2 ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

2.1.3 ครู จำนวน 6 คน

2.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการบันทึกการประชุม และวิธีการบันทึกการประชุม และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการประชุมเชิงปฏิบัติการและบริบทของงาน

3.2 สร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3 นำแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ เสนอคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติการคัดเลือก ดังนี้

3.3.1 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก และ

3.3.2 มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือการวิจัยทางการศึกษา

คณะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีดังนี้

3.3.2.1 รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ ตำแหน่งคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Ph.D.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (Education Technology) มหาวิทยาลัยสึคุบะ (Tsukuba University) ประเทศญี่ปุ่น

3.3.2.2 ศ.ดร.กนกอร สมปราษฎน์ ตำแหน่งอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (Ed.D.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (Educational Administration) มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย (VU, Victoria University) ประเทศออสเตรเลีย

3.3.2.3 รศ.ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ ตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.3.2.4 ดร.สุรัตน์ ดวงขาทม ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งที่ปรึกษาเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วุฒิการศึกษา ศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.3.2.5 ดร.รติพร ภาธรธวานนท์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะผู้เชี่ยวชาญมีมติ เห็นชอบแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการและให้นำไปใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.4 จัดพิมพ์แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปใช้ในการบันทึกข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้มอบหมายให้ครูทำหน้าที่บันทึกผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ และผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจสอบผลการบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ และสรุปผลให้สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยเพื่อนำสู่การปฏิบัติต่อไป

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาตรวจสอบประเด็นสำคัญตามประเด็นหลักที่กำหนดไว้ และทำการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปุมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1. การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

1.2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปุมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และปราชญ์ชาวบ้าน รวมจำนวน 14 คน ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ 8 มกราคม 2562 เวลา 13.30-15.30 น. ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1.3 ศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียน โดยศึกษาจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 14 มกราคม 2562 ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1.4 ศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปุมุนไพร ข้อมูลด้านการบรรจุหีบห่อ การตลาด การจำหน่าย จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ โดยศึกษาจากเอกสาร และการลงภาคสนาม สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 3 ราย ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ในวันที่ 17-18 มกราคม 2562

1.5 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2.2 ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2.3 ครู	จำนวน 6 คน
2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 3 คน
2.5 ศึกษาพิเศษ	จำนวน 1 คน
2.6 ปราชญ์ชาวบ้าน	จำนวน 2 คน
2.7 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561	จำนวน 15 คน
2.8 ผู้ประกอบการ	จำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ประเด็นการสนทนากลุ่มประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

3.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่ ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ประสบการณ์ในการประกอบอาหารน้ำพริกปูสมุนไพรรหรืออาหารประเภทน้ำพริก

3.1.2 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 5 ข้อ

3.1.3 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร จำนวน 2 ข้อ (2 ข้อใหญ่ 15 ข้อย่อย)

ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดและหลักการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้างเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา

3. สร้างประเด็นสนทนากลุ่มตามขอบเขตเนื้อหา จากนั้นนำประเด็นสนทนากลุ่มที่สร้างเสร็จ เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ รวม 5 คน (คณะผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม และประเด็นการสนทนากลุ่ม

ผลการตรวจสอบประเด็นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าเท่ากับ 0.80-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงประเด็นการสนทนากลุ่ม คือ ประเด็นการสนทนา ควรใช้คำถามที่เข้าใจง่าย กระชับ และสื่อความหมายได้ตรงประเด็น โดยในการสนทนากลุ่ม ผู้ทำหน้าที่ดำเนินการต้องเข้าใจเป้าหมายว่า ต้องการให้กลุ่มนี้ตรวจสอบ วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะในประเด็นใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มนี้ มีความสำคัญเพราะผู้วิจัยต้องนำไปใช้เป็นต้นทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป ผู้วิจัยรับทราบข้อเสนอแนะของคณะผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงประเด็นการสนทนากลุ่มใช้หัวข้อในการสนทนาให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการและดำเนินการสนทนาให้ไม่หลงประเด็น เพื่อให้ได้ผลตามข้อเสนอแนะ

4. นำประเด็นสนทนากลุ่มที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

3.2.1 ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

3.2.2 ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาแต่ละหน่วย วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 13 ข้อ

3.2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ แบบสอบถาม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ วิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา และสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (คณะผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณา ลงความเห็นและให้คะแนน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถาม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถาม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถาม ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าระหว่าง 0.80–1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าใช้ได้ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขดังนี้

3.1) ควรปรับคำถามให้สอดคล้องกับบทเรียน หรือเนื้อหาที่จะนำมาสร้างหลักสูตร และใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะกับนักเรียน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2) ควรเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับการสร้างรายได้ระหว่างเรียนด้วย ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเพิ่มไว้ในตอนที่ 1 ของแบบสอบถาม

4) จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำหรับผู้ประกอบการ) เกี่ยวกับการทำ น้ำพริกปูสมุนไพร จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

3.3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ

3.3.2 ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียน บ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 8 ข้อ

3.3.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ

แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิดและหลักการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาหลักสูตร และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้างเครื่องมือ และ ขอบเขตของเนื้อหาของการสัมภาษณ์

3) สร้างแบบสัมภาษณ์ เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ (คณะผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะ ที่ 1) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการตรวจสอบประเด็นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า เท่ากับ 0.80-1.00 คณะผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เป็นศิษย์หลักในการนำวิชาที่เขามีไปถ่ายทอดลง ในหลักสูตรเพื่อสอนนักเรียน ในการสัมภาษณ์ควรสอบถามเทคนิควิธีการที่เขาใช้ในการทำอาหาร และ สิ่งที่เขาต้องการให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ จึงให้ปรับปรุงข้อคำถามในตอน ที่ 3 เพื่อสอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะข้างต้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถาม ตอนที่ 3 เป็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการจัดทำ หลักสูตร โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการจัดทำหลักสูตร เทคนิควิธีการและสิ่งที่ท่านต้องการให้ผู้ นักเรียนได้เรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4) จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำกับข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการ หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมของนักเรียน จัดกระทำกับข้อมูลโดยทำการตรวจให้คะแนน จัดเรียง แบบสอบถาม และบันทึกผลการตอบลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ

5.2 การจัดกระทำกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์ การจัดกระทำกับข้อมูลโดยการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลที่ได้มา และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การพัฒนาหลักสูตร

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 และการวิจัยระยะที่ 2 ขั้นที่ 1 การวางแผนพัฒนาหลักสูตร มาสร้างหลักสูตรฉบับร่าง

1.2 การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง โดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

1.3 ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง นำข้อเสนอแนะของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัย ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และทำการปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

1.4 ตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร และแบบประเมินทักษะพิสัย และจิตพิสัย ดำเนินการระหว่างวันที่ 4-12 มีนาคม 2562 โดยสรุปเนื้อหา เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจ แล้วทำการทดลองใช้แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ประเมินหลักสูตรฉบับร่าง) จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาทางการศึกษา ในระดับปริญญาโท เป็นต้นไป หรือ

2.2 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ด้านการบริหารการศึกษา หรือการพัฒนาหลักสูตร หรือ

2.3 เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน หรือด้านการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระงานอาชีพ และสาระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

2.4 มีประสบการณ์ด้านการศึกษา การบริหารการศึกษา การจัดการเรียนการสอน หรือการพัฒนาหลักสูตร 10 ปีขึ้นไป

คณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีดังนี้

2.2.1 รศ.ดร.ชวลิต ชูกำแหง ตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.2 ดร.ทองใส เทียบดอกไม้ ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.2.3 ดร.นิคม ชมภูหลง ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.2.4 นางลำพูน ประทีตสังข์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนสระซุดง สำราญวิทยา สาขาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานบ้าน) วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.2.5 นางเกษร บานชล ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ(ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2558) สาขางานประดิษฐ์ วุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยครูอุดรธานี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

3.1 แบบประเมินหลักสูตรฉบับร่าง จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

3.1.1 ตอนที่ 1 การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร ทำการประเมินความสอดคล้องของชื่อหลักสูตร และองค์ประกอบหลักสูตร โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC) จำนวน 11 ข้อ

3.1.2 ตอนที่ 2 การพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และการให้ข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด จำนวน 12 ข้อ

แบบประเมิน มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ วิธีการสร้างแบบประเมิน และการประเมินหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา และสร้างประเมินตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

3) นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (คณะผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของแบบประเมินที่สร้างขึ้น โดยคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว เห็นชอบให้นำแบบประเมินไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยให้ระบุให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ประเมินพิจารณาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรกับอะไร ผู้วิจัยจะต้องระบุให้ชัดเจน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ควรเป็นการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร กับนิยามศัพท์ของหลักสูตรที่ได้ระบุไว้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ และเขียนคำชี้แจงของแบบประเมินให้ชัดเจน

4) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบประเมินหลักสูตร โดยนำนิยามศัพท์เพิ่มเข้าไป เพื่อให้ผู้ประเมินได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์และองค์ประกอบของหลักสูตร และเรียบเรียงคำชี้แจงใหม่ให้ชัดเจนตามข้อมูลที่ปรับแก้ไข

5) จัดพิมพ์แบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 40 ข้อ

แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

3.2.1 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน เพื่อวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการใช้เพื่อวัดผลผู้เรียนได้สอดคล้องตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยจำนวนข้อของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมที่กำหนดไว้ คือ จำนวน 40 ข้อ

3.2.2 ศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดหรือแบบทดสอบและการหาคุณภาพของแบบวัดหรือแบบทดสอบ

3.2.3 สร้างแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ และนำแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม มาพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ และข้อคำถามของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (คณะผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในการวิจัยระยะที่ 1) เป็นผู้พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

3.2.4 นำแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม จัดพิมพ์เป็นฉบับทดลอง เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561

3.2.5 ทำการสรุปเนื้อหาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ได้ศึกษาและทำความเข้าใจ โดยดำเนินการในวันที่ 4-11 มีนาคม 2562 วันละประมาณ 1 ชั่วโมง (หลังเลิกเรียน)

3.2.6 ทดลองใช้แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ในวันที่ 12 มีนาคม 2562 โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังเลิกเรียน และนำผลการตอบแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมมาหาคุณภาพ พบว่า แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม มีความยากง่าย โดยใช้สูตรของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.29–0.78 และแบบทดสอบมีค่าอำนาจ

จำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรของ ประภาพรณ เล็งวงศ์ (2551) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง 0.26–0.82 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทุกข้อ

3.2.7 เนื่องจากต้องการใช้แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีจำนวน 40 ข้อ จากที่สร้างขึ้น 50 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกข้อสอบโดยตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 ออกจำนวน 10 ข้อ ทำให้คงเหลือแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีจำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32–0.78 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง 0.31 – 0.82

3.2.8 นำแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีข้อที่คัดเลือกไว้ 40 ข้อ ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{tt}) เท่ากับ 0.74

3.3 แบบประเมินทักษะพิสัย และจิตพิสัย สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมีเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยเรียงลำดับคะแนนมากไปหาน้อย คือ 4 คะแนน 3 คะแนน 2 คะแนน และ 1 คะแนน ตามลำดับ แบบประเมินที่ใช้ในการประเมินตลอดหลักสูตร มีจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

3.3.1 แบบประเมินทักษะพิสัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม และ 2) แบบประเมินทักษะด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ

3.3.2 แบบประเมินจิตพิสัย ได้แก่ แบบประเมินการแสดงพฤติกรรม

แบบประเมินทักษะพิสัย และจิตพิสัย มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิดและหลักการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ประเมินทักษะ การประเมินจิตพิสัย การทำงานเป็นทีม การทำงานและการประกอบอาชีพ การประเมินพฤติกรรมนักเรียน และการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลนักเรียน

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้างเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหาของการประเมิน

3) สร้างแบบประเมินทักษะพิสัย และจิตพิสัย ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะการทำงานเป็นทีม การทำงานการประกอบอาชีพ และการแสดงพฤติกรรม และสามารถประเมินนักเรียนได้ตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้ แบบประเมินทักษะพิสัย แบบประเมินจิตพิสัย ใช้เกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลคะแนนเดียวกัน คือ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับคะแนน และเกณฑ์การแปลผลคะแนน โดยใช้การคำนวณอันตรภาคชั้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2546) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

4 คะแนน = ดีมาก

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

- 3 คะแนน = ดี 2.51 – 3.25 หมายถึง ดี
 2 คะแนน = ปานกลาง 1.76 – 2.50 หมายถึง ปานกลาง
 1 คะแนน = ปรับปรุง 1.00 – 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

4) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นทั้งหมด เสนอต่อ เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ (คณะผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างวัตถุประสงคของการวัดและด้านที่ทำการประเมิน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.60-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ และคณะผู้เชี่ยวชาญเห็นชอบให้นำแบบประเมินทุกฉบับ ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนได้

5) จัดเตรียมแบบประเมินทักษะพิสัย และแบบประเมินจิตพิสัย เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 แบบประเมินผลงานน้ำพริกปูสมุนไพรร จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นเครื่องมือในการให้คะแนน

แบบประเมินผลงานน้ำพริกปูสมุนไพรร มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ วิธีการสร้างแบบประเมิน และการสร้างเกณฑ์คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring)

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มากำหนดประเด็นที่จะประเมินระดับความสามารถ และคำอธิบายคุณภาพ เพื่อตัดสินผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งประเด็นที่จะประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ความสะอาด กิริยามารยาท รสชาติ และความสวยงาม แต่ละด้านมีการให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring) 5 ระดับคะแนน โดยมีคำอธิบายคุณภาพ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับคะแนน				
	5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ความสะอาด	รักษาความสะอาดทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ วัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำ การปรุง และการจัดจาน	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำ และการปรุง	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ และการทำ	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ

เกณฑ์การ ให้คะแนน	ระดับคะแนน				
	5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
กิริยามารยาท	รักษา กิริยามารยาท เรียบร้อย ในขณะทำงาน และแสดง พฤติกรรมที่ เหมาะสมในการ ทำอาหาร	รักษา กิริยามารยาท เรียบร้อย ในขณะทำงาน และมีพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม บางครั้ง	รักษา กิริยามารยาท ในขณะทำงาน และมีพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม หลายครั้ง	หลงลืมรักษา กิริยามารยาท ในขณะทำงาน และมีพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม หลายครั้ง	หลงลืมรักษา กิริยามารยาท ในขณะทำงาน และมีพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม
รสชาติ	รสชาติน้ำพริกปู สมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม สมุนไพร ความ ชื้นพอดี น่ารับ ประทาน	รสชาติน้ำพริกปู สมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มี กลิ่นหอม น่าร ับประทาน	รสชาติน้ำพริกปู สมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม	รสชาติน้ำพริกปู สมุนไพรอร่อย กลมกล่อม	รสชาติน้ำพริกปู สมุนไพรอร่อย แต่ยังมีจุดที่ต้อง ปรับปรุง
ความสวยงาม	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง มีความเหมาะสม สวยงาม น่ายรับประทาน	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง มีความเหมาะสม สวยงาม	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง มีความเหมาะสม	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง ชนิดของผักไม่ เข้ากัน	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง ยังต้องปรับปรุง ชนิดของผักและ ความสวยงาม

3) นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (คณะผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของประเด็นการประเมิน ระดับคะแนน และคำอธิบายคุณภาพ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วเห็นว่า แบบประเมินผลงาน มีความเหมาะสม และเห็นชอบให้นำแบบประเมินผลงานไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4) จัดพิมพ์แบบประเมินผลงาน เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนัดหมายวัน เวลา สถานที่ตามที่คณะผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนสะดวก และเดินทางไปพบตามที่นัดหมายเป็นรายบุคคล

4.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ผู้วิจัยและคณะครูโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ดำเนินการสรุปความรู้ของหลักสูตร ทดลองใช้แบบทดสอบและหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสอดคล้อง และความเหมาะสมของหลักสูตร ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของการตอบแบบประเมิน และจัดเรียงแบบประเมิน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบ และวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

5.2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

5.2.2 วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของข้อสอบรายข้อ โดยใช้สูตรแบบง่ายของ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

5.2.3 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของข้อสอบ โดยใช้สูตรของ ประภาพรณ เล็งวงศ์ (2551)

5.2.4 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ทั้งฉบับ โดยวิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรม เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 วางแผนการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยและคณะครู ประชุมเพื่อวางแผนการทดลองใช้หลักสูตร ในวันที่ 22 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1.2 ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร ทำการทดสอบตามวันและเวลาที่ได้วางแผนไว้ คือ ทดสอบก่อนทดลองวันที่ 17 พฤษภาคม 2562 และทดสอบหลังทดลองวันที่ 30 สิงหาคม 2562

1.3 ศึกษาทักษะพิสัยจากการทดลองใช้หลักสูตร โดยทำการประเมินทักษะพิสัยในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย ในช่วงที่ทำการทดลองใช้หลักสูตรระหว่างวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 ถึง วันที่

23 สิงหาคม 2562 และประเมินผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมองของนักเรียน ในการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ในวันที่ 14 มิถุนายน 2562

1.4 ศึกษาจิตพิสัยจากการทดลองใช้หลักสูตร โดยทำการประเมินจิตพิสัยในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย ในช่วงที่ทำการทดลองใช้หลักสูตรระหว่างวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 ถึง วันที่ 23 สิงหาคม 2562

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ได้แก่

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 คน

2.2 ครู โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 2 คน

2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมอง จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งได้ทำการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมองไว้ในช่วงการพัฒนาหลักสูตร

3.2 แบบประเมินด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย แบบประเมินทักษะด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ และแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ซึ่งได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินในช่วงการพัฒนาหลักสูตร

3.3 แบบประเมินด้านจิตพิสัย ได้แก่ แบบประเมินการแสดงพฤติกรรม มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ซึ่งได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินในช่วงการพัฒนาหลักสูตร

3.4 แบบประเมินผลงานน้ำพริกปูสมุนไพรมอง มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบรูบริค (Rubric Scoring) 5 ระดับคุณภาพ ซึ่งได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินในช่วงการพัฒนาหลักสูตร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการในช่วงก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตร โดยครูวิจัยได้มอบหมายให้ครูผู้สอน เป็นผู้ดำเนินการวัดผลและประเมินผลนักเรียนตามช่วงเวลาที่กำหนด

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมอง และแบบประเมินต่าง ๆ ผู้วิจัยมอบหมายให้และครูผู้สอนตรวจสอบความถูกต้องของการทำแบบทดสอบและการประเมินนักเรียน แล้วจัดเรียงเอกสารทั้งหมดตามลำดับเลขที่ของนักเรียน โดยแยกเป็น

แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะแบบประเมินทักษะพิสัย และแบบประเมินจิตพิสัย แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะแบบประเมินทักษะพิสัย และแบบประเมินจิตพิสัย บันทึกผลคะแนนลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยและคณะครู ประชุมเพื่อวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร และการทดลองใช้หลักสูตร ในวันที่ 22 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยกำหนดประเด็นการนิเทศ วันและเวลาทำการนิเทศ วิธีการนิเทศ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศ และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้แทนชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะครู จำนวนรวม 7 คน

1.2 นิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู ดำเนินการนิเทศการใช้หลักสูตร และประชุมเพื่อทำความเข้าใจก่อนการนิเทศ และนิเทศการใช้หลักสูตร ในวันที่ 5 มิถุนายน 2562 และทำการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู ตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้ จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

1.2.1 นิเทศ ครั้งที่ 1 วันที่ 7 มิถุนายน 2562

1.2.2 นิเทศ ครั้งที่ 2 วันที่ 14 มิถุนายน 2562

1.2.3 นิเทศ ครั้งที่ 3 วันที่ 2 สิงหาคม 2562

1.2.4 สรุปผลการนิเทศเพื่อนำสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ วันที่ 2 สิงหาคม 2562

1.3 ประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล ดำเนินการประเมินผลหลักสูตร โดยทำการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้

1.3.1 ประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน (สรุปผลการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมะ) วันที่ 9 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3.2 สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร วันที่ 23 สิงหาคม 2562 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3.3 ประเมินผลหลักสูตร วันที่ 30 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ศึกษาวิเคราะห์ ผู้แทนชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 48 คน ได้แก่

2.1 ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2.2 ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2.3 ครู	จำนวน 6 คน
2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล	จำนวน 7 คน
2.5 ศึกษาวิเคราะห์	จำนวน 1 คน
2.6 ผู้แทนชุมชน	จำนวน 2 คน
2.7 ปราชญ์ชาวบ้าน	จำนวน 2 คน
2.8 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 14 คน
2.9 ผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 14 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ใช้ในการบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้แบบบันทึกลักษณะเดียวกัน แบบบันทึกแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

3.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของการนิเทศ มีลักษณะเป็นแบบกรอกข้อมูล เพื่อให้บันทึกข้อมูลพื้นฐานของการนิเทศ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และวันที่ประชุมทำความเข้าใจก่อนการนิเทศ

3.1.2 ตอนที่ 2 การนิเทศผลการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยรายการประเมิน จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้องในระดับน้อย

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้องในระดับปานกลาง

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้องในระดับมาก

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้องในระดับมากที่สุด

3.1.3 ตอนที่ 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยรายการประเมิน จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง
ในระดับน้อย

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง
ในระดับปานกลาง

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง
ในระดับมาก

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง
ในระดับมากที่สุด

3.1.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการใช้หลักสูตรและ
การจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

แบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีวิธีการสร้างและ
หาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศการใช้หลักสูตร
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดของหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรกลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปु
สมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า
หนองคูโปโล

2) สร้างแบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แล้วนำ
แบบบันทึกผลการนิเทศไปเสนอคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
(คณะผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ในการวิจัยระยะที่ 1) คณะผู้เชี่ยวชาญมีมติ เห็นชอบแบบบันทึกผลการนิเทศ
การใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และให้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3) จัดพิมพ์แบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อ
นำไปใช้ในการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรและ
การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม)
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปुสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.2.1 ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201
เรื่อง น้ำพริกปुสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ข้อ
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- ให้ 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับมากที่สุด
 ให้ 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับมาก
 ให้ 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับปานกลาง
 ให้ 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับน้อย
 ให้ 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับน้อยที่สุด

3.2.2 ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- ให้ 5 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับมากที่สุด
 ให้ 4 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับมาก
 ให้ 3 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับปานกลาง
 ให้ 2 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับน้อย
 ให้ 1 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด

3.2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ วิธีการสร้างแบบสอบถาม การสอบถามความคิดเห็น การสอบถามความพึงพอใจ จากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา และสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (คณะผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ แต่ละท่าน พิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถาม มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถาม มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 - 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถาม ไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าระหว่าง 0.60–1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าใช้ได้ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นชอบให้ใช้แบบสอบถาม โดยตรวจทานการสะกดคำให้ถูกต้อง

4) จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 ประเด็นการประเมินหลักสูตร ได้จากการประชุมคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ซึ่งได้รวบรวมแนวความคิดและวิเคราะห์ประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล มติที่ประชุมเห็นชอบให้กำหนดประเด็นการประเมินหลักสูตร 3 ประเด็นหลัก โดยผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ศึกษาพิเศษ ผู้แทนชุมชน ราษฎรชาวบ้าน และผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเด็นการประเมินหลักสูตร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย

3.3.1.1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

3.3.1.2 จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า

3.3.1.3 จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ในห้องเรียน ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3.1.4 จุดมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเอง ด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร

3.3.2 การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม

3.3.2.1 ผลที่เกิดกับนักเรียน (ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะพิสัย จิตพิสัย และรายได้ระหว่างเรียน) ครู สถานศึกษา ชุมชน

3.3.2.2 ผลการใช้หลักสูตร และสะท้อนผลการนิเทศการใช้หลักสูตร

3.3.2.3 ผลการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้

3.3.3 สรุปผลการประเมินหลักสูตร โดยวิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป

ประเด็นการประเมินหลักสูตร มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิดและหลักการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดโครงสร้างเครื่องมือ และขอบเขตของเนื้อหา

3) สร้างประเด็นการประเมินผลหลักสูตรตามขอบเขตเนื้อหา จากนั้นนำประเด็นสนทนากลุ่มที่สร้างเสร็จ เสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญ รวม 5 คน (คณะผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ในการวิจัยระยะที่ 1) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการตรวจสอบประเด็นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าเท่ากับ 0.80-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงประเด็นการประเมินหลักสูตร คือ ประเด็นการสนทนา ควรใช้คำถามที่เข้าใจง่าย กระชับ และสื่อความหมายได้ตรงประเด็น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงประเด็นการสนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะ

4) นำประเด็นประเมินผลหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัย คณะครูโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล และคณะกรรมการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามกำหนดการ และบันทึกผลลงในนิเทศลงในแบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

4.2 การสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและคณะครูโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

4.3 การประเมินหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตรวจสอบผลการประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และการบันทึกผลการประชุมประเมินหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้มอบหมายให้ครูทำหน้าที่บันทึก ผลการประเมินหลักสูตร และผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจสอบผลการบันทึกการประเมินหลักสูตร และสรุปผลให้สอดคล้องกับกระบวนการวิจัยเพื่อนำสู่การปฏิบัติต่อไป

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำกับข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละส่วน มาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความครบถ้วนของการตอบ

5.2 ตรวจให้คะแนนแบบบันทึกผลการนิเทศ แบบสอบถาม สรุปคะแนน และจัดเรียงโดยแยกประเภทไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2.1 การตรวจให้คะแนนแบบบันทึกผลการนิเทศ กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนน 4 ระดับ โดยใช้การคำนวณอันตรภาคชั้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2546) ดังนี้

เกณฑ์การแปลผล

- 3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก
- 2.51 - 3.25 หมายถึง ดี
- 1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง
- 1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

5.2.2 การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนน โดยใช้การคำนวณอันตรภาคชั้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2546) ดังนี้

เกณฑ์การแปลผล

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

1. ขั้นตอนดำเนินการ

- 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นการสะท้อนผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร
- 1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร มาปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ต่อไป

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 คน ได้แก่

- 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 คน
- 2.2 ครูโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการบันทึกการประชุม และวิธีการบันทึกการประชุม และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการประชุมเชิงปฏิบัติการและบริบทของงาน

3.2 สร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3 นำแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ เสนอคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม (ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ในการวิจัยระยะที่ 1) คณะผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นชอบแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการและให้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.4 จัดพิมพ์แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปใช้ในการบันทึกข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมอบหมายให้ครูทำหน้าที่บันทึกการประชุม นำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร มาปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ต่อไป

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำกับข้อมูล ดำเนินการโดยการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ประเด็นสำคัญของการประชุม

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่หรือคะแนนรวมทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนนักเรียน

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมคะแนนยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน กำลังสองของคะแนนผลรวม
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-objective Congruence) (สมนึก ภัททิยธนี, 2551) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 การตรวจสอบค่าความยากของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร
 รายข้อ โดยใช้สูตร p ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากของแบบทดสอบ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination: r) ของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมนไพรเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประภาพรรณ เส็งวงศ์, 2551)

$$r = \frac{R_U - R_L}{N}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R _U	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R _L	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมนไพรโดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson Formular 20: KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ได้ในข้อหนึ่ง ๆ (สัดส่วนของคนทำถูกกับคนทั้งหมด)
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ (1-p)
	S _t ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของแบบทดสอบฉบับนั้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 ผลการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
2. ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
3. ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
4. ระยะที่ 4 ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร
5. ระยะที่ 5 ผลการปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 1 ผลการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษารองรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ทำการประชุมในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 เวลา 10.00–12.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผลการดำเนินการและผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ผู้มาประชุม จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2. ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
3. ครู	จำนวน 6 คน
4. คณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน 7 คน
รวม	จำนวน 15 คน

ผู้ไม่มาประชุม จำนวน - คน

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโลทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ

ประชุม การประชุมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างความเข้าใจแก่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เกิดความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3) เตรียมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ การจัดทำร่างคำสั่ง ร่างแผนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ และ 4) กำหนดแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น

1. การสร้างความเข้าใจแก่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เกิดความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กล่าวเปิดการประชุม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้ชีวิตทัศน์ของสถานศึกษา 2 แห่ง ที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น โดยสถานศึกษาแห่งแรก ได้จัดโครงการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีแนวคิดในเรื่องการสอนให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ เพราะความรู้ไม่ได้มีแต่เพียงในตำราเรียนเท่านั้น แต่ความรู้มีมาจากหลายแหล่ง เช่น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แหล่งเรียนรู้ที่จัดโดยหน่วยงานราชการ หรือภาคเอกชน สถานศึกษาแห่งที่สองได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการแสดงrongเง้ง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นถิ่นของชาวเล เนื่องจากสถานศึกษาแห่งที่สองตั้งอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีวัฒนธรรมชาวเลที่ชัดเจน ในท้องถิ่นมีการแสดงระบำพื้นถิ่น และโรงเรียนได้นำระบำพื้นถิ่นนั้น มาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการนำอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการนำเข้ามาไว้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้ลูกหลานได้เรียนรู้สืบทอดไป

ภาพประกอบ 3 วิถีทัศน์ประกอบการประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ในรายวิชาในกลุ่มสาระ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี และนำนักเรียนออกไปทำกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ในชุมชน คือ กลุ่มชาวบ้านผู้ทอเสื่อกก แต่ยังไม่เคยมีการจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น หรือหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมมาก่อน

หลังจากนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญแล้ว ได้เชิญให้คณะกรรมการสถานศึกษาทุกคน ระดมสมองร่วมกัน เสนอความคิดเห็นในประเด็น “หลักสูตรท้องถิ่นจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง” และ “ถ้าจะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ควรจะทำหลักสูตรเรื่องอะไร” ผลการระดมสมองสรุปได้ว่า

“หลักสูตรท้องถิ่นจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง” ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า หลักสูตรท้องถิ่นจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นต่อโรงเรียน ครู นักเรียน และชุมชน ชุมชนจะมีบทบาทมากขึ้น โรงเรียนได้ใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชิญให้ชุมชน มามีส่วนร่วมมากขึ้น และนักเรียนก็จะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ไม่ใช่เพียงในหนังสือหรือตำราเพียงอย่างเดียว เป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกโรงเรียนและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน เป็นการถ่ายทอดความรู้ และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ นักเรียนซึ่งเป็นคนรุ่นต่อมา และชุมชนจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียน ชุมชนได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ในด้านการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน

“ถ้าจะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ควรจะทำหลักสูตรเรื่องอะไร” ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องที่เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชน เราอาจทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำเสื่อกก เพราะมีการนำมาจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว ชุมชนเรามีการทำเสื่อกก และมีชาวบ้านที่มีพื้นฐานความรู้เชิงภูมิปัญญาเป็นวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านได้ ครูท่านอื่น ๆ ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทำเกษตรพอเพียง เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาทำอาหารกลางวันของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตสินค้าชุมชนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งหมด ทั้งการผลิตและการจำหน่าย ให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียนเกิดขึ้นด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารก็มีความน่าสนใจ ขอเสนอให้ทำน้ำพริก เพื่อจะได้จำหน่ายได้ด้วย วัตถุดิบก็มีอยู่มากมายในชุมชนอยู่แล้ว และการทำอาหาร มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันทุกครอบครัว ถ้าทำน้ำพริก เราจะทำน้ำพริกอะไร ผู้วิจัยได้เสนอเมนูที่เด็ก ๆ ชอบ คือ ป่นปู ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาจนได้ข้อสรุปว่า ควรทำหลักสูตรน้ำพริกปู เพราะมีความเป็นมาสืบเนื่องจากการประกอบอาชีพหลักของชุมชน คือ อาชีพเกษตรกร ปูนาหาได้ง่ายในนา และเป็นศัตรูของนาข้าว เด็ก ๆ สามารถหาวัตถุดิบได้ง่ายในบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้าน มาสอนทำน้ำพริกปูนา เพิ่มคุณค่าด้วยการชูสรรพคุณของสมุนไพร ซึ่งเป็นส่วนประกอบของน้ำพริก และเมื่อผลิตน้ำพริกแล้ว ให้นักเรียนนำไปขายที่ตลาดนัด เป็นการเรียนรู้วิธีการผลิตสินค้าไปจำหน่าย เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ นักเรียน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การทำน้ำพริกปูนาไม่ใช่สิ่งที่ยากเกินไปสำหรับนักเรียน และเป็นเมนูที่ผู้ใหญ่เองก็ชอบรับประทาน เพราะมีรสชาติอร่อย

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้ข้อสรุปว่า ควรจัดทำเป็น หลักสูตรจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริก पुสมุนไพร และเนื่องจากขอบเขตของการจัดการเรียนรู้มีค่อนข้างกว้าง ที่ประชุมจึงมีมติให้พัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม และมีมติเห็นชอบชื่อหลักสูตร คือ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริก पुสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

หลังจากที่คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร และมีมติเห็นชอบชื่อของหลักสูตรแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นการอภิปรายในหัวข้อ “การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นหรือไม่ และต้องปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้าง” “ครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องใดบ้างในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น” ผลการอภิปรายสรุปได้ดังนี้

“การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นหรือไม่ และต้องปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้าง” คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีความพร้อมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน มีจำนวนที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ ทางโรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ และบริเวณชุมชนโดยรอบโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอสำหรับจัดการเรียนรู้เรื่อง การทำน้ำพริก पुสมุนไพร รวมทั้งมีประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการทำอาหารพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์ที่นักเรียนผลิตออกมา สามารถนำไปจัดจำหน่ายที่ตลาดนัดชุมชนได้ง่ายและสะดวก สิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยน คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะต้องมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันต่อไป

“ครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องใดบ้างในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น” คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า ครูควรได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ การสอนให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกตำรา และการวัดและประเมินผลนักเรียน ซึ่งความคิดเห็นที่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาได้นำเสนอ ผู้วิจัยจะได้นำไปวางแผนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูต่อไป

เตรียมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

3. ร่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และกำหนดบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ผู้อำนวยการ คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาทุกคน เป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ดังคำสั่งโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ที่ 45/2561 (ภาคผนวก จ)

4. วางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม โดยกำหนดขั้นตอนการพัฒนา ระยะเวลาดำเนินการ เป้าหมาย ขอบเขต เพื่อจัดทำแผนและปฏิทินการดำเนินงาน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ที่ประชุมมีมติ ให้วางแผนการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล เพื่อให้ทันจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน มีดังนี้

ตาราง 6 แผนการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

ขั้นตอน/กิจกรรม	ช่วงเวลา	รายละเอียดการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ ผลที่คาดหวัง
ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	พฤศจิกายน - ธันวาคม 2561	1.1 สร้างความตระหนักและทำความเข้าใจแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตร 1.3 ร่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร 1.4 วางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม	1.1 บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นชอบการพัฒนาหลักสูตร 1.2 ทราบสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาหลักสูตร 1.3 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร 1.4 มีแผนการดำเนินงานและปฏิทินการดำเนินงาน

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอน/กิจกรรม	ช่วงเวลา	รายละเอียดการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ ผลที่คาดหวัง
		1.5 จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน 1.6 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อให้ความรู้แก่ครู	1.5 มีความพร้อมด้านสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน 1.6 มีการให้ความรู้เพื่อพัฒนาครู ครูได้รับการพัฒนาตนและมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้น
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล	มกราคม – มีนาคม 2562	<u>การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร</u> 1. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางฯ และหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร 2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group)	1. ได้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตร น้ำพริกสมุนไพร 2. ได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการ

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอน/กิจกรรม	ช่วงเวลา	รายละเอียดการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ ผลที่คาดหวัง
		3. ศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตร ของนักเรียน 4. ศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร ข้อมูลด้านการบรรจุหีบห่อ การตลาด การจำหน่าย จรรยาบรรณและคุณธรรม ในการประกอบอาชีพ 5. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม และเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ใน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน	พัฒนาหลักสูตร ต่อไป 3. ได้ทราบความ ต้องการและ ข้อเสนอของ นักเรียนที่มีต่อการ พัฒนาหลักสูตร 4. ได้ข้อมูล เกี่ยวกับการทำ น้ำพริกปูสมุนไพรร การบรรจุหีบห่อ การตลาด การ จำหน่าย จรรยา บรรณและ คุณธรรมในการ ประกอบอาชีพ เพื่อนำมาใช้พัฒนา หลักสูตร 5. ได้ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตร และ องค์ความรู้ที่จะ นำมาใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร และการจัดการ เรียนการสอน

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอน/กิจกรรม	ช่วงเวลา	รายละเอียดการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ ผลที่คาดหวัง
		<u>การพัฒนาหลักสูตร</u> 1. การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ฉบับร่าง 2. ประเมินหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3. ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง	1. ได้หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ฉบับร่าง 2. ได้ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างเพื่อนำสู่การปรับปรุงหลักสูตร 3. ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่างให้สมบูรณ์ และพร้อมสำหรับการนำไปทดลองใช้
ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของ	เมษายน – ตุลาคม 2562	ทดลองใช้หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน จัดการเรียนการสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562	ได้ข้อมูลผลการทดลองใช้หลักสูตร

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอน/กิจกรรม	ช่วงเวลา	รายละเอียดการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ ผลที่คาดหวัง
นักเรียน โรงเรียนบ้าน หนองข้าหนองคูโปโล			
ระยะที่ 4 การนิเทศ การใช้หลักสูตรและ ประเมินผลหลักสูตร	พฤษภาคม- ตุลาคม 2562	นิเทศการนำหลักสูตรไปใช้และการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร	ได้ข้อมูลผลการ นิเทศการนำ หลักสูตรไปใช้และ การจัดการเรียนรู้
ระยะที่ 5 การ ปรับปรุงและจัดทำ หลักสูตรฉบับสมบูรณ์	ตุลาคม- พฤศจิกายน 2562	ปรับปรุง หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปู สมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์	ได้หลักสูตรโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม ฉบับสมบูรณ์

5. จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน โดยร่วมกันพิจารณาความ
พร้อมจากข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและชุมชน ในการรองรับการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้
ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

5.1 ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เมื่อพิจารณาความพร้อมของโรงเรียนใน
การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สาระท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพร สรุปได้ว่า โรงเรียนมี
สถานที่เพียงพอสำหรับใช้จัดการเรียนการสอน มีห้องเรียน อาคารเอนกประสงค์ สนาม และพื้นที่ใช้
สอยกว้างขวาง มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนเพียงพอ มีจำนวนครูเพียงพอในการจัดการ
เรียนการสอนสาระท้องถิ่นให้กับนักเรียน มีสารสนเทศด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีพร้อมสำหรับ
รองรับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ มีการแจ้ง
ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนและโรงเรียนทางโซเชียลมีเดีย เฟซบุ๊ก
และยูทูบ โรงเรียนมีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตร
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

5.2 ข้อมูลสารสนเทศด้านชุมชน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีเขตพื้นที่
ให้บริการ คือ ชุมชนบ้านหนองข้า ชุมชนบ้านหนองคู และชุมชนบ้านโปโล ตำบลท่าตูม อำเภอมือง
จังหวัดมหาสารคาม ในพื้นที่มีปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการทำอาหารพื้นบ้านและ

การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ พื้นที่ทุ่งนาที่ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดสารพิษมีตลาดชุมชนใกล้โรงเรียน มีวัสดุ อุปกรณ์ รองรับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีผู้ประกอบการด้านการแปรรูป และการจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร โดยที่ผ่านผู้ประกอบการและชุมชนให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วยดีมาโดยตลอด นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล เป็นลูกหลานของชาวบ้านในชุมชน มีความคุ้นเคยกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมความเป็นอยู่ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศในชุมชนเป็นอย่างดี และมีความพร้อมในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี

ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน สรุปได้ว่า มีความพร้อมสำหรับรองรับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สาระการเรียนรู้หลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และสถานศึกษาสามารถเผยแพร่ผลงาน ประชาสัมพันธ์การดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในช่องทางเฟสบุ๊ค และยูทูบ

6. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ความรู้แก่ครู เพื่อรองรับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่ประชุมมีมติ สรุปประเด็นการพัฒนาครูเพื่อรองรับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร และได้จัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครู เพื่อให้มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถ (นายปรีชา ภูสีฤทธิ์ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1) มาเป็นผู้ให้ความรู้ในหัวข้อ

6.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ให้ความรู้แก่ครูในหัวข้อลักษณะของการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้เรียน การจัดการชั้นเรียน บทบาทของครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

6.2 การวัดผลตามสภาพจริง เพื่อประเมินผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ให้ความรู้ในหัวข้อ ความหมายของการวัดและประเมินผลผู้เรียน การวัดภาคปฏิบัติ พฤติกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์ เกณฑ์การพิจารณา การตรวจให้คะแนนและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดภาคปฏิบัติ และฝึกปฏิบัติการวางแผนการวัด ออกแบบวิธีการ การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล และการสร้างเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลผู้เรียนในการเรียนด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ภาพบรรยากาศของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูเพื่อรองรับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

การตรวจสอบผลการพัฒนาครูจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่ครู ในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และการวัดผลตามสภาพจริง วิทยากรได้ให้ครูทำกิจกรรมกลุ่ม โดยการระดมสมอง และออกแบบการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมือในการวัดผลตามสภาพจริงอย่างเหมาะสม และให้ครูแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ก่อนจะร่วมอภิปราย เพื่อร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจผลงานของแต่ละกลุ่มร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาความรู้ของครูและการทำกิจกรรมกลุ่ม พบว่า ครูทุกคนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นร่วมกันได้ โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอแนวคิดเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม และการวัดผลตามสภาพจริงโดยส่วนใหญ่ ครูทุกกลุ่มเลือกใช้การประเมินผลงาน และใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากการให้ความรู้ด้วยกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ และครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และครูมีความพร้อมสำหรับการดำเนินวางแผนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

1. ผลการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร

1. ผลวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีวิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และ พัฒนานตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ คือ 1) เป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและ เยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล 2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาค และมี คุณภาพ 3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น 4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้ง ด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้ 5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ โดยมีจุดหมาย เพื่อให้ผู้เรียน 1) มี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันใน สังคมอย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการคิด มีความสามารถในการแก้ปัญหา มี ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่าง พอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และ กรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีด ความสามารถ พัฒนาคุณภาพคนในสังคมให้มีคุณธรรมและความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้ง

ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคม ฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงประกอบด้วยสาระ ของหลักสูตรแกนกลาง สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ท้องถิ่น และสาระที่สถานศึกษาเพิ่มเติม โดย จัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้รายวิชา เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคุณลักษณะนักเรียนตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการเพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข มี ศักยภาพในการศึกษาต่อ โดยมุ่งหวังให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมี ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองและสังคม มี คุณภาพได้มาตรฐานสากลในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยมีแนวทางสำคัญที่โรงเรียนกำหนดไว้ใน หลักสูตรโรงเรียน (โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล, 2562) คือ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความ สนุกสนาน และความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และ วัฒนธรรม พัฒนาขึ้นโดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ส่วน คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และสาระสำคัญ ครูผู้สอนนำไปจัดการเรียนรู้ได้ อย่างหลากหลาย มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีความเป็น สากล คือมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การจัดการ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่จำเป็นในการอยู่ในสังคม มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น การวัดและประเมินผลเน้นหลักการพื้นฐาน สองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มีดังนี้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ ทำงานทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะ การทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทาง
ในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม
และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 สามารถนำสู่การกำหนด
สาระการเรียนรู้ ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร
เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ให้มีความสอดคล้อง ตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา
รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นกับหลักสูตรแกนกลางฯ เนื้อหาที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ การงานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สาระ/มาตรฐาน	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว		<u>การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้</u> <u>ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริก</u> <u>ปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้</u> <u>ระหว่างเรียนของนักเรียน</u> 1. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการ ทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะ กระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และ ทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และมีนิสัยในการ ทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้ พลังงาน ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม เพื่อดำรงชีวิต และครอบครัว	ศึกษา อธิบาย กระบวนการ ทำงานอย่างมีขั้นตอน การ ทำงานและการปรับปรุงการ ทำงาน เช่นการดูแลรักษา สมบัติภายในบ้านการปลูกไม้ ดอก หรือ ไม้ประดับ หรือ ปลูกผักหรือเลี้ยงปลาสวยงาม การบันทึกการขายรับ – รายจ่าย ของห้องเรียน การจัดเก็บ เอกสารการเงินการจัดการใน การทำงานและทักษะการ ทำงานร่วมกัน เช่น การเตรียม	ของชุมชนท้องถิ่น 2. วงจรชีวิตปูนาและการจัดหา วัตถุดิบในท้องถิ่น 3. การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร . การจัดโต๊ะอาหารและ เครื่องเคียง 5. การบรรจุและเตรียม ฉลากผลิตภัณฑ์ 6. การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพรร 7. การจำหน่ายสินค้าในชุมชน 8. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย 9. จรรยาบรรณของ

ตาราง 7 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐาน	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
	ประกอบ จัดอาหาร ให้สมาชิก ในครอบครัวการติดตั้ง ประกอบ ของใช้ในบ้านการ ประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่งให้ สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อน ในโอกาสต่าง ๆ มารยาทในการ ทำงานกับสมาชิกในครอบครัว และผู้อื่น	ผู้ประกอบการด้านอาหาร 10. การใช้เทคโนโลยีเพื่อ พัฒนาอาชีพ 11. หลักคุณธรรมในการ ประกอบอาชีพ
สาระที่ 2 การอาชีพ		
มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะ ที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็น แนวทางในงานอาชีพ ใช้ เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่อ อาชีพ	การสำรวจความสนใจ ความสามารถและทักษะในการ ประกอบอาชีพของตนเอง เพื่อวางแผนเลือกอาชีพระบุ ความสัมพันธ์ของความรู้ ความสามารถและคุณธรรม ในการประกอบอาชีพ เช่น ความซื่อสัตย์ความขยัน อดทน ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ เพื่อตัดสินใจในการเลือกอาชีพ โดยใช้ทักษะกระบวนการ ทำงานและการจัดการ กระบวนการกลุ่ม การแสวงหา ความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา ในการทำงาน การสืบค้นข้อมูล การระดมสมอง ความสามารถ ในการตัดสินใจ เห็นคุณค่า ในการนำความรู้ ทักษะ	

ตาราง 7 (ต่อ)

สาระ/มาตรฐาน	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
	กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยมีจิตสาธารณะ	

จากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 สามารถกำหนดสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ได้ 11 หน่วยการเรียนรู้ คือ

1. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น
2. วงจรชีวิตปูนาและการจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น
3. การทำน้ำพริกปูสมุนไพร
4. การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง
5. การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์
6. การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพร
7. การจำหน่ายสินค้าในชุมชน
8. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
9. จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร
10. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ
11. หลักคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ก่อนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้เชิญผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ และประชาชนชาวบ้าน รวมจำนวน 14 คน เพื่อร่วมกันสนทนากลุ่ม เสนอความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล การสนทนากลุ่ม โดยทำการสนทนากลุ่มในวันที่ 8 มกราคม 2562

เวลา 13.30-15.30 น. ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผลการศึกษาสามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและพิจารณาสาระการเรียนรู้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ดังแสดงในตาราง

ตาราง 8 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

คนที่	ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่	ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	ประสบการณ์ในการประกอบอาหารน้ำพริกปูสมุนไพรรหรืออาหารประเภทน้ำพริก
1	ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา	มี	มี
2	ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา	มี	มี
3	ครู	มี	มี

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่	ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	ประสบการณ์ในการประกอบอาหารน้ำพริกปูสมุนไพรหรืออาหารประเภทน้ำพริก
4	ครู	มี	มี
5	ครู	มี	มี
6	ครู	มี	มี
7	ครู	ไม่มี	มี
8	ครู	ไม่มี	มี
9	ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา	มี	ไม่มี
10	ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา	มี	มี
11	ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา	ไม่มี	มี
12	ศึกษานิเทศก์	มี	มี
13	ปราชญ์ชาวบ้าน	ไม่มี	มี
14	ปราชญ์ชาวบ้าน	ไม่มี	มี

2.2 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางฯ หลักสูตรสถานศึกษา และการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ได้จัดทำไว้ และประเด็นการสนทนากลุ่มแจกให้กับผู้ร่วมการสนทนากลุ่มทุกคน เพื่อให้เข้าใจประเด็นที่ต้องร่วมกันวิเคราะห์ และพิจารณาได้อย่างตรงประเด็น ผลการสนทนากลุ่มสรุปได้ดังนี้

2.2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกคน เห็นด้วยกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เพราะการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ในชุมชน ได้ฝึกฝนการนำความรู้ที่ได้เรียนไปสู่การปฏิบัติจริง และฝึกฝนการเรียนรู้แบบตลอดชีวิตของนักเรียน ซึ่งนอกจากได้รับความรู้ ได้ทักษะในการเรียนรู้แล้ว นักเรียนยังมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพร และเป็นการฝึกอาชีพแก่นักเรียนได้อีกด้วย ในการพัฒนาหลักสูตรควร

ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ดี ครอบคลุมเนื้อหา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะนักเรียนและชุมชน

2.2.2 นักเรียนควรได้เรียนรู้อะไร

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ ด้วยหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล โดยเสนอแนะนักเรียนควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมในท้องถิ่น อาชีพเกษตรกรรม ความสัมพันธ์ในครอบครัว การดูแลครอบครัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความสำคัญและจำเป็นของการทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ นักเรียนได้ตระหนักรู้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เช่น ดิน น้ำ ควรปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นคุณค่าของคุณงามความดี โดยไม่เห็นเพียงคุณค่าของเงินทองเพียงอย่างเดียว

2.2.3 ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้พิจารณาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ทั้ง 11 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น 2) วงจรชีวิตปูนาและการจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น 3) การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร 4) การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง 5) การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์ 6) การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพโร 7) การจำหน่ายสินค้าในชุมชน 8) การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย 9) จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร 10) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ และ 11) หลักคุณธรรมในการประกอบอาชีพ สรุปประเด็นการสนทนากลุ่ม ได้ว่า หน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสม นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งด้านวัฒนธรรม กระบวนการทำงาน และฝึกทักษะพื้นฐานอาชีพ แต่เพื่อให้เกิดความง่ายต่อการจัดการ จึงเสนอแนะให้ปรับหน่วยการเรียนรู้เหลือ 10 หน่วย โดยรวมบางหน่วยที่มีเนื้อหา สอดคล้องกันเข้าด้วยกัน เพื่อให้ง่ายต่อการกำหนดเวลาและกิจกรรมการเรียนการสอน จึงได้ร่วมกันพิจารณา รวมหน่วยการเรียนรู้และปรับข้อความของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้เหลือ 10 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

1. หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลกระทบจากปูนาศัตรูต้นข้าว การนำปูนา มาทำเป็นอาหาร และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น

2. หน่วยที่ 2 ปูนาวัตถุดิบในท้องถิ่น ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับวงจรชีวิตปูนา ระบบนิเวศในนาข้าว วิธีการจับปูนา เป็นต้น

3. หน่วยที่ 3 การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ วัตถุดิบ และการเตรียมวัตถุดิบ การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร เป็นต้น

4. หน่วยที่ 4 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ การจัดโต๊ะอาหาร เครื่องเคียงน้ำพริกปูนา การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีในครอบครัว การจัดการหลังรับประทานอาหาร เป็นต้น

5. หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดทำฉลาก การบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

6. หน่วยที่ 6 การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพโร ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์สินค้า การศึกษาช่องทางการตลาด เป็นต้น

7. หน่วยที่ 7 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรในชุมชน ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน วิธีการและการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรในชุมชน เป็นต้น

8. หน่วยที่ 8 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ การคำนวณต้นทุน การบันทึกรายรับ-รายจ่าย การคำนวณกำไร-ขาดทุน เป็นต้น

9. หน่วยที่ 9 จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร คุณธรรมในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

10. หน่วยที่ 10 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการถนอมอาหาร เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร เป็นต้น

2.2.4 ภาพรวมการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ วันเวลาที่จัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ ควรมีทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน ในบริเวณโรงเรียน ในชุมชน ได้แก่ หุ่นา ตลาดชุมชน โดยเน้นการปฏิบัติของนักเรียน และให้นักเรียนรู้จักฝึกทักษะในการสังเกตและทักษะทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ ที่ได้นำมาใช้ วัสดุอุปกรณ์ใช้ของโรงเรียนที่มี และหากขาดก็สามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง หรือขอความร่วมมือภายในชุมชนได้ วันเวลาในการจัดการเรียนรู้ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของทางโรงเรียน โดยให้พิจารณาตามความเหมาะสม

2.2.5 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

นอกจากคณะครู ควรเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ ผู้ประกอบการด้านอาหารในท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เป็นต้น โดยโรงเรียนควรจัดทำแนวทางของเนื้อหาและเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

2.3 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา ให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มพิจารณาความเหมาะสมและให้เสนอแนะ โดยองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) คำอธิบายรายวิชา 4) ผลการเรียนรู้ 5) โครงสร้าง/เวลาเรียน 6) สารการเรียนรู้ 7) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ผลการสนทนากลุ่มพบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่นำเสนอมีความเหมาะสมและเห็นควรได้นำไปใช้พัฒนาหลักสูตรตามองค์ประกอบนี้ต่อไป

การพิจารณาการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 5 ส่วน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ทักษะการปฏิบัติ 3) ความพึงพอใจของนักเรียน 4) รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน 5) การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร โดยคณะกรรมการสถานศึกษา, ผู้บริหาร, ครู,

ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้แทนชุมชน, ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งการประเมินนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการปฏิบัติ และ 2) การประเมินหลักสูตร คือ ความพึงพอใจของนักเรียน รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน และการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ซึ่งการดำเนินการนั้น ได้ข้อสรุปว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ประเมินในกระบวนการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบไว้ และสำหรับการประเมินหลักสูตร ให้ดำเนินการหลังจากใช้หลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นลง

3. ศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียน โดยศึกษาจากนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน (วันที่ 14 มกราคม 2562) ดังในภาพประกอบ 6

ผู้วิจัยทำการศึกษาความต้องการของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน เพื่อทราบความต้องการและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูดมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังในตาราง 9

ภาพประกอบ 6 การศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียน

ตาราง 9 ข้อมูลทั่วไปและความต้องการของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน		
1. เพศ		
☐ ชาย	5	33.33
☐ หญิง	10	66.67
2. นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรหรือไม่		
☐ ไม่มี	8	53.33
☐ เคยช่วยผู้ปกครองทำ	7	46.67
☐ เคยทำน้ำพริกปูด้วยตนเอง	-	-
3. นักเรียนมีประสบการณ์ในการหารายได้ระหว่างเรียนหรือไม่ ด้วยวิธีการใด		
☐ ไม่มี	9	60.00
☐ มี โดยวิธี.....	6	40.00
ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล		
1. หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน		
☐ อาชีพเกษตรกรรมและผลกระทบจากศัตรูต้นข้าว	15	100.00
☐ การจัดการเกี่ยวกับปูนา และสัตว์ที่เป็นศัตรูพืชต่าง ๆ	15	100.00
☐ การสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
2. หน่วยที่ 2 ปูนาวัตถุดิบในท้องถิ่น		
☐ ระบบนิเวศในนาข้าว	15	100.00
☐ วงจรชีวิตปูนา	15	100.00
☐ วิธีการจับปูนา	12	80.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
3. หน่วยที่ 3 การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร		
☐ วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร	15	100.00
☐ วัตถุดิบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร และการจัดเตรียมวัตถุดิบ	15	100.00
☐ คุณค่าทางอาหารที่ได้รับจากน้ำพริกปูสมุนไพโร	15	100.00
☐ ขั้นตอนการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
4. หน่วยที่ 4 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง		
☐ การจัดโต๊ะอาหารให้สวยงามน่ารับประทาน	11	73.33
☐ การจัดเตรียมเครื่องเคียงรับประทานคู่กับน้ำพริกปูสมุนไพโร	15	100.00
☐ การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีภายในครอบครัว	13	86.67
☐ การจัดการหลังรับประทานอาหาร	11	73.33
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
5. หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์		
☐ การออกแบบผลิตภัณฑ์และจัดทำฉลาก	15	100.00
☐ การบรรจุและหีบห่อ	15	100.00
☐ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
6. หน่วยที่ 6 การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพโร		
☐ การประชาสัมพันธ์สินค้า	12	80.00
☐ การศึกษาช่องทางการตลาด	10	66.67
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
7. หน่วยที่ 7 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรในชุมชน		
☐ แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน	15	100.00
☐ วิธีการและการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรในชุมชน	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
8. หน่วยที่ 8 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย		
☐ การคำนวณต้นทุน กำไร ขาดทุน	15	100.00
☐ การบันทึกรายรับ-รายจ่าย	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
9. หน่วยที่ 9 จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ		
☐ จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร	15	100.00
☐ คุณธรรมในการประกอบอาชีพ	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
10. หน่วยที่ 10 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ		
☐ เทคโนโลยีการถนอมอาหาร	15	100.00
☐ เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร	15	100.00
☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
11. วิธีการจัดการเรียนรู้		
☐ การเรียนเนื้อหาในห้องเรียน	4	26.67
☐ การปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน	15	100.00
☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
12. สื่อการเรียนรู้		
☐ สื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน	15	100.00
☐ สื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น	15	100.00
☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-
13. การวัดและประเมินผล		
☐ การทดสอบ	8	53.33
☐ การตรวจผลงาน	14	93.33
☐ การสังเกตการปฏิบัติ	13	86.67
☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	ไม่มี	-

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล		
ให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (ถ้ามี)	ไม่มี	-

สรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.67) ไม่มีประสบการณ์ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร (ร้อยละ 53.33) และไม่มีประสบการณ์ในการทำรายได้ระหว่างเรียน (ร้อยละ 60.00)

ความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล หน่วยที่ 1-10 นักเรียนมีความต้องการทุกเนื้อหาอยู่ระหว่างร้อยละ 66.67-100.00 วิธีการจัดการเรียนรู้ นักเรียนต้องการการปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน (ร้อยละ 100.00) สื่อการเรียนรู้ นักเรียนต้องการสื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน และสื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น (ร้อยละ 100.00) และการวัดและประเมินผล นักเรียนต้องการการตรวจผลงาน (ร้อยละ 93.33)

4. ศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพร ข้อมูลด้านการบรรจุหีบห่อ การตลาด การจำหน่าย จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ โดยศึกษาจากเอกสาร และการลงภาคสนาม สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 3 ราย ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ในวันที่ 17-18 มกราคม 2562 ผลการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่

1) ผู้ประกอบการ คนที่ 1 นางจันทร์ศรี ศรีสว่าง ที่อยู่และสถานที่สัมภาษณ์ ร้านอาหารตามสั่ง เลขที่ 70 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีประสบการณ์ในการทำอาหารและเป็นผู้ประกอบการด้านอาหารไทย-อีสาน ประมาณ 15 ปี

2) ผู้ประกอบการ คนที่ 2 เจ้าของร้านยายทองตาเอก ที่อยู่และสถานที่สัมภาษณ์ ร้านยายทอง&ตาเอก อาหารอีสาน เลขที่ 59 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีประสบการณ์ในการทำอาหารและเป็นผู้ประกอบการด้านอาหารไทย-อีสาน ประมาณ 30 ปี

3) ผู้ประกอบการ คนที่ 3 เจ้าของร้านหนุฮานแจวฮ้อน ที่อยู่และสถานที่สัมภาษณ์ร้านหนุฮานแจวฮ้อน เลขที่ 41 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีประสบการณ์ในการทำอาหารและเป็นผู้ประกอบการด้านอาหารไทย-อีสาน ประมาณ 20 ปี

4.2 ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละคน มีดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ คนที่ 1 ร้านอาหารตามสั่ง ประเภทและลักษณะของกิจการ เป็นกิจการร้านอาหารตามสั่ง จำหน่ายอาหารไทย อาหารอีสาน อาหารจานเดียว เช่น ข้าวไข่เจียว ข้าวผัดกระเพรา ข้าวผัด ลาบ ส้มตำ เป็นต้น ผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในการทำป่นปูน้ำพริกปู ไว้รับประทานในครอบครัว วิธีการบรรจุหีบห่ออาหาร ใช้ถุงพลาสติก กล่องโฟม ถุงหิ้ว ไม่มีแผนด้านการตลาด จำหน่ายที่หน้าร้าน ชั้นล่างของบ้าน ชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย ในการทำอาหารเน้นความสะดวก รวดเร็ว โดยล้างทำความสะอาดวัตถุดิบ และบริเวณที่ทำอาหารและบริเวณร้านให้สะอาดอยู่เสมอ และผู้ปรุงอาหารจะใส่หมวกหรือผ้าคลุมผมป้องกันผมและเหงื่อไม่ให้สกปรก คุณธรรมในการประกอบอาชีพ คือ ใช้วัตถุดิบที่ดีสดใหม่ มีคุณภาพ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ที่ร้านก็ขายอาหารตามสั่งปกติจ้า ผอ. จะพานักเรียนทำเมนูอะไร...”

“...อาหารที่ขายก็เป็นอาหารไทยเหมือนร้านตามสั่งทั่วไป มีส้มตำ ลาบหมู เป็นอาหารอีสาน ก็ถ้าเขาสั่งก็ทำให้ได้จ้า เวลาเขามาซื้อก็จะใส่ถุง ใส่กล่องโฟม ให้ได้ว่าสั่งอะไรจ้า...”

“...ขายอาหารก็ต้องเน้นความสะดวกสะอาดของอาหาร ร้านค้าก็ต้องสะอาด อยู่ที่นี่ก็รักษาความสะดวกตลอดนะคะ วัตถุดิบก็ใช้ผักปลอดสาร ปลุกเอง ไข่ไก่ก็เลี้ยงไว้เอามาทำขายด้วย...”

“...น้ำพริกปู ก็ทำนะ ทำกินในบ้านจ้า เวลาหนานา ปูเยอะมันมากินต้นข้าว ก็ต้องหาจับมาทำอาหาร สมุนไพรก็ใส่ดับคาว พวกตะไคร้ ใบมะกรูด กระเทียม...”

(ผู้ประกอบการ คนที่ 1, 17 มกราคม 2562: สัมภาษณ์)

4.2.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ คนที่ 2 ร้านอาหารอีสาน จำหน่ายอาหารอีสาน ลาบ ก้อย ต้ม ส้มตำ อ่อม โดยมีอาหารปรุงสำเร็จ 2-3 อย่าง และอาหารสั่งทำ ได้แก่ ลาบ อ่อม ส้มตำ เป็นต้น มีการจำหน่ายน้ำพริกปูในบางฤดูกาลที่มีวัตถุดิบเยอะ ก็จะนำมาทำขาย ลักษณะและวิธีการด้านการบรรจุหีบห่อ ใช้ถุงพลาสติกบรรจุหีบห่อ อาหารประเภทปิ้งย่าง เช่น ไก่ย่าง จะใช้ใบตองห่อก่อนใส่ถุงพลาสติก และถุงพลาสติกหิ้ว จำหน่ายในหมู่บ้านให้คนในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงมาซื้อกลับไปทานที่บ้าน หรือนั่งทานที่ร้าน ร้านตายาย เปิดร้านทุกวัน เวลา 10.00 – 15.00 น. โดยหยุดเฉพาะวันที่ต้องไปทำธุระ เน้นความสะดวกสะอาดของอาหาร และร้านเป็นหลัก ขายอาหารราคามิตรภาพ เช่น เมนูเนื้อวัวจะเริ่มต้นที่ 50 บาท แม้ว่าวัตถุดิบจะแพง ส่วนส้มตำ ขาย 20 บาท ใช้วัตถุดิบสดใหม่ โดยให้ลูกหลานไป

จ่ายตลาดให้ทุกวัน ทางร้านยึดมั่นความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า และขายอาหารราคายุติธรรม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ร้านตายายขายมานานแล้ว ขายอาหารพื้นบ้านนี้แหละ ขายไม่แพง เราก็ได้กิน เขาก็ได้กิน มีทั้งลาบ ก้อย ต้ม ส้มตำ ไข่น้อยไขใหญ่ ปลาต้ม มีแกงเป็นหม้อ บางทีก็ทำป่นปู ป่นปลา ถ้ามีวัตถุดิบ มีผักให้พร้อม...”

“...ใช้ถุงพลาสติกอย่างดีห่อ ถ้าเป็นปิ้งไก่ ก็เอาใบตองห่อแล้วค่อยใส่ถุง...”

“...ร้านเปิดทุกวันครับ สิบโมงถึงบ่ายสาม หยุดบางวันถ้ามีธุระครับ...”

(ผู้ประกอบการ คนที่ 2, 17 มกราคม 2562: สัมภาษณ์)

4.2.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการคนที่ 3 ร้านหนุฮานแจ่วฮ้อน ผลิตภัณฑ์อาหารอีสาน น้ำแจ่วฮ้อน เครื่องดื่ม โดยจำหน่ายอาหารไทย-อีสาน เน้นขายแจ่วฮ้อนเป็นชุด มีเนื้อ น้ำแจ่วฮ้อน ผัก และมีอาหารอีสาน อาหารป่าตามสั่ง เช่น ก้อยไข่มดแดง ปลาลุยสวน กลั่นไก่ การบรรจุหีบห่อใส่ถุงพลาสติก และถุงหิ้ว วิธีการด้านการตลาด ใช้ป้ายโฆษณา และขายสินค้าราคาไม่แพงเกินไป ในการขายเครื่องดื่มก็จะมีการจัดโปรโมชั่น เช่น เบียร์สามขวดราคา 120 บาท น้ำแข็งฟรี การจำหน่ายสินค้ามีสถานที่ให้นั่งรับประทานอาหาร และซื้อกลับไปทานที่บ้าน อาหารอีสานอาหารพื้นบ้าน เช่น ลาบปูนา น้ำพริกปูนา ทางร้านก็ทำได้ ถ้ามีลูกค้าสั่ง และร้านมีวัตถุดิบ จรรยาบรรณของผู้ประกอบการอาหาร เน้นความสะอาด ซื่อสัตย์ ใช้ของดี มีคุณภาพ ทำให้อาหารอร่อย มีคุณภาพ คุณธรรมของเรา คือเราไม่เอาเปรียบใคร ค่าขายซื่อสัตย์สุจริต ทั้งกับพ่อค้าแม่ค้าด้วยกัน และกับลูกค้า ร้านเราจึงอยู่มาได้นานและมีลูกค้าในพื้นที่และลูกค้าจร แวะเวียนมาเสมอ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เริ่มแรกเปิดร้านขายอาหารอีสาน มาช่วง 10 ปีหลังมานี้ ขายแจ่วฮ้อนเพิ่มมาด้วย มีบริการนั่งทานที่ร้านและใส่ถุงกลับบ้าน...”

“...ช่วงไหนเจียบๆ ก็จัดโปรโมชั่นเครื่องดื่ม น้ำแข็งฟรี อาหารอีสานเราทำได้ทุกเมนู ลาบปูนา น้ำพริกปูนา ทางร้านก็ทำได้ ถ้ามีวัตถุดิบ...”

“...การขายอาหารต้องมีความสะอาดเป็นอันดับแรก ต้องใช้ของดี มีคุณภาพ ร้านเราเน้นความซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบใคร ทั้งกับพ่อค้าแม่ค้าและลูกค้า ทำให้ค้าขายได้นาน...”

(ผู้ประกอบการ คนที่ 3, 18 มกราคม 2562: สัมภาษณ์)

4.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้ง 3 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

4.3.1 ปูนาตามธรรมชาติจะมีมากในฤดูฝน การสอนทำน้ำพริกปูนาก็จะหาวัตถุดิบได้ง่าย

4.3.2 ปูนา เป็นอาหารยอดนิยมของคนอีสาน ในการทำน้ำพริกปูนา ต้องล้างปูให้สะอาด เพราะต้องตำและกรอง ความสะอาดสำคัญมาก

4.3.3 เห็นด้วยกับการสอนทำน้ำพริกปูนา เป็นแนวคิดที่ดี เด็กนักเรียนจะได้รู้จักค้าขาย และมีรายได้ระหว่างเรียน

4.3.4 อาชีพเลี้ยงปูนา เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ รายได้ดี เด็กนักเรียนทำได้

4.3.5 ขายน้ำพริก ทำเป็นกระปุก ควรสอนนักเรียนเพิ่มมูลค่าด้วยภาชนะที่ใส่ เช่น ทำเป็นถุงสวย ๆ หรือชะลอม

4.3.6 ให้เด็กน้อยปฏิบัติจริงเลยจะดีมาก ทั้งการทำ การขาย เรียนรู้กำไร-ขาดทุนด้วย

4.3.7 สอนให้นักเรียนรู้จักทำงานหาเงิน มีรายได้ก็แบ่งเบาภาระพ่อแม่ เป็นแนวคิดที่ดีมาก

4.3.8 ทำน้ำพริกไม่ต้องระวังไม่ให้คาว ทางร้านใช้วิธีใส่กระเทียมลงในตอนที่ตำปู เพื่อดับกลิ่นคาว อันนี้เทคนิคสำคัญ เอาไปใช้ทำอาหารได้หลายอย่าง

4.3.9 อยากให้เด็กเรียนรู้การทำงานด้วยอาชีพสุจริต หรือเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ บ้านเราวัยรุ่นชอบมั่วสุมกันทำเรื่องไม่ดี การทำอาหารสอนอย่างไร ให้เด็กเอาความรู้ไปใช้ด้วย ทำอย่างไรจะลดปัญหายัยรุ่นได้

5. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การจัดทำเนื้อหาสาระท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังได้นำเสนอไว้ในบทที่ 2 ของงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งผลการศึกษาผู้วิจัยจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโลต่อไป

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ฉบับร่าง

ผู้วิจัยและคณะครูนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 และการวิจัยระยะที่ 2 ขึ้นการวางแผนพัฒนาหลักสูตร มาสร้างหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ฉบับร่าง โดยใช้องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ (Tyler, 1950; Taba, 1962; นิรมล ศตวุฒิ และคณะ, 2542; วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542; อารง บัวศรี, 2542; สุนีย์ ภูพันธ์, 2546; สยามล ทองขาว, 2555; ปิยวรรณ ทองสุข, 2557; นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์, 2558) หลักสูตรฯ ฉบับร่าง ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 หลักการ

การจัดการศึกษาของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นอกจากพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ วิชาชีพ และพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรมแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของสถานศึกษา คือ การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ ให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง โดยจัดการศึกษาให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม และสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไปจากรุ่นสู่รุ่น ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) อนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ และมาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน และประชาชนคนไทยทุกคน ที่ต้องให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตลอดจนวิทยาการท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทาง

หนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้ เพื่อดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีดุลยภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน

การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารมาใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตในท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมา เรียนรู้วิถีชีวิตของอาชีพเกษตรกรรมและการจัดการศัตรูของนาข้าว วัฒนธรรมการทำอาหาร เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม และฝึกทักษะด้านการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ ทักษะอาชีพ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อให้ได้งานตามเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีหลักการ ดังนี้

1.1.1 เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น วิถีชีวิตของนักเรียน ครอบครัว ชุมชน และบรรพบุรุษ ปลูกฝังให้มีความรักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

1.1.2 ส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน

1.1.3 จัดการเรียนการสอน เน้นการปฏิบัติ และการทำงานเป็นทีม

1.1.4 พัฒนาและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการเรียนรู้จากตัวบุคคล ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะด้านการประกอบอาชีพ แก่นักเรียน

1.1.5 ปลูกฝังจรรยาบรรณ และคุณธรรมด้านการประกอบอาชีพแก่นักเรียน

1.1.6 ส่งเสริมการสร้างรายได้ระหว่างเรียนแก่นักเรียน

1.2 จุดมุ่งหมาย

1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

1.2.2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า

1.2.3 เพื่อให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเอง ด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน และตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

1.3 คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา เรียนรู้ วางแผนการทำงานเป็นทีม ออกแบบ ลงมือปฏิบัติ วิเคราะห์ อธิบาย ในเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อาชีพเกษตรกรรม ระบบนิเวศในนาข้าว วงจรชีวิตปูนา วิธีการจับปูนา การทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า สัมพันธภาพอันดีในครอบครัว การบรรจุ ออกแบบ และจัดเตรียมผลิตภัณฑ์ การตลาด การจำหน่าย การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น เรียนรู้การพึ่งตนเองด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน และตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

1.4 ผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.4.1 ด้านพุทธิพิสัย (ร้อยละ 20)

1.4.1.1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ของนักเรียนต่อครอบครัวและชุมชน และการพึ่งพาตนเอง

1.4.1.2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า

1.4.1.3 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจจรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

1.4.1.4 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีเพื่อการประกอบอาชีพ

1.4.2 ด้านทักษะพิสัย (ร้อยละ 70)

1.4.2.1 เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ

1.4.2.2 เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยี

1.4.3 ด้านจิตพิสัย (ร้อยละ 10)

1.4.3.1 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

1.4.3.2 เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และการประกอบอาชีพสุจริต

1.4.3.3 เพื่อส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

1.5 โครงสร้าง/เวลาเรียน

หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ประกอบด้วยสาระความรู้และประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 10 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1. ภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ของนักเรียนต่อครอบครัวและชุมชน และการพึ่งพาตนเอง <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ความหมายและความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมในท้องถิ่น 3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว 4. การสร้างรายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดภาระของครอบครัว	1

ตาราง 10 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจ บทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัว และท้องถิ่น และการสร้างรายได้ ระหว่างเรียน		
2. ปูนา วัตถุดิบใน ท้องถิ่น	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะ <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการ ทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และ ทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งตนเอง การทำงาน ให้เกิดความสำเร็จ และการ ประกอบอาชีพสุจริต	1. ระบบนิเวศในนาข้าว 2. วงจรชีวิตปูนา 3. การหาวัตถุดิบเพื่อเตรียมทำน้ำพริก ปูสมุนไพรมะ	2
3. การทำ น้ำพริกปู สมุนไพรมะ	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะ <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะ ด้านการทำอาหาร ทักษะการ ดำรงชีวิต และทักษะการประกอบ อาชีพ	1. ส่วนประกอบในการทำน้ำพริกปู สมุนไพรมะ 2. การเตรียมวัตถุดิบ 3. การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะ 4. ประโยชน์และคุณค่าทางโภชนาการ ที่ได้รับ	3

ตาราง 10 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และ ทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งตนเอง การทำงาน ให้เกิดความสำเร็จ และการ ประกอบอาชีพสุจริต		
4. การจัด โต๊ะอาหาร และเครื่อง เคียง	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ของนักเรียนต่อ ครอบครัวและชุมชน และ การพึ่งพาตนเอง <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการ ทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และ ทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อให้เกิดความตระหนักถึง คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รัก ถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจ บทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัว	1. เครื่องเคียงน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. การจัดและตกแต่งโต๊ะอาหาร 3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกใน ครอบครัว และการเสริมสร้าง สัมพันธภาพอันดีในครอบครัว	2

ตาราง 10 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	และท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน		
5. การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีเพื่อการประกอบอาชีพ <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และ การประกอบอาชีพสุจริต	1. การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์ 2. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ 3. การเพิ่มมูลค่าสินค้า	3
6. การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพรม	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม	1. หลักการตลาดเบื้องต้น 2. การวางแผนการจำหน่ายสินค้า	1

ตาราง 10 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	<u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และการประกอบอาชีพสุจริต		
7. การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมในชุมชน	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งตนเอง การทำงาน	1. การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. การบันทึกยอดขาย	4

ตาราง 10 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	ให้เกิดความสำเร็จ และการประกอบอาชีพสุจริต		
8. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรักษ์ <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และการประกอบอาชีพสุจริต	1. การคำนวณต้นทุน 2. การคำนวณกำไร ขาดทุน 3. รายได้ที่เกิดขึ้นจากอาชีพสุจริต	1
9. จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ	1. จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ 2. คุณธรรมในการประกอบอาชีพ	1

ตาราง 10 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และ ทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมให้ตระหนักถึง ความสำคัญของคุณธรรมและ จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ		
10. การใช้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนา อาชีพ	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการประกอบ อาชีพ <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการ ทำอาหาร ทักษะการดำรงชีวิต และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และ ทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งตนเอง การทำงาน ให้เกิดความสำเร็จ และการ ประกอบอาชีพสุจริต	1. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ	2
รวม			20

1.6 สารการเรียนรู้

หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่าง

1. ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมในท้องถิ่น
3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว
4. การสร้างรายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดภาระของครอบครัว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปูนาวัตถุดิบในท้องถิ่น

1. ระบบนิเวศในนาข้าว
2. วงจรชีวิตปูนา
3. การหาวัตถุดิบเพื่อเตรียมทำน้ำพริกปูสมุนไพร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การทำน้ำพริกปูสมุนไพร

1. ส่วนประกอบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร
2. การเตรียมวัตถุดิบ
3. การทำน้ำพริกปูสมุนไพร
4. ประโยชน์และคุณค่าทางโภชนาการที่ได้รับ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

1. เครื่องเคียงน้ำพริกปูสมุนไพร
2. การจัดและตกแต่งโต๊ะอาหาร
3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว และการเสริมสร้างสัมพันธภาพ

อันดีในครอบครัว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์

1. การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์
2. การออกแบบบรรจุภัณฑ์
3. การเพิ่มมูลค่าสินค้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพร

1. หลักการตลาดเบื้องต้น
2. การวางแผนการจำหน่ายสินค้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรในชุมชน

1. การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร
2. การบันทึกยอดขาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

1. การคำนวณต้นทุน
2. การคำนวณกำไร ขาดทุน
3. รายได้ที่เกิดขึ้นจากอาชีพสุจริต

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

1. จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ
2. คุณธรรมในการประกอบอาชีพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ

1. การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ

1.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.7.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎี

การจัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎี เป็นการจัดการเรียนรู้ในขั้นการให้ความรู้สร้างความเข้าใจ (The Cognition Phase) เป็นขั้นตอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจ ให้มีความรู้เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า สืบค้น การสอน บรรยาย การใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น โดยใช้ช่วงเวลาสั้น ๆ ในการให้ความรู้

1.7.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

1.7.2.1 ขั้นการสาธิต (The Demonstration Phase) เป็นการทำให้นักเรียนดู เพื่อให้ได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ถูกต้อง พร้อมกับการอธิบายทักษะต่าง ๆ ให้นักเรียน เข้าใจเพื่อให้ปฏิบัติได้

1.7.2.2 ขั้นการปฏิบัติ (The Associative Phase) เป็นการให้ผู้เรียนลงมือ ปฏิบัติตามวิธีที่ได้ทำให้อูในขั้นการสาธิต โดยครูจะต้องคอยสังเกตช่วยเหลือและแนะนำ เพื่อให้ นักเรียน สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

1.7.2.3 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (The Adaptation Phase) เป็น ขั้นของการช่วยเหลือให้นักเรียน ปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติให้ดีขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะ นั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น อย่างเหมาะสม

1.8 สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้

สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ประกอบด้วย

1.8.1 หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1.8.2 ใบความรู้

1.8.3 ใบกิจกรรม

1.8.4 โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันในการออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์

1.8.5 วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งหาได้ในโรงเรียนและ

ในท้องถิ่น

1.8.6 ประชาสัมพันธ์ชาวบ้าน

1.8.7 แพลงนาในชุมชน

1.8.8 สถานประกอบการด้านอาหารในชุมชน

1.8.9 ตลาดนัดท่าตูม

1.8.10 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน

1.9 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลผู้เรียน ดำเนินการ ดังนี้

1.9.1 การวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย ดำเนินการ 2 ช่วง คือ ก่อนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการทดสอบ

1.9.2 การวัดและประเมินผลด้านทักษะพิสัย ดำเนินการช่วงระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการสังเกตและประเมินผลงาน

1.9.3 การวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย ดำเนินการช่วงระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการสังเกต

1.10 แนวทางการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วงภาคเรียนที่ 1 ของทุกปีการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรมีการศึกษาเกี่ยวกับปูนา สัมพันธ์กับอาชีพเกษตรกร และภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงควรจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับช่วงฤดูฝน ซึ่งสามารถหาปูนาได้ง่ายในท้องถิ่น แนวทางในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1.10.1 จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

1.10.2 จัดการเรียนรู้นเน้นการปฏิบัติ ให้เกิดความคิดรวบยอดให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.10.3 จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจว่า การเรียนรู้มีอยู่ในทุกที่ ไม่ใช่เฉพาะในบริเวณโรงเรียน หรือเฉพาะการอ่านจากตำราเรียนเท่านั้น

1.10.4 จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสกัดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจากตัวคน คือ การเรียนรู้จากผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน โดยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากปราชญ์ชาวบ้าน และให้เกิดความเข้าใจว่า ความรู้นอกจากมีในตำราเรียนแล้ว ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ และประสบการณ์ของบุคคล เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

1.10.5 จัดการเรียนรู้ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ธรรมะที่เกี่ยวข้อง ปลุกฝังความกตัญญูต่อครอบครัว ท้องถิ่น ความซื่อสัตย์ อดทน ประหยัด และการเสียสละเพื่อส่วนรวม

1.10.6 จัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนยึดมั่นคุณค่าของความซื่อสัตย์ ความดีงาม หลักธรรม และคุณธรรมในการประกอบอาชีพ มากกว่ามูลค่าของเงินหรือกำไรที่ได้จากการขายสินค้า

1.10.7 จัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนรู้จักใช้รายได้ที่เกิดจากอาชีพสุจริต เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง ให้นักเรียนรู้จักดูแลครอบครัวตามบทบาทของสมาชิกครอบครัวที่ดี

1.10.8 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและมีคุณภาพ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.10.9 จัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของชั้นเรียน ที่เอื้อต่อการรู้ อย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข

หลังจากได้พัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมานาน เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ฉบับร่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปเสนอต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ในลำดับต่อไป

2. การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

ผลการประเมินหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมานาน เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ฉบับร่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีรายละเอียดผลการประเมินดังต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร

ตาราง 11 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรและนิยามศัพท์
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

องค์ประกอบของหลักสูตร	ผลการประเมินความสอดคล้อง (ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน)					IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5		
1. ชื่อหลักสูตร	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง
2. หลักการ	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
3. จุดมุ่งหมาย	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4. คำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5. ผลการเรียนรู้	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง
6. โครงสร้าง/เวลาเรียน	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7. สารการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8. รูปแบบการจัดการเรียนรู้	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง
9. สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10. การวัดและประเมินผล	1	1	0	1	1	0.80	สอดคล้อง
11. แนวทางการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จากตาราง 11 สรุปได้ว่า ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรและนิยามศัพท์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรทุกองค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกองค์ประกอบ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน ได้พิจารณาความเหมาะสม และรายละเอียดของหลักสูตรแต่ละองค์ประกอบ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ไว้ดังในตาราง

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ฉบับร่าง
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

รายการประเมิน	ผลการประเมินความเหมาะสม		ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม (คน)	ไม่เหมาะสม (คน)	
1. ชื่อหลักสูตร	4	1	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขชื่อหลักสูตรโดยตัดคำที่ไม่เกี่ยวข้อง คือ หลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้เพิ่มสาระการเรียนรู้ให้ชัดเจนเป็น “หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา... เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”
2. หลักการ	4	1	ควรเพิ่มหัวข้อเป็น “แนวคิดและหลักการ” เพราะเนื้อหามีการนำเสนอแนวคิดของหลักสูตรด้วย และเพิ่มทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล การจัดการความรู้
3. จุดมุ่งหมาย	4	1	ควรเพิ่มสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่มุ่งให้เกิดแก่ผู้เรียนและให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้
4. คำอธิบายรายวิชา	4	1	ควรเพิ่มทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และการเรียนรู้จากตัวบุคคล
5. ผลการเรียนรู้	3	2	ผลการเรียนรู้มีครบถ้วนทั้งสามด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย และให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน ความเหมาะสม		ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม (คน)	ไม่เหมาะสม (คน)	
6. โครงสร้าง/ เวลาเรียน	4	1	ควรเพิ่มเติมชั่วโมงของการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และกิจกรรมนอกเวลาเรียนให้ครบถ้วน
7. สาระ การเรียนรู้	3	2	ควรปรับชื่อหน่วยการเรียนรู้ ให้กระชับ และ สื่อความหมายได้ชัดเจน ครอบคลุมสาระ การเรียนรู้ เรียงลำดับหน่วยการเรียนรู้ ให้เหมาะสม
8. รูปแบบการ จัดการเรียนรู้	5	-	-
9. สื่อหรือแหล่ง การเรียนรู้	4	1	ควรแก้ไขโดยใช้คำว่า “สื่อและแหล่งการ เรียนรู้”
10. การวัดและ ประเมินผล	5	-	-
11. แนวทางการ จัดการเรียนรู้	5	-	-
12. ความเหมาะสม โดยภาพรวมทั้ง หลักสูตร	3	2	1. ควรปรับปรุงชื่อหน่วยการเรียนรู้ และ เรียงลำดับเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ใหม่ โดย นำหน่วยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาบรรณและ คุณธรรม มาให้นักเรียนได้เรียนเป็นลำดับที่ 2 และเรียนเรื่องการคำนวณต้นทุนและกำหนด ราคาก่อนการจำหน่ายน้ำพริกปู และควรนำ หน่วยการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาอาชีพ มาต่อเนื่อง กับการจัดทำฉลากผลิตภัณฑ์ 2. ควรเพิ่มผังมโนทัศน์ของหลักสูตรเพื่อให้เห็น ภาพรวมของหลักสูตร

จากตาราง 12 สรุปได้ว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ฉบับร่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีความเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมมากกว่าร้อยละ 50 โดยเห็นควรให้ทำการปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง ตามข้อเสนอแนะที่คณะผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ไว้

3. ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

การปรับปรุงหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 แก้ไขชื่อหลักสูตร จาก หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เป็น “หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล”

3.2 ปรับปรุงหัวข้อองค์ประกอบหลักสูตร จาก หลักการ เป็น “แนวคิดและหลักการ”

3.3 ปรับปรุงหัวข้อองค์ประกอบหลักสูตร จาก สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ เป็น “สื่อและแหล่งการเรียนรู้”

3.4 เพิ่มหัวข้อ “สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน” และ “คุณลักษณะอันพึงประสงค์” ต่อจากหัวข้อจุดมุ่งหมาย

3.5 เพิ่ม “ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และ การเรียนรู้จากตัวบุคคล” ในหลักการจุดมุ่งหมาย คำอธิบายรายวิชา

3.6 เพิ่มผังมโนทัศน์ของหลักสูตร ก่อนเริ่มแผนการจัดการเรียนรู้

3.7 ปรับปรุงชื่อหน่วยการเรียนรู้ ให้กระชับ และสื่อความหมายได้ชัดเจน และแก้ไขในส่วนอื่น ๆ ของหลักสูตรให้สอดคล้องตรงกัน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ ภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ปรับเป็น “ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน”

หน่วยการเรียนรู้ จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ ปรับเป็น “ข้อควรรู้ก่อนทำอาหาร”

หน่วยการเรียนรู้ ปูนา วัตถุดิบในท้องถิ่น ปรับเป็น “วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพรร”

หน่วยการเรียนรู้ การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรรในชุมชน ปรับเป็น “การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร”

หน่วยการเรียนรู้ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ปรับเป็น “การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา”

หน่วยการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ ปรับเป็น “การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร”

หน่วยการเรียนรู้ การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว ปรับเป็น “การตลาดเบื้องต้น”

3.8 เรียงลำดับหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ตามข้อเสนอแนะของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

1. ความหมายของภูมิปัญญา ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน
5. บทบาทหน้าที่ของนักเรียน

หน่วยที่ 2 ข้อควรรู้ก่อนทำอาหาร

1. จรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร
2. เรียนรู้การจัดการห้องครัวแบบสากลและห้องครัวในครัวเรือน
3. อุปกรณ์และการใช้งาน การทำความสะอาดและจัดเก็บ และข้อควรระวัง

หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

1. ปุณศาสตร์ของนาข้าว
2. การนำปุนามาใช้ในการประกอบอาหาร
3. รู้จักปูนาและวงจรชีวิตปูนา
4. การหาปูนา วัตถุดิบหลักในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

1. ส่วนประกอบและเครื่องปรุง
2. วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว
3. เคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว
4. สมุนไพรและสรรพคุณของสมุนไพรที่ใช้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์

1. การบรรจุน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว
2. การออกแบบและพิมพ์ฉลากผลิตภัณฑ์
3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขั้นที่สองเพื่อเพิ่มมูลค่า

หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา

1. การกำหนดราคาขายน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว
2. วิธีคำนวณราคาขายน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

3. คุณค่าของความสุขจิต

หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร

1. เทคโนโลยีที่นิยมใช้ในการถนอมอาหาร
2. การถนอมอาหารประเภทน้ำพริก

หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น

1. ความหมายของ “การตลาด” (Marketing)
2. แนวความคิดหลักทางการตลาด (Core Marketing Concept)
3. ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix)

หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรม

1. ความหมายของตลาดนัดชุมชน
2. ข้อดี-ข้อเสีย ของการขายของในตลาดนัดชุมชน
3. การขายน้ำพริกปูสมุนไพรม
4. กิจกรรมการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ระหว่างเรียน
5. กิจกรรมการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน

หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

1. ศิลปะบนโต๊ะอาหาร
2. การจัดโต๊ะอาหารแบบต่าง ๆ
3. การจัดสำรับอาหารประเภทน้ำพริกและเครื่องเคียง
4. มื้ออาหารและการสร้างสัมพันธภาพอันดีในครอบครัว

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง ตามข้อเสนอแนะของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล เพื่อนำไปทดลองใช้หลักสูตรในลำดับต่อไป

4. ผลการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยทำการสรุปเนื้อหาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ได้ศึกษาและทำความเข้าใจ โดยดำเนินการในวันที่ 4-11 มีนาคม 2562 วันละประมาณ 1 ชั่วโมง (หลังเลิกเรียน) และทำการทดลองใช้แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ในวันที่ 12 มีนาคม 2562 โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังเลิกเรียน และนำผลการตอบแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมมาหาคุณภาพ พบว่า แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32-0.78 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง 0.31-0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{tt}) เท่ากับ 0.74 รายละเอียดของหลักสูตรที่ได้ผ่านการประเมิน การตรวจสอบคุณภาพ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ดังแสดงในภาคผนวก

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1. วางแผนการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยและคณะครู ได้ประชุมเพื่อวางแผนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยนำมาทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยประชุมในวันที่ 22 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล รายละเอียดของแผนการทดลองใช้หลักสูตรสรุปได้ ดังในตาราง 13

ตาราง 13 แผนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่	รายการ	ระยะ เวลา (ชั่วโมง)	วันที่ทดลอง	คาบ ที่	เวลา
1.	ทดสอบก่อนทดลอง	1	17 พฤษภาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
2.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และ การสร้างรายได้ระหว่าง เรียน	1	24 พฤษภาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
3.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2 ข้อควรรู้ก่อนทำ	1	31 พฤษภาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
4.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพร	2	7 มิถุนายน 2562	5 6	13.30-14.30 น. 14.30-15.30 น.

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระยะ เวลา (ชั่วโมง)	วันที่ทดลอง	คาบ ที่	เวลา
5.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ	3	14 มิถุนายน 2562	5 6 7	13.30-14.30 น. 14.30-15.30 น. 15.30-16.30 น.
6.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลาก ผลิตภัณฑ์	3	21 มิถุนายน 2562 28 มิถุนายน 2562	5 5 6	13.30-14.30 น. 13.30-14.30 น. 14.30-15.30 น.
7.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและ กำหนดราคา	1	5 กรกฎาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
8.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการ ถนอมอาหาร	2	12 กรกฎาคม 2562 19 กรกฎาคม 2562	5 5	13.30-14.30 น. 13.30-14.30 น.
9.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น	1	26 กรกฎาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
10.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปู สมุนไพรมะเขือ	10	2 สิงหาคม 2562 3 สิงหาคม 2562 5,6,7 สิงหาคม 2562	5	13.30-14.30 น. (6 ชั่วโมงวันหยุด) (หลังเลิกเรียน วันละ 1 ชั่วโมง)
11.	สรุปผลการจำหน่าย น้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ	1	9 สิงหาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
12.	จัดการเรียนรู้หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและ เครื่องเคียง	2	16 สิงหาคม 2562 23 สิงหาคม 2562	5 5	13.30-14.30 น. 13.30-14.30 น.
13.	ทดสอบหลังทดลอง	1	30 สิงหาคม 2562	5	13.30-14.30 น.

จากตาราง 13 ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ไปทดลองใช้ตามวันและเวลาที่ได้กำหนดไว้

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ทำการทดสอบตามวันและเวลาที่ได้วางแผนไว้ คือ ทำการทดสอบก่อนทดลองใช้หลักสูตร ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2562 และทำการทดสอบหลังทดลองใช้หลักสูตร ในวันที่ 30 สิงหาคม 2562 โดยใช้แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ รวม 40 คะแนน ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร และนำมาเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรของนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลปรากฏดังในตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร เป็นรายบุคคล

นักเรียน คนที่	คะแนนการทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร		
	ก่อนทดลองใช้หลักสูตร	หลังทดลองใช้หลักสูตร	ผลต่างของคะแนน (หลังการทดลอง – ก่อนการทดลอง)
1	8	31	23
2	9	34	25
3	7	33	26
4	6	28	22
5	4	29	25
6	10	33	23
7	9	31	22
8	11	35	24
9	8	32	24

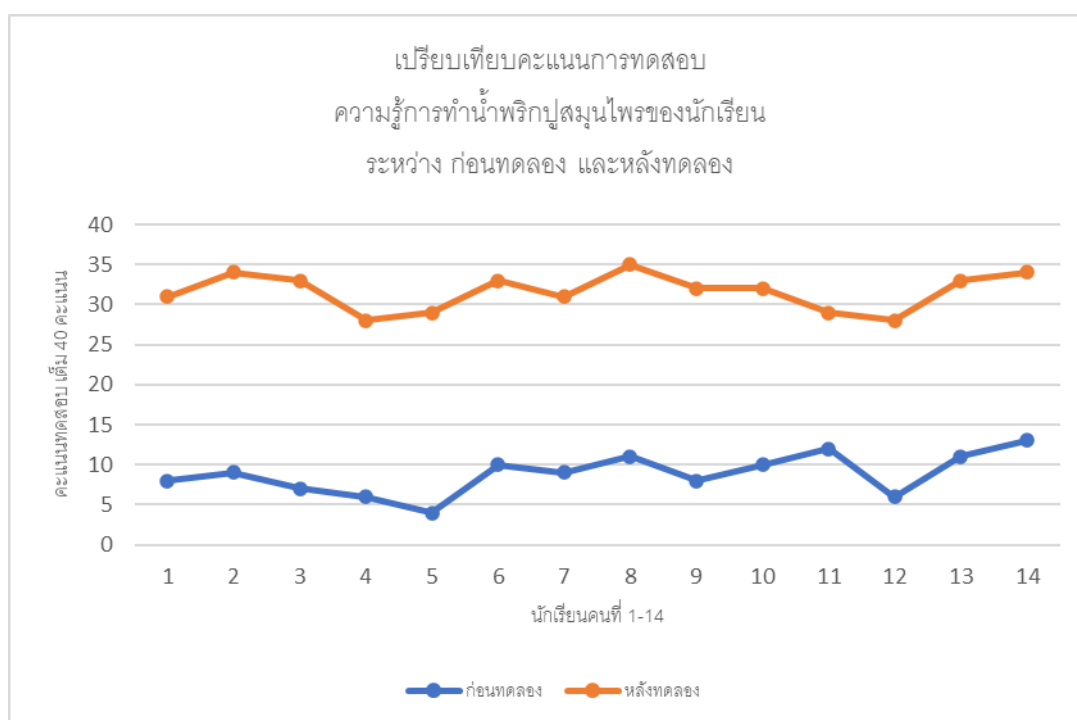
ตาราง 14 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนการทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร		
	ก่อนทดลองใช้หลักสูตร	หลังทดลองใช้หลักสูตร	ผลต่างของคะแนน (หลังการทดลอง – ก่อนการทดลอง)
10	10	32	22
11	12	29	17
12	6	28	22
13	11	33	22
14	13	34	21
โดยรวม	124	442	318
เฉลี่ย	8.86	31.57	
S.D.	2.54	2.31	

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล มีคะแนนการทดสอบความรู้ เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร โดยรวมและเป็นรายบุคคล มีคะแนนหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการทดสอบความรู้การทำน้ำพริกปูสมุนไพโรของนักเรียน มาวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้การทำน้ำพริกปูสมุนไพโรของนักเรียนระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนด้านพุทธิพิสัย และแสดงผลการเปรียบเทียบเป็นแผนภูมิ ดังในภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความรู้การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวของนักเรียนระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง ของนักเรียน 14 คน

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนทุกคนมีความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลองทุกคน

3. ผลการศึกษาทักษะพิสัยจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ทำการประเมินทักษะ 2 ทักษะ ดังนี้

3.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม ทำการประเมินนักเรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล 10 หน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินนักเรียน ดังปรากฏในตาราง 15 ถึงตาราง 21

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล จำแนกตามทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการทำงานเป็นทีม	คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินแต่ละหน่วยการเรียนรู้ (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม เฉลี่ย	ระดับ	ลำดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
ร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม	2.36	2.14	2.21	2.57	3.36	3.43	3.57	3.50	4.00	3.71	3.09	ดี	1
รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ	2.21	2.64	2.64	2.64	3.00	3.07	3.07	3.07	3.64	4.00	3.00	ดี	2
ให้ความร่วมมือกับทีม	2.14	2.43	2.64	2.79	2.93	2.93	3.00	3.43	3.43	3.93	2.96	ดี	3
ความตั้งใจในการทำงาน	2.21	2.36	2.64	2.86	2.79	2.79	2.86	3.21	3.50	3.64	2.89	ดี	4
ความพยายามทำงานจนสำเร็จจุล่ง	2.29	2.29	2.43	2.43	2.50	2.64	2.93	3.14	3.50	3.71	2.79	ดี	5
รวมเฉลี่ย	2.24	2.37	2.51	2.66	2.91	2.97	3.09	3.27	3.61	3.80	2.94	ดี	-

จากตาราง 15 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล จำแนกตามทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม (3.09) รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ (3.00) ให้ความร่วมมือกับทีม (2.96) ความตั้งใจในการทำงาน (2.89) และความพยายามทำงานจนสำเร็จจุล่ง (2.79) ตามลำดับ

ตาราง 16 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินแต่ละด้าน					รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	ร่วมวางแผน ทำงาน เป็นทีม	รับผิดชอบ ต่องาน ที่ได้รับ	ให้ความ ร่วมมือ กับทีม	ความตั้งใจ ในการ ทำงาน	ความพยายาม ทำงานจน สำเร็จลุล่วง			
1	30	29	27	30	30	146	2.92	ดี
2	30	30	32	29	28	149	2.98	ดี
3	28	30	31	31	24	144	2.88	ดี
4	32	32	31	28	26	149	2.98	ดี
5	31	29	29	29	31	149	2.98	ดี
6	33	30	31	26	27	147	2.94	ดี
7	29	30	30	30	26	145	2.90	ดี
8	31	30	29	31	26	147	2.94	ดี
9	31	30	32	30	27	150	3.00	ดี
10	32	30	28	32	30	152	3.04	ดี
11	30	31	28	27	31	147	2.94	ดี

ตาราง 16 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินแต่ละด้าน					รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	ร่วมวางแผน ทำงาน เป็นทีม	รับผิดชอบ ต่องาน ที่ได้รับ	ให้ความ ร่วมมือ กับทีม	ความตั้งใจ ในการ ทำงาน	ความพยายาม ทำงานจน สำเร็จลุล่วง			
12	32	29	26	30	29	146	2.92	ดี
13	32	29	30	25	29	145	2.90	ดี
14	31	31	31	26	26	145	2.90	ดี
รวม	432	420	415	404	390	2061	2.94	ดี

จากตาราง 16 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนทุกคน มีผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.94)

ตาราง 17 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล
จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	3	2	3	3	4	3	4	4	30	3.00	ดี
2	2	2	2	2	3	4	4	3	4	4	30	3.00	ดี
3	2	2	2	3	2	3	3	4	4	3	28	2.80	ดี
4	3	2	2	3	4	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
5	3	2	2	3	3	3	4	4	4	3	31	3.10	ดี
6	3	2	3	2	4	4	4	4	4	3	33	3.30	ดีมาก
7	2	2	2	2	3	3	4	3	4	4	29	2.90	ดี
8	2	2	3	2	3	4	4	3	4	4	31	3.10	ดี
9	2	3	2	2	3	4	4	3	4	4	31	3.10	ดี
10	2	2	2	3	4	4	3	4	4	4	32	3.20	ดี
11	2	2	2	3	3	4	3	3	4	4	30	3.00	ดี
12	3	2	2	3	4	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
13	3	2	2	3	4	3	4	3	4	4	32	3.20	ดี

ตาราง 17 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	2	3	2	3	4	3	3	4	4	3	31	3.10	ดี
รวม	33	30	31	36	47	48	50	49	56	52	432	3.09	ดี

จากตาราง 17 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับดี (3.09)

ตาราง 18 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล
จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านรับผิดชอบงานที่ได้รับ

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านรับผิดชอบงานที่ได้รับ (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	3	2	3	3	3	3	3	3	4	29	2.90	ดี
2	2	3	2	3	4	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
3	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	32	3.20	ดี
5	2	3	2	2	3	3	3	3	4	4	29	2.90	ดี
6	2	2	2	3	3	4	3	3	4	4	30	3.00	ดี
7	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
8	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
9	3	3	3	2	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
10	2	3	3	2	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
11	2	3	3	2	3	3	3	4	4	4	31	3.10	ดี
12	2	3	3	2	2	3	3	3	4	4	29	2.90	ดี
13	2	2	2	3	3	3	3	3	4	4	29	2.90	ดี

ตาราง 18 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านรับผิดชอบงานที่ได้รับ (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	2	2	3	3	3	3	4	3	4	4	31	3.10	ดี
รวม	31	37	37	37	42	43	43	43	51	56	420	3.00	ดี

จากตาราง 18 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านรับผิดชอบงานที่ได้รับ โดยรวม อยู่ในระดับดี (3.00)

ตาราง 19 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล
จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านให้ความร่วมมือกับทีม

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านให้ความร่วมมือกับทีม (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	2	2	3	2	3	4	3	4	27	2.70	ดี
2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
3	2	2	2	3	4	4	4	3	3	4	31	3.10	ดี
4	2	2	3	3	3	3	3	4	4	4	31	3.10	ดี
5	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	29	2.90	ดี
6	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	31	3.10	ดี
7	2	3	2	3	3	3	3	4	3	4	30	3.00	ดี
8	2	2	2	3	3	3	3	4	3	4	29	2.90	ดี
9	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	32	3.20	ดี
10	3	2	3	2	2	3	3	3	3	4	28	2.80	ดี
11	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28	2.80	ดี
12	2	2	2	2	2	2	3	3	4	4	26	2.60	ดี
13	2	3	3	3	3	3	2	3	4	4	30	3.00	ดี

ตาราง 19 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านให้ความร่วมมือกับทีม (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	31	3.10	ดี
รวม	30	34	37	39	41	41	42	48	48	55	415	2.96	ดี

จากตาราง 19 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านให้ความร่วมมือกับทีม โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.96)

ตาราง 20 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล
จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านความตั้งใจในการทำงาน

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านความตั้งใจในการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	3	2	3	3	3	3	3	3	4	3	30	3.00	ดี
2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	4	29	2.90	ดี
3	2	2	3	3	3	3	3	4	4	4	31	3.10	ดี
4	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	28	2.80	ดี
5	2	2	2	3	3	3	3	3	4	4	29	2.90	ดี
6	2	2	2	3	2	2	2	3	4	4	26	2.60	ดี
7	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
8	2	3	3	3	3	3	3	4	3	4	31	3.10	ดี
9	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
10	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
11	3	2	2	2	2	3	3	3	4	3	27	2.70	ดี
12	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี

ตาราง 20 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านความตั้งใจในการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
13	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	25	2.50	ปาน กลาง
14	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	26	2.60	ดี
รวม	31	33	37	40	39	39	40	45	49	51	404	2.89	ดี

จากตาราง 20 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านความตั้งใจในการทำงาน โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.89)

ตาราง 21 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล
จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	3	2	2	3	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
2	2	2	3	2	2	3	3	3	4	4	28	2.80	ดี
3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	24	2.40	ปาน กลาง
4	2	2	2	2	2	3	3	3	3	4	26	2.60	ดี
5	3	3	3	3	3	2	2	4	4	4	31	3.10	ดี
6	2	2	2	2	3	3	3	3	3	4	27	2.70	ดี
7	2	2	2	2	2	2	3	3	4	4	26	2.60	ดี
8	2	2	2	2	2	2	3	3	4	4	26	2.60	ดี
9	2	2	2	2	2	2	3	4	4	4	27	2.70	ดี
10	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	3.00	ดี
11	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	31	3.10	ดี
12	2	2	3	3	3	3	3	3	4	3	29	2.90	ดี

ตาราง 21 (ต่อ)

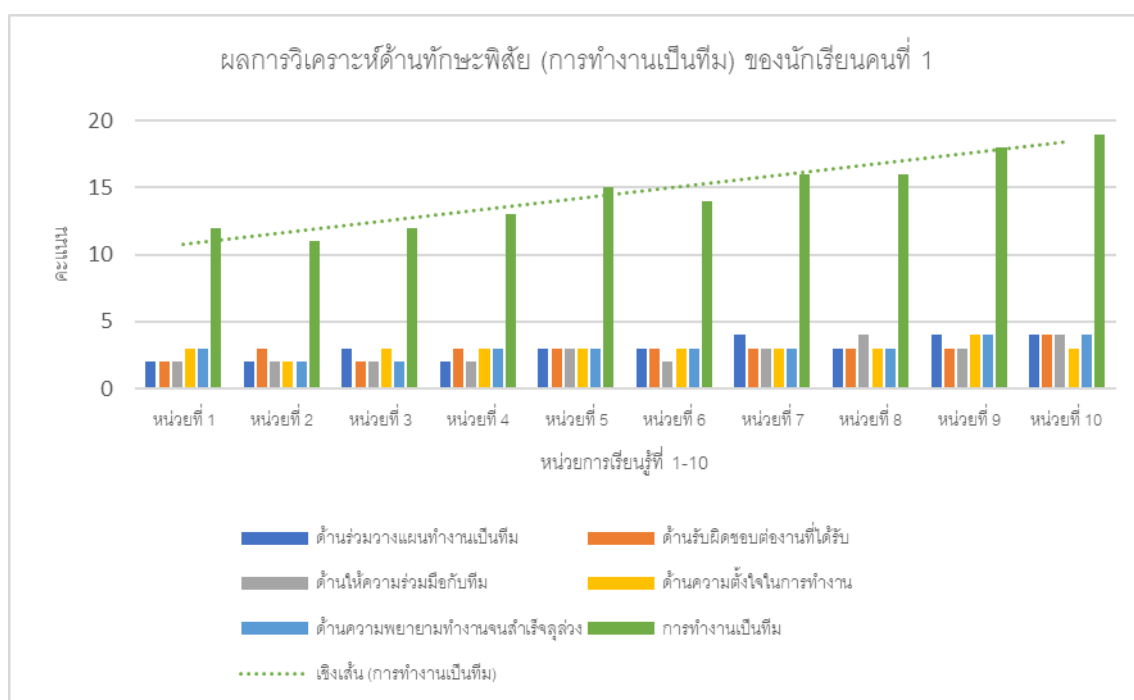
นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินด้านความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
13	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	29	2.90	ดี
14	2	2	2	2	2	3	3	3	3	4	26	2.60	ดี
รวม	32	32	34	34	35	37	41	44	49	52	390	2.79	ดี

จากตาราง 21 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วงโดยรวมอยู่ในระดับดี (2.79)

ผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการประเมินทักษะพิสัยของนักเรียน ในการทำงานเป็นทีม มาวิเคราะห์ เปรียบเทียบคะแนนประเมินของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตั้งแต่หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ถึงหน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนในการทำงานเป็นทีม และแสดงผลการวิเคราะห์เป็น แผนภูมิรายบุคคล ดังในภาพประกอบ 8-21

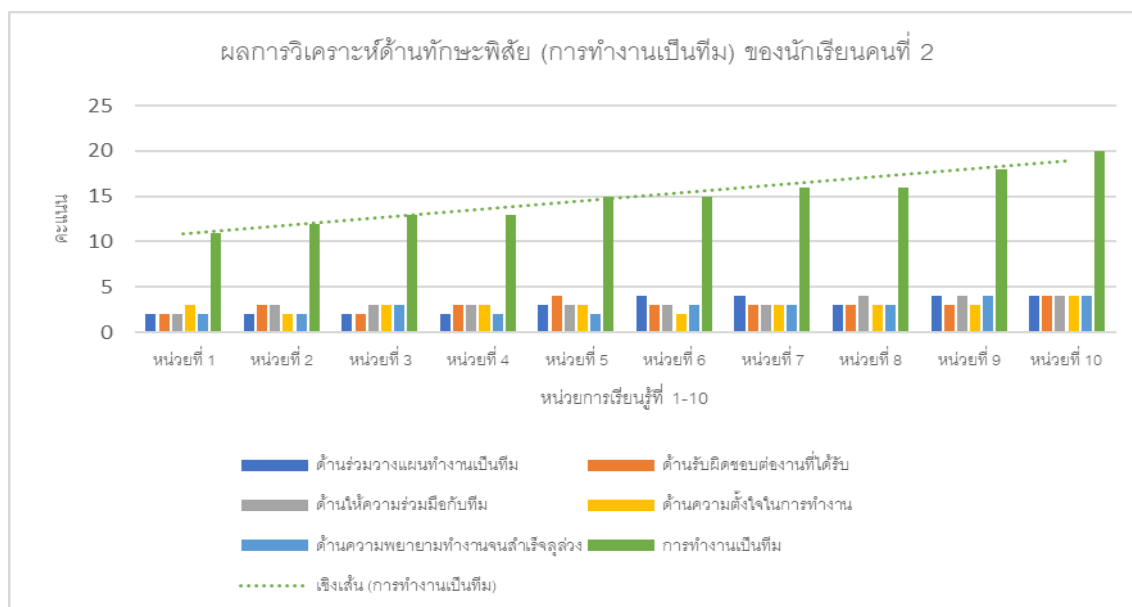
1. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 8 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 1

จากภาพประกอบ 8 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 1 มีความก้าวหน้าด้านการ ทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

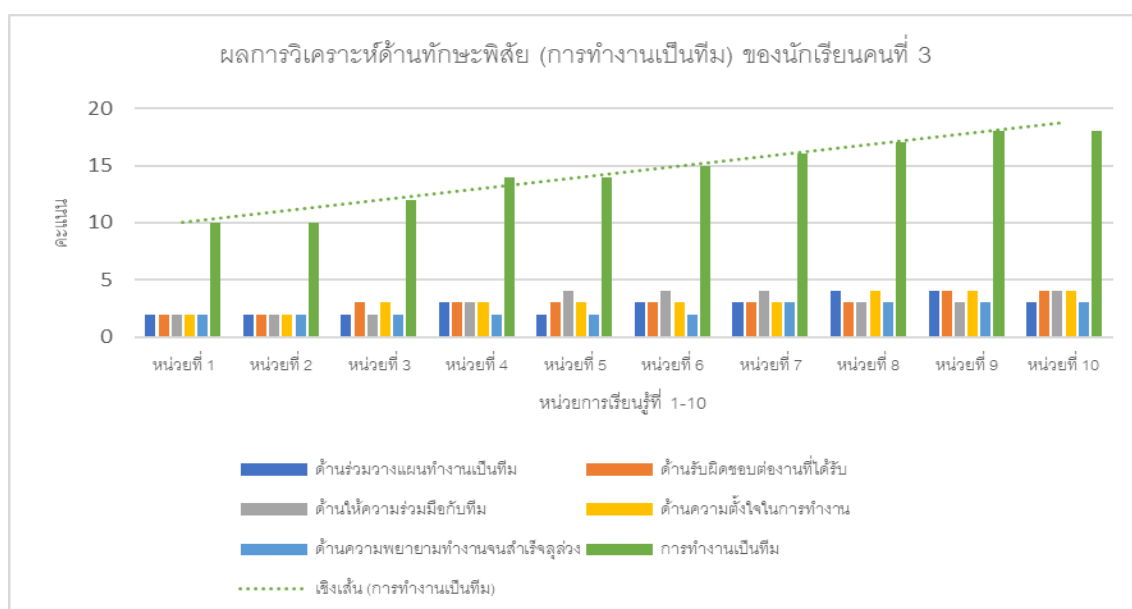
2. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 9 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 2

จากภาพประกอบ 9 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 2 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

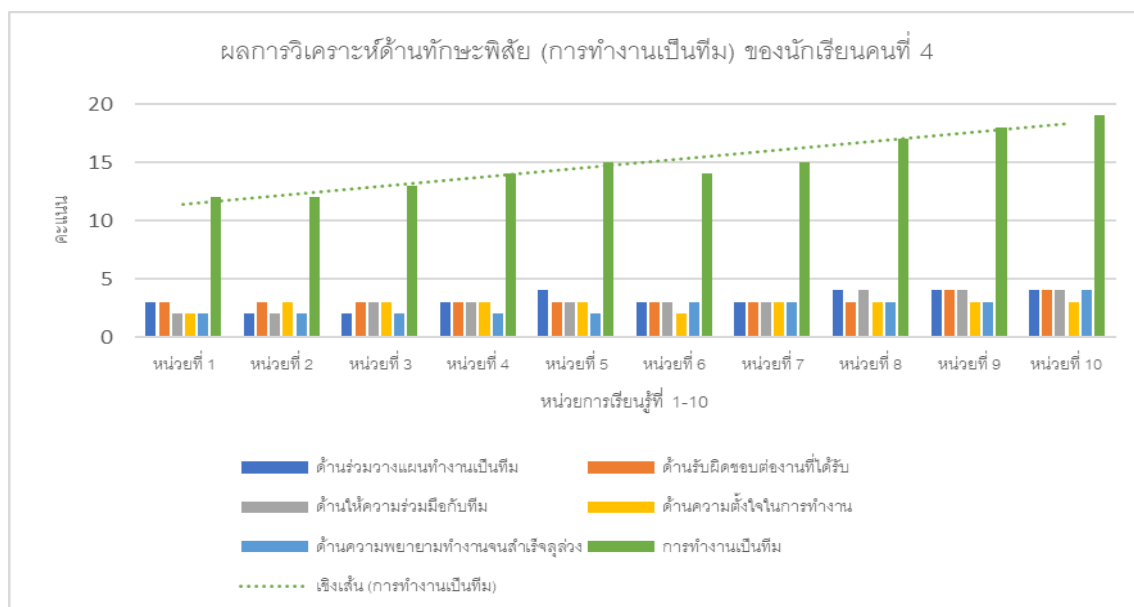
3. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 10 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 3

จากภาพประกอบ 10 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 3 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

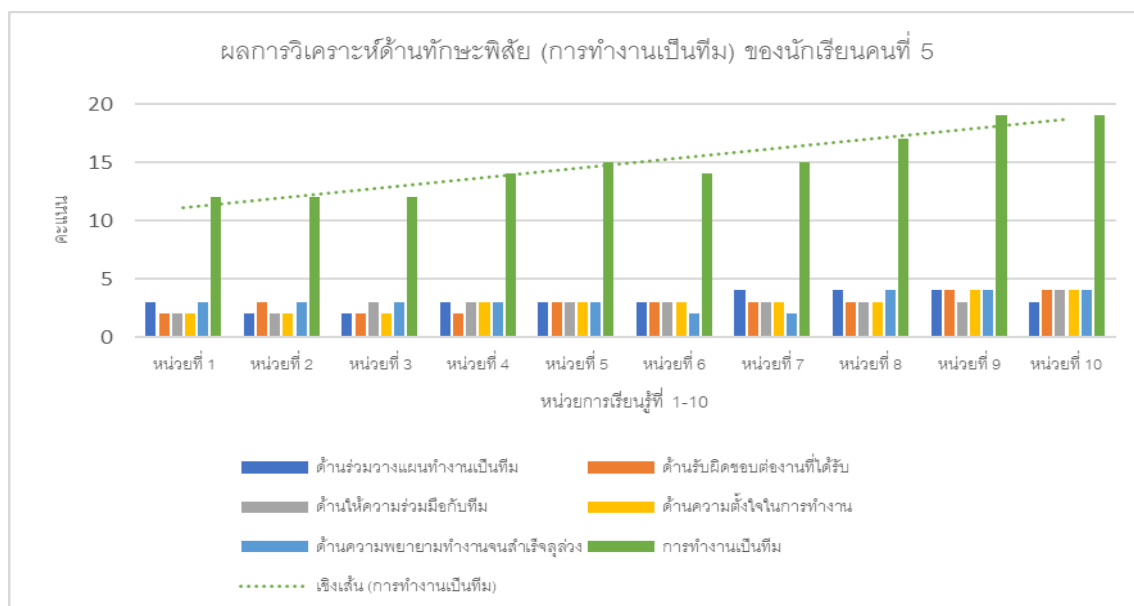
4. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 11 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 4

จากภาพประกอบ 11 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 4 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

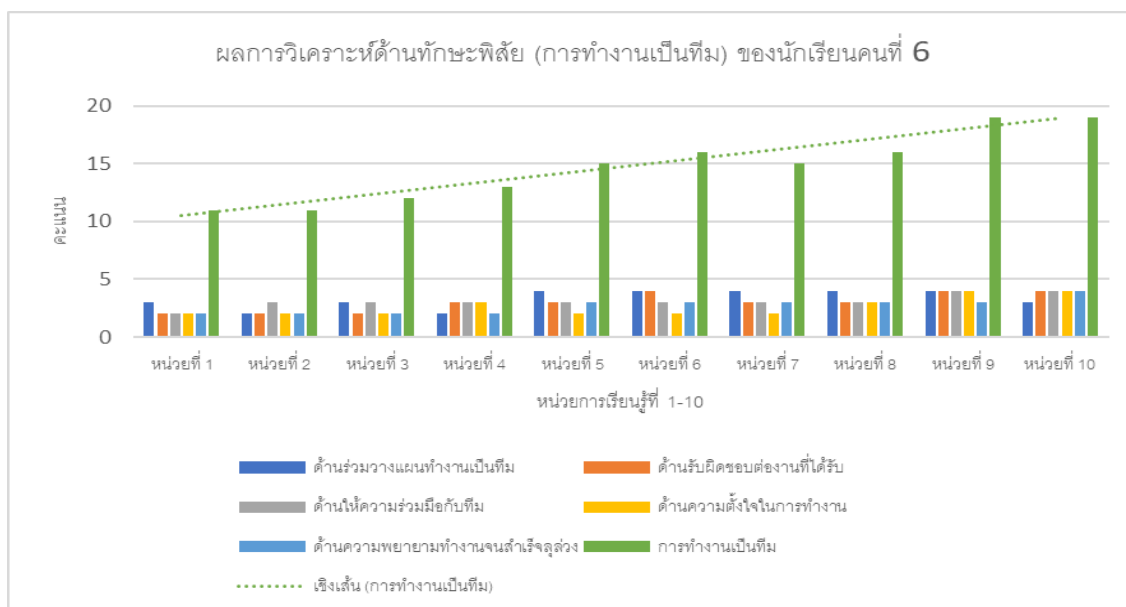
5. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 12 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 5

จากภาพประกอบ 12 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 5 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

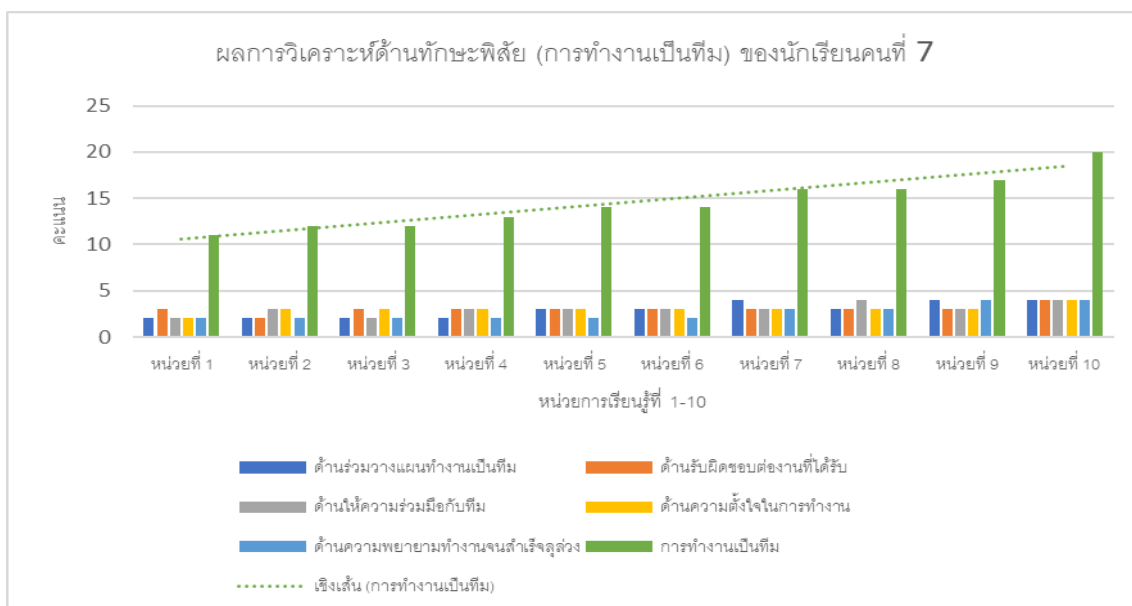
6. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 13 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 6

จากภาพประกอบ 13 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 6 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

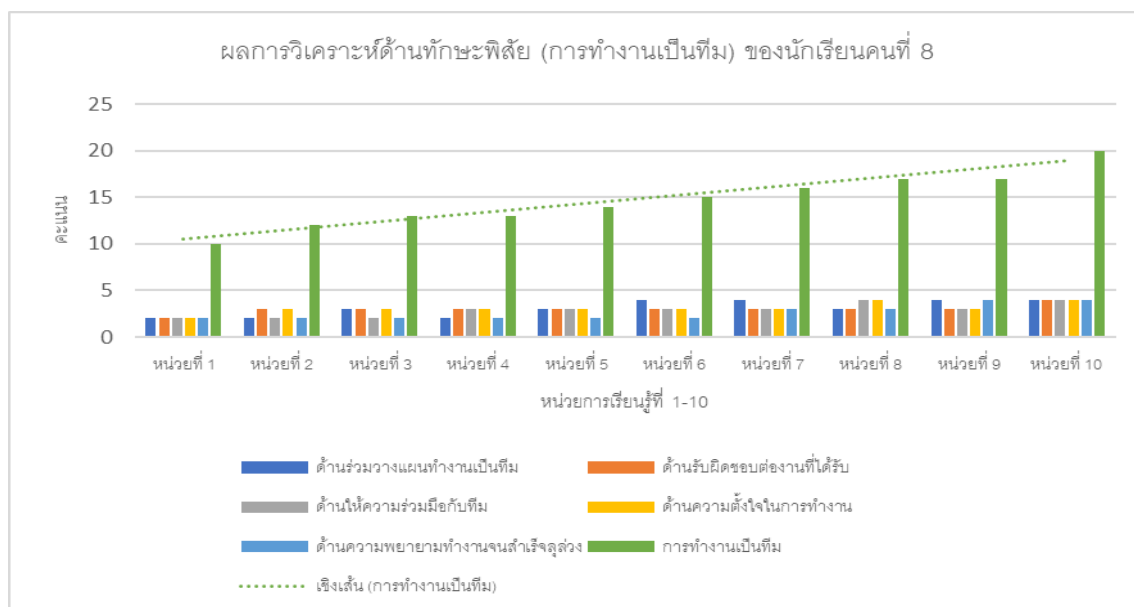
7. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 14 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 7

จากภาพประกอบ 14 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 7 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

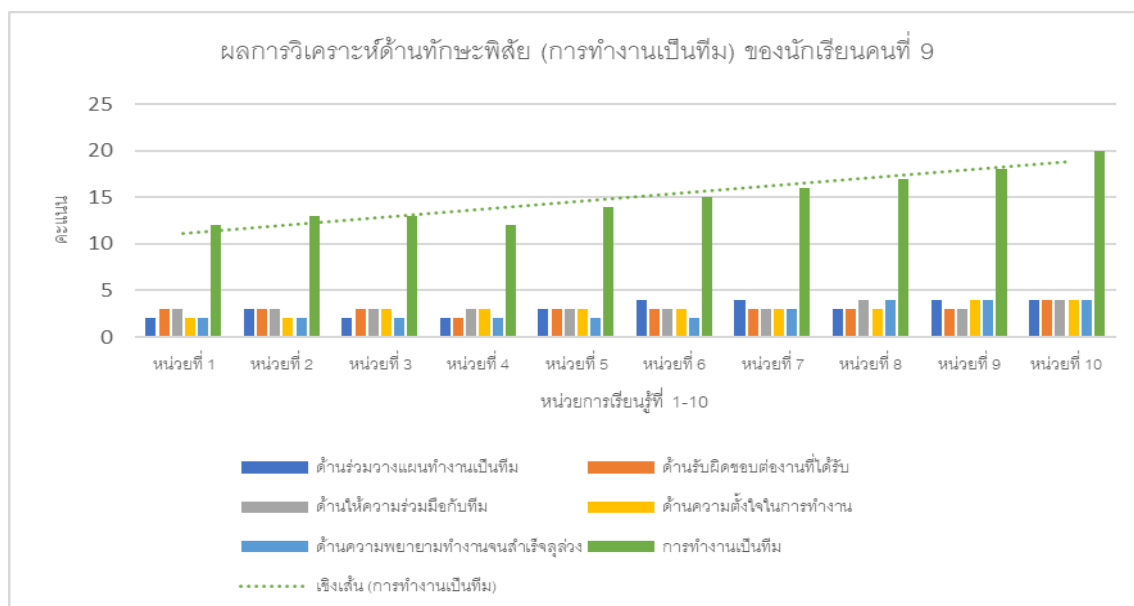
8. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 8

ภาพประกอบ 15 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 8

จากภาพประกอบ 15 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 8 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

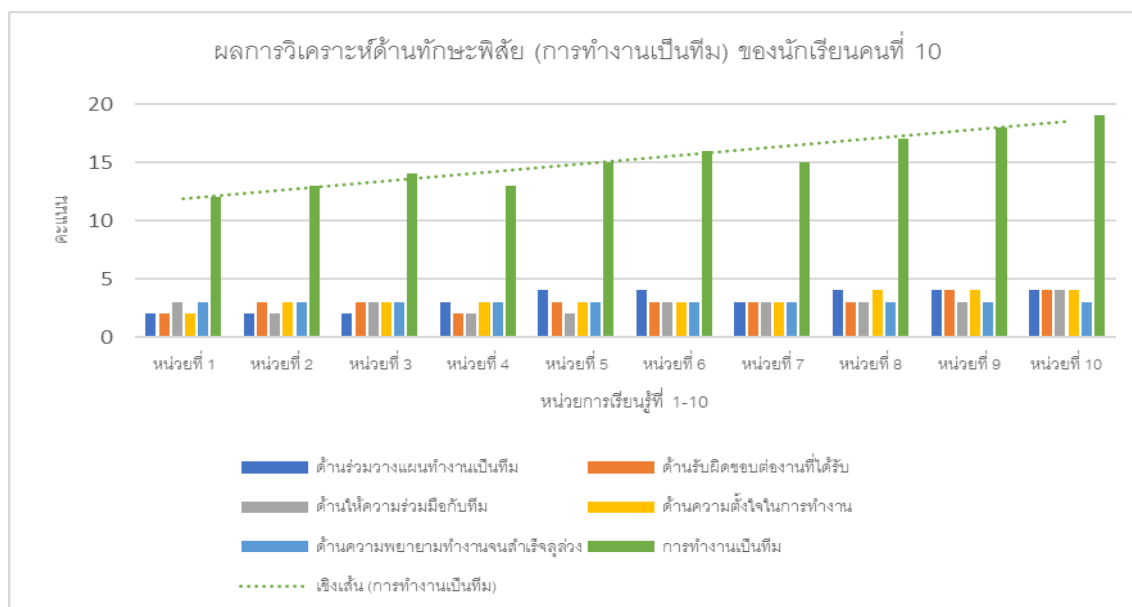
9. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 9

ภาพประกอบ 16 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 9

จากภาพประกอบ 16 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 9 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

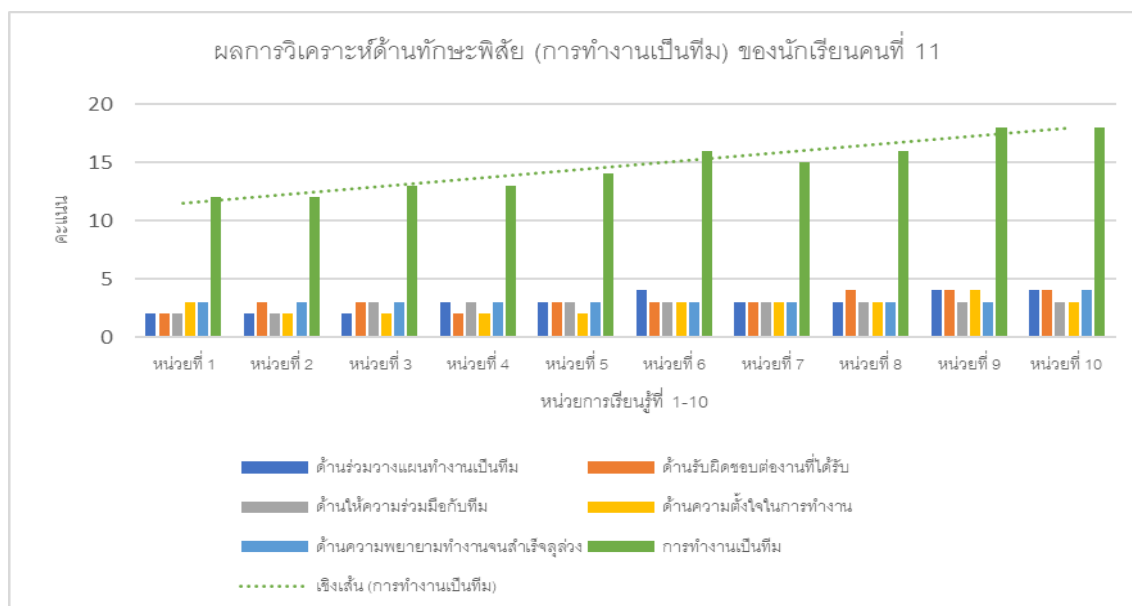
10. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 10

ภาพประกอบ 17 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 10

จากภาพประกอบ 17 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 10 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

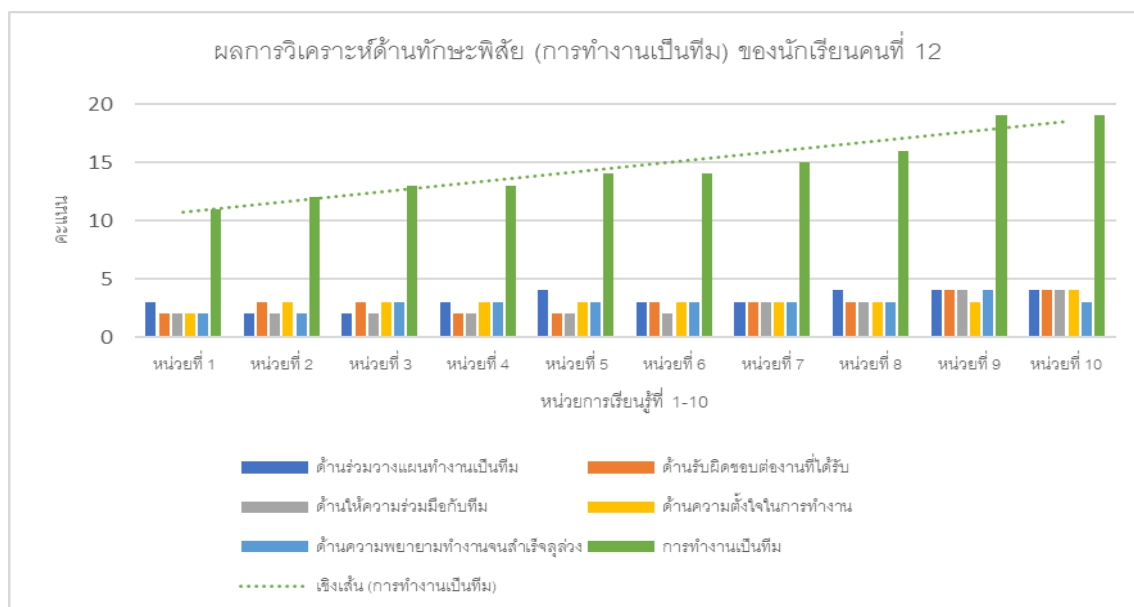
11. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 11

ภาพประกอบ 18 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 11

จากภาพประกอบ 18 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 11 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

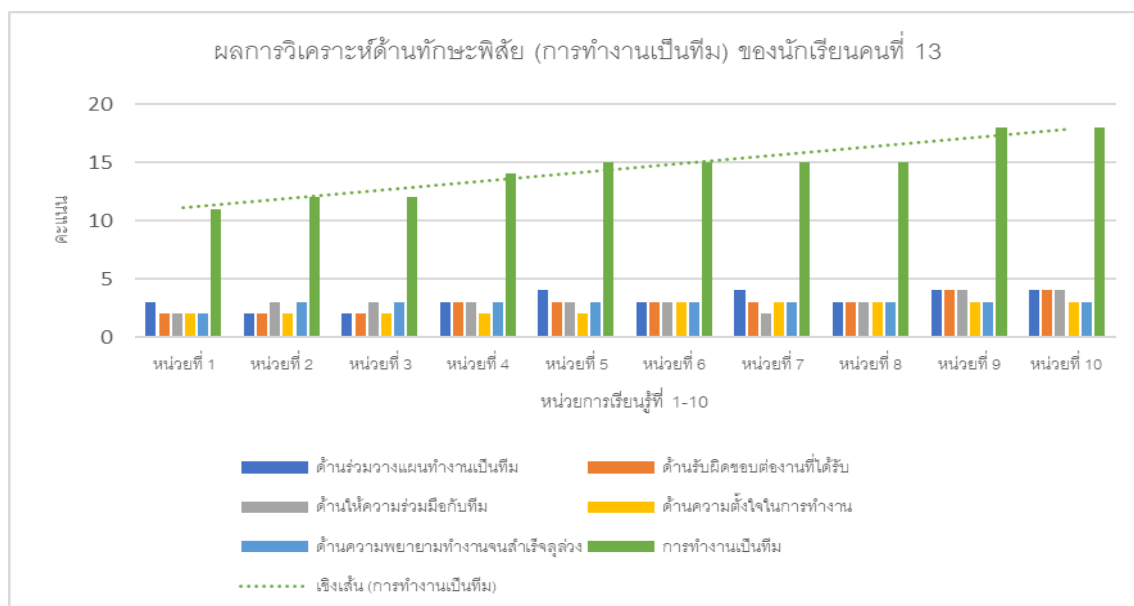
12. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 12

ภาพประกอบ 19 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 12

จากภาพประกอบ 19 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 12 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

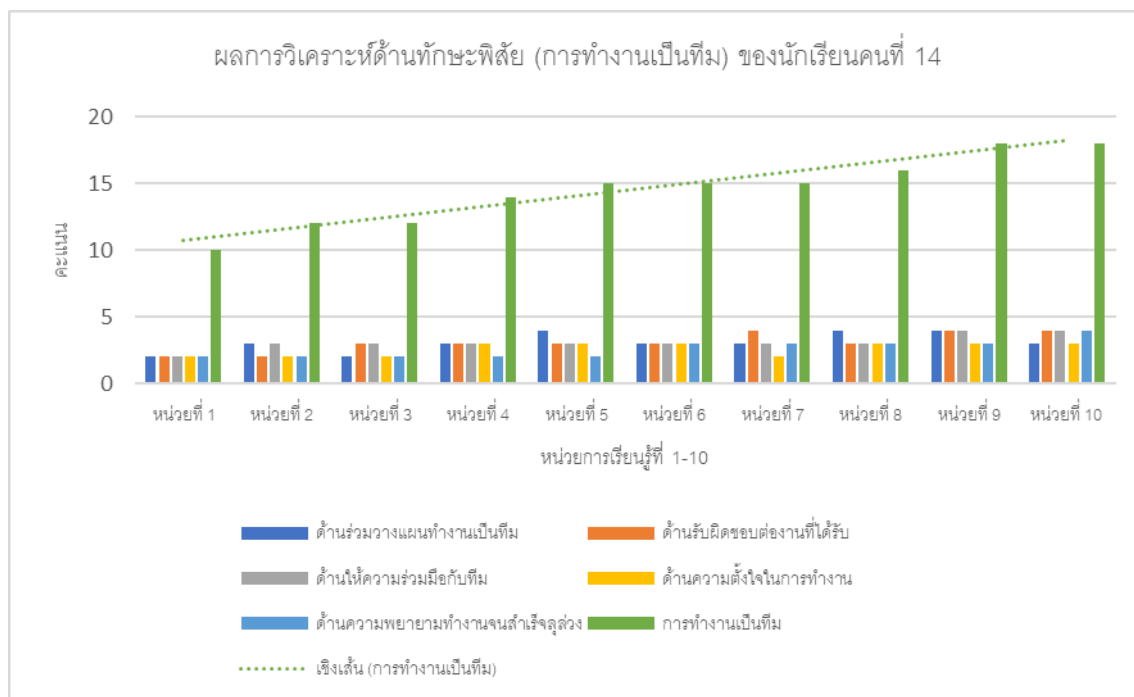
13. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 13

ภาพประกอบ 20 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 13

จากภาพประกอบ 20 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 13 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

14. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 14

ภาพประกอบ 21 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) ของนักเรียนคนที่ 14

จากภาพประกอบ 21 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 14 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานเป็นทีมระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินด้านทักษะพิสัย การทำงานเป็นทีม ของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินด้านทักษะพิสัย (การทำงานเป็นทีม) พัฒนาเพิ่มขึ้นทุกคน

3.2 ทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ทำการประเมินนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปुสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล 9 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ถึง 9 เนื่องจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เป็นการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ผลการประเมินนักเรียน ดังปรากฏในตาราง 22 ถึงตาราง 28

คะแนนทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพอีกส่วนหนึ่ง ได้มาจากการประเมินผลงานการทำน้ำพริกปुสมุนไพรรของนักเรียน ในการเรียนรู้แผนการเรียนรู้ที่ 4 จำนวน 20 คะแนน ผลการประเมินนักเรียน ดังปรากฏในตาราง 29

ตาราง 22 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกตามทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการทำงานและ การประกอบอาชีพ	หน่วยการเรียนรู้ที่									รวม เฉลี่ย	ระดับ	ลำดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
เข้าใจขั้นตอนการทำงาน	2.00	2.07	2.21	2.79	3.00	3.00	3.07	3.29	3.57	2.78	ดี	4
พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน	2.00	2.07	2.64	2.64	2.86	2.93	3.43	3.43	3.29	2.81	ดี	3
ปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว	2.00	2.57	2.43	2.50	2.57	2.79	3.07	3.14	3.50	2.73	ดี	5
ตั้งใจและเข้มแข็ง	2.14	2.36	2.29	2.57	2.86	3.29	3.50	3.36	3.64	2.89	ดี	1
มีความอดทนในการทำงาน	2.29	2.21	2.43	2.64	2.64	3.00	3.14	3.43	3.64	2.83	ดี	2
รวมเฉลี่ย	2.09	2.26	2.40	2.63	2.79	3.00	3.24	3.33	3.53	2.81	ดี	-

จากตาราง 22 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ตั้งใจและเข้มแข็ง (2.89) มีความอดทนในการทำงาน (2.83) พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน (2.81) เข้าใจขั้นตอนการทำงาน (2.78) และปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว (2.73) ตามลำดับ

ตาราง 23 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม)

โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนอง
ข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินแต่ละด้าน					รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	เข้าใจ ขั้นตอนการ ทำงาน	พิถีพิถันใส่ใจ ในการ ทำงาน	ปฏิบัติงาน ได้ดี คล่องแคล่ว	ตั้งใจและ เข้มแข็ง	มีความอดทน ในการทำงาน			
1	24	25	27	24	24	124	2.48	ปานกลาง
2	26	25	22	24	25	122	2.44	ปานกลาง
3	25	26	26	27	23	127	2.54	ดี
4	27	25	25	26	24	127	2.54	ดี
5	24	25	22	25	28	124	2.48	ปานกลาง
6	24	26	22	26	25	123	2.73	ดี
7	25	24	25	25	26	125	2.78	ดี
8	26	23	28	25	24	126	2.80	ดี
9	24	24	25	27	27	127	2.82	ดี
10	25	26	22	29	27	129	2.87	ดี
11	25	27	24	23	26	125	2.78	ดี

ตาราง 23 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินแต่ละด้าน					รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	เข้าใจ ขั้นตอนการ ทำงาน	พิถีพิถันใส่ใจ ในการ ทำงาน	ปฏิบัติงาน ได้ดี คล่องแคล่ว	ตั้งใจและ เข้มแข็ง	มีความอดทน ในการทำงาน			
12	24	24	26	29	28	131	2.91	ดี
13	26	27	24	28	25	130	2.89	ดี
14	25	27	26	26	24	128	2.84	ดี
รวม	350	354	344	364	356	1768	2.81	ดี

จากตาราง 23 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปुสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.81)

ตาราง 24 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า
 หนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านเข้าใจขั้นตอนการทำงาน

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านเข้าใจขั้นตอนการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
2	2	2	2	3	3	3	3	4	4	26	2.89	ดี
3	2	2	2	2	3	3	3	4	4	25	2.78	ดี
4	2	2	3	3	3	3	3	4	4	27	3.00	ดี
5	2	2	3	2	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
6	2	2	2	2	3	3	3	4	3	24	2.67	ดี
7	2	2	2	3	3	3	3	3	4	25	2.78	ดี
8	2	2	3	3	3	3	3	3	4	26	2.89	ดี
9	2	2	2	3	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
10	2	2	2	3	3	3	3	3	4	25	2.78	ดี
11	2	3	2	3	3	3	3	3	3	25	2.78	ดี
12	2	2	2	3	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
13	2	2	2	3	3	3	4	3	4	26	2.89	ดี

ตาราง 24 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านเข้าใจขั้นตอนการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	2	2	2	3	3	3	3	3	4	25	2.78	ดี
รวม	28	29	31	39	42	42	43	46	50	350	2.78	ดี

จากตาราง 24 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ด้านเข้าใจขั้นตอนการทำงาน โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.78)

ตาราง 25 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านพิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านพิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	3	2	3	3	4	3	3	25	2.78	ดี

ตาราง 25 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านพิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
2	2	2	3	2	3	3	4	3	3	25	2.78	ดี
3	2	2	3	3	3	3	4	3	3	26	2.89	ดี
4	2	2	2	3	3	3	3	4	3	25	2.78	ดี
5	2	2	2	3	3	3	4	3	3	25	2.78	ดี
6	2	3	3	3	3	3	3	3	3	26	2.89	ดี
7	2	2	2	3	2	3	3	4	3	24	2.67	ดี
8	2	2	2	2	3	3	3	3	3	23	2.56	ดี
9	2	2	3	2	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
10	2	2	2	3	3	2	4	4	4	26	2.89	ดี
11	2	2	3	3	3	3	3	4	4	27	3.00	ดี
12	2	2	3	2	2	3	4	3	3	24	2.67	ดี
13	2	2	3	3	3	3	3	4	4	27	3.00	ดี
14	2	2	3	3	3	3	3	4	4	27	3.00	ดี
รวม	28	29	37	37	40	41	48	48	46	354	2.81	ดี

จากตาราง 25 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ด้านพิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.81)

ตาราง 26 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	3	3	3	4	3	3	4	27	3.00	ดี
2	1	2	3	2	2	2	3	3	4	22	2.44	ปานกลาง
3	2	3	2	3	3	3	3	3	4	26	2.89	ดี
4	2	3	2	3	3	3	3	3	3	25	2.78	ดี
5	1	2	2	2	2	3	3	3	4	22	2.44	ปานกลาง
6	1	2	2	3	2	2	3	3	4	22	2.44	ปานกลาง
7	2	3	3	2	3	3	3	3	3	25	2.78	ดี
8	3	3	2	3	3	3	4	4	3	28	3.11	ดี

ตาราง 26 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
9	3	2	2	2	3	2	3	4	4	25	2.78	ดี
10	2	2	2	2	2	3	3	3	3	22	2.44	ปานกลาง
11	2	3	3	2	2	2	3	3	4	24	2.67	ดี
12	3	3	3	3	2	3	3	3	3	26	2.89	ดี
13	2	3	2	2	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
14	2	3	3	3	3	3	3	3	3	26	2.89	ดี
รวม	28	36	34	35	36	39	43	44	49	344	2.73	ดี

จากตาราง 26 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ด้านปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่วโดยรวม อยู่ในระดับดี (2.73)

ตาราง 27 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า
 หนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านตั้งใจและเข้มแข็ง

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านตั้งใจและเข้มแข็ง (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	2	2	3	3	3	4	3	24	2.67	ดี
2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
3	2	2	2	3	3	3	4	4	4	27	3.00	ดี
4	2	3	3	2	3	3	4	3	3	26	2.89	ดี
5	2	2	2	2	3	4	3	3	4	25	2.78	ดี
6	2	3	3	3	3	3	3	3	3	26	2.89	ดี
7	2	2	3	3	3	3	3	3	3	25	2.78	ดี
8	2	2	2	3	3	3	3	3	4	25	2.78	ดี
9	2	3	2	3	3	3	4	3	4	27	3.00	ดี
10	3	3	3	2	2	4	4	4	4	29	3.22	ดี
11	2	2	2	2	2	3	3	3	4	23	2.56	ดี
12	3	2	2	3	3	4	4	4	4	29	3.22	ดี
13	2	2	2	3	3	4	4	4	4	28	3.11	ดี

ตาราง 27 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านตั้งใจและเข้มแข็ง (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	2	3	2	2	3	3	4	3	4	26	2.89	ดี
รวม	30	33	32	36	40	46	49	47	51	364	2.89	ดี

จากตาราง 27 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ด้านตั้งใจและเข้มแข็ง โดยรวมอยู่ในระดับดี (2.89)

ตาราง 28 คะแนนผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านมีความอดทนในการทำงาน

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านมีความอดทนในการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	2	3	2	3	3	3	4	24	2.67	ดี

ตาราง 28 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินด้านมีความอดทนในการทำงาน (หน่วยการเรียนรู้ที่)									รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
2	2	2	2	2	3	3	3	4	4	25	2.78	ดี
3	2	3	2	2	2	3	3	3	3	23	2.56	ดี
4	2	2	2	2	3	3	3	3	4	24	2.67	ดี
5	2	2	3	3	3	3	4	4	4	28	3.11	ดี
6	2	2	2	3	3	3	3	3	4	25	2.78	ดี
7	3	2	2	3	2	3	3	4	4	26	2.89	ดี
8	2	2	2	2	2	3	3	4	4	24	2.67	ดี
9	3	2	3	2	2	3	4	4	4	27	3.00	ดี
10	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27	3.00	ดี
11	3	2	3	3	3	3	3	3	3	26	2.89	ดี
12	2	3	3	3	3	3	3	4	4	28	3.11	ดี
13	2	2	3	3	3	3	3	3	3	25	2.78	ดี
14	2	2	2	3	3	3	3	3	3	24	2.67	ดี
รวม	32	31	34	37	37	42	44	48	51	356	2.83	ดี

จากตาราง 28 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมีผลต่อการสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ด้านมีความอดทนในการทำงาน โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.83)

ตาราง 29 ผลการประเมินผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีของนักเรียน การจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมีเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

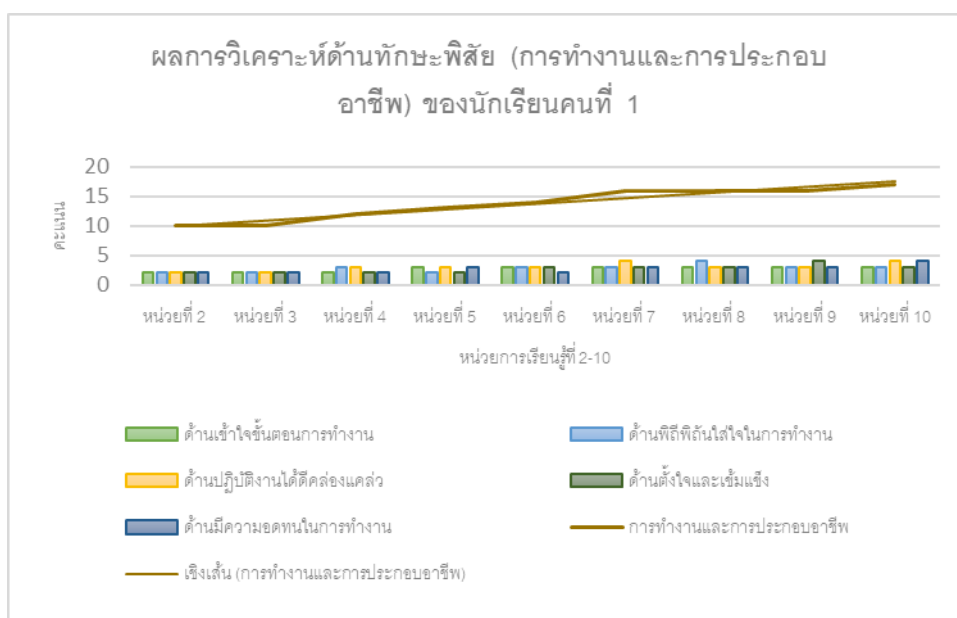
การประเมินผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมี	คะแนนประเมิน	ลำดับรายการประเมิน
ความสะอาด	57	3
กิจกรรมการยาท	56	4
รสชาติ	60	2
ความสวยงาม	63	1
รวม	236	-

จากตาราง 29 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมีเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล สามารถทำน้ำพริกปูสมุนไพรมีได้ โดยมีคะแนนประเมินด้านความสวยงาม อันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านรสชาติ ด้านความสะอาด และด้านกิจกรรมการยาทตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการประเมินทักษะพิสัยของนักเรียน ในการทำงานและการประกอบอาชีพ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนประเมินของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตั้งแต่หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ถึงหน่วยการเรียนรู้ที่ 10 (หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ไม่มีการประเมินทักษะนี้) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนในการทำงานและการประกอบอาชีพ และแสดงผลการวิเคราะห์เป็นแผนภูมิรายบุคคล ดังในภาพประกอบ 22-35

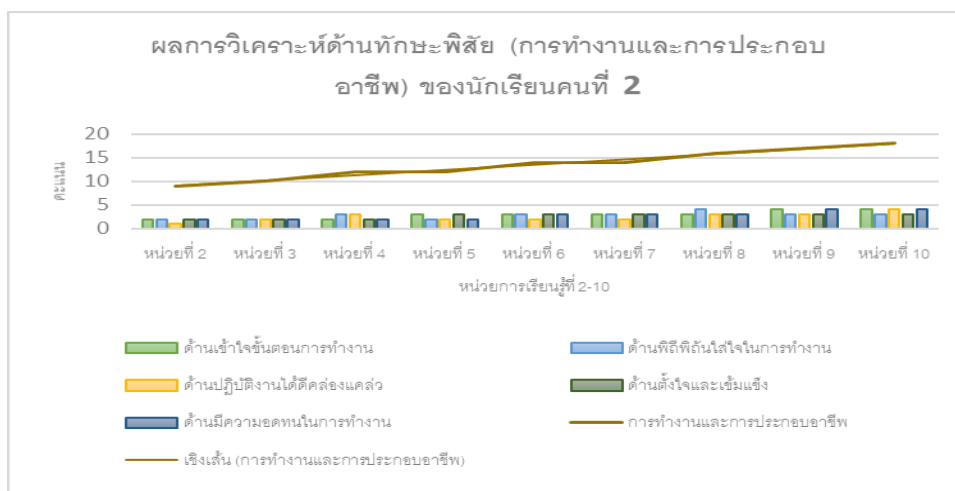
1. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 22 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 1

จากภาพประกอบ 22 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 1 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

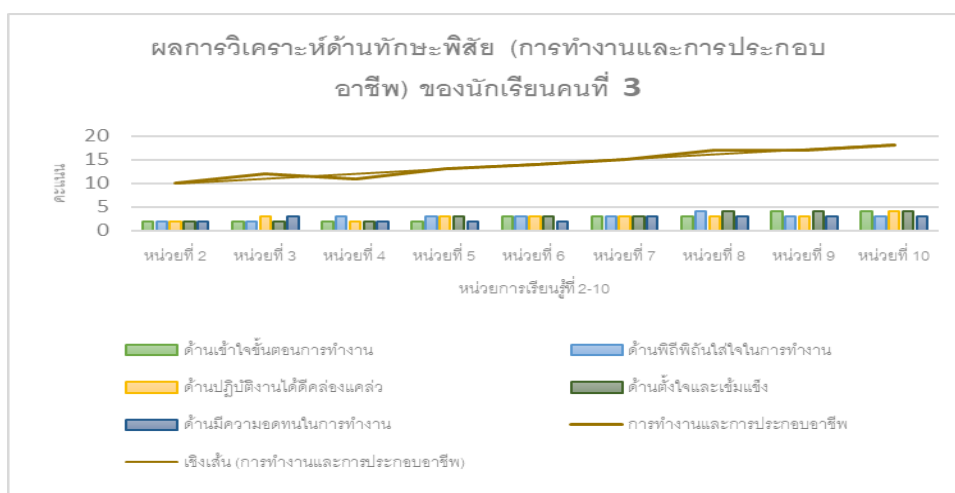
2. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 23 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 2

จากภาพประกอบ 23 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 2 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

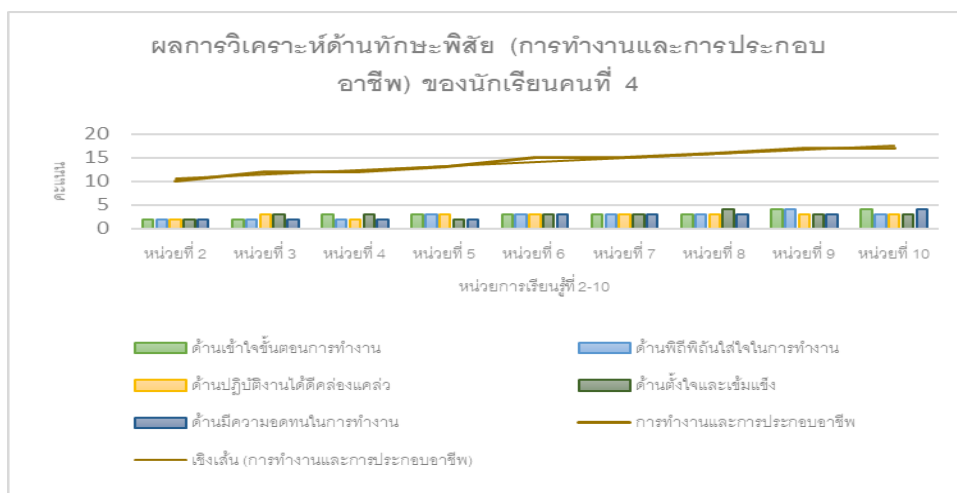
3. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 24 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 3

จากภาพประกอบ 24 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 3 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

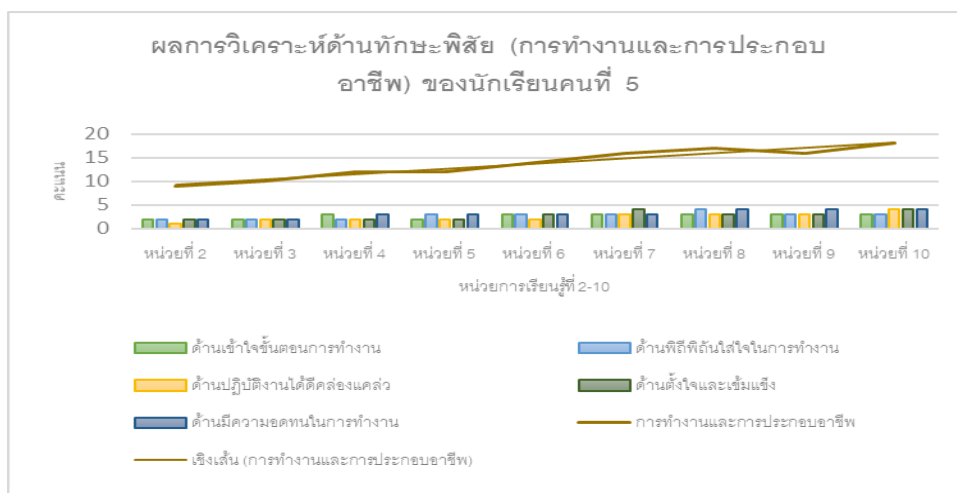
4. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 25 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 4

จากภาพประกอบ 25 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 4 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

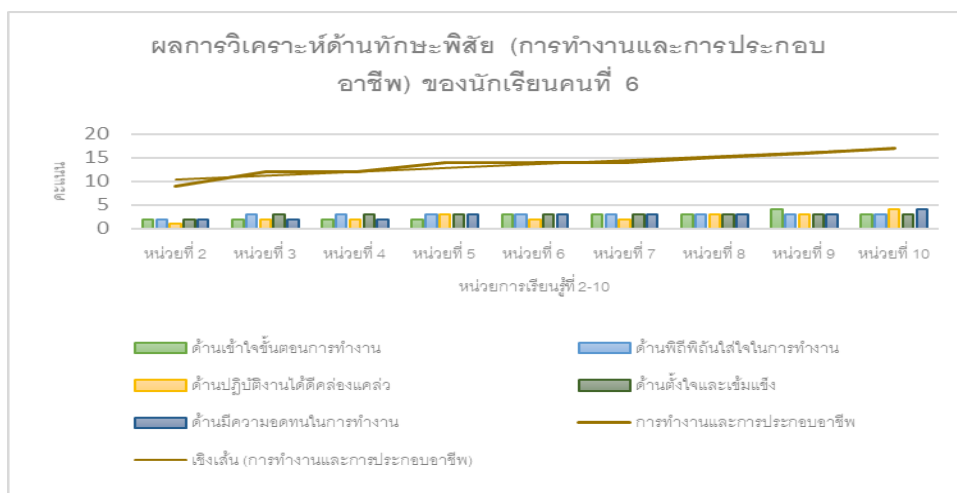
5. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 26 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 5

จากภาพประกอบ 26 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 5 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

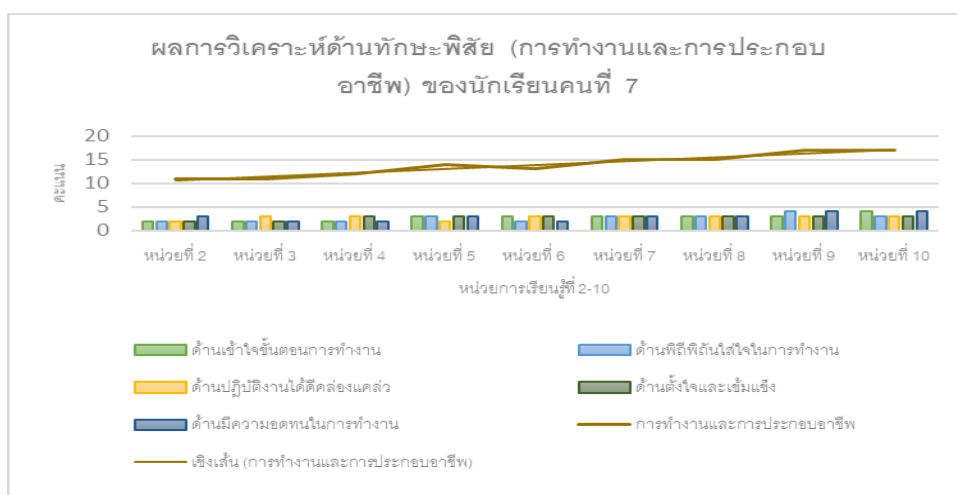
6. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 27 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 6

จากภาพประกอบ 27 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 6 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

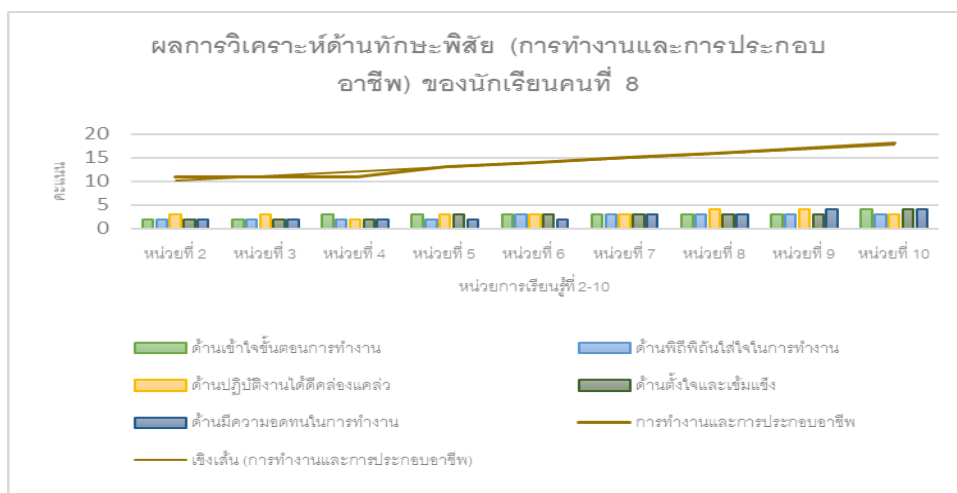
7. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 28 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 7

จากภาพประกอบ 28 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 7 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

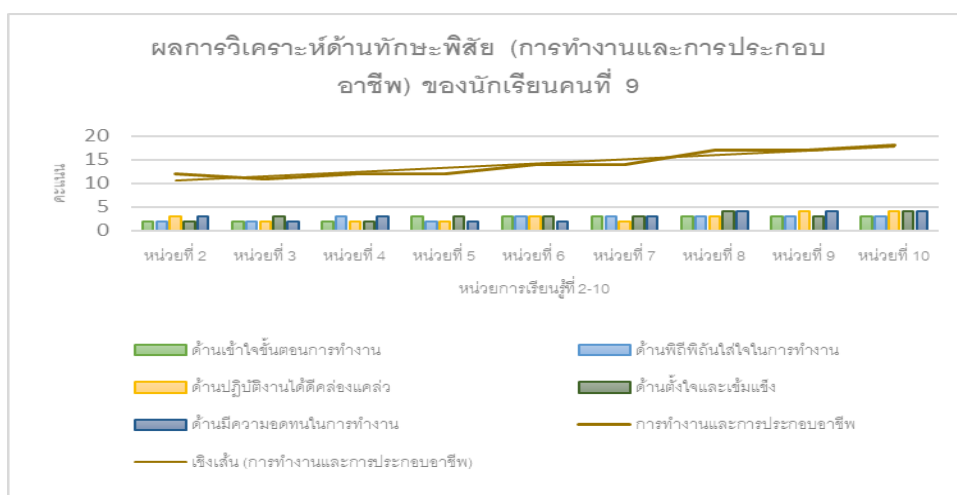
8. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 8

ภาพประกอบ 29 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 8

จากภาพประกอบ 29 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 8 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

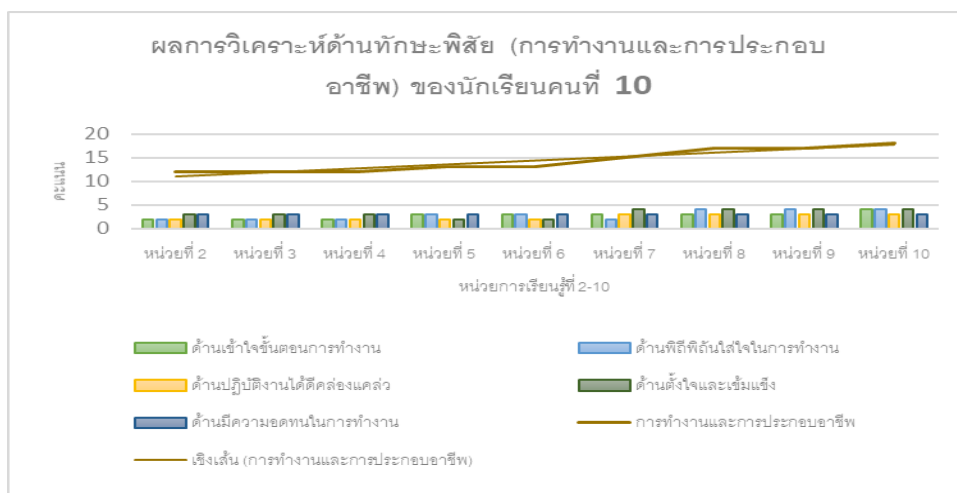
9. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 9

ภาพประกอบ 30 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 9

จากภาพประกอบ 30 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 9 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

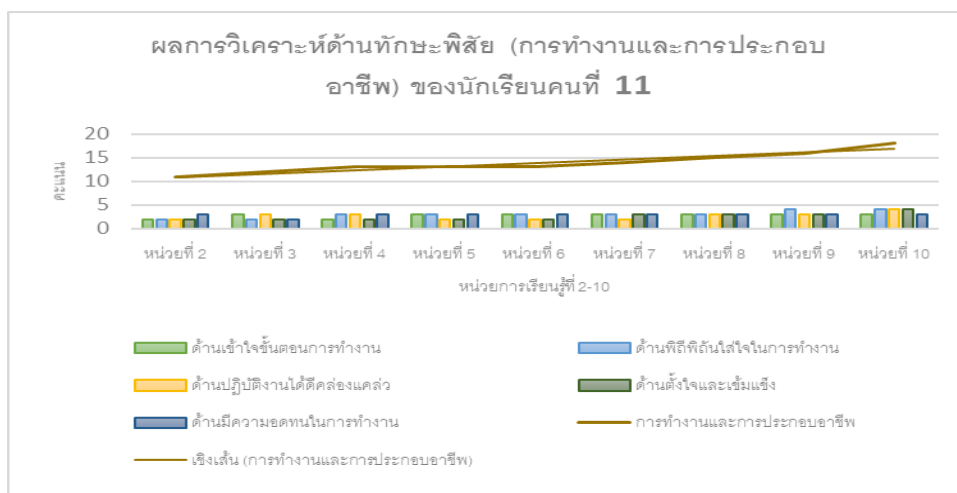
10. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย(การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 10

ภาพประกอบ 31 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 10

จากภาพประกอบ 31 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 10 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

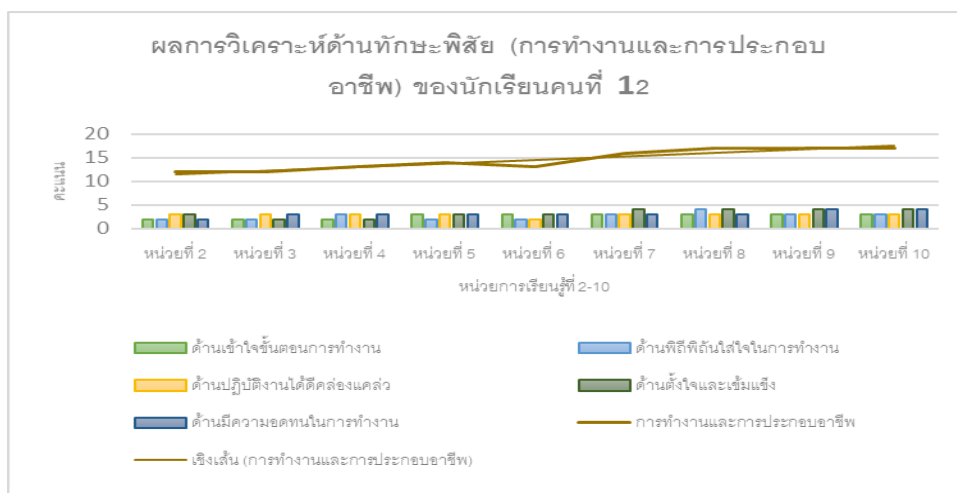
11. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย(การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 11

ภาพประกอบ 32 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 11

จากภาพประกอบ 32 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 11 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

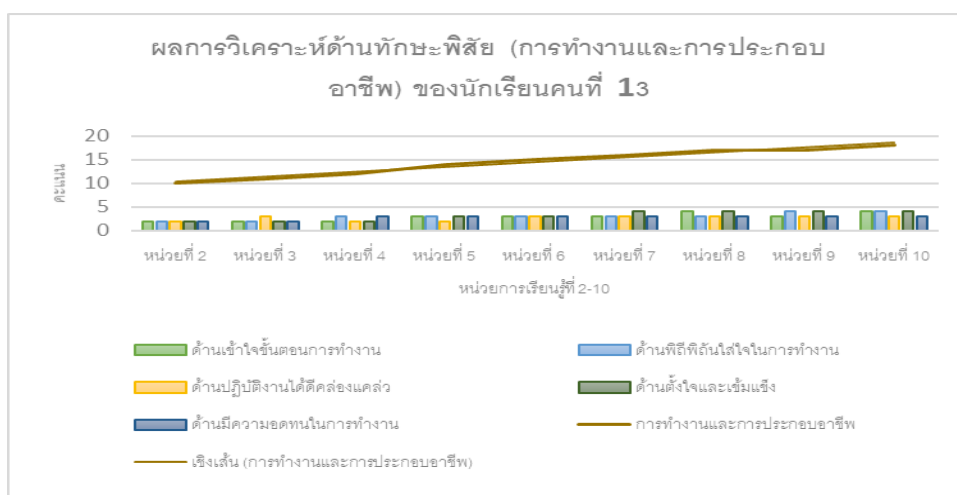
12. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย(การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 12

ภาพประกอบ 33 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 12

จากภาพประกอบ 33 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 12 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

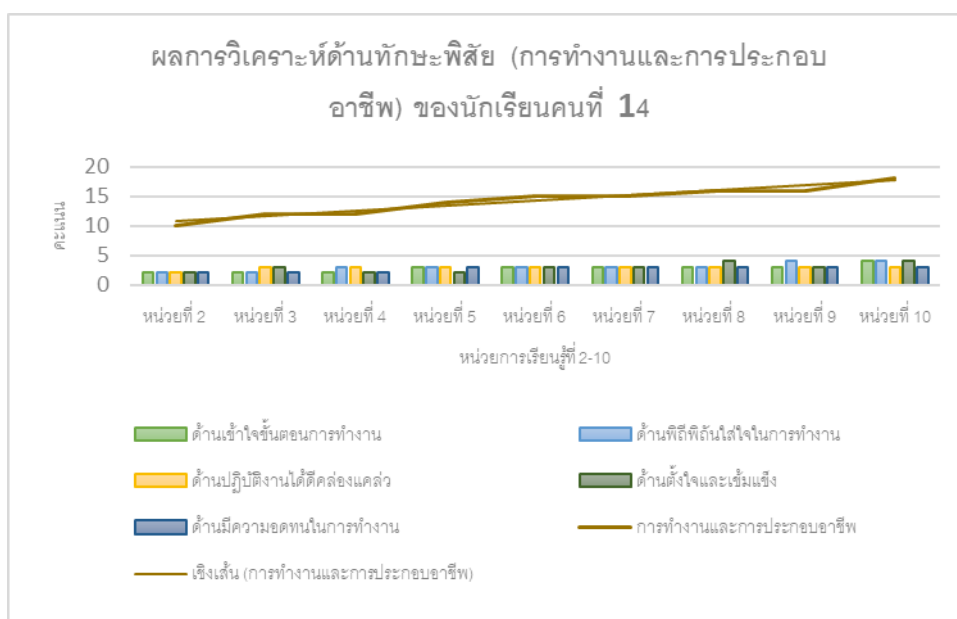
13. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย(การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 13

ภาพประกอบ 34 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 13

จากภาพประกอบ 34 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 13 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

14. ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย(การทำงานและการประกอบอาชีพ) นักเรียนคนที่ 14

ภาพประกอบ 35 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) ของนักเรียนคนที่ 14

จากภาพประกอบ 35 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 14 มีความก้าวหน้าด้านการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยมีแนวโน้มของคะแนนการทำงานและการประกอบอาชีพระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินด้านทักษะพิสัย การทำงานและการประกอบอาชีพ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินด้านทักษะพิสัย (การทำงานและการประกอบอาชีพ) พัฒนาเพิ่มขึ้นทุกคน

4. ผลการศึกษาจิตพิสัยจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ผลการศึกษาดังปรากฏในตาราง 30 ถึงตาราง 36

ตาราง 30 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินการแสดงผลการศึกษาด้านจิตพิสัย จากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกตามการประเมินแสดงผลการศึกษาด้านจิตพิสัย โดยรวมและรายด้าน

ประเมินการแสดงผลการศึกษาด้านจิตพิสัย	หน่วยการเรียนรู้ที่										รวมเฉลี่ย	ระดับ	ลำดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
ร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น	2.14	2.36	2.79	3.07	3.36	3.29	3.43	3.50	3.21	3.79	3.09	ดี	3
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	2.07	2.43	2.93	2.93	3.00	3.57	3.64	3.57	3.43	3.57	3.11	ดี	2
ใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม	2.00	2.57	2.79	3.00	3.21	3.50	3.50	3.57	3.93	3.64	3.17	ดี	1
เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม	2.21	2.64	2.86	2.93	3.00	3.21	3.14	3.43	3.57	3.50	3.05	ดี	4
รักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม	2.07	2.57	2.57	2.86	3.00	3.07	3.36	3.36	3.50	3.57	2.99	ดี	5
รวมเฉลี่ย	2.10	2.51	2.79	2.96	3.11	3.33	3.41	3.49	3.53	3.61	3.08	ดี	-

จากตาราง 30 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีการแสดงผลการศึกษาด้านจิตพิสัยโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีการแสดงผลการศึกษาด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับดี

ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม (3.17) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (3.11) ร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น (3.09) เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม (3.05) และรักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม (2.99) ตามลำดับ

ตาราง 31 คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียนแต่ละด้าน					รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	ร่วมแสดง ความคิดเห็น ตรงตาม ประเด็น	รับฟังความ คิดเห็นของ ผู้อื่น	ใช้คำพูด แสดงความ คิดเห็นอย่าง เหมาะสม	เป็นผู้นำและ ผู้ตามใน โอกาสที่ เหมาะสม	รักษา สัมพันธภาพ อันดีในกลุ่ม			
1	30	32	34	30	30	156	3.12	ดี
2	29	31	30	32	32	154	3.08	ดี
3	30	33	30	30	29	152	3.04	ดี
4	31	32	31	29	28	151	3.02	ดี
5	29	31	30	27	34	151	3.02	ดี
6	31	32	31	31	27	152	3.04	ดี
7	30	32	27	31	32	152	3.04	ดี

ตาราง 31 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงพฤติกรรมแต่ละด้าน					รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	ร่วมแสดง ความคิดเห็น ตรงตาม ประเด็น	รับฟังความ คิดเห็นของ ผู้อื่น	ใช้คำพูด แสดงความ คิดเห็นอย่าง เหมาะสม	เป็นผู้นำและ ผู้ตามใน โอกาสที่ เหมาะสม	รักษา สัมพันธภาพ อันดีในกลุ่ม			
8	31	32	32	32	29	156	3.12	ดี
9	32	30	34	30	32	158	3.16	ดี
10	33	30	31	33	30	157	3.14	ดี
11	32	30	34	29	29	154	3.08	ดี
12	33	30	35	32	29	159	3.18	ดี
13	31	28	32	32	31	154	3.08	ดี
14	31	33	33	29	27	153	3.06	ดี
รวม	433	436	444	427	419	2159	3.08	ดี

จากตาราง 31 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินการแสดงพฤติกรรม โดยรวม อยู่ในระดับดี (3.08)

ตาราง 32 คะแนนผลการประเมินการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม)
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน
หนองข้าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	3	2	3	4	3	3	4	3	3	30	3.00	ดี
2	3	2	2	3	3	3	3	4	3	3	29	2.90	ดี
3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
4	2	2	3	3	4	3	3	3	4	4	31	3.10	ดี
5	2	3	2	3	3	3	3	3	3	4	29	2.90	ดี
6	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	31	3.10	ดี
7	2	2	3	3	3	3	4	3	3	4	30	3.00	ดี
8	2	3	3	3	3	3	3	4	3	4	31	3.10	ดี
9	2	2	3	3	3	4	4	4	3	4	32	3.20	ดี
10	2	2	3	3	4	4	4	4	3	4	33	3.30	ดีมาก
11	2	2	3	4	3	4	4	4	3	3	32	3.20	ดี
12	2	2	3	3	4	3	4	4	4	4	33	3.30	ดีมาก
13	2	2	3	2	4	4	4	3	3	4	31	3.10	ดี

ตาราง 32 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	2	2	3	4	3	3	3	3	4	4	31	3.10	ดี
รวม	30	33	39	43	47	46	48	49	45	53	433	3.09	ดี

จากตาราง 32 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินการแสดงผลการศึกษาด้านรวมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น โดยรวม อยู่ในระดับดี (3.09)

ตาราง 33 คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	3	2	3	3	3	4	4	3	4	3	32	3.20	ดี
2	2	2	3	3	3	3	4	4	3	4	31	3.10	ดี

ตาราง 33 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
3	2	3	3	3	3	4	4	4	4	3	33	3.30	ดีมาก
4	2	2	3	3	3	4	4	4	3	4	32	3.20	ดี
5	1	2	3	3	3	4	4	4	4	3	31	3.10	ดี
6	2	2	3	3	3	4	4	4	4	3	32	3.20	ดี
7	2	3	3	3	3	4	3	4	3	4	32	3.20	ดี
8	2	3	3	3	3	4	3	4	3	4	32	3.20	ดี
9	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	30	3.00	ดี
10	2	2	3	3	3	4	3	3	3	4	30	3.00	ดี
11	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
12	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	30	3.00	ดี
13	2	3	2	2	3	3	4	3	3	3	28	2.80	ดี
14	2	3	3	3	3	3	4	4	4	4	33	3.30	ดีมาก
รวม	29	34	41	41	42	50	51	50	48	50	436	3.11	ดี

จากตาราง 33 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ ด้านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยรวม อยู่ในระดับดี (3.11)

ตาราง 34 คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	3	3	2	3	3	4	4	4	4	4	34	3.40	ดีมาก
2	2	3	2	3	3	3	3	4	4	3	30	3.00	ดี
3	1	2	3	3	3	3	3	4	4	4	30	3.00	ดี
4	1	3	3	3	3	3	3	4	4	4	31	3.10	ดี
5	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
6	2	3	3	3	3	3	3	4	4	3	31	3.10	ดี
7	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	27	2.70	ดี
8	2	2	3	3	3	4	4	3	4	4	32	3.20	ดี
9	2	3	3	3	4	4	4	3	4	4	34	3.40	ดีมาก

ตาราง 34 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
10	2	2	3	3	3	4	3	4	4	3	31	3.10	ดี
11	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4	34	3.40	ดีมาก
12	2	3	3	3	4	4	4	4	4	4	35	3.50	ดีมาก
13	3	2	3	3	3	3	4	3	4	4	32	3.20	ดี
14	2	3	3	3	4	4	4	3	4	3	33	3.30	ดีมาก
รวม	28	36	39	42	45	49	49	50	55	51	444	3.17	ดี

จากตาราง 34 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ ด้านใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับดี (3.17)

ตาราง 35 คะแนนผลการประเมินการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม)
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน
หนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านเป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	3	3	2	3	3	3	4	4	3	30	3.00	ดี
2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	32	3.20	ดี
3	2	2	3	3	3	3	4	4	3	3	30	3.00	ดี
4	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	29	2.90	ดี
5	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	27	2.70	ดี
6	3	3	2	3	2	4	3	4	4	3	31	3.10	ดี
7	2	3	3	3	3	3	3	4	3	4	31	3.10	ดี
8	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
9	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	30	3.00	ดี
10	2	3	3	4	4	3	4	3	4	3	33	3.30	ดีมาก
11	3	2	2	2	3	4	3	3	4	3	29	2.90	ดี
12	2	2	3	4	3	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
13	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	32	3.20	ดี

ตาราง 35 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
14	1	3	3	3	3	3	3	3	3	4	29	2.90	ดี
รวม	31	37	40	41	42	45	44	48	50	49	427	3.05	ดี

จากตาราง 35 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินการแสดงผลการศึกษาด้านเป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม โดยรวม อยู่ในระดับดี (3.05)

ตาราง 36 คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล ด้านรักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม

นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการศึกษานักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	2	2	3	3	3	3	4	3	3	4	30	3.00	ดี
2	2	3	3	2	3	4	4	3	4	4	32	3.20	ดี

ตาราง 36 (ต่อ)

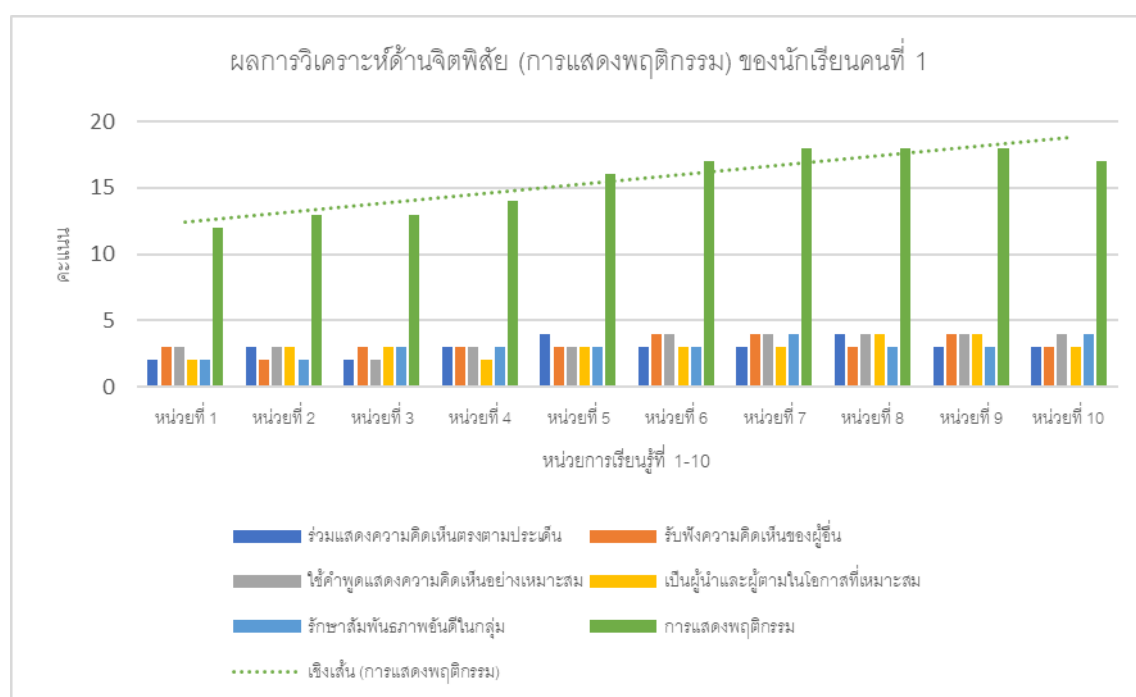
นักเรียน คนที่	คะแนนผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียน (หน่วยการเรียนรู้ที่)										รวม	เฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
3	2	2	2	3	4	3	3	3	3	4	29	2.90	ดี
4	2	2	2	3	3	3	3	3	3	4	28	2.80	ดี
5	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4	34	3.40	ดีมาก
6	2	2	2	2	3	3	4	3	3	3	27	2.70	ดี
7	2	3	2	3	3	3	4	4	4	4	32	3.20	ดี
8	2	2	2	3	3	3	3	3	4	4	29	2.90	ดี
9	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	32	3.20	ดี
10	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	3.00	ดี
11	2	3	3	3	2	3	3	4	3	3	29	2.90	ดี
12	2	3	3	3	3	2	3	3	4	3	29	2.90	ดี
13	2	3	3	3	3	3	3	4	4	3	31	3.10	ดี
14	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	27	2.70	ดี
รวม	29	36	36	40	42	43	47	47	49	50	419	2.99	ดี

จากตาราง 36 สรุปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำแนกเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินการแสดงผลการเรียนรู้ ด้านรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีในกลุ่ม โดยรวม อยู่ในระดับดี (2.99)

ผลการวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการประเมินจิตพิสัยของนักเรียน ในการประเมินการแสดงผลพฤติกรรมมาวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนประเมินของนักเรียนเป็นรายบุคคล ตั้งแต่หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ถึงหน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนด้านจิตพิสัย และแสดงผลการวิเคราะห์เป็นแผนภูมิรายบุคคล ดังในภาพประกอบ 36-49

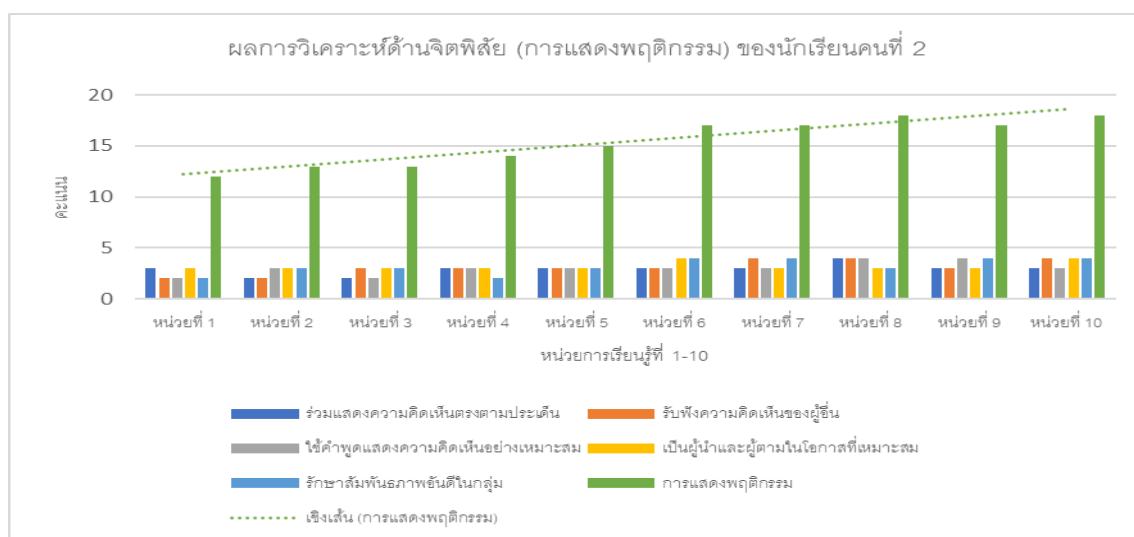
1. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 36 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 1

จากภาพประกอบ 36 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 1 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

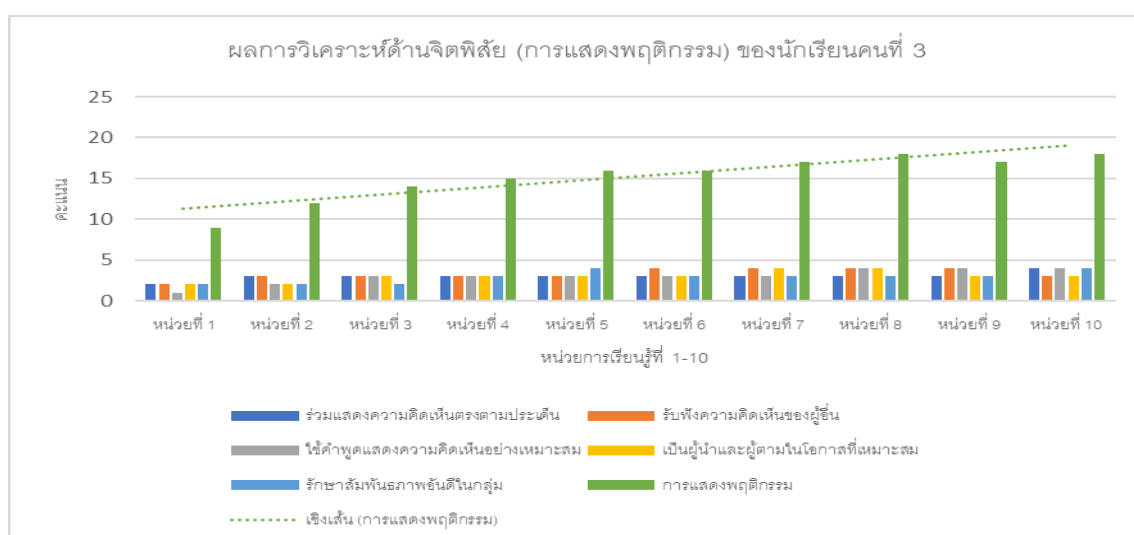
2. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 37 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 2

จากภาพประกอบ 37 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 2 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

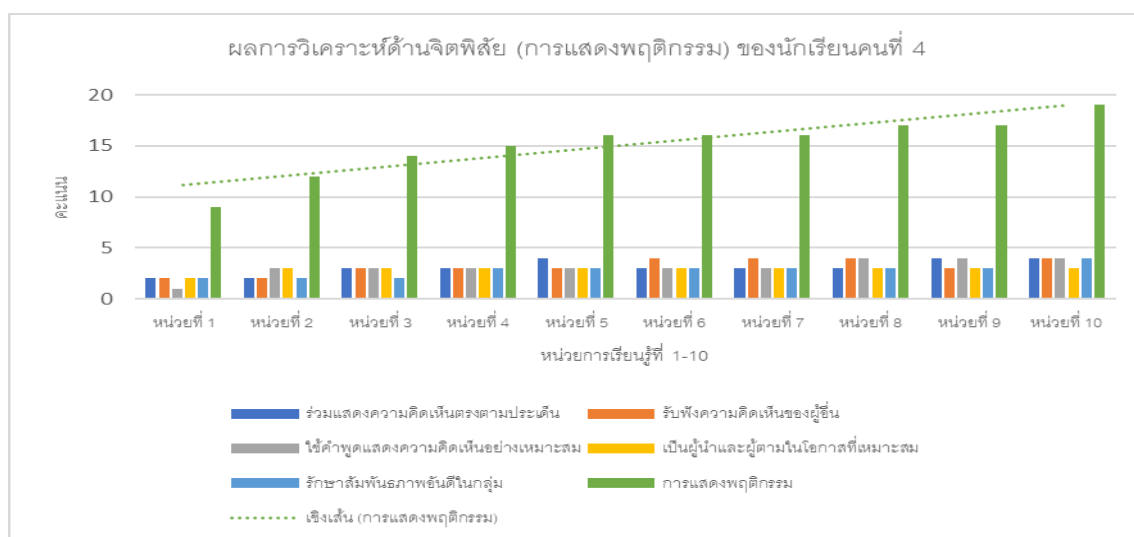
3. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 38 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 3

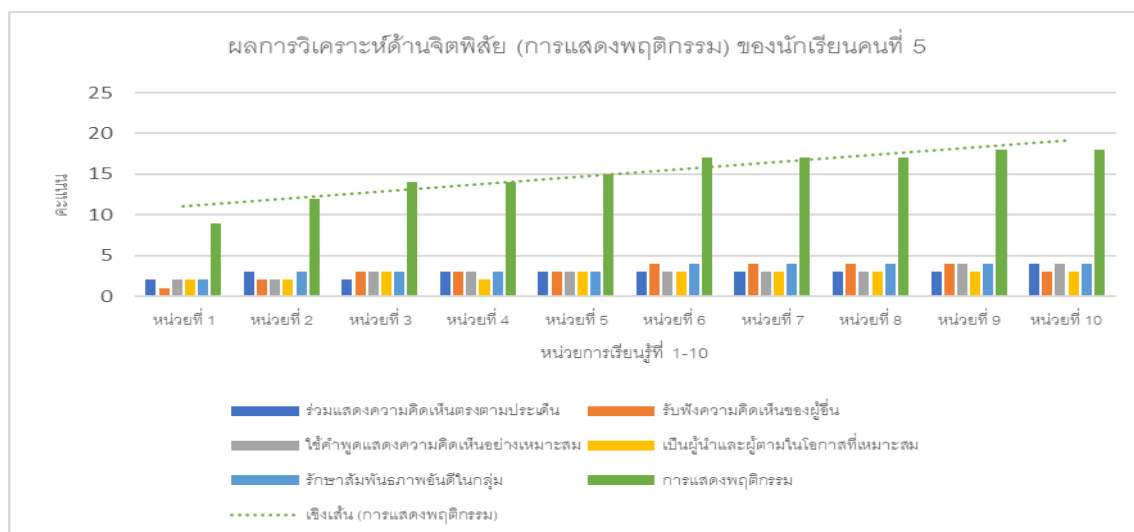
จากภาพประกอบ 38 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 3 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 4

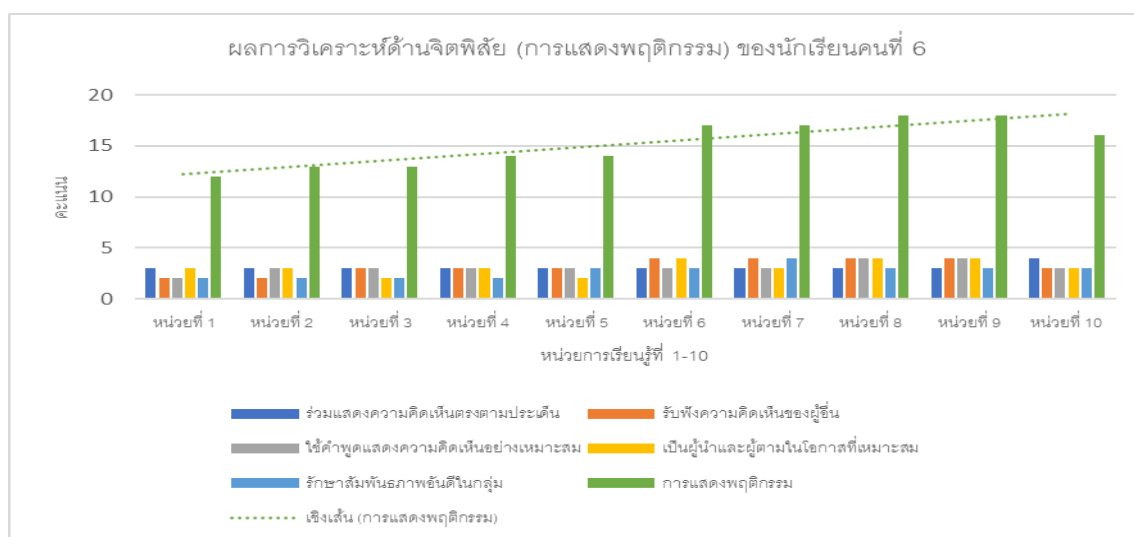
ภาพประกอบ 39 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 4
จากภาพประกอบ 39 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 4 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 40 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 5
จากภาพประกอบ 40 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 5 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

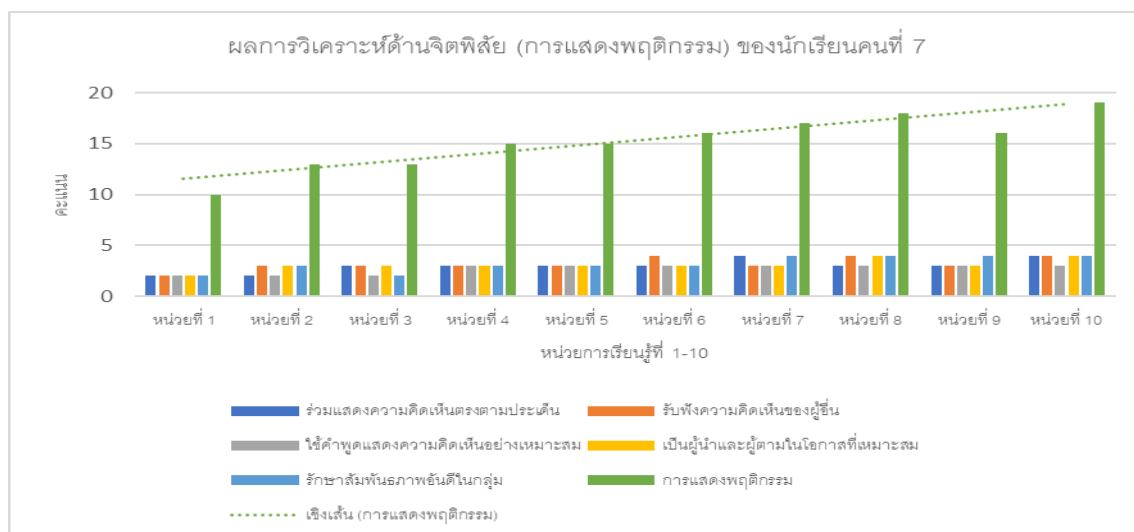
6. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 41 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 6

จากภาพประกอบ 41 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 6 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

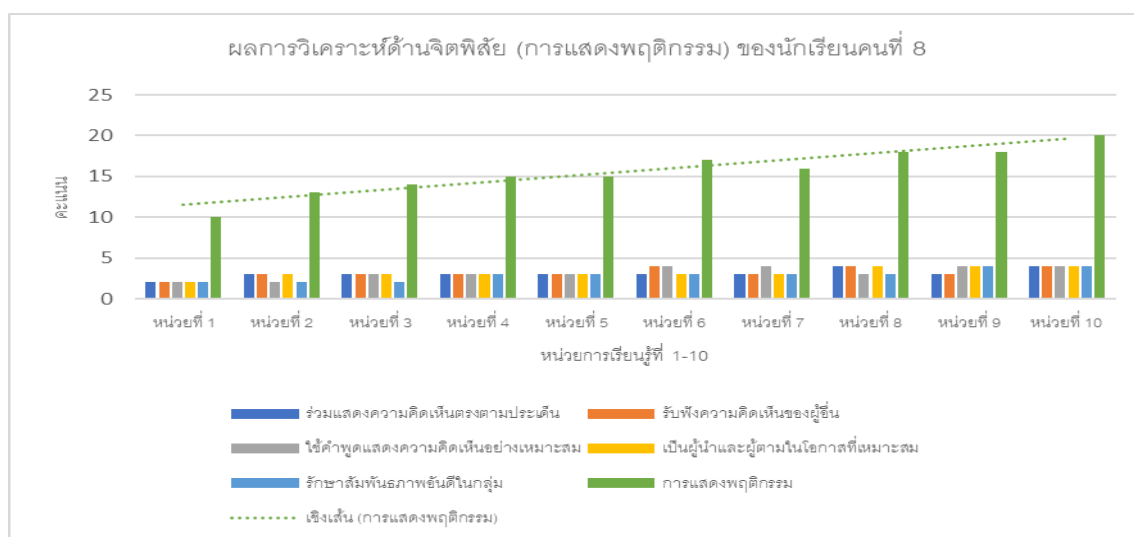
7. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 42 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงผลพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 7

จากภาพประกอบ 42 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 7 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

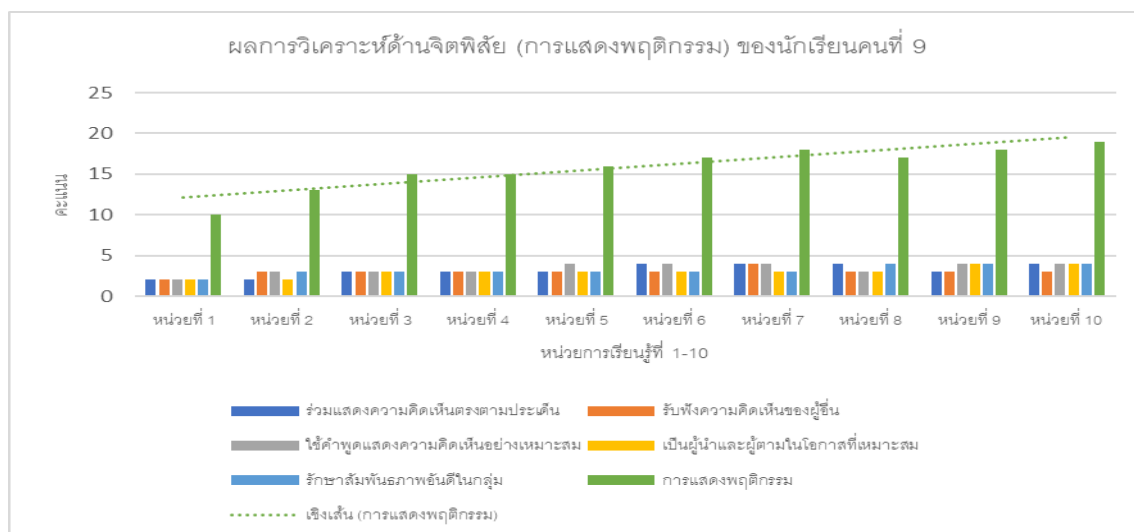
8. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 8

ภาพประกอบ 43 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 8

จากภาพประกอบ 43 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 8 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

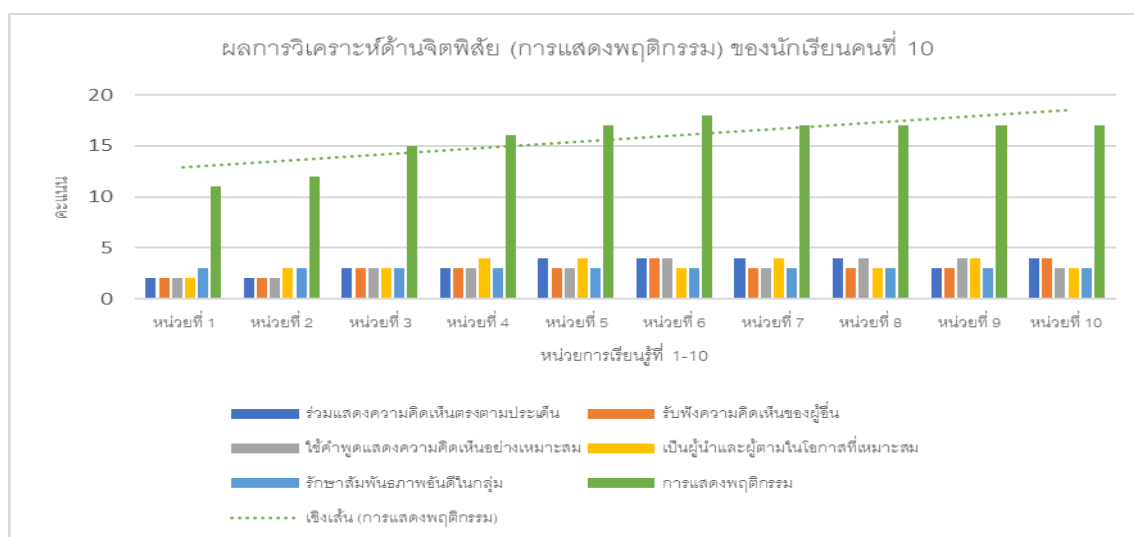
9. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 9

ภาพประกอบ 44 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 9

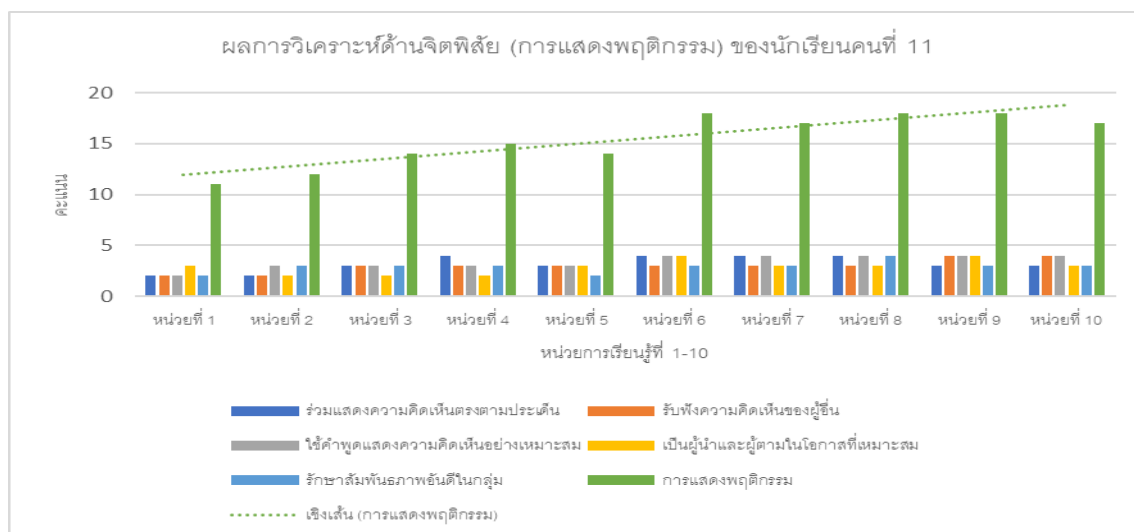
จากภาพประกอบ 44 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 9 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

10. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 10

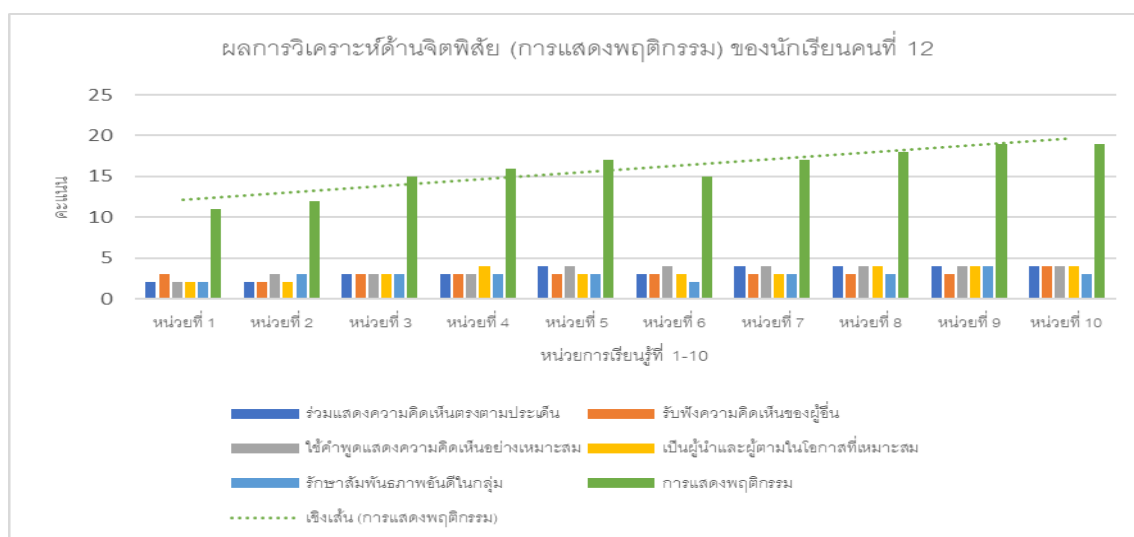
ภาพประกอบ 45 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 10
จากภาพประกอบ 45 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 10 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

11. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 11

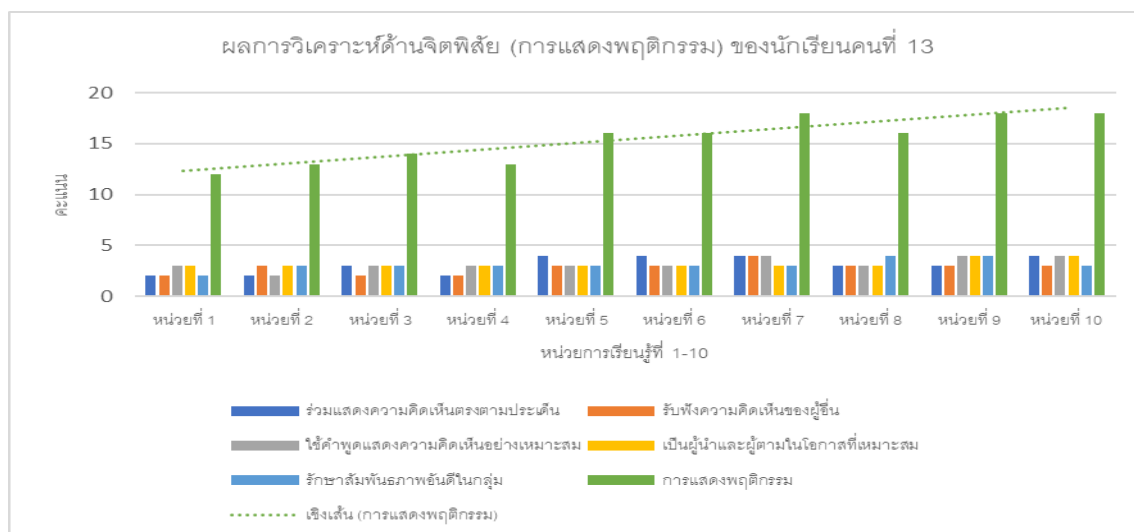
ภาพประกอบ 46 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 11
จากภาพประกอบ 46 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 11 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

12. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 12

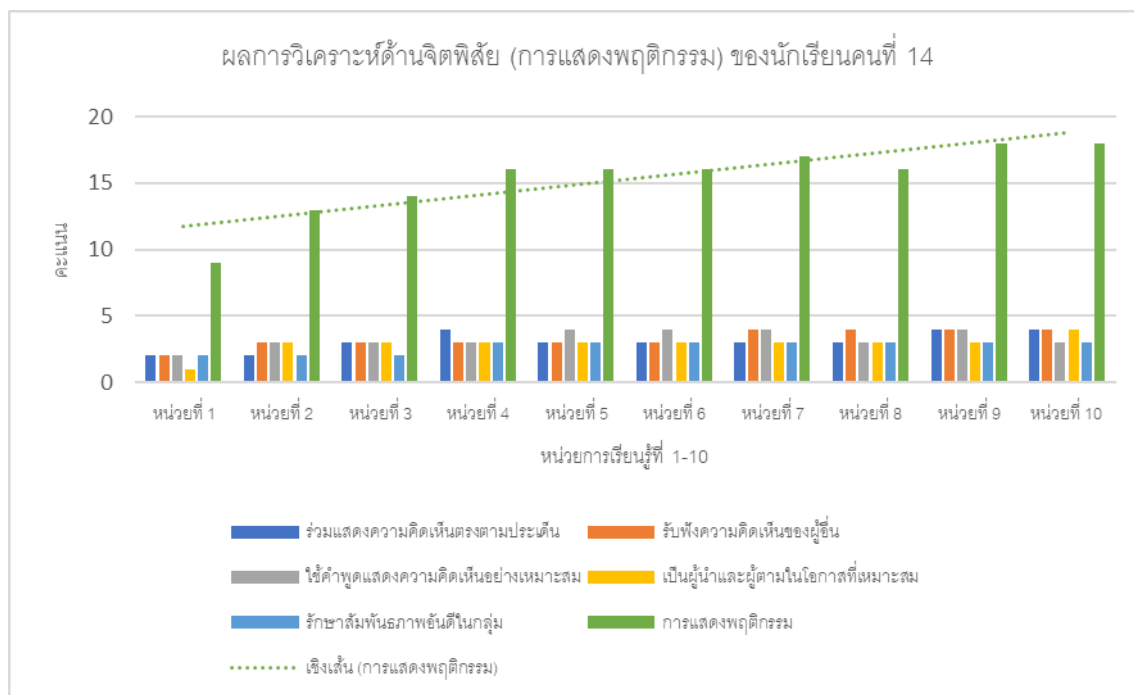
ภาพประกอบ 47 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 12
จากภาพประกอบ 47 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 12 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

13. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 13

ภาพประกอบ 48 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 13
จากภาพประกอบ 48 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 13 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

14. ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 14

ภาพประกอบ 49 ผลการวิเคราะห์ด้านจิตพิสัย (ประเมินการแสดงพฤติกรรม) นักเรียนคนที่ 14

จากภาพประกอบ 49 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนคนที่ 14 มีความก้าวหน้าด้านจิตพิสัย โดยมีแนวโน้มของคะแนนจิตพิสัย ระหว่างเรียน พัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินด้านจิตพิสัย ของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินด้านจิตพิสัย (การแสดงพฤติกรรม) พัฒนาเพิ่มขึ้นทุกคน

5. ผลการประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง 16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล พบว่า นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนจากการเรียนตามหลักสูตรได้จริง โดยนักเรียนสามารถจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร์ได้ทั้งหมด 60 กระปุก ในราคากระปุกละ 35 บาท และได้กำไรรวมทั้งสิ้น 645 บาท จากผลกำไรที่ได้รับ ได้จัดแบ่งให้นักเรียนทุกคน คนละประมาณ 46 บาท

ระยะที่ 4 ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร

1. การวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยและคณะครู ประชุมเพื่อวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร และการทดลองใช้หลักสูตร ในวันที่ 22 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยกำหนดประเด็นการนิเทศ วันและเวลาทำการนิเทศ วิธีการนิเทศ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศ และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้นิเทศ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้แทนชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะครู จำนวนรวม 7 คน รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ตาราง 37 แผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้
 การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริก
 สมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน
 หนองข้าหนองคูโปโล

ที่	รายการ	เวลา เรียน (ชั่วโมง)	วันที่	คาบ ที่	เวลา
1.	การนิเทศการใช้หลักสูตร การประชุมทำความเข้าใจก่อนการนิเทศ การจัดการเรียนรู้	-	5 มิถุนายน 2562	-	10.00-11.00 น.
2.	การนิเทศการจัด การเรียนรู้ ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้ นอกห้องเรียน วิธีการ : นิเทศแบบ กัลยาณมิตร	2	7 มิถุนายน 2562	5 6	13.30-14.30 น. 14.30-15.30 น.
3.	การนิเทศการจัดการ เรียนรู้ ครั้งที่ 2 การ ปฏิบัติการทำน้ำพริก สมุนไพร	3	14 มิถุนายน 2562	5 6 7	13.30-14.30 น. 14.30-15.30 น. 15.30-16.30 น.

ตาราง 37 (ต่อ)

ที่	รายการ	เวลา เรียน (ชั่วโมง)	วันที่	คาบ ที่	เวลา
	วิธีการ : นิเทศแบบ กัลยาณมิตร				
4.	การนิเทศการจัดการ เรียนรู้ ครั้งที่ 3 การจัด การเรียนรู้ในห้องเรียน วิธีการ : นิเทศแบบ กัลยาณมิตร	1	2 สิงหาคม 2562	5	13.30-14.30 น.
5.	สรุปผลการนิเทศ เพื่อนำสู่การพัฒนา การจัดการเรียนรู้	1	2 สิงหาคม 2562	-	15.00-16.00 น.

จากตาราง 37 แผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ดำเนินการนิเทศ จำนวน 3 ครั้ง โดยคณะกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้จัดทำคำสั่ง (ภาคผนวก จ)

ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังนี้

1.1 ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล และการประชุมทำความเข้าใจก่อนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และนิเทศการใช้หลักสูตร ดำเนินการวันที่ 5 มิถุนายน 2562 และทำการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู ตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้ จำนวน 3 ครั้ง คือ นิเทศครั้งที่ 1 วันที่ 7 มิถุนายน 2562 นิเทศครั้งที่ 2 วันที่ 14 มิถุนายน 2562 นิเทศครั้งที่ 3 วันที่ 2 สิงหาคม 2562 ผลการนิเทศการใช้หลักสูตร ปรากฏดังในตาราง 38

ตาราง 38 ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
1. การวางแผนและเตรียมการ สำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
2. ความพร้อมด้านการเตรียม สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์สอดคล้อง กับแนวคิดและหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตร	4	3	4	11	3.67	ดีมาก
3. ครูผู้สอนได้รับการพัฒนา ให้มีความรู้ ความสามารถ พร้อม สำหรับการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตร	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
4. วางแผนและดำเนินการ ด้านการวัดและประเมินผล ตามที่หลักสูตรกำหนด	4	4	3	11	3.67	ดีมาก
5. การนำหลักสูตรไปใช้มี ความเป็นระบบ และสามารถ พัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
รวมเฉลี่ย				58	3.87	ดีมาก

จากตาราง 38 สรุปได้ว่า การใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.87) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) การวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และ 5) การนำหลักสูตรไปใช้มีความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 1 เป็นการนิเทศการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน วันที่ 7 มิถุนายน 2562

ตาราง 39 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้ การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้ การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้ การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
2. แผนการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วนตามเนื้อหา	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการ จัดการเรียนรู้มีความพร้อม และ เหมาะสม	4	3	4	11	3.67	ดีมาก
4. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการ จัดการเรียนรู้มีความพร้อม และ เหมาะสม	4	4	4	12	4.00	ดีมาก

ตาราง 39 (ต่อ)

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
5. การนำเข้าสู่บทเรียนสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเนื้อหา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี	4	3	3	10	3.33	ดีมาก
6. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
7. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
8. การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้	4	3	4	11	3.67	ดีมาก
9. การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์	3	4	4	11	3.67	ดีมาก
10. ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4	4	3	11	3.67	ดีมาก
รวมเฉลี่ย				114	3.80	ดีมาก

จากตาราง 39 สรุปได้ว่า ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.80) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน คณะกรรมการนิเทศให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนไว้ว่า ควรให้อิสระในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเต็มเวลา 2 ชั่วโมง สร้างบรรยากาศสนุกสนาน ผ่อนคลาย และให้การบ้านศึกษาและทำใบงานแทน

1.3 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกสมุนไพร วันที่ 14 มิถุนายน 2562

ตาราง 40 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกสมุนไพร โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่ การจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
2. แผนการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วนตามเนื้อหา	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการ จัดการเรียนรู้มีความพร้อม และ เหมาะสม	4	4	4	12	4.00	ดีมาก

ตาราง 40 (ต่อ)

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
4. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
5. การนำเข้าสู่บทเรียนสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเนื้อหา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี	4	3	4	11	3.67	ดีมาก
6. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
7. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
8. การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
9. การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์	4	4	4	12	4.00	ดีมาก

ตาราง 40 (ต่อ)

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
10. ผลการจัดการเรียนรู้ มีความ สอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระ การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
รวมเฉลี่ย				119	3.97	ดีมาก

จากตาราง 40 สรุปได้ว่า ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกสมุนไพร โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.97) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อมและเหมาะสม 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน 8) การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้ 9) การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์ และ 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.4 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน วันที่ 2 สิงหาคม 2562

ตาราง 41 ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่ การจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
2. แผนการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วนตามเนื้อหา	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการ จัดการเรียนรู้มีความพร้อม และ เหมาะสม	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
4. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการ จัดการเรียนรู้มีความพร้อม และ เหมาะสม	4	3	3	10	3.33	ดีมาก
5. การนำเข้าสู่บทเรียนสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับเนื้อหา และ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี	4	3	3	10	3.33	ดีมาก
6. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมี ส่วนร่วมของนักเรียน	3	3	4	10	3.33	ดีมาก
7. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม ทักษะการทำงาน และทักษะ อาชีพแก่นักเรียน	3	3	3	9	3.00	ดีมาก

ตาราง 41 (ต่อ)

รายการ	ผลการปฏิบัติ					
	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 1	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 2	ผู้ให้การ นิเทศ คนที่ 3	รวม	รวม เฉลี่ย	แปลผล
8. การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้	4	4	3	11	3.67	ดีมาก
9. การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์	4	3	4	11	3.67	ดีมาก
10. ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4	4	4	12	4.00	ดีมาก
รวมเฉลี่ย				109	3.63	ดีมาก

จากตาราง 41 สรุปได้ว่า ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.63) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.5 สรุปผลการนิเทศเพื่อนำสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ วันที่ 2 สิงหาคม 2562

1.5.1 การใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.87) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) การวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) การนำหลักสูตรไปใช้มีความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ 5) การนำหลักสูตรไปใช้มีความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.5.2 การจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.80) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน

1.5.3 การจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพร โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.97) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน 8) การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้ 9) การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์ และ 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.5.4 การจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.63) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. ประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล ดำเนินการประเมินผลหลักสูตร โดยทำการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน (สรุปผลการจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร) วันที่ 9 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ร่วมสังเกตการจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร ที่ตลาดนัดท่าตูม ช่วงหลังเลิกเรียน ของวันที่ 5, 6 และ 7 สิงหาคม 2562 โดยนักเรียนได้จัดบันทึก และสรุปผลการขายน้ำพริกสมุนไพรทุกวัน ดังนี้

04

บันทึกการขายน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

วันที่ 5 สิงหาคม 2562 ณ ตลาดท่าเตียน กรุงเทพมหานคร เวลา 16.00-18.00

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา	รวมเงิน
1	น้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว	2	70	(+30)
2	"	1	35	(+15)
3	"	3	105	(+45)
4	"	3	105	(+45)
5	"	3	105	(+45)
รวม		12	420	(+180)

ราคาคำนวณรวมพร้อมค่าขนส่ง 20 บาท

หักส่วนลด 20 บาท

รวมเงิน 180 บาท

ได้กำไร 180 บาท

กำไรสุทธิ 180 บาท

(ได้กำไรสุทธิ 180 บาท)

ผู้ทำบัญชี

ภาพประกอบ 50 การจดบันทึก และสรุปผลการขายน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว วันที่ 5 สิงหาคม 2562

05

บัญชีการขายนํ้าพริกสมุนไพร

วันที่ 6 สิงหาคม 2562 ณ ตลาดท่าเตียน อ. เมือง จังหวัดมหาสารคาม เวลา 16.00-18.00

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา	หมายเหตุ
1	นํ้าพริกสมุนไพร	1	35	+ 15
2	"	3	105	+ 45
3	"	2	70	+ 30
4	"	3	105	+ 45
5	"	3	105	+ 45
6	"	2	70	+ 30
7	"	1	35	+ 15
	รวม	15	525	+ 225

ราคาส่งขาย ๓๖๕ บาท

กำไร 20 บาท

ขาดทุน 35 บาท

ได้กำไร 225 บาท

จรรยาพร ห่อผ้า

(เด็กหญิง จรรยาพร ห่อผ้า)

ผู้จำหน่าย

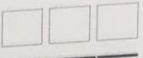
อสม.อ.เมือง

(เด็กหญิง อสม.อ.เมือง อ.เมือง)

ผู้ทำบัญชี

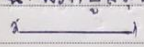
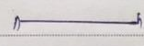
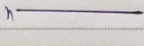
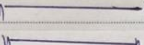
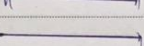
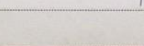
ภาพประกอบ 51 การจดบันทึก และสรุปผลการขายนํ้าพริกสมุนไพร วันที่ 6 สิงหาคม 2562

06

บันทึกการขายน้ำพริกปูสมุนไฟ

วันที่ 7 สิงหาคม 2565 ณ ตลาดท่าปลาทูม ต. เวียง จ. พะเยา เวลา 16.00-18.00

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคา	รวมเงิน
				+ 60
1	น้ำพริกปูสมุนไฟ	4	140	+ 30
2		2	70	+ 45
3		3	105	+ 45
4		1	35	+ 60
5		4	140	+ 15
6		1	35	+ 15
7		1	35	
	รวม	16	550	+ 240

ราคาต้นทุนพร้อมเครื่องปรุง กระปุกละ 20 บาท
 ขาหมูกระปุกละ 35 บาท
 ไข่ไก่ 240 บาท

สุทิพร ทอชัม

(ได้กษณิจ สุทิพร ทอชัม)

ผู้จำหน่าย

อรจิรา ไชยมคำภา

(ได้กษณิจ สุทิพร ไชยมคำภา)

ผู้ทำบัญชี

ภาพประกอบ 52 การจดบันทึก และสรุปผลการขายน้ำพริกปูสมุนไฟ วันที่ 7 สิงหาคม 2562

สรุป ผลการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไฟของนักเรียน จำนวน 3 วัน นักเรียนสามารถจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไฟได้ทั้งหมด 60 กระปุก ในราคากระปุกละ 35 บาท และได้กำไรรวมทั้งสิ้น 645 บาท จากผลกำไรที่ได้รับ ได้จัดแบ่งให้นักเรียนทุกคน คนละประมาณ 46 บาท เพื่อเป็นรายได้ของนักเรียน และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่สามารถสร้างรายได้จากอาชีพสุจริต ผู้อำนวยการได้กล่าวชื่นชมนักเรียน ที่มีความขยัน อดทน และตั้งใจ ร่วมแรงร่วมใจกัน จนทำให้เกิดการ

สร้างรายได้ และสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน และช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนมีบทบาทร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ นักเรียนร่วมกันอภิปราย หัวข้อ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน การจัดการรายได้ที่ได้รับ และแนวทางการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

2.2 สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร วันที่ 23 สิงหาคม 2562 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง 16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตาราง 42 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตรสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะด้านอาชีพ ให้แก่นักเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
2. หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ	4.71	0.61	มากที่สุด
3. หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักรู้คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น	4.57	0.51	มากที่สุด
4. หลักสูตรช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ ด้านการทำอาหาร และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ	4.64	0.74	มากที่สุด
5. หลักสูตรช่วยให้นักเรียน สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ	4.43	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.64	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 42 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.64) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ หลักสูตรสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะด้านอาชีพ ให้แก่นักเรียน (4.86) หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ (4.71) และหลักสูตรช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ ด้านการทำอาหาร และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ(4.64) ตามลำดับ

ตาราง 43 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคู โปโล

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหาบทเรียน			
1. เนื้อหาบทเรียนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.43	0.51	มาก
2. เนื้อหาบทเรียนน่าสนใจ ทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้	4.57	0.51	มากที่สุด
3. เนื้อหาบทเรียนเหมาะสมกับท้องถิ่น	4.14	0.36	มาก
4. เนื้อหาบทเรียน ทำให้นักเรียนได้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในท้องถิ่น	4.64	0.74	มากที่สุด
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเนื้อหาบทเรียน ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.36	0.50	มาก
โดยรวม	4.43	0.55	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
6. กิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการประสบการณ์ที่ดีแก่นักเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ได้ทำกิจกรรม ร่วมกัน	4.93	0.27	มากที่สุด
8. ผู้แทนชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน	4.50	0.52	มาก
9. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	4.36	0.50	มาก

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานและอาชีพ	4.29	0.73	มาก
โดยรวม	4.59	0.55	มากที่สุด
ด้านสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้			
11. สื่อการเรียนรู้ รวมถึง วัสดุ อุปกรณ์ มีครบถ้วน และเพียงพอช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	4.57	0.51	มากที่สุด
12. ใบความรู้ ใบงาน เหมาะสม ครบถ้วน สวยงาม น่าใช้	4.86	0.36	มากที่สุด
13. ใช้สถานที่ในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้	4.79	0.43	มากที่สุด
14. แหล่งเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้	4.71	0.47	มากที่สุด
15. ผู้แทนชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมอำนวยความสะดวก ในการใช้แหล่งเรียนรู้	4.64	0.74	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.51	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
16. การวัดผลการปฏิบัติ โดยการประเมินและตรวจผลงานของนักเรียน	4.71	0.47	มากที่สุด
17. การวัดความรู้ โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	4.79	0.43	มากที่สุด
18. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	4.79	0.42	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้			
19. นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน ในการเรียนโดยใช้หลักสูตรน้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
20. นักเรียนได้ความรู้วิธีการทำน้ำพริกสมุนไพร	4.50	0.85	มาก
21. นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการผลิต และจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร	4.36	0.50	มาก

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
22. นักเรียนตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	4.14	1.03	มาก
23. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว	4.64	0.63	มากที่สุด
24. นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้	4.57	0.76	มากที่สุด
25. นักเรียนได้รับความรู้ และได้ฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ นอกห้องเรียน เป็นต้น	4.29	0.99	มาก
โดยรวม	4.48	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย	4.57	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 43 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล (4.79) ด้านสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ (4.71) และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (4.59) ตามลำดับ

2.3 ประเมินผลหลักสูตร วันที่ 30 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ศึกษาพิเศษ ผู้แทนชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการประเมินหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

2.3.1 ประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3.1.1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

สรุปผลการประเมินหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อที่ 1 นักเรียนได้เรียนรู้ความหมาย ความสำคัญ และความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จากเนื้อหาของบทเรียนหน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ซึ่งสามารถนำมาสร้างเป็นรายได้ระหว่างเรียนได้ นอกจากนี้ บทเรียนในหน่วยที่ 1 หลักสูตรได้นำเสนอเนื้อหาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อครอบครัวและต่อชุมชน และจากการตรวจใบงานของนักเรียนหลังจากได้เรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน ๆ พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถเรียนรู้ร่วมกัน และบอกความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสำคัญของการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และอธิบายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อชุมชนได้

2.3.1.2 จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า

สรุปผลการประเมินหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อที่ 2 นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า โดยเนื้อหาของบทเรียน ได้เรียนรู้ตั้งแต่การหาวัตถุดิบในท้องถิ่น และกระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า โดยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในการเรียนด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ นักเรียนมีผลงานคือน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า ที่สามารถปรุงออกมาได้สำเร็จ บรรจุลงในบรรจุภัณฑ์ และเตรียมการสำหรับการจำหน่าย โดยในส่วนของกระบวนการกระบวนการจำหน่ายสินค้า นักเรียนได้เรียนรู้การบรรจุและเตรียมจัดทำสลากผลิตภัณฑ์ การคำนวณต้นทุน การกำหนดราคา การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร ซึ่งความรู้ที่ได้เรียนในหลักสูตร ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและกระบวนการเตรียมผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายอย่างครบถ้วน

2.3.1.3 จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการประเมินหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง 16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้าของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการปฏิบัติของนักเรียน นอกจากนักเรียนจะได้เรียนรู้การทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้าแล้ว นักเรียนยังได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ได้เรียนรู้นอกห้องเรียน ได้เรียนรู้จากตัวบุคคล คือ ปรากฏณ์ชาวบ้านผู้ให้ความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า

เรียน และจากผลการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ ซึ่งอยู่ในระดับดีทุกด้านทั้ง 2 ทักษะ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

2.3.1.4 จุดมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเอง ด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร

สรุปผลการประเมินหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อที่ 4 ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้กำหนดเนื้อหาบทเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นและบทบาทหน้าที่ของนักเรียนต่อครอบครัวและชุมชน และปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน ครอบครัว เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ได้เรียนรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร ทำให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจว่า ในการทำอาหารจะต้องให้ความสำคัญ กับความสะอาดมาเป็นอันดับแรก ผู้ทำอาหารต้องมีความอดทน มีวินัย มีกิริยามารยาทที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้บริโภค รวมถึงต้องมีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพในการเลือกใช้วัตถุดิบต้องคัดสรรวัตถุดิบที่สดใหม่ สะอาด ปลอดภัย และในขั้นตอนการประกอบอาหารนักเรียนในฐานะผู้ปรุงอาหาร ต้องให้ความสนใจกับความสะอาด ต้องสวมหมวก สวมผ้ากันเปื้อน เตรียมและปรุงอาหารด้วยความตั้งใจเน้นความสะอาด และรสชาติอร่อย จากการผลิตและจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร ทำให้นักเรียนรู้จักการประกอบอาชีพสุจริต นักเรียนมีประสบการณ์ในการจำหน่ายสินค้าที่ตลาดนัดในชุมชน และสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนได้

2.3.2 การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม

2.3.2.1 ผลที่เกิดกับนักเรียน (ผลการพัฒนาพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และรายได้ระหว่างเรียน) ครู สถานศึกษา ชุมชน

1) ผลที่เกิดกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง 16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

1.1) การพัฒนาพุทธิพิสัย หรือความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร โดยมีคะแนนการทดสอบหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลองทุกคน (ดังในตาราง 14)

1.2) การพัฒนาทักษะพิสัย ทักษะการทำงานเป็นทีม พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม (3.09) รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ (3.00) ให้ความร่วมมือกับทีม (2.96) ความตั้งใจในการทำงาน (2.89) และความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง (2.79) ตามลำดับ (รายละเอียด ดังในตาราง 15-21)

1.3) การพัฒนาทักษะพิสัย ทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ตั้งใจและเข้มแข็ง (2.89) มีความอดทนในการทำงาน (2.83) พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน (2.81) เข้าใจขั้นตอนการทำงาน (2.78) และปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว (2.73) ตามลำดับ (รายละเอียด ดังในตาราง 22-29)

1.4) การพัฒนาจิตพิสัย พบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรม ด้านจิตพิสัย โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม (3.17) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (3.11) ร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น (3.09) เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม (3.05) และรักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม (2.99) ตามลำดับ (รายละเอียด ดังในตาราง 30-36)

1.5) การสร้างรายได้ระหว่างเรียน นักเรียนได้เรียนรู้การผลิต และการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร ในตลาดนัดในชุมชน (ตลาดนัดท่าตูม) ผลการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรของนักเรียน จำนวน 3 วัน นักเรียนสามารถจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรได้ทั้งหมด 60 กระปุก ในราคากระปุกละ 35 บาท และได้กำไรรวมทั้งสิ้น 645 บาท จากผลกำไรที่ได้รับ ได้จัดแบ่งให้นักเรียนทุกคนคนละประมาณ 46 บาท เพื่อเป็นรายได้ของนักเรียน และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่สามารถสร้างรายได้จากอาชีพสุจริต การเรียนรู้ตามหลักสูตร ส่งผลให้นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนได้ และยังส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต การสร้างรายได้จากน้ำพักน้ำแรง การจัดการรายได้ของตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจที่นักเรียนสามารถสร้างรายได้ได้ด้วยสองมือของตนเอง

2) ผลที่เกิดกับครู ครูได้รับความรู้และมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่นักเรียน การจัดการชั้นเรียน บทบาทของครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน และการฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้สาระการ

เรียนรู้ท้องถิ่น การวัดผลตามสภาพจริง เพื่อประเมินนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การวัดภาคปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดภาคปฏิบัติ และได้ฝึกปฏิบัติการวางแผนการวัด ออกแบบวิธีการ การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล และการสร้างเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผล นักเรียนในการเรียนด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

การตรวจสอบผลการพัฒนาครูจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ ความรู้แก่ครู ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้น การปฏิบัติ และการวัดผลตามสภาพจริง วิทยากรได้ให้ครูทำกิจกรรมกลุ่ม โดยการระดมสมอง และ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และเลือกใช้ วิธีการ และเครื่องมือในการวัดผลตามสภาพจริงอย่างเหมาะสม และให้ครูแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้า ชั้นเรียน ก่อนจะร่วมอภิปราย เพื่อร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจผลงานของแต่ละกลุ่มร่วมกัน ผลการ ทำกิจกรรมกลุ่ม พบว่า ครูทุกคนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นร่วมกัน ได้โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอแนวคิดเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันใน แต่ละกลุ่ม และการวัดผลตามสภาพจริงโดยส่วนใหญ่ ครูทุกกลุ่มเลือกใช้การประเมินผลงาน และใช้ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคส์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากการให้ความรู้ด้วย กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ และครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และผลการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้การจัดการ เรียนรู้ของครู สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับครูและสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562 (ภาคผนวก ณ)

3) ผลที่เกิดกับสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปู สมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคู โปโล ส่งผลให้สถานศึกษาได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการนำมาใช้พัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ มี ทักษะในการเรียนรู้ และทักษะการประกอบอาชีพ นักเรียนมีเจตคติในการเรียนและการทำงานที่ดี ได้ เรียนรู้อย่างสนุกสนานร่วมกับเพื่อน ๆ ทั้งในการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน การทำน้ำพริกปู การ จัดเตรียมผลิตภัณฑ์ การสานลอมบรรจุภัณฑ์ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพร ผลงานของ นักเรียนสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในการประกวดระดับประเทศ และทำให้เกิดความสนใจและ การยอมรับจากสถานศึกษาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และการสืบสานภูมิปัญญา ท้องถิ่น การสอนนักเรียนให้รู้จักการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน จากการประกอบ อาชีพสุจริต และสถานศึกษายังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านใน

ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนานักเรียนให้พัฒนาได้ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูและนักเรียน สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา โดยได้รับ รางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปี การศึกษา 2562

4) ผลที่เกิดกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโลส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน หลักสูตรยังส่งเสริมให้เกิดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของนักเรียนในฐานะสมาชิกครอบครัว และสมาชิกของชุมชน เพื่อให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน มีความรักท้องถิ่นของตน และเติบโตมาเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดีในอนาคต

2.3.2.2 ผลการใช้หลักสูตร และสะท้อนผลการนิเทศการใช้หลักสูตร

การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ดำเนินการนิเทศในวันที่ 5 มิถุนายน 2562 โดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน ทำการนิเทศการวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความพร้อมด้านการเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านครูผู้สอน การวางแผนและดำเนินการด้านการวัดและประเมินผล และการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรโดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.87) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) การวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และ 5) การนำหลักสูตรไปใช้มี ความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การสะท้อนผลการใช้หลักสูตร จากผลการนิเทศการใช้หลักสูตรแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล มีการวางแผนและดำเนินการนำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการ

เรียนรู้การทำงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโลโปใช้ อย่างเป็นระบบตามกระบวนการบริหารหลักสูตร มีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำสาระของหลักสูตร การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการในขั้นตอนของการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร การใช้หลักสูตรมีการดำเนินการสมบูรณ์ถูกต้องตามขั้นตอนทุกประการ

2.3.2.3 ผลการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้

การนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ทำการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร จำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพร และครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยคณะกรรมการนิเทศ 3 คน ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังนี้

1) ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.80) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน

สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน คณะกรรมการนิเทศให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนไว้ว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไม่เหมาะสม เนื่องจากแบ่งเป็นเรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง และเรียนนอกห้องเรียน 1 ชั่วโมง ซึ่งการเรียนนอกห้องเรียน ต้องใช้เวลาเดินทางไปที่แปลงทุ่งนา และอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ลงมือจับปูในเวลาน้อยเกินไป ควรให้อิสระในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเต็มเวลา 2 ชั่วโมง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้สนุกสนาน และผ่อนคลาย ส่วนการศึกษาใบความรู้และใบงานอาจให้ทำเป็นการบ้านแทน

2) ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพร โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.97) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มี

ความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน 8) การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้ 9) การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์ และ 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้การปฏิบัติการทำน้ำพริกสมุนไพร คณะกรรมการชื่นชมการจัดการเรียนรู้ที่ครูให้นักเรียนได้ลงมือทำจริง มีการเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ พร้อมเพรียง มีการใช้เคล็ดลับในการทำอาหารเพื่อดับกลิ่นคาวปูให้นักเรียนได้เรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ในการปฏิบัติมีความสมบูรณ์ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และบริบทของโรงเรียน

3) ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.63) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน เนื้อที่ที่จัดการเรียนรู้เป็น การทำความเข้าใจกับนักเรียนในการเตรียมการจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร นักเรียนได้เรียนรู้ความหมาย ข้อดี ข้อจำกัดของตลาดนัดชุมชน ได้ศึกษาการขายน้ำพริก การเตรียมอุปกรณ์ และวิธีการขายน้ำพริกสมุนไพร การจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม นักเรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง และได้ความรู้เกี่ยวกับตลาดนัดชุมชนเพิ่มเติมด้วย

2.3.3 สรุปผลการประเมินหลักสูตร วิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป

2.3.3.1 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล สามารถพัฒนานักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จได้ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 4 ข้อที่กำหนดไว้

2.3.3.2 การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม สรุปได้ว่า

1) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนมีการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีคะแนนการทดสอบหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีการพัฒนาทักษะพิสัย นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ

อยู่ในระดับดีทุกด้าน นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน และนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร่ทุกคน

2) ผลที่เกิดกับครู ครูได้รับอบรมให้ความรู้และมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผล ครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และผลการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

3) ผลที่เกิดกับสถานศึกษา สถานศึกษาได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการนำมาใช้พัฒนานักเรียน ให้ความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ และทักษะการประกอบอาชีพ นักเรียนมีเจตคติในการเรียนและการทำงานที่ดี ผลงานของนักเรียนสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในการประกวดระดับประเทศ และทำให้เกิดความสนใจและการยอมรับจากสถานศึกษาต่าง ๆ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน และผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูและนักเรียน สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

4) ผลที่เกิดกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของนักเรียนให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน รักท้องถิ่นของตน และเติบโตเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดีในอนาคต

2.3.3.3 ผลการใช้หลักสูตร และสะท้อนผลการนิเทศการใช้หลักสูตร สรุปได้ว่า ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรโดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก สามารถการสะท้อนผลการใช้หลักสูตรได้ว่า โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีการวางแผนและดำเนินการนำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร่เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโลไปใช้ อย่างเป็นระบบตามกระบวนการบริหารหลักสูตร มีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาการจัดทำสาระของหลักสูตร การวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการในขั้นตอนของการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร การใช้หลักสูตรมีการดำเนินการสมบูรณ์ถูกต้องตามขั้นตอนทุกประการ

2.3.3.4 ผลการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า

1) ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน คณะกรรมการนิเทศให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนไว้ว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไม่เหมาะสม เนื่องจากแบ่งเป็นเรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง และเรียนนอกห้องเรียน 1 ชั่วโมง ซึ่งการเรียนนอกห้องเรียน ต้องใช้เวลาเดินเท้าไปที่แปลงทุ่งนา และอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ลงมือจับปูในเวลาอันน้อยเกินไป ควรให้อิสระในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเต็มเวลา 2 ชั่วโมง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้สนุกสนาน และผ่อนคลาย ส่วนการศึกษาใบความรู้และใบงานอาจให้ทำเป็นการบ้านแทน

2) ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม คณะกรรมการชื่นชมการจัดการเรียนรู้ที่ครูให้นักเรียนได้ลงมือทำจริง มีการเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ พร้อมเพรียง มีการใช้เคล็ดลับในการทำอาหารเพื่อดึงกลิ่นความปูให้นักเรียนได้เรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ในการปฏิบัติมีความสมบูรณ์ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และบริบทของโรงเรียน

3) ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน เนื้อที่ที่จัดการเรียนรู้เป็นการทำความเข้าใจกับนักเรียนในการเตรียมการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรม นักเรียนได้เรียนรู้ความหมาย ข้อดี ข้อจำกัดของตลาดนัดชุมชน ได้ศึกษาการขายน้ำพริก การเตรียมอุปกรณ์ และวิธีการขายน้ำพริกปูสมุนไพรม การจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม นักเรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง และได้ความรู้เกี่ยวกับตลาดนัดชุมชนเพิ่มเติมด้วย

จากการประเมินหลักสูตร พบว่า สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป คือ การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน คณะกรรมการนิเทศให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนไว้ว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไม่เหมาะสม เนื่องจากแบ่งเป็นเรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง และเรียนนอกห้องเรียน 1 ชั่วโมง ซึ่งการเรียนนอกห้องเรียน ต้องใช้เวลาเดินเท้าไปที่แปลงทุ่งนา และอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ลงมือจับปูในเวลาอันน้อยเกินไป ควรให้อิสระในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเต็มเวลา 2 ชั่วโมง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้สนุกสนาน และผ่อนคลาย ส่วนการศึกษาใบความรู้และใบงานอาจให้ทำเป็นการบ้านแทน ซึ่งจากข้อเสนอแนะนี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ต่อไป

ระยะที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

การปรับปรุงหลักสูตร เป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินเป็นระยะ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน สถานศึกษา และนักเรียนอย่างแท้จริง โดยในเบื้องต้นนี้ผู้วิจัยและคณะครู ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนิเทศที่ว่า สิ่งที่ต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป คือ การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยได้ปรับรูปแบบกิจกรรมให้นักเรียนลงพื้นที่แปลงนาใกล้บริเวณโรงเรียน เพื่อหาปุ๋ยและวัตถุดิบอื่น ๆ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง และให้ทำใบงานเป็นการบ้าน และได้จัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์จนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อเตรียมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
4. เพื่อนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
5. เพื่อนำผลการนิเทศและประเมินผลหลักสูตรมาปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ฉบับสมบูรณ์

สรุปผล

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา รongรับการพัฒนหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผู้วิจัยจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และได้ข้อสรุปว่า ควรทำหลักสูตรน้ำพริกปู ชื่อหลักสูตร คือ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีความพร้อมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นทั้งในด้านครูผู้สอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน และมีตลาดนัดรองรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียน โดยต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติของนักเรียน ผู้วิจัยได้จัดทำ คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตร วางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร โดยมีระยะเวลาดำเนินการทั้งหมดตั้งแต่ พฤศจิกายน 2561 ถึง พฤศจิกายน 2562 จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนให้พร้อมสำหรับการพัฒนาและการใช้หลักสูตร และจัดการประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อให้ความรู้แก่ครู ในหัวข้อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และการวัดผลตามสภาพจริง เพื่อประเมินผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ทำให้ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจ และครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ

โดยสรุป ผลการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมของสถานศึกษาทุกด้าน เพื่อรองรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่องน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การสร้าง ความตระหนัก การสร้างความเข้าใจ การลงมติเพื่อให้ได้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่จะนำมาพัฒนาหลักสูตร เตรียมความพร้อมของครู วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อจัดหาวัตถุดิบ สถานที่ผลิต วัสดุอุปกรณ์ การผลิต การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร โดยภาพรวมสถานศึกษามีความพร้อมสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฯ และการจัดการเรียนรู้ และการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2. สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ผลการวิจัยระยะที่ 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ และได้กำหนดสาระการเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน ให้มีความสอดคล้อง ตาม หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา ได้ 11 หน่วย และนำเสนอต่อ ตัวแทนคณะกรรมการ สถานศึกษา ศิษยานิเทศก์ ผู้อำนวยการ ครู และปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อพิจารณา ทุกคนเห็นด้วยกับการ พัฒนาหลักสูตร โดยให้ปรับหน่วยการเรียนรู้รวมหน่วยการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันเข้าด้วยกัน จึงได้ เป็น 10 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน หน่วยที่ 2 ข้อควรรู้ ก่อนทำอาหาร หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพโร หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร หน่วยที่ 5 การ บรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์ หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา หน่วยที่ 7 การใช้ เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโร และหน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง การจัดการเรียนรู้ควรมีทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน ใน บริเวณโรงเรียน ในชุมชน ได้แก่ ฟุ้งนา ตลาดชุมชน โดยเน้นการปฏิบัติของนักเรียน ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้ นอกจากคณะครู ควรเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ ผู้ประกอบการด้านอาหารใน ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เป็นต้น

องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) คำอธิบาย รายวิชา 4) ผลการเรียนรู้ 5) โครงสร้าง/เวลาเรียน 6) สาระการเรียนรู้ 7) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้ การพิจารณาการ ประเมินผลหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การประเมินความรู้ของนักเรียน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการทำ น้ำพริกปูสมุนไพโร และทักษะการปฏิบัติ และ 2) การประเมินหลักสูตร คือ ความพึงพอใจของนักเรียน รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน และการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ซึ่งการดำเนินการนั้น ได้ข้อสรุปว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ประเมินในกระบวนการเรียนการสอนตามที่ได้ ออกแบบไว้ และสำหรับการประเมินหลักสูตร ให้ดำเนินการหลังจากใช้หลักสูตรเพื่อจัดการเรียน การสอนเสร็จสิ้นลง

การศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียน โดยศึกษาจากนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน โดยทำการศึกษา วันที่ 14 มกราคม 2562 สรุปได้ว่า นักเรียนมีความต้องการทุกเนื้อหาอยู่ระหว่างร้อยละ 66.67-100.00 วิธีการจัดการเรียนรู้ นักเรียนต้องการการปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน (ร้อยละ 100.00)

สื่อการเรียนรู้ นักเรียนต้องการสื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน และสื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น (ร้อยละ 100.00) และการวัดและประเมินผล นักเรียนต้องการการตรวจผลงาน (ร้อยละ 93.33)

ผลการศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน ได้ข้อมูลวิธีการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพร การเตรียมผลิตภัณฑ์ การจำหน่าย จรรยาบรรณของผู้ประกอบอาหาร โดยผู้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการหาปูนา การเตรียมปูนา และมีแนวคิดส่งเสริมการสอนให้เด็กได้เรียนรู้การประกอบอาชีพและการแบ่งเบาภาระของครอบครัว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การจัดทำเนื้อหาสาระท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังได้นำเสนอไว้ในบทที่ 2 ของงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งผลการศึกษาผู้วิจัยจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโลต่อไป

2.2 ผลการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยและคณะกรรมการได้ทำการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ฉบับร่าง ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) คำอธิบายรายวิชา 4) ผลการเรียนรู้ 5) โครงสร้าง/เวลาเรียน 6) สาระการเรียนรู้ 7) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรประกอบด้วย 10 หน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลาเรียนทั้งหมด 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกองค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีความเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมมากกว่าร้อยละ 50 ผลการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร พบว่า แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32 – 0.78 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง 0.31 – 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{tt}) เท่ากับ 0.74 รายละเอียดของหลักสูตรที่ได้ผ่านการประเมินการตรวจสอบคุณภาพ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ดังแสดงในภาคผนวก

โดยสรุป ผลการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วยการดำเนินการ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ 1) การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร ผลการดำเนินการทำให้ได้หน่วยการเรียนรู้ 10 หน่วย ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลผู้เรียนและหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร ผลการศึกษาความต้องการหลักสูตรของนักเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนมีความต้องการทุกเนื้อหา นักเรียนต้องการการปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน นักเรียนต้องการสื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน และสื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น และนักเรียนต้องการวัดและประเมินผลโดยการตรวจผลงาน ผลการศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

จำนวน 3 คน ได้ข้อมูลวิธีการในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรโดยละเอียด เพื่อใช้ในการจัดทำเนื้อหาวิชา และออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป 2) ผลการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยและคณะกรรมการได้ทำการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครอบคลุมองค์ประกอบ ระยะเวลาเรียน ทั้งหมด 20 ชั่วโมง ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตร มีความเหมาะสมมากกว่าร้อยละ 50 และแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร ที่สร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความรู้ของผู้เรียน ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา

3. สรุปผลการวิจัยระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ทำการทดสอบความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรก่อนทดลอง และทดสอบหลังทดลอง และทำการจัดการเรียนรู้ และประเมินทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีคะแนน การทดสอบวัดความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลอง

นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม (3.09) รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ (3.00) ให้ความร่วมมือกับทีม (2.96) ความตั้งใจในการทำงาน (2.89) และความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง (2.79) ตามลำดับ

นักเรียนมีทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ตั้งใจและเข้มแข็ง (2.89) มีความอดทนในการทำงาน (2.83) พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน (2.81) เข้าใจขั้นตอนการทำงาน (2.78) และปฏิบัติงานได้ดี คล่องแคล่ว (2.73) ตามลำดับ

นักเรียนสามารถทำน้ำพริกปูสมุนไพรได้ โดยมีคะแนนประเมินด้านความสวยงาม อันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านรสชาติ ด้านความสะอาด และด้านกิริยามารยาท ตามลำดับ

นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม (3.17) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (3.11) ร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น (3.09) เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม (3.05) และรักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม (2.99) ตามลำดับ

นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนจากการเรียนตามหลักสูตรได้จริง โดยนักเรียนสามารถจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรได้ทั้งหมด 60 กระปุก ในราคากระปุกละ 35 บาท และได้กำไรรวมทั้งสิ้น 645 บาท จากผลกำไรที่ได้รับ ได้จัดแบ่งให้นักเรียนทุกคน คนละประมาณ 46 บาท

โดยสรุป ผลการวิจัยระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย โดยมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง นักเรียนมีการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ) ในระดับดีทุกด้าน นักเรียนมีผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรได้ โดยมีคะแนนประเมินด้านความสวยงาม อันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านรสชาติ ด้านความสะอาด และด้านกิริยามารยาท ตามลำดับ นักเรียนมีการพัฒนาด้านจิตพิสัยในระดับดีทุกด้านและนักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนจากการจำหน่ายน้ำพริกปูได้จริง โดยนักเรียนทุกคนมีรายได้คนละประมาณ 46 บาท

4. สรุปผลการวิจัยระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร

4.1 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร ดำเนินการมีการประชุมวางแผนการนิเทศ ในวันที่ 22 มีนาคม 2562 มติที่ประชุมมีมติให้ใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แผนการนิเทศดำเนินการโดยการประชุมทำความเข้าใจและนิเทศการใช้หลักสูตร วันที่ 5 มิถุนายน 2562 และนิเทศการจัดการเรียนรู้ 3 ครั้ง เป็นการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน 7 มิถุนายน 2562 การปฏิบัติ 14 มิถุนายน 2562 และการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน 2 สิงหาคม 2562 แล้วจึงทำการสรุปผลการนิเทศในวันที่ 2 สิงหาคม 2562 และจัดทำคำสั่งโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ที่ 11/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา สัณ ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2562 มีจำนวนคณะกรรมการ รวม 7 คน

ผลการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.87) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) การวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และ 5) การนำหลักสูตรไปใช้มี ความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.80) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน

ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 การปฏิบัติการทำงานน้ำพริกปูสมุนไพรรวม มีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.97) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน 8) การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้ 9) การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์ และ 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (3.63) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.00) จำนวน 4 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4.2 ผลการประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล ดำเนินการประเมินผลหลักสูตร ทำการประเมิน 3 ด้าน คือ ประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน (สรุปผลการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรรวม) วันที่ 9 สิงหาคม 2562 สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร วันที่ 23 สิงหาคม 2562 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ประเมินผลหลักสูตร วันที่ 30 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ศึกษานิเทศก์ผู้แทนชุมชน ประชาชน ชาวบ้าน และผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนจากการเรียนตามหลักสูตรได้จริง โดยนักเรียนสามารถจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรรวมได้ทั้งหมด 60 กระปุก ในราคากระปุกละ 35 บาท และได้กำไรรวมทั้งสิ้น 645 บาท จากผลกำไรที่ได้รับ ได้จัดแบ่งให้นักเรียนทุกคน คนละประมาณ 46 บาท เพื่อเป็นรายได้ของนักเรียน

ผลการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง 16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรวมเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.64) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.57)

ผลประเมินผลหลักสูตร สรุปได้ว่า

1) ผลที่เกิดกับนักเรียน นักเรียนมีการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีคะแนนการทดสอบหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง นักเรียนมีการพัฒนาทักษะพิสัย นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพอยู่ในระดับดีทุกด้าน นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน และนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร่ทุกคน

2) ผลที่เกิดกับครู ครูได้รับอบรมให้ความรู้และมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผล ครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และผลการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

3) ผลที่เกิดกับสถานศึกษา สถานศึกษาได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการนำมาใช้พัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ และทักษะการประกอบอาชีพ นักเรียนมีเจตคติในการเรียนและการทำงานที่ดี ผลงานของนักเรียนสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในการประกวดระดับประเทศ และทำให้เกิดความสนใจและการยอมรับจากสถานศึกษาต่าง ๆ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน และผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูและนักเรียน สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

4) ผลที่เกิดกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของนักเรียนให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน รักท้องถิ่นของตน และเติบโตเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดีในอนาคต

จากการประเมินหลักสูตร พบว่า สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป คือ การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน คณะกรรมการนิเทศให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนไว้ว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไม่เหมาะสม เนื่องจากแบ่งเป็นเรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง และเรียนนอกห้องเรียน 1 ชั่วโมง

ซึ่งการเรียนนอกห้องเรียน ต้องใช้เวลาเดินเท้าไปที่แปลงทุ่งนา และอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ลงมือจับปูในเวลาอันน้อยเกินไป ควรให้อิสระในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเต็มเวลา 2 ชั่วโมง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้สนุกสนาน และผ่อนคลาย ส่วนการศึกษาใบความรู้และใบงานอาจให้ทำเป็นการบ้านแทน

โดยสรุป ผลการวิจัยระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พบว่า 1) ผลการนิเทศการใช้หลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ครั้ง มีผลการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก 2) ประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล สรุปได้ว่า นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนได้จริง นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรและมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ครูมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่น และการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ครูสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง นักเรียน และสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562 สถานศึกษามีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาอื่น ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนานักเรียน และผลที่เกิดกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน

5. สรุปผลการวิจัยระยะที่ 5 การปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยและคณะครู ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนิเทศที่ว่า สิ่งที่ต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป คือ การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยได้ปรับรูปแบบกิจกรรมให้นักเรียนลงพื้นที่แปลงนาใกล้บริเวณโรงเรียนเพื่อหาปูนาและวัตถุดิบอื่น ๆ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง และให้ทำใบงานเป็นการบ้าน และได้จัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์จนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

โดยสรุป ผลการวิจัยระยะที่ 5 การนำผลการนิเทศและประเมินผลหลักสูตรมาปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ฉบับสมบูรณ์ สรุปได้ว่า มีการนำผลการนิเทศและประเมินผลหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์จนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สรุปและอภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา รองรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยดำเนินการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างความตระหนักและทำความเข้าใจแก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตร 3) ร่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร 4) วางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม 5) จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน 6) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ความรู้แก่ครู โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน ทำให้ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ได้รับทราบและเห็นชอบให้พัฒนาหลักสูตรดังกล่าว สภาพปัจจุบันของสถานศึกษามีความพร้อมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นในทุกด้าน รวมถึงการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนให้พร้อมสำหรับการพัฒนาและการใช้หลักสูตร สำหรับด้านครูผู้สอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้และใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ทำให้ครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ โดยขั้นตอนการดำเนินการเตรียมความพร้อมนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมนึก ธาตุทอง (2548) ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาไว้ว่าประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้อง 2) การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา 3) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตร 4) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ 5) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 6) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษา และการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่รองรับการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ ยังมีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในการศึกษาของ ธีระศักดิ์ แสนท้วม (2558) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่องระบำซึกพระสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรขั้นที่ 1 ให้ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาความต้องการ

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและรูปแบบของหลักสูตร ศึกษาข้อมูลการเกี่ยวกับสาระของประเพณีชักพระและการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

2. สรุปและอภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และได้การกำหนดสาระการเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน และนำเสนอต่อตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ ผู้อำนวยการ ครู และปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อพิจารณา ทุกคนเห็นด้วยกับการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ปรับหน่วยการเรียนรู้รวมหน่วยการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันเข้าด้วยกัน จึงได้เป็น 10 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน หน่วยที่ 2 ข้อควรระวังก่อนทำอาหาร หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพโร หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์ หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโร และหน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โครงสร้างหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา เพื่อนำมากำหนดเนื้อหาของหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีวรรณ มากู (2551) ซึ่งได้นำเสนอขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม และขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในทุกช่วงชั้น เพื่อกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 ซึ่งตามคำแนะนำของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้สถานศึกษาจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และขั้นตอนที่ 3 จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมตามขั้นตอน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรโดยทำการศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน (Tyler, 1950; Taba, 1962; นิรมล ศตวุฒิ และคณะ, 2542; วิชัย ประสิทธิ์

วุฒิเวช, 2542; อารง บัวศรี, 2542; สุนีย์ ภูพันธ์, 2546; สยามล ทองขาว, 2555; ปิยวรรณ ทองสุข, 2557; นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์, 2558) และได้สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) คำอธิบายรายวิชา 4) ผลการเรียนรู้ 5) โครงสร้าง/เวลาเรียน 6) สารการเรียนรู้ 7) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียน โดยศึกษาจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ว่านักเรียนมีความต้องการทุกเนื้อหาอยู่ระหว่างร้อยละ 66.67-100.00 วิธีการจัดการเรียนรู้ นักเรียนต้องการการปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน ร้อยละ 100.00 สื่อการเรียนรู้ นักเรียนต้องการสื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน และสื่อการเรียนรู้ที่มีในห้องเรียน (ร้อยละ 100.00) และการวัดและประเมินผล นักเรียนต้องการการตรวจผลงาน (ร้อยละ 93.33) โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความสนใจและมีความต้องการการจัดการเรียนรู้โดยการปฏิบัติและการลงพื้นที่จริงเพื่อทำการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อีระศักดิ์ แสนท้วม (2558) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่องระบอบาซึกพระสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ทำการศึกษาความต้องการของนักเรียนด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการการจัดการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูผู้สอนร่วมกับผู้รู้ในห้องเรียน การศึกษาจากใบความรู้ การศึกษานอกสถานที่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในการศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 61.58 และผลการศึกษาความต้องการของนักเรียน ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการการตรวจชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรม การฝึกการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 100

2.2 ผลการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยและคณะกรรมการได้ทำการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ฉบับร่าง ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) คำอธิบายรายวิชา 4) ผลการเรียนรู้ 5) โครงสร้าง/เวลาเรียน 6) สารการเรียนรู้ 7) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 8) สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล 10) แนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรประกอบด้วย 10 หน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลาเรียนทั้งหมด 20 ชั่วโมงผลการพัฒนาหลักสูตรนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพงศ์ ศรีฟอง (2558) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องใช้จากเถาวัลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพวรรณ สังขศิลา (2559) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย

หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการแนวคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คำอธิบาย รายวิชา ผลการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหาและหน่วยการเรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอน บทบาทของนักเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำเสนอหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร ผลการประเมินพบว่าหลักสูตรมีผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 ทุกองค์ประกอบ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมมากกว่าร้อยละ 50 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิชา ยิ่งยง (2562) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมตรงตามเนื้อหา โดยมีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.91

3. สรุปและอภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนทดลอง และทดสอบหลังทดลอง และทำการจัดการเรียนรู้ และประเมินทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนได้รับความรู้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยจะเห็นได้จากนักเรียนมีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลอง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนา นักเรียนทั้งด้านความรู้ โดยเมื่อนักเรียนได้เรียนตามหลักสูตรแล้ว นักเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย และความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น วิธีการทำ น้ำพริกปูสมุนไพโร รวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า และนักเรียนจะต้องมีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ในห้องเรียน ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนักเรียนต้องพัฒนาด้านเจตคติโดยมีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเองด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนี้ จึงได้ออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และเรียนรู้โดยการปฏิบัติ โดยทุกหน่วยการเรียนรู้ นักเรียนจะได้ศึกษาไปความรู้ประจำหน่วย ให้เข้าใจเนื้อหาที่ต้องการสอนในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ก่อนที่จะศึกษา หรือปฏิบัติตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการ

เรียนรู้ของนักเรียนจะได้รับการสรุปองค์ความรู้ทุกครั้ง โดยใช้ใบงาน และวิธีการอภิปรายสรุปองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและเพื่อนนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ และมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเรียนอย่างถูกต้อง ส่งผลให้สามารถพัฒนาความรู้ของตนเองขึ้นได้ หลังจากที่ได้เรียนโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Armstrong (2003; อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2545) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรไว้ว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการยืนยันในกระบวนการตัดสินใจกับผลผลิต ซึ่งให้ความสำคัญจากการเตรียมแผนและออกแบบ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน ผลผลิตคือผู้เรียนได้รับข้อมูลและความรู้ใหม่

ผลการทดลองใช้หลักสูตร นอกจากส่งผลให้นักเรียน มีคะแนนการทดสอบวัดความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมากกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลอง ยังส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะโดยมีทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนสามารถทำน้ำพริกปูสมุนไพรมากกว่า โดยมีความประเมินด้านความสวยงาม อันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านรสชาติ ด้านความสะอาด และด้านกิริยามารยาท ตามลำดับ ผลการทดลองใช้หลักสูตร ส่งผลให้นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมด้านจิตพิสัย อยู่ในระดับดีทุกด้าน ได้แก่ การใช้คำพูด แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น การเป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม และรักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม

นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนได้จริง จากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมากกว่าก่อนเรียน มีรายได้ทุกคน คนละประมาณ 46 บาท ซึ่งผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นพัฒนาการของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมากกว่าก่อนเรียน เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย อย่างครบถ้วน และสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนโดยใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ชลธิชา ยิ่งยง (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกงสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่งผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่นได้คะแนนร้อยละ 82.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำน้ำพริกแกง โดยรวมอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.96 และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ อารยา ดาเกลี้ยง (2565) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเรื่อง อาหารถิ่นไทยวน ตำบลน้ำอ่าง จังหวัดอุดรธานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้านความรู้ตามหลักสูตรเรื่อง อาหารถิ่นไทยวน ตำบลน้ำอ่าง จังหวัดอุดรธานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 77.63 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านมีความสามัคคี ด้านมีวินัย และด้านความรับผิดชอบ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ทุกด้าน

ผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ที่สามารถใช้พัฒนานักเรียนได้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และรายได้ระหว่างเรียน โดยปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตรตามพัฒนาการทางอาชีพตามวัยของนักเรียน 2) ความสุขในการเรียนของนักเรียน 3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จากผู้เกี่ยวข้อง และ 4) รายได้ระหว่างเรียนที่เกิดขึ้น โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยแต่ละประเด็นดังนี้

1. ความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตรตามพัฒนาการทางอาชีพตามวัยของนักเรียน หลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้น ใช้สำหรับจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนมีอายุ 12 ปี ตามเกณฑ์เป็นช่วงวัยเด็กตอนปลาย นักเรียนมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และเริ่มมีมุมมองในด้านการประกอบอาชีพ นักเรียนบางคนต้องช่วยผู้ปกครองทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพของผู้ปกครอง จึงมีโอกาสดูแลเรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพตามงานของผู้ปกครอง สำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกทักษะการประกอบอาชีพด้านอาหาร การสาธิตบรรจุภัณฑ์ ฝึกบรรจุน้ำพริก การจำหน่าย การลงบัญชีและคำนวณกำไร-ขาดทุน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ในอาชีพ ผู้ประกอบการด้านอาหารอย่างครบวงจร ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่และน่าสนใจสำหรับนักเรียน โดยเฉพาะการทดลองจำหน่ายสินค้า นักเรียนได้รับเงิน ได้ทองเงิน ได้ลงบัญชี และได้ขายสินค้าด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ความรู้สึกลองตนเองต่อการประกอบอาชีพสุจริต ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการประกอบอาชีพได้ต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Ginzberg's Theory (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการทางอาชีพออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 2 ช่วงวัยเด็กตอนปลายและวัยรุ่น (อายุประมาณ 11 -18 ปี) ขั้นที่ 1 ช่วงวัยเด็กตอนปลาย (อายุประมาณ 11-12 ปี) เป็นช่วงวัยของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จะมีพัฒนาการทางอาชีพที่เรียกว่า ขั้นความสนใจ (Interest Stage) เด็กจะเริ่มมีความสนใจต่ออาชีพต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบและเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพอะไร และสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (1957) ซึ่งได้กล่าวถึงพัฒนาการทางอาชีพที่สอดคล้องกันไว้ว่า เป็นพัฒนาการทางอาชีพขั้นที่ 1 ช่วงวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นตอนต้น (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี) ในขั้นนี้ Super กล่าวว่าจะมีพัฒนาการในขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) เด็กที่มีพัฒนาการสมวัยจะมีความอยากรู้อยากเห็น มีความคิด จินตนาการ มีความสนใจ และ

เริ่มรับรู้ในศักยภาพของตนเอง โดยสร้างเป็นอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองที่สัมพันธ์อยู่กับอาชีพต่าง ๆ รอบตัว

2. ความสุขในการเรียนของนักเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้น ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง ทั้งการหาวัตถุดิบในแปลงนาของชุมชน การทำน้ำพริกปูสมุนไพรรทุกขั้นตอน การสาธิตบรรจุภัณฑ์น้ำพริกปู การผลิต บรรจุ และการจำหน่าย โดยในทุกขั้นตอนนักเรียนมีความสนใจ และตั้งใจในการปฏิบัติร่วมกับเพื่อน ๆ การจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียนร่วมด้วย และในการร่วมกิจกรรมการเรียน เมื่อพบปัญหานักเรียนช่วยกันหาทางแก้ไข โดยครูให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด นักเรียนได้ทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ จึงเกิดความสนใจ สนุกสนานในการทำกิจกรรม มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ และเมื่อสามารถทำงานได้จนสำเร็จ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและเพื่อน การเรียนรู้ของนักเรียน จึงเป็นการเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ ปานทิพย์ พอดิ (2564) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุข (FART) และได้นำเสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ที่สอดคล้องกับความสุขในการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) เป็นความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังทั้งในด้านการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก 2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนกับเพื่อนปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่องการเรียน การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันตลอดจนการร่วมมือกันในการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน และ 3) คุณภาพการสอนของครู (Teacher teaching quality) ครูมีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กเป็นอย่างยิ่ง ครูควรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ตนสอนเป็นอย่างดี จัดการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนุก เนื้อหา น่าสนใจ จัดบรรยากาศในการเรียนและสื่อ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีกิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนมีส่วนร่วมการเรียนรู้ตลอดจนมีการวัดประเมินผลที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย การใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจการวัด ประเมินผลตามสภาพจริง การมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จากผู้เกี่ยวข้อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน โดยต้นสังกัดให้การสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะครู ปราชญ์ ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน นักเรียน และประชาชนในพื้นที่ ให้ความร่วมมืออย่างดี ในการร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนได้แก่ ปราชญ์ ชาวบ้าน ที่ให้ความรู้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร และการสานบรรจุภัณฑ์ ผู้แทนชุมชนและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อจำหน่าย ประชาชนในพื้นที่ให้ความอนุเคราะห์แหล่งเรียนรู้ แปลงนา ในการหาวัตถุดิบ และประชาชนให้การอุดหนุนนักเรียน โดยซื้อน้ำพริกปูสมุนไพรรที่นำไปจำหน่ายที่ตลาดนัดท่าตูม จนหมดทุกครั้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Lee (1984, อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ เชมทิศ, 2559) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบทบาทของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนโดยให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้ และงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และผลการศึกษาของรุ่งทิพย์ เชมทิศ (2559) ซึ่งได้นำเสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่สอดคล้องกันไว้ว่า ประกอบด้วย 1) นโยบายของโรงเรียน 2) ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน 3) มีความร่วมมือกันทุกฝ่าย 4) มีกลไกที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ 5) มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) กำหนดบทบาทหน้าที่ร่วมกันในทิศทางที่พึงประสงค์ 7) มีการดำเนินงานให้เกิดความร่วมมือ และมีการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. รายได้ระหว่างเรียนที่เกิดขึ้น จากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ทำให้นักเรียนมีรายได้จากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร แม้จะไม่มากนัก แต่ก็เป็นที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ช่องทางในการสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง และช่องทางการประกอบอาชีพในอนาคต การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ระหว่างเรียนนี้ เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ในหลวงรัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้นักเรียนและการมีงานทำ มีอาชีพ ประกอบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ คือ ให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างสภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โดยนักเรียนได้รับ

การพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน เพราะการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานและการประกอบอาชีพ และมีรายได้ระหว่างเรียน ไม่เพียงแต่มีรายได้เท่านั้น นักเรียนยังได้ความรู้ ประสบการณ์ชีวิต แบ่งเบาภาระของครอบครัว และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ดังที่ ยุทธการ ขาววรรณ และคณะ (2566) ซึ่งได้ศึกษาภาวะการมีรายได้ระหว่างเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิทยาศาสตร์การกีฬาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตลำปาง ที่ได้กล่าวไว้ว่านักศึกษาสามารถนำองค์ความรู้จากการศึกษาในชั้นเรียน ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน สร้างเสริมประสบการณ์ในการทำงาน เป็นการส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งในการหารายได้ระหว่างเรียนของนักศึกษานั้นนับว่า เป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเองในด้านทักษะประสบการณ์ชีวิตและการแบ่งเบาค่าใช้จ่ายจากทางบ้านอีกด้วย

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัยระยะที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร

4.1 การนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร โดยใช้วิธีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ผู้วิจัยได้วางแผนการนิเทศ และประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้รับการนิเทศ ก่อนการนิเทศ และนิเทศการใช้หลักสูตร วันที่ 5 มิถุนายน 2562 โดยผลการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อ คือ 1) การวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และ 5) การนำหลักสูตรไปใช้มีความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาเหตุที่ผลการประเมินการใช้หลักสูตรปรากฏดังข้างต้น เนื่องจาก ผู้วิจัย คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง มีการวางแผนสำหรับการใช้หลักสูตรอย่างรอบคอบ โดยจัดทำเป็นแผนการใช้หลักสูตร กำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการในการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างครบถ้วน หลักสูตรมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ครูผู้สอนได้นำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแผนการใช้หลักสูตรครอบคลุมตลอดระยะเวลาของการใช้หลักสูตร ตั้งแต่การทดสอบก่อนเรียนไปจนถึงการทดสอบหลังเรียน ก่อนการพัฒนาหลักสูตรได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาครูเพื่อให้ความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร และในการนำหลักสูตรไปใช้ เนื่องจากมีการวางแผน และเตรียมการทุก ๆ ด้านไว้อย่างเป็นระบบ จึงทำให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้และติดตามผลได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ผลการนิเทศการใช้หลักสูตร ตรงกับช่วงเวลาที่ครูได้จัดการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว 2 ครั้ง และผลการจัดการเรียนการสอน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามเนื้อหา มีทักษะการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในลักษณะของการทำงานเป็นทีม และนักเรียนได้เรียนรู้

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร ซึ่งการบริหารหลักสูตรนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) ซึ่งได้กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นการนำกระบวนการบริหารงานมาประยุกต์เพื่อใช้ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งกระบวนการบริหาร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร 2) ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตร และฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร และ 3) การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ ควรจะต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตรวัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตรต่อไป

การวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร ในส่วนของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ได้ดำเนินการนิเทศจำนวน 3 ครั้ง คือ 1) นิเทศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน 2) นิเทศการปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร และ 3) นิเทศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยผลการนิเทศ พบว่า การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ คือ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรที่ผ่านมา นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนถูกต้องตามกระบวนการ มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดเตรียมสื่อ และแหล่งเรียนรู้และออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการทำงานและทักษะอาชีพแก่นักเรียน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ เป็นการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพโร ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาและลงพื้นที่หาวัตถุดิบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร ในแปลงทุ่งนาใกล้ ๆ โรงเรียน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู ได้ทำการขออนุญาตเจ้าของที่นาไว้แล้ว ก่อนที่จะพานักเรียนไปเรียนรู้ ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างพร้อมเพรียงสำหรับการใช้งาน นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการทำงานและอาชีพ นักเรียนได้ขยายประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง โดยศึกษาความรู้จากธรรมชาติ จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว นักเรียนเรียนรู้วิธีการจับปูนา รู้จักสังเกตลักษณะของรูปู การทำและใช้ไม้ดักปู และสามารถจับปูนาเพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารได้ นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น สนุกสนาน ร่า

เรียง ร่วมกับเพื่อน ๆ ตลอดช่วงเวลาจัดการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เรียบร้อย และมีความสุข โดยการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณข ลิมตศิริ (2560) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษานอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยนำเสนอว่า การจัดการศึกษานอกห้องเรียนนับเป็นการขยายประสบการณ์เรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ มีเจตคติและเกิดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม การศึกษานอกห้องเรียนมีลักษณะเป็นสหวิทยาการที่บูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ที่เพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะที่สำคัญ ๆ รวมถึง ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม การคิดเชิงวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การศึกษานอกห้องเรียนยังส่งเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้และการคิดในระดับสูง ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การศึกษานอกห้องเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียน และปลูกฝัง คุณลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 4) สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 6) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 7) กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน 8) การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดและต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับไปใช้ 9) การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์ และ 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดีและเป็นระบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทำงานเป็นทีม ได้เรียนรู้และทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมทีม ในลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งนักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ และทำน้ำพริกปูสมุนไพโรจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ การทำน้ำพริกยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะด้านการทำงาน และทักษะด้านอาชีพ ซึ่งนักเรียนจะสามารถใช้วิชาความรู้ที่ได้เรียนนี้ ในชีวิตประจำวันโดยทำอาหารในครอบครัว และยังเป็นประสบการณ์ในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย ผลการวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับ สุนัน พรเวียง (ม.ป.ป.) ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านอาชีพอิสระและการสร้างรายได้ระหว่างเรียนว่ากระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก จึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558-2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่ม

ศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ (พ.ศ. 2557) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ

ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยรวมมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ คือ 1) วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา 3) การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม 10) ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าครูมีการเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างดี มีความเป็นระบบ มีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้เขียนไว้ สถานที่มีความพร้อม และนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

4.2 ผลการประเมินผลหลักสูตรและสะท้อนผล ดำเนินการประเมินผลหลักสูตร ทำการประเมิน 3 ด้าน คือ ประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน (สรุปผลการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพร) วันที่ 9 สิงหาคม 2562 สอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร วันที่ 23 สิงหาคม 2562 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และประเมินผลหลักสูตร วันที่ 30 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครูคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ศึกษาพิเศษผู้แทนชุมชน ประชาชน ชาวบ้าน และผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการประเมินการสร้างรายได้ระหว่างเรียน พบว่า นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนจากการเรียนตามหลักสูตรได้จริง โดยนักเรียนสามารถจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรได้ทั้งหมด 60 กระปุก ในราคากระปุกละ 35 บาท และได้กำไรรวมทั้งสิ้น 645 บาท จากผลกำไรที่ได้รับ ได้จัดแบ่งให้นักเรียนทุกคน คนละประมาณ 46 บาท เพื่อเป็นรายได้ของนักเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีการกำหนดเนื้อหาบทเรียนและวิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้รอบด้านในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร ตั้งแต่การศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จรรยาบรรณผู้ประกอบการอาหาร การหาวัตถุดิบ การบรรจุ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การตลาด การจำหน่าย การคำนวณผลต้นทุน-กำไร และการสะท้อนความรู้ที่ได้เรียน

กลับสู่หน้าที่ของนักเรียนในการปฏิบัติต่อครอบครัวและชุมชน ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้ริเริ่มการพัฒนาหลักสูตร ได้จัดหาทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ให้ได้อย่างพร้อมเพรียงและเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนรู้ และได้ฝึกหัดให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในทุกขั้นตอน ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และยังได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ฝึกการขายให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยนักเรียนเอง จึงทำให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนอง ข่าหนองคูโปโล มีผลการจัดการเรียนรู้ที่ดีเยี่ยม นักเรียนมีรายได้จากการเรียนรู้เกิดขึ้นจริง นับเป็น ผลสำเร็จในการพัฒนานักเรียน พัฒนาครู พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดี ร่วมกับชุมชน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภกร เมฆขยาย (2564) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบ การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการบริการทางการศึกษาของสถานศึกษาที่เพิ่ม โอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในเขตพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร สามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะอาชีพขั้น พื้นฐาน จากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีรายได้ระหว่างเรียน การจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ทรัพยากร เป็นการจัดสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน วิทยากร เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการฝึกทักษะอาชีพตามหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 การฝึกหัด เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนให้เป็นตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริม เป็นการสนับสนุน หรือเปิด ช่องทางต่าง ๆ ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ และองค์ประกอบที่ 4 การ วัดผลและประเมินผล เป็นการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบและประเมินผลที่เกิดจาก การดำเนินงานตามรูปแบบ

ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง 16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจาก หลักสูตรได้ออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเป็นผู้เรียนรู้ทั้งเรียนรู้จากใน ห้องเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ แบบทีม เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ และการทำงาน และเรียนรู้นอกห้องเรียนทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้เล่นและเรียนรู้ ร่วมกับเพื่อน ๆ ไปพร้อม ๆ กัน รวมถึงกิจกรรมการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อเตรียมสำหรับจำหน่าย นักเรียนได้เรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ปกครองก็มีส่วนร่วม ทำให้บรรยากาศในการเรียนเป็น กันเอง สนุกสนานทั้งเด็กและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลธิชา

ยิ่งยง (2562) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องน้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลประเมินผลหลักสูตร ซึ่งทำการประเมินในวันที่ 30 สิงหาคม 2562 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ศึกษาพิเศษผู้แทนชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการประเมินหลักสูตร ได้ดังนี้

1) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนมีการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีคะแนนการทดสอบหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีการพัฒนาความรู้ของตนเองในเรื่องที่ได้ศึกษา จึงทำให้มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวรรณ สังขศิลา (2559) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้านทักษะพิสัย พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาทักษะพิสัย โดยมีทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพอยู่ในระดับดีทุกด้าน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม ได้มีโอกาสเรียนรู้การให้ความร่วมมือกับเพื่อน ๆ และทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมทีมจนสามารถทำงานของทีมได้ประสบผลสำเร็จ นักเรียนได้ฝึกทักษะด้านการทำงานเป็นทีม และการร่วมมือกับผู้อื่นไปพร้อมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ จุไรรัตน์ อนันต์ไพฑูรย์ และเตชาเมธ เพียรชนะ (2564) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชาการงานอาชีพโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ อานนท์ พิลาก (2560) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติงานอาชีพโดยใช้รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการประเมินหลักสูตร ยังพบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านจิตพิสัย นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อานนท์ พิลาก (2560) ซึ่งได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ

โดยใช้รูปแบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ยังส่งผลให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนจากการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรทุกคน

2) ผลที่เกิดกับครู ครูได้รับอบรมให้ความรู้และมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผล ครูมีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ และผลการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

3) ผลที่เกิดกับสถานศึกษา สถานศึกษาได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการนำมาใช้พัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ และทักษะการประกอบอาชีพ นักเรียนมีเจตคติในการเรียนและการทำงานที่ดี ผลงานของนักเรียนสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนในการประกวดระดับประเทศ และทำให้เกิดความสนใจและการยอมรับจากสถานศึกษาต่าง ๆ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน และผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูและนักเรียน สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จากงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นกับครูและสถานศึกษา อาจเป็นเพราะสาเหตุที่ครูสามารถพัฒนาตนเอง สามารถออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรน้ำพริกปูสมุนไพร และพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเนื่องมาจาก ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นระบบ ครูได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการพัฒนาตั้งแต่การวิเคราะห์ธรรมนูญโรงเรียน หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ และครูยังได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้และการวัดผลการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติและตามสภาพจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุน และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาครู จึงส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพระยะเป็นที่ยอมรับดังกล่าว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ศักดิ์ดา ศรีดวงศ์ (2557) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมที่สมบูรณ์ได้นวัตกรรมที่ทำให้เกิดความยั่งยืน มีปัจจัยที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมพร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานครูอย่างจริงจัง 2) ครูมีการวางระบบการทำงานร่วมกันเป็นทีมนำข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียนเชิงคุณภาพและการวัดผลเชิงคลินิกมาพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เพื่อให้สามารถคิดเชิงระบบคิดวิเคราะห์และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และ 3) การกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมด้วยความสนใจ

4) ผลที่เกิดกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนล้วนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของนักเรียนให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน รักท้องถิ่นของตน และเติบโตเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดีในอนาคต สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงได้ส่งเสริมบทบาทของชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างเด่นชัดในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ตั้งแต่การเริ่มต้นแรกเริ่ม และทำการศึกษาวิธีการทำอาหารจากผู้ประกอบการในชุมชน และส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านด้านอาหาร และผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในนามของนักเรียน ชาวบ้านในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านและผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนทุกกิจกรรมของโรงเรียนอย่างดียิ่ง จนทำให้เกิดการพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับ Gunilla (2009) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาหลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่นในโรงเรียนชนเผ่าพื้นเมือง (Sämi) ประเทศสวีเดน การวิจัยนี้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ครู จะเพิ่มความตระหนักของการสร้างหลักสูตร โดยที่ผู้เรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน จนเกิดการพัฒนาหลักสูตรในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ เตือนเพ็ญพร ชัยภักดี (2558) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาทอผ้าไหม โดยกระบวนการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามสำรวจความต้องการของท้องถิ่น และมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้านให้แก่ นักเรียน มีการศึกษาและสัมภาษณ์ความต้องการของปราชญ์ชาวบ้านในการนำภูมิปัญญาทอผ้าไหมชัยภูมิมาใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

จากการประเมินหลักสูตร พบว่า สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป คือ การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน คณะกรรมการนิเทศให้

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนไว้ว่า ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไม่เหมาะสม เนื่องจากแบ่งเป็นเรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง และเรียนนอกห้องเรียน 1 ชั่วโมง ซึ่งการเรียนนอกห้องเรียน ต้องใช้เวลาเดินทางไปที่แปลงทุ่งนา และอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ลงมือจับปูในเวลาอันน้อยเกินไป ควรให้อิสระในการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเต็มเวลา 2 ชั่วโมง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้สนุกสนาน และผ่อนคลาย ส่วนการศึกษาใบความรู้และใบงานอาจให้ทำเป็นการบ้านแทน ผู้วิจัยและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรได้ทำการปรับปรุงหลักสูตร และจัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล และเป็นแนวทางในการทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำหลักสูตรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรให้เข้าใจชัดเจน และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษาที่มี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

1.2 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติ ครูควรให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือทำอาหาร เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ครูควรยืดหยุ่นเวลาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม เนื่องจากในบางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลามาก

1.4 ในการประเมินผลงานของนักเรียนควรให้บุคคลต่าง ๆ เช่น ครูในโรงเรียนท่านอื่น ๆ ผู้ปกครอง ราษฎรท้องถิ่น ได้มีส่วนในการประเมินผลงาน เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดเห็นในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น

1.5 ควรให้ความสำคัญกับความสุขในการเรียนของนักเรียน โดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่นักเรียน ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับครูในการเรียนและทำกิจกรรม และจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ทั้งในด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ การสอน รวมถึงด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อให้มีความหลากหลายและสมบูรณ์ของหลักสูตรท้องถิ่น และเป็นการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นอันทรงคุณค่าไว้ เพื่อสืบทอดให้แก่นักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานในชุมชนได้เรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร โดยเพิ่มเติมแนวทางหรือวิธีการในการแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่น เช่น ปัญหาวัยรุ่นและเยาวชนที่มั่วสุมใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ได้หลักสูตร ที่สามารถสืบทอดภูมิปัญญา แก้ไขปัญหา และเป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิตให้แก่ นักเรียน เพื่อสร้าง นักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและมีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

2.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตร โดยเชื่อมโยงถึงการสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนรู้จักการสร้างรายได้ แบ่งเบาภาระของครอบครัว ฝึกทักษะอาชีพ และทักษะในการ ดำเนินชีวิต

2.4 ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ราษฎรชาวบ้าน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ ครู นักเรียน รวมถึง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการ
มาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์พิษณุโลก. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย และ
พัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.
(2550, 16 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก. หน้า 29-36.
- กรมวิชาการ. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. โครงการประกันคุณภาพการศึกษาสำนักทดสอบ
ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2540). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา และ
มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2544). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนา
หนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2535). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เอกสารประกอบการ
ฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับ
นักเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤตณัฏฐ์ บุญยัชเชียร. (2548). การออกแบบระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบ
นิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2542). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กัญญาณัฐ ปูนา. (2562). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัด
เชียงราย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 12(1), 135-148.
- กัญญาภัทร จำปาทอง. (2558). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องทักษะอาชีพผ่านสื่อ
โทรทัศน์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์*, 6(3), 69-79.
- จารุณี เก้าเอี้ยน. (2556). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการ
ปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. ยะลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2557). ทักษะ. (Online). สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563. จาก <https://www.dailynews.co.th/article/223844>.
- จุไรรัตน์ อนันต์ไพฑูรย์ และเตชาเมธ เพียรชนะ. (2564). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชา
งานอาหารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
วารสารครุศาสตร์ปริทัศน์, 8(3), 278-289.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร : หลักการแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
อัสสัมชัญ.
- ชลธิชา ยิ่งยง. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพริกแกง สำหรับนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนการงานอาชีพและ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: ทีคิวพี.
- ชาตมังกร เลนคำมี. (2550). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ชาลิณี ฉายารัตน์. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
ปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ชูศักดิ์ จิตวีรธรรม. (2550). *การศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนประเภท
สามัญศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*.
- ณัฐภา พวงจันทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*.

- دنۇڤىمىن خىمپۇڭ. (2556). *การนำเสนอแนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาด้วยเทคนิคการบริหารแบบสมดุล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ดาวเรือง ฉิมทองดี. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น*. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ฉบับพิเศษ, 173-182.
- ถวิล อรัญเวศ. (2553). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการดำเนินงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ทวี เพชรพยอม. (2551). *สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ทิพวรรณ สังขศิลา. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธงชัย ช่อพุกษา. (2548). *การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- ธนศักดิ์ เปาริก. (2550). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: ธนธการพิมพ์.
- ธีระ รุณเจริญ และคณะ. (2545). *การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ สุภาวิมล. (2551). *ความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองที่มีต่อการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ปการศึกษา 2550*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ธีระศักดิ์ แสนท้วม. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเรื่องระบาชักพระสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงนภัส บุญเหลือ. (2553). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
โรงเรียนปทุมอนุสรณ์ โดยใช้ CIPP Model. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นวลละออง อุทามนตรี. (2558). การพัฒนาบุคลากร กรณีศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. วารสาร
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 11(1), 25-67.
- นันทวัช นูนารถ. (2560). ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณค่าแห่งวิถีชีวิต วัฒนธรรม เพื่อการศึกษาที่ยั่งยืน.
วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34), 17-26.
- นาฏสุรีย์ วงศ์อรินทร์. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ฟ้อนคนแพรวนี้ใจงาม สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิคม ชมภูหลง. (2548). ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง). มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- นิรชร มีสุขโข. (2550). การศึกษาสภาพและความคาดหวังการนิเทศด้านวิชาการของครูผู้สอน ระดับ
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรมล ศตวุฒิ และคณะ. (2542). วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปญญา จริตไทย. (2559). การศึกษาการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาล
นครพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปานทิพย์ พอดี. (2564). รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุข (FART). วารสารวิชาการสังคมมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(1), 78-90.
- ประภาพรรณ เสี่ยงวงศ์. (2551). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: อี.เค. บุ๊คส์.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2547). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

- ปรารธนา โกวิทยางกูร. (2543). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติ การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาวิชาการ.
- . (2553). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- ปิยวรรณ ทองสุข. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การเตรียมความพร้อมในการเผชิญภัยพิบัติน้ำท่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิยะ โกฏิแสน. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ Balanced Scorecard ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะธิดา สารเจริญ. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำขนมจีนแปงหมัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงสะตือ (รัฐ-ประชาสรรค์)*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พรชัย ปรีชาปัญญา. (2544). *ภูมิปัญญาพื้นบ้านเกี่ยวกับระบบนิเวศวนเกษตรแหล่งต้นน้ำลำธารในภาคเหนือ*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยลุ่มน้ำดอยเชียงดาว.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 14 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-26.
- พศรัตน์ มีลอด. (2559). *แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านป่าสักไก่อ*. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 9(20), 65-74.
- พิสนุ พองศรี. (2549). *วิจัยทางการศึกษา “แนวคิดทฤษฎี”*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- พีระ พนาสุภน. (2552). *การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)*. *วารสารวิชาการ*, 5(3), 2-4.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2547). *ประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร การศึกษา หน่วยที่ 5-8*. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธการ ขาววรรณ และคณะ. (2566). *ภาวะการมีรายได้ระหว่างเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ วิทยาศาสตร์การกีฬาของนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 12(2), 49-59.
- โยธิน แสงวดี. (2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.

รักบ้านเกิด. (2560). 13 ภูมิปัญญาไทยโบราณ ที่ใช้กำจัดปูนาอย่างได้ผล. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 2561.

จาก <https://www.rakbankerd.com/agriculture/hilight-view.php?id=29&s=tblheight>.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.

รัตนา อนันตชาติ. (2550). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ราตรี รุ่งทิวชัย. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสามง่าม จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับการสอนแบบปฏิบัติการกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

รุ่งทิพย์ สารนอก. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สหกรณ์นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล. (2561). รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินตนเอง ด้านจัดการเรียนการสอน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2561. มหาสารคาม: โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล.

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล. (2562). หลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล พุทธศักราช 2562 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. มหาสารคาม: โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริม.

———. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วรรณิ ลิ้มอักษร. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วรวรรณ เสนาวงศ์. (2542). *ทักษะการสอนและการสอนด้วยสื่อ*. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพายัพ.

วิชรี บุณยสิงค์. (2548). *การบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิจิตร วิไลพรหม. (2559). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องป่าชุมชนขนานบอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 15(69), 43-51.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปรีน.

———. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีน.

วิภาวดี ไพเมือง. (2545). *การประเมินหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาตรี สาขาวิชา บริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.

ศรียรรณ มากชู. (2551). *เอกสารประกอบการสอนวิชาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการสอน*.

พิษณุโลก: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศักดิ์ดา ศรีผางค์. (2557). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้สำหรับหลักสูตรท้องถิ่นโดยการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม. *วารสาร คุรุศาสตร์สาร*, 8(1), 33-40.

ศุภากร เมฆขยาย. (2564). รูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูง และถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *คุรุสภาวิทยากร*, 2(2), 93-106.

สัจด์ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตร สหาย.

สญามล ทองขาว. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องกระจุ๊ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*.

- สมจิต พรหมเทพ. (2543). รายงานการวิจัยการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านของประชาชนชนบท. เชียงใหม่: สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- สมนึก ธาตุทอง. (2548). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. นครปฐม: เพชรเกษม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2551). การวัดผลการศึกษา. กอสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมพงศ์ ศรีฟอง. (2558). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์เครื่องใช้จากแก้ววีย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมพิศ ลาสอน. (2555). การศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊คพ้อยท์.
- สามารถ จันทรสุรีย์ และประทีป อินแสง. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาประเด็นการศึกษากับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. (2545). วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดทำหลักสูตร. มหาสารคาม: สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- . (2556). คู่มือบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2554). แนวทางการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

- สุดสาย ศรีศักดิ์ดา. (2542). การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุดาวรรณ สุภาเกสร และคนอื่นๆ. (2544). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ดิอิมเพอร์เรอร์พี กรุ๊ป.
- สุนีย์ ภูพันธุ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2537). สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุบัน พรเวียง. (ม.ป.ป.). แนวทางการสร้างงานอาชีพสู่การมีงานทำของโรงเรียนดีประจำตำบล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การส่งเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุพัตรา ปทุมคนารักษ์. (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอทับปุด เขตพื้นที่การศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุภวรรณ สิงห์คะ. (2545). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัค ยมพุก. (2557). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัค โอฬาพิริยกุล. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนอนุบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ศิริ. (2550). การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภา นิสม์โกมล. (2558). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาพลเมืองคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรนุช ลิมตศิริ. (2560). การศึกษานอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(3), 1643-1658.
- อานนท์ พิลาก. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- อารมณศรี เทียนทอง. (2544). ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของ บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารยา ดาเกลี้ยง. (2565). การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง อาหารถิ่นไทยวน ตำบลน้ำอ่าง จังหวัดอุดรดิตถ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- อารี พันธมณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไยใหม่ ศรีเอทีพี กรุป.
- เอนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดุลพัฒน์กิจ. (2550). จิตวิทยาบริการ. กรุงเทพฯ: อุดุลพัฒน์กิจ.
- Beauchamp, G. A. (1981). *Curriculum Theory*. 4thed. Illinois: F.E. Peacock.
- Beckner, W. and Joe, C. D. (1974). *The Secondary School Curriculum : Content and Structure*. Pennsylvania: Scranton.
- Creager, M., Shoffner, F., and Deacon, M. M. (2012). Trait and Factor, Developmental, Learning, and Cognitive Theories. in *Career Counseling : Foundation, Perspective, and Applications*. 2nd edition. New York: Routledge.
- Cuncha, Z. D. (1997). A Case Study of Curriculum Development Process in Nutrition Education. *Dissertation Abstracts International*, 57(7), 2884-A.
- Elias, K. (1995). Informal Learning: A Case Study of Local Curriculum Development in Indonesia. *Prospects*, XXV(4), 639-651.
- Gunilla, J. (2009). *Parental Involvement in The Development of A Culture-Based School Curriculum*. Sweden: Intercultural Education.
- Jarolimek, J. (1969). *Social Studies in Elementary Education*. 3rded. New York: The Macmillan.
- Nichols, M. (1971). Community Resources for School. *Encyclopedia of Education*, 2(1), 341-347.

- Oliva, P. F. (1992). *Developing the Curriculum*. 3rded. New York: Harper Collins.
- Provus, M. (1971). *Discrepancy Evaluation for Educational Program Improvement and Assessment*. California: McCutchan Publishing.
- Saylor G. J., Alexander, W. M., and Lewis, A. J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4thed. New York: Holt Rinchart & Winston.
- Solomon, P. G. (1998). *The Curriculum Bridge : From Standards to Actual Classroom Practice*. California: Corwin.
- Sowell, E. J. (1996). *Curriculum: An Integrative Introduction*. United States of America: Merrill Prentice Hall.
- Stake, E. R. (1973). *The Countenance of Education Evaluation*. California: Wadworth.
- Super, D. E. (1957). *The Psychology of Career*. New York: Harper and Row Publishers.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic Principles of Curriculum Development and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.
- Wiggins, G., and McTighe, J. (2005). *Understanding By Design*. 2nded. New Jersey: Pearson Education.
- Wither, S. E. (2000). *Local Curriculum Development and Place-Based Education*. Retrieved May 25, 2019. from <http://thailis.uni.th/dao/detail.Nsp>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยระยะที่ 1

แบบบันทึกการประชุม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่.....

เรื่อง/กิจกรรม.....

วันที่..... เวลา..... น. สถานที่.....

ผู้มาประชุม

[illegible]

ដូរឈ្មោះប្រជុំ

บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

[illegible]

สรุปมติที่ประชุม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึกการประชุม
(.....)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยระยะที่ 2

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำชี้แจง

ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ และปราชญ์ชาวบ้าน รวมจำนวน 14 คน ซึ่งการสนทนากลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อ นำผลการสนทนากลุ่ม ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม

(สอบถามข้อมูลจากผู้ร่วมสนทนากลุ่มเป็นรายบุคคล)

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่
3. ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร
4. ประสบการณ์ในการประกอบอาหารน้ำพริกปูสมุนไพรรหรืออาหารประเภทน้ำพริก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
2. นักเรียนควรได้เรียนรู้อะไร
3. ขอบเขตของเนื้อหา
4. ภาพรวมการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ วันเวลาที่จัดการเรียนรู้
5. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ ดังต่อไปนี้

- 1.1 หลักการ
- 1.2 จุดมุ่งหมาย
- 1.3 คำอธิบายรายวิชา

- 1.4 ผลการเรียนรู้
 - 1.5 โครงสร้าง/เวลาเรียน
 - 1.6 สารการเรียนรู้
 - 1.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้
 - 1.8 สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้
 - 1.9 การวัดและประเมินผล
 - 1.10 แนวทางการจัดการเรียนรู้
 - 2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 ทักษะการปฏิบัติ
 - 2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน
 - 2.4 รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
 - 2.5 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร (คณะกรรมการสถานศึกษา, ผู้บริหาร, ครู, ราษฎรชาวบ้าน, ผู้แทนชุมชน, ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน)
-

แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เพื่อพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร
เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

2. ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาแต่ละหน่วย วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 13 ข้อ

3. ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ขอให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะผิด คำตอบของนักเรียน จะถูกนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนต่อไป

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรหรือไม่

☐ ไม่มี ☐ เคยช่วยผู้ปกครองทำ ☐ เคยทำน้ำพริกปูด้วยตนเอง

3. นักเรียนมีประสบการณ์ในการหารายได้ระหว่างเรียนหรือไม่ ด้วยวิธีการใด

☐ ไม่มี

☐ มี โดยวิธี.....

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรม เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

คำชี้แจง ให้พิจารณาหน่วยการเรียนรู้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้ารายการเนื้อหา ที่นักเรียนต้องการให้มีในแต่ละหน่วย โดยในแต่ละหน่วย ทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 รายการ

1. หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

- ☐ อาชีพเกษตรกรรมและผลกระทบจากศัตรูต้นข้าว
- ☐ การจัดการเกี่ยวกับปูนา และสัตว์ที่เป็นศัตรูพืชต่าง ๆ
- ☐ การสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
- ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

2. หน่วยที่ 2 ปูนาวัตถุดิบในท้องถิ่น

- ☐ ระบบนิเวศในนาข้าว
- ☐ วงจรชีวิตปูนา
- ☐ วิธีการจับปูนา
- ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

3. หน่วยที่ 3 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

- ☐ วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม
- ☐ วัตถุดิบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม และการจัดเตรียมวัตถุดิบ
- ☐ คุณค่าทางอาหารที่ได้รับจากน้ำพริกปูสมุนไพรม
- ☐ ขั้นตอนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม
- ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

4. หน่วยที่ 4 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

- ☐ การจัดโต๊ะอาหารให้สวยงามน่ารับประทาน
- ☐ การจัดเตรียมเครื่องเคียงรับประทานคู่กับน้ำพริกปูนาสมุนไพรม
- ☐ การสร้างสัมพันธภาพอันดีภายในครอบครัว
- ☐ การจัดการหลังรับประทานอาหาร

☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

5. หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์

☐ การออกแบบผลิตภัณฑ์และจัดทำฉลาก

☐ การบรรจุและหีบห่อ

☐ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

6. หน่วยที่ 6 การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพรม

☐ การประชาสัมพันธ์สินค้า

☐ การศึกษาช่องทางการตลาด

☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

7. หน่วยที่ 7 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมในชุมชน

☐ แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน

☐ วิธีการและการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมในชุมชน

☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

8. หน่วยที่ 8 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

☐ การคำนวณต้นทุน กำไร ขาดทุน

☐ การบันทึกรายรับ-รายจ่าย

☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

9. หน่วยที่ 9 จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

☐ จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร

☐ คุณธรรมในการประกอบอาชีพ

☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

10. หน่วยที่ 10 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ

- ☐ เทคโนโลยีการถนอมอาหาร
- ☐ เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร
- ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

11. วิธีการจัดการเรียนรู้

- ☐ การเรียนเนื้อหาในห้องเรียน
- ☐ การปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน
- ☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

12. สื่อการเรียนรู้

- ☐ สื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน
- ☐ สื่อการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น
- ☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

13. การวัดและประเมินผล

- ☐ การทดสอบ
- ☐ การตรวจผลงาน
- ☐ การสังเกตการปฏิบัติ
- ☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชา
เพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่า
หนองคูโปโล

คำชี้แจง ให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (ถ้ามี)

ขอขอบคุณนักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำหรับผู้ประกอบการ)

เพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร
เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหาร เกี่ยวกับข้อมูลด้านการบรรจุหีบห่อ การตลาด การจำหน่าย จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพจากผู้ประกอบการร้านอาหารในพื้นที่ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการจัดทำหลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
ที่อยู่.....
ประสบการณ์ในการทำอาหารและเป็นผู้ประกอบการด้านอาหาร
วันเดือนปี/สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน

1. ประเภทและลักษณะของกิจการ
2. ประเภทของอาหารที่จำหน่าย
3. การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร
4. ลักษณะและวิธีการด้านการบรรจุหีบห่อ
5. ลักษณะและวิธีการด้านการตลาด
6. ลักษณะและวิธีการจำหน่าย
7. จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร
8. คุณธรรมในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการจัดทำหลักสูตร

โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการจัดทำหลักสูตร เทคนิควิธีการและสิ่งที่ท่านต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

แบบประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

เพื่อประเมินหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร
เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ สร้างขึ้นสำหรับการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง “หลักสูตรโดยใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของ
นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล” แบบประเมินประกอบด้วย ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร

ตอนที่ 2 การพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

ผู้ประเมินโปรดพิจารณาคำชี้แจงของแบบประเมินแต่ละตอน และทำการประเมินโดยให้

คะแนนความสอดคล้อง หรือให้ข้อเสนอแนะในแต่ละตอน และขอขอบคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณา องค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละรายการ โดยพิจารณาความสอดคล้องของ
องค์ประกอบ และนิยามศัพท์ของหลักสูตร ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องผลการประเมินความสอดคล้องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน เกณฑ์การให้คะแนนความสอดคล้อง
มีดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า องค์ประกอบของหลักสูตร สอดคล้องกัน

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า องค์ประกอบของหลักสูตร สอดคล้องกัน

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ไม่สอดคล้องกัน

นิยามศัพท์

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
หมายถึง สารและประสบการณ์เกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของ
นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย คำอธิบายรายวิชา
ผลการเรียนรู้ โครงสร้าง/เวลาเรียน สารการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้
การวัดและประเมินผล และแนวทางการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของหลักสูตร	ผลการประเมิน ความสอดคล้อง			หมายเหตุ
	(+1)	(0)	(-1)	
1. ชื่อหลักสูตร “หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล”				
2. หลักการ				
3. จุดมุ่งหมาย				
4. คำอธิบายรายวิชา				
5. ผลการเรียนรู้				
6. โครงสร้าง/เวลาเรียน				
7. สารการเรียนรู้				
8. รูปแบบการจัดการเรียนรู้				
9. สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้				
10. การวัดและประเมินผล				
11. แนวทางการจัดการเรียนรู้				

ตอนที่ 2 การพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณา องค์ประกอบของหลักสูตรแต่ละรายการ ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบ
ของหลักสูตร และโปรดให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

1. ชื่อหลักสูตร

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

2. หลักการ

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. จุดมุ่งหมาย

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. คำอธิบายรายวิชา

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ผลการเรียนรู้

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. โครงสร้าง/เวลาเรียน

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. สารการเรียนรู้

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. รูปแบบการจัดการเรียนรู้

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. การวัดและประเมินผล

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. แนวทางการจัดการเรียนรู้

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. ความเหมาะสมโดยภาพรวมทั้งหลักสูตร

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยระยะที่ 3
แบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพร
หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร
เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านพุทธิพิสัย โดยใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

2. แบบทดสอบมีจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนอ่านโจทย์ และพิจารณาเลือกคำตอบ โดยวงกลมล้อมรอบตัวเลือกที่คิดว่าถูกต้องที่สุด ข้อละ 1 ตัวเลือกและทำแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ

หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

1. ข้อใด คือความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ก. ความหมายในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดต่อกันมา
 - ข. องค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน
 - ค. พื้นความรู้ ความสามารถ ความคิด ความเชื่อของแต่ละประเทศ
 - ง. คุณค่าและความดีงามที่เกิดจากญาณทัศนะและจิตวิญญาณ
2. ข้อใด สอดคล้องกับสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ก. แนวปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของคนในท้องถิ่น
 - ข. เป็นข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป
 - ค. สร้างสมดุลชีวิตให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเหมาะสมไม่เบียดเบียนธรรมชาติ
 - ง. ถูกทุกข้อ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ขยายความประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนได้

3. ข้อใด คือการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด หากนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน
 - ก. ซื้อขนมแบ่งเพื่อน ๆ
 - ข. ซื้อของเล่นให้น้อง
 - ค. ช่วยซื้อของกินของใช้สำหรับครอบครัว
 - ง. ข้อ ก และ ข ถูก
4. ข้อใด คือประโยชน์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามหน้าที่ของนักเรียน
 - ก. เกิดความสงบสุขในครอบครัวและชุมชน
 - ข. ที่อยู่อาศัยสะอาดทุกคนในครอบครัวมีสุขอนามัยที่ดี
 - ค. ไม่มีใครผู้ร้ายลักทรัพย์ในชุมชน
 - ง. ข้อ ก และ ข ถูก

หน่วยที่ 2 ข้อความรู้ก่อนทำอาหาร

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายวิธีการใช้งานและวิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะ

5. อุปกรณ์ใดที่ใช้ในขั้นตอนการปรุงน้ำพริกปูสมุนไพรมะ
 - ก. หม้อ ทัพพี กระชอน
 - ข. ครก สาก กระชอน
 - ค. ทัพพี ช้อน หม้อ
 - ง. กระทะ ตะหลิว ตะแกรง
6. อุปกรณ์ในข้อใดที่ต้องล้างและวางแยกออกจากอุปกรณ์อื่น
 - ก. ครก สาก
 - ข. ตะหลิว ทัพพี
 - ค. กระชอน ตะแกรง
 - ง. ช้อน ทัพพี

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายการนำจรรยาบรรณของผู้ทำอาหารไปประยุกต์ใช้ได้

7. ข้อใด แสดงถึงการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ด้านความอดทน
 - ก. ล้างผักให้สะอาดไม่ให้มีสิ่งสกปรกตกค้าง
 - ข. หลังจากทำน้ำพริกเสร็จให้รีบล้างทำความสะอาดอุปกรณ์
 - ค. เคี้ยวปูและปรุงพริกขี้หนูลงทันทีเพื่อให้เย็น
 - ง. ล้างปูหลาย ๆ น้ำ เพื่อให้สะอาดก่อนนำไปตำ

8. ข้อใด เป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมในด้านความสะอาดของผู้ทำอาหาร

- ก. ตัดเล็บมือและล้างมือให้สะอาดก่อนทำอาหาร
- ข. เก็บกวาดห้องครัวทุกครั้งหลังจากทำอาหาร
- ค. เลือกใช้วัตถุดิบที่ปราศจากสารพิษตกค้าง
- ง. เลือกใช้อุปกรณ์ที่สะอาดมีสุขอนามัยที่ดี

หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาว

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายวงจรชีวิตปูนาได้

9. ปูนาที่มีอายุประมาณ 3-4 สัปดาห์ กินตัวอ่อนแมลง อินทรีย์สารในดิน แพลงก์ตอนเป็นอาหาร คือปูนาในช่วงอายุใด

- ก. ลูกปู
 - ข. ปูอ่อน
 - ค. ปูตัวเต็มวัย
 - ง. ปูออกจากไข่
10. ข้อใด คือช่วงอายุที่ปูเริ่มจับคู่ผสมพันธุ์
- ก. อายุ 1-2 เดือน
 - ข. อายุ 2-4 เดือน
 - ค. อายุ 4-6 เดือน
 - ง. อายุ 4-8 เดือน

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกวิธีการหาปูนาเพื่อใช้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวได้

11. ช่วงเวลาใดที่เหมาะสมสำหรับการหาปูนา

- ก. เช้า
 - ข. สาย
 - ค. เที่ยง
 - ง. เย็น
12. ข้อใด คือข้อสังเกตลักษณะรูของปูนา
- ก. ปากรูต่ำกว่าระดับน้ำ 1-2 เซนติเมตร
 - ข. ปากรูอยู่เหนือระดับน้ำ ประมาณไม่เกิน 3 นิ้ว
 - ค. ปากรูมีลักษณะกลมๆ มีใยอยู่ที่ปากรู
 - ง. ปากรูมีรอยคุ้ยดิน เมื่อปูถอยหลังลงรู

หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาว

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายขั้นตอนวิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวได้

13. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาว ได้ถูกต้อง

- ก. ทำความสะอาดปู แกะ ตำ และกรอง
- ข. ซอยผัก ล้าง เติมน้ำ และพักไว้
- ค. ตำปู กรอง ปั่น และเคี้ยวไฟ
- ง. เติมน้ำ ซอยตะไคร้ ปั่น และเคี้ยวไฟ

14. ข้อใด เป็นการเตรียมสมุนไพรมะนาวที่ไม่ถูกต้อง

- ก. หอมแดง ซอย แล้วคั่วให้หอม
- ข. ตะไคร้ ซอย แล้วโขลกละเอียด
- ค. ใบมะกรูด ซอย แล้วโขลกละเอียด
- ง. กระเทียม ซอย แล้วเติมน้ำให้หอม

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกเคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวได้

15. วัตถุดิบใด คือเคล็ดลับช่วยในการดับกลิ่นคาวของปู

- ก. ตะไคร้
- ข. ใบมะกรูด
- ค. กระเทียม
- ง. หอมแดง

16. การดับกลิ่นคาวของปู ทำในขั้นตอนใด

- ก. ล้างปู
- ข. ตำปู
- ค. คั่วปู
- ง. เคี้ยวปู

หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายบรรจุภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวได้

17. ข้อใด คือบรรจุภัณฑ์ขั้นแรก

- ก. กล่อง
- ข. ซะหลอม
- ค. กระปุก
- ง. ถังหิ้ว

18. ข้อใด คือบรรจุภัณฑ์ขั้นที่สอง

- ก. ถุงร้อน
- ข. ขวดแก้ว
- ค. กระป๋องชาดิน
- ง. กล่องครีม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เรียงลำดับขั้นตอนและอธิบายเกี่ยวกับการจัดทำฉลากน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาว

19. ข้อใด คือขั้นตอนแรกของการทำฉลากน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาว

- ก. ร่างฉลากผลิตภัณฑ์
- ข. เพิ่มรายละเอียดผู้ผลิต
- ค. ค้นหาและเลือกรูปภาพ
- ง. พิมพ์ฉลากผลิตภัณฑ์

20. ข้อมูลในฉลากผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพรมะนาวในข้อใด จำเป็นต้องมีให้ครบถ้วน

- ก. ชื่อผู้ผลิต ปริมาตร ส่วนประกอบ
- ข. ชื่อผู้ผลิต ชื่อผลิตภัณฑ์ วิธีเก็บรักษา
- ค. ชื่อผู้ผลิต วันที่ผลิต ส่วนประกอบ
- ง. ชื่อผู้ผลิต ข้อมูลการติดต่อ สารอาหารที่ได้รับ

หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายเกี่ยวกับความหมายและวิธีการคำนวณต้นทุนน้ำพริกปูสมุนไพรมะนาว

21. ข้อใดรวมอยู่ในต้นทุน

- ก. ค่าขนส่ง ค่าจัดทำกล่อง
- ข. ค่าน้ำมัน ส่วนต่างราคาขาย
- ค. ค่าแรงงาน กำไร
- ง. ค่าจ้าง ยอดสั่งซื้อ

22. ข้อใด คือวิธีการคำนวณต้นทุน

- ก. ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ลบวัตถุดิบที่หาได้
- ข. ส่วนต่างราคาขาย และค่าใช้จ่าย
- ค. ค่าใช้จ่ายบวกค่าวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกวิธีการคำนวณราคาขายน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าวได้

23. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. ราคาขายควรคิดค่าวัตถุดิบที่ไม่ได้ซื้อพร้อมด้วย
- ข. ราคาขายได้จากต้นทุนบวกกำไรที่ต้องการ
- ค. ราคาขายควรสูงเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด
- ง. ราคาขายควรเท่าเดิมแต่ลดปริมาณของวัตถุดิบลง

24. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. คำนวณราคาขายต่อกระปุก แล้วจึงคำนวณราคาขายรวม
- ข. ต้นทุนบวกค่าใช้จ่ายและกำไรที่ต้องการ จะได้ราคาขายรวม
- ค. เมื่อได้ราคาขายรวม จึงนำมาคำนวณเป็นราคาขายต่อกระปุก
- ง. เมื่อทราบราคาขายรวม จึงบวกต้นทุนค่ากระปุกแล้วคำนวณ

หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร

จุดประสงค์การเรียนรู้ เลือกใช้วิธีการถนอมอาหารสำหรับน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าวได้

25. ข้อใด คือวิธีการถนอมอาหารที่ต้องใช้อุณหภูมิสูง

- ก. UHT
- ข. สเตอริไลซ์
- ค. พาสเจอไรส์
- ง. ข้อ ก และข้อ ข ถูก

26. ข้อใด คือวิธีการถนอมอาหารที่เหมาะสมสำหรับน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

- ก. UHT
- ข. สเตอริไลซ์
- ค. พาสเจอไรส์
- ง. ข้อ ก และข้อ ข ถูก

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกขั้นตอนการถนอมอาหารสำหรับน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าวได้

27. ข้อใด คือวิธีการถนอมอาหารสำหรับน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

- ก. การฆ่าเชื้อบรรจุภัณฑ์ขั้นที่สอง
- ข. การต้มฆ่าเชื้อบรรจุภัณฑ์ขั้นแรก
- ค. การใช้ความร้อนสูงฆ่าเชื้อโรค
- ง. การต้มฆ่าเชื้อวัตถุดิบก่อนปรุง

28. ข้อใด คือขั้นตอนการถนอมอาหารสำหรับน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

- ก. นำน้ำพริกใส่ถุงแล้วซีลด้วยเครื่องแพ็คถุงสุญญากาศ
- ข. นำน้ำพริกใส่กระปุกแล้วนำไปฆ่าเชื้อด้วยวิธีสเตอริไลซ์

- ค. นำน้ำพริกใส่ถุงแล้วนำไปฆ่าเชื้อด้วยวิธี UHT
- ง. นำน้ำพริกใส่กระปุกแล้วเก็บในช่องแช่แข็งทันที

หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกความหมายของการตลาดได้

- 29. ข้อใด คือความหมายของการตลาด
 - ก. การบริหารจัดการร้านค้าในตลาด
 - ข. การจัดหาสินค้าและบริการสำหรับร้านค้า
 - ค. การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างพ่อค้าและลูกค้า
 - ง. การจำหน่ายสินค้าราคาต้นทุนเพื่อความพอใจของลูกค้า
- 30. ข้อใด คือลักษณะของการตลาด
 - ก. พ่อค้ารับทราบความต้องการของเจ้าของตลาดและจัดระเบียบร้านค้า
 - ข. แม่ค้าจัดหาสินค้าเพื่อนำมาขายให้ร้านใกล้เคียงในราคาถูก
 - ค. พ่อค้ารับทราบความต้องการของลูกค้าและจัดหาสินค้ามาขายให้ลูกค้า
 - ง. แม่ค้าเหมาสินค้าราคาถูกมาขายให้ลูกค้าในราคาต้นทุน

จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายส่วนประสมทางการตลาดของน้ำพริกปูสมุนไพรมได้

- 31. ข้อใด เป็นช่องทางการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมได้
 - ก. จำหน่ายในตลาดนัด
 - ข. จำหน่ายให้แก่คุณครู
 - ค. จำหน่ายให้แก่ผู้ปกครอง
 - ง. ถูกทุกข้อ
- 32. ข้อใด คือวิธีการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมในการขายน้ำพริกปูสมุนไพรมได้
 - ก. เปิดเพลงเสียงดังเพื่อให้เกิดความสนใจน้ำพริกปู
 - ข. ขอความอนุเคราะห์จากคนที่ขายสินค้าเก่งมาช่วยขาย
 - ค. ลดราคาแบบซื้อหนึ่งแถมหนึ่งเพื่อให้ลูกค้าพุดเร็ว
 - ง. อธิบายสรรพคุณของสมุนไพรมที่ใช้ในน้ำพริกปู

หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรม

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกขั้นตอนการจัดร้านเพื่อจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมได้

- 33. อุปกรณ์ใด เหมาะสมสำหรับวางน้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อจำหน่าย
 - ก. โต๊ะ
 - ข. กระดาษ
 - ค. ถังพลาสติก
 - ง. กล่องกระดาษ

34. การจัดร้านเพื่อจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมีข้อใดควรทำเป็นอันดับแรก
- เตรียมตั้งโต๊ะและปูผ้าปูโต๊ะ
 - จัดวางสมุดบัญชีและอุปกรณ์
 - จัดตำแหน่งเก้าอี้และป้ายชื่อสินค้า
 - จัดวางน้ำพริกปูใส่ถาด

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกขั้นตอนการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมีได้

35. ในการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมีข้อใดควรทำเป็นอันดับแรก
- บอกราคาสินค้าให้ลูกค้าทราบ
 - เชิญชวนลูกค้าและอธิบายรายละเอียดสินค้า
 - เตรียมเครื่องคิดเลขเพื่อคำนวณเงินอย่างรวดเร็ว
 - จัดเตรียมถุงหิ้วเพื่อใส่สินค้าให้ลูกค้า
36. สิ่งสำคัญในการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรมีข้อใด
- คิดราคาสินค้าอย่างถูกต้องและให้ลูกค้าตรวจสอบ
 - ให้ส่วนลดแก่ลูกค้าที่ซื้อสินค้าหลายชิ้นเพื่อแสดงน้ำใจ
 - ลงบันทึกการขายน้ำพริกปูสมุนไพรมีโดยให้ลูกค้าตรวจสอบ
 - ไหว้ขอบคุณลูกค้าที่มาอุดหนุนสินค้าอย่างนอบน้อม

หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

จุดประสงค์การเรียนรู้ บอกส่วนประกอบของสำรับอาหารอีสานได้

37. ข้อใด คือส่วนประกอบของสำรับอาหารอีสาน
- น้ำดื่ม
 - ข้าวเหนียว
 - อาหารคาว
 - ข้อ ข และ ค ถูก
38. ข้อใด คือส่วนประกอบเพิ่มเติมในการจัดสำรับอาหาร
- ข้าวเหนียว
 - เครื่องเคียง
 - น้ำพริก
 - ต้มหรือแกง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ระบุชื่อของผักที่นำมาใช้เป็นเครื่องเคียงคู่กับน้ำพริกปูสมุนไพรมได้

39. ข้อใด หมายถึงเครื่องเคียง

ก. ผักสำหรับทานคู่กับน้ำพริก

ข. ผักสำหรับใส่ในน้ำพริก

ค. ผักสำหรับใส่ในอาหารคาว

ง. ไม่มีข้อใดถูก

40. ข้อใด คือเครื่องเคียงสำหรับน้ำพริกปูสมุนไพรม

ก. ตะไคร้ ใบมะกรูด

ข. หอมแดง กระเทียม

ค. มะเขือ แตงกวา

ง. ผักกาด กะหล่ำปลี

เฉลย

1. ข	21. ก
2. ง	22. ค
3. ค	23. ข
4. ง	24. ค
5. ค	25. ง
6. ก	26. ค
7. ค	27. ข
8. ก	28. ก
9. ข	29. ค
10. ง	30. ค
11. ค	31. ง
12. ข	32. ง
13. ก	33. ข
14. ง	34. ก
15. ค	35. ข
16. ข	36. ง
17. ค	37. ง
18. ง	38. ข
19. ก	39. ก
20. ข	40. ค
-

แบบประเมินทักษะด้านการงานและการประกอบอาชีพ

ที่	ชื่อ-สกุล	เข้าใจขั้นตอนการทำงาน				พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน				ปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว				ตั้งใจและเข้มแข็ง				มีความอดทนในการทำงาน				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม

ที่	ชื่อ-สกุล	ร่วมวางแผน ทำงานเป็นทีม				รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ				ให้ความ ร่วมมือกับทีม				ความตั้งใจ ในการทำงาน				ความพยายาม ทำงานจน สำเร็จลุล่วง				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินการแสดงพฤติกรรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ร่วมแสดง ความคิดเห็น ตรงตาม ประเด็น				รับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่น				ใช้คำพูดแสดง ความคิดเห็น อย่างเหมาะสม				เป็นผู้นำและ ผู้ตามใน โอกาสที่ เหมาะสม				รักษา สัมพันธภาพ อันดีในกลุ่ม				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินผลงาน “น้ำพริกปูสมุนไพร”

ชื่อทีม

ที่	เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับคะแนน					คะแนนที่ได้
		5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	
1	ความสะอาด	รักษาความสะอาดทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำ และการปรุง และการจัดจาน	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำ และการปรุง	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ และการทำ	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ	
2	กิริยามารยาท	รักษากิริยามารยาทเรียบร้อยในขณะทำงาน และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำอาหาร	รักษากิริยามารยาทเรียบร้อยในขณะทำงาน และ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บางครั้ง	รักษากิริยามารยาทในขณะทำงาน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หลายครั้ง	หลงลืมรักษากิริยามารยาทในขณะทำงาน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หลายครั้ง	หลงลืมรักษากิริยามารยาทในขณะทำงาน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	
3	รสชาติ	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม สมุนไพร ความชื้นพอดี น้ำรับประทาน	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม น้ำรับประทาน	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย แต่ยัง มีจุดที่ต้องปรับปรุง	
4	ความสวยงาม	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง มีความเหมาะสม สวยงาม น้ำรับประทาน	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง มีความเหมาะสม สวยงาม	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง มีความเหมาะสม	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง ชนิดของผักไม่เข้ากัน	การจัดน้ำพริก และเครื่องเคียง ยังต้องปรับปรุง ชนิดของผักและความสวยงาม	
รวมคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยระยะที่ 4
แบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกผลการนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกผลการนิเทศแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ประกอบด้วยรายละเอียดการนิเทศ 4 ตอน ดังนี้

- 1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของการนิเทศ
- 1.2 ตอนที่ 2 การนิเทศผลการใช้หลักสูตร
- 1.3 ตอนที่ 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้
- 1.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. แบบบันทึกผลการนิเทศแต่ละตอน จะประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติ และการให้ข้อเสนอแนะ โดยผู้ให้การนิเทศ

3. ขั้นตอนการนิเทศ

การนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เป็นการนิเทศ สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล โดยมีขั้นตอนการนิเทศ ดังนี้

3.1 การประชุมทำความเข้าใจก่อนการนิเทศ เนื่องจากการนิเทศใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ดังนั้น ก่อนการนิเทศจึงต้องมีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างศรัทธาเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศเกิดการยอมรับและสนใจใฝ่เรียนรู้เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดการประชุมผู้ให้การนิเทศจะติดต่อกับนายผู้รับการนิเทศ ตามวันและเวลาที่เหมาะสม

3.2 การนิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ทำการนิเทศ จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

- 3.2.1 นิเทศ ครั้งที่ 1 วันที่ 7 มิถุนายน 2562
- 3.2.2 นิเทศ ครั้งที่ 2 วันที่ 14 มิถุนายน 2562
- 3.2.3 นิเทศ ครั้งที่ 3 วันที่ 2 สิงหาคม 2562

ในการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศจะให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ได้วิธีการดำเนินการที่เหมาะสม และสอดคล้องกันจากความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

3.3 ผู้รับการนิเทศ สามารถปรึกษาหรือสอบถามผู้ให้การนิเทศ ในประเด็นที่ยังสงสัย เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่ดีและเหมาะสมที่สุด ได้ตลอดระยะเวลาของการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

4. เกณฑ์การให้คะแนนการนิเทศ มีรายละเอียดดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับน้อย

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับปานกลาง

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับมาก

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับมากที่สุด

5. การให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้ให้การนิเทศสามารถให้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่สนใจได้

6. ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ จะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาวิธีการนิเทศภายในของสถานศึกษา เท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของการนิเทศ

1. ผู้ให้การนิเทศ
2. ผู้รับการนิเทศ
3. วันที่ประชุมทำความเข้าใจก่อนการนิเทศ

ตอนที่ 2 การนิเทศการใช้หลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการปฏิบัติในการใช้หลักสูตร ตามรายการที่กำหนด และทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องผลการปฏิบัติ ตามความเป็นจริงที่ปรากฏ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับน้อย

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับปานกลาง

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับมาก

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับมากที่สุด

รายการ	ผลการปฏิบัติ				ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
การใช้หลักสูตร					
1. การวางแผนและเตรียมการสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้					
2. ความพร้อมด้านการเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดและหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร					
3. ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ พร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร					
4. วางแผนและดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด					
5. การนำหลักสูตรไปใช้มีความเป็นระบบ และสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					

ตอนที่ 3 การนิเทศการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ ตามรายการแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องผลการปฏิบัติ ตามความเป็นจริงที่ปรากฏ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับน้อย

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับปานกลาง

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับมาก

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ มีความสอดคล้อง และถูกต้อง ในระดับมากที่สุด

รายการ	ผลการปฏิบัติ				ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 1 วันที่.....					
1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้					
2. แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา					
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสม					

รายการ	ผลการปฏิบัติ				ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
4. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ มีความพร้อม และเหมาะสม					
5. การนำเข้าสู่บทเรียนสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับ เนื้อหา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี					
6. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน					
7. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และ ทักษะอาชีพแก่นักเรียน					
8. การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอด และต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ ที่นักเรียนได้รับไปใช้					
9. การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์					
10. ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร					
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 2 วันที่.....					
1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการ การเรียนรู้					
2. แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา					
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้ มีความพร้อม และเหมาะสม					
4. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ มีความพร้อม และเหมาะสม					
5. การนำเข้าสู่บทเรียนสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับ เนื้อหา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี					
6. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน					

รายการ	ผลการปฏิบัติ				ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
7. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน					
8. การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอด และต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ ที่นักเรียนได้รับไปใช้					
9. การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์					
10. ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ 3 วันที่.....					
1. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อนำสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้					
2. แผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเนื้อหา					
3. การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้ มีความพร้อม และเหมาะสม					
4. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ มีความพร้อม และเหมาะสม					
5. การนำเข้าสู่บทเรียนสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับเนื้อหา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี					
6. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริม การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน					
7. กิจกรรมการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงาน และทักษะอาชีพแก่นักเรียน					
8. การสรุปบทเรียน สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอด และต่อยอด การนำองค์ความรู้และประสบการณ์ ที่นักเรียนได้รับไปใช้					
9. การวัดและประเมินผลนักเรียน มีความเหมาะสม สามารถวัดและประเมินผลได้ตามจุดประสงค์					

รายการ	ผลการปฏิบัติ				ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
10. ผลการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโลต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ คณะผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ
ของโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล เป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถาม ฉบับนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน)

1.2 ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน)

1.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. แบบสอบถาม ใช้สำหรับให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อหลักสูตร และให้คะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะ โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ เท่านั้น

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปู สมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณารายการแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตร โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หลักสูตรสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะด้านอาชีพ ให้แก่นักเรียน					
2. หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ					
3. หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักรู้คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น					
4. หลักสูตรช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ ด้านการทำอาหาร และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ					
5. หลักสูตรช่วยให้นักเรียน สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ					

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา
ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณารายการแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ
ที่ตรงกับความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อข้อนั้น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ 5 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง พึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เนื้อหาบทเรียน					
1. เนื้อหาบทเรียนสอดคล้องกับความต้องการ ของนักเรียน					
2. เนื้อหาบทเรียนน่าสนใจ ทำให้นักเรียน อยากเรียนรู้					
3. เนื้อหาบทเรียนเหมาะสมกับท้องถิ่น					
4. เนื้อหาบทเรียน ทำให้นักเรียนได้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต และการประกอบ อาชีพในท้องถิ่น					
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเนื้อหา บทเรียน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
กิจกรรมการเรียนรู้					
6. กิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการประสบการณ์ที่ดี แก่นักเรียน					
7. กิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนและ เพื่อน ๆ ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ผู้แทนชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
9. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม					
10. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานและอาชีพ					
สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้					
11. สื่อการเรียนรู้ รวมถึง วัสดุ อุปกรณ์ มีครบถ้วน และเพียงพอ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้					
12. ใบความรู้ ใบงาน เหมาะสม ครบถ้วน สวยงาม น่าใช้					
13. ใช้สถานที่ในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้					
14. แหล่งเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้					
15. ผู้แทนชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมอำนวยความสะดวก ในการใช้แหล่งเรียนรู้					
การวัดและประเมินผล					
16. การวัดผลการปฏิบัติ โดยการประเมินและตรวจผลงานของนักเรียน					
17. การวัดความรู้ โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน					
18. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน					
บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้					
19. นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน ในการเรียน โดยใช้หลักสูตรน้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20. นักเรียนได้ความรู้วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร					
21. นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการผลิต และจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร					
22. นักเรียนตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง					
23. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว					
24. นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้					
25. นักเรียนได้รับความรู้ และได้ฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นต้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง ให้นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้

.....

.....

ขอขอบใจนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประเด็นการประเมินหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำชี้แจง

ประเด็นการประเมินหลักสูตรนี้ ได้จากการประชุมคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ซึ่งได้รวบรวมแนวความคิดและวิเคราะห์ประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มติที่ประชุมเห็นชอบให้กำหนด ประเด็นการประเมินหลักสูตร 3 ประเด็นหลัก โดยผู้ประเมิน ได้แก่ คณะทำงานพัฒนาหลักสูตร และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้แทนชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ปกครองนักเรียน ประเด็นการประเมินหลักสูตร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

1.2 จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพร์ รวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า

1.3 จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ในห้องเรียน ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 จุดมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเอง ด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร

2. การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม

2.1 ผลที่เกิดกับนักเรียน (ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะพิสัย จิตพิสัย และรายได้ระหว่างเรียน) ครู สถานศึกษา ชุมชน

2.2 ผลการใช้หลักสูตร และสะท้อนผลการนิเทศการใช้หลักสูตร

2.3 ผลการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้

3. สรุปผลการประเมินหลักสูตร วิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไป
พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยระยะที่ 5

แบบบันทึกการประชุม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่.....

เรื่อง/กิจกรรม.....

วันที่..... เวลา..... น. สถานที่.....

ผู้มาประชุม

[illegible]

ដូរឈ្មោះប្រជុំ

[illegible]

บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

สรุปมติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึกการประชุม
(.....)

ภาคผนวก ข

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตาราง 44 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม
กับประเด็นการสนทนากลุ่ม

ประเด็นการสนทนากลุ่ม	IOC	แปลผล
วัตถุประสงค์ : เพื่อนำผลการสนทนากลุ่ม ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม (สอบถามข้อมูลจากผู้ร่วมสนทนากลุ่มเป็นรายบุคคล) 1. ชื่อ-สกุล 2. ตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่ 3. ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 4. ประสบการณ์ในการประกอบอาหารน้ำพริกปูสมุนไพรหรืออาหารประเภทน้ำพริก	0.80	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล 1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร 2. นักเรียนควรได้เรียนรู้อะไร 3. ขอบเขตของเนื้อหา 4. ภาพรวมการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ วันเวลาที่จัดการเรียนรู้ 5. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	0.80 1.00 0.80 0.80 0.80	ใช้ได้ ใช้ได้ ใช้ได้ ใช้ได้ ใช้ได้
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร 1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ ดังต่อไปนี้ 1.1 หลักการ 1.2 จุดมุ่งหมาย 1.3 คำอธิบายรายวิชา 1.4 ผลการเรียนรู้	1.00 1.00 1.00 1.00	ใช้ได้ ใช้ได้ ใช้ได้ ใช้ได้

ตาราง 44 (ต่อ)

ประเด็นการสนทนากลุ่ม	IOC	แปลผล
1.5 โครงสร้าง/เวลาเรียน	1.00	ใช้ได้
1.6 สารการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
1.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
1.8 สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
1.9 การวัดและประเมินผล	1.00	ใช้ได้
1.10 แนวทางการจัดการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ดังต่อไปนี้		
2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1.00	ใช้ได้
2.2 ทักษะการปฏิบัติ	1.00	ใช้ได้
2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน	1.00	ใช้ได้
2.4 รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน	1.00	ใช้ได้
2.5 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร (คณะกรรมการ สถานศึกษา, ผู้บริหาร, ครู, ประชาชนชาวบ้าน, ผู้แทนชุมชน, ผู้แทน ผู้ปกครองนักเรียน)	1.00	ใช้ได้

ตาราง 45 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามกับข้อคำถาม
แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมะขาม ของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล เพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดย
ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมะขาม เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล

ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
วัตถุประสงค์ : เพื่อสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรมะขาม เพื่อสร้างรายได้ระหว่าง เรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล		
ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม	-	-

ตาราง 45 (ต่อ)

ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล		
1. หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ☐ อาชีพเกษตรกรรมและผลกระทบจากศัตรูต้นข้าว ☐ การจัดการเกี่ยวกับปูนา และสัตว์ที่เป็นศัตรูพืชต่าง ๆ ☐ การสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ).....	1.00	ใช้ได้
2. หน่วยที่ 2 ปูนาวัตถุดิบในท้องถิ่น ☐ ระบบนิเวศในนาข้าว ☐ วงจรชีวิตปูนา ☐ วิธีการจับปูนา ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
3. หน่วยที่ 3 การทำน้ำพริกปูสมุนไพร ☐ วัสดุ อุปกรณ์ ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร ☐ วัตถุดิบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร และการจัดเตรียมวัตถุดิบ ☐ คุณค่าทางอาหารที่ได้รับจากน้ำพริกปูสมุนไพร ☐ ขั้นตอนการทำน้ำพริกปูสมุนไพร ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
4. หน่วยที่ 4 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง ☐ การจัดโต๊ะอาหารให้สวยงามน่ารับประทาน ☐ การจัดเตรียมเครื่องเคียงรับประทานคู่กับน้ำพริกปูนาสมุนไพร ☐ การสร้างสัมพันธภาพอันดีภายในครอบครัว ☐ การจัดการหลังรับประทานอาหาร ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้

ตาราง 45 (ต่อ)

ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
5. หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์ ☐ การออกแบบผลิตภัณฑ์และจัดทำฉลาก ☐ การบรรจุและหีบห่อ ☐ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
6. หน่วยที่ 6 การตลาดน้ำพริกปูสมุนไพโร ☐ การประชาสัมพันธ์สินค้า ☐ การศึกษาช่องทางการตลาด ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	1.00	ใช้ได้
7. หน่วยที่ 7 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรในชุมชน ☐ แหล่งจำหน่ายสินค้าในชุมชน ☐ วิธีการและการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรในชุมชน ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
8. หน่วยที่ 8 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ☐ การคำนวณต้นทุน กำไร ขาดทุน ☐ การบันทึกรายรับ-รายจ่าย ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	1.00	ใช้ได้
9. หน่วยที่ 9 จรรยาบรรณและคุณธรรมในการประกอบอาชีพ ☐ จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร ☐ คุณธรรมในการประกอบอาชีพ ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	1.00	ใช้ได้
10. หน่วยที่ 10 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ ☐ เทคโนโลยีการถนอมอาหาร ☐ เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร ☐ เนื้อหาที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	1.00	ใช้ได้

ตาราง 45 (ต่อ)

ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
11. วิธีการจัดการเรียนรู้ ☐ การเรียนเนื้อหาในห้องเรียน ☐ การปฏิบัติจริงในพื้นที่บริเวณโรงเรียนและชุมชน ☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
12. สื่อการเรียนรู้ ☐ สื่อการเรียนรู้ที่มีในโรงเรียน ☐ สื่อการเรียนรู้ที่มีในห้องอื่น ☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
13. การวัดและประเมินผล ☐ การทดสอบ ☐ การตรวจผลงาน ☐ การสังเกตการปฏิบัติ ☐ สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)	0.80	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้าง รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล	0.80	ใช้ได้

ตาราง 46 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์และ
 ข้อคำถาม แบบสัมภาษณ์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำหรับผู้ประกอบการ) เพื่อการพัฒนา
 หลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้
 ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
วัตถุประสงค์ : เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ประกอบการเกี่ยวกับการทำ น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อใช้ในการ จัดทำหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล		

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
ตอนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน		
1. ประเภทและลักษณะของกิจการ	0.80	ใช้ได้
2. ประเภทของอาหารที่จำหน่าย	0.80	ใช้ได้
3. การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร	1.00	ใช้ได้
4. ลักษณะและวิธีการด้านการบรรจุหีบห่อ	1.00	ใช้ได้
5. ลักษณะและวิธีการด้านการตลาด	1.00	ใช้ได้
6. ลักษณะและวิธีการจำหน่าย	1.00	ใช้ได้
7. จรรยาบรรณของผู้ประกอบการด้านอาหาร	1.00	ใช้ได้
8. คุณธรรมในการประกอบอาชีพ	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการจัดทำหลักสูตร	0.80	ใช้ได้

ตาราง 47 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และ
ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบความรู้เรื่องการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร

ข้อที่	IOC	แปลผล	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.80	ใช้ได้	0.43	0.42
2	0.80	ใช้ได้	0.46	0.66
3	1.00	ใช้ได้	0.32	0.47
4	0.80	ใช้ได้	0.55	0.55
5	1.00	ใช้ได้	0.63	0.77
6	1.00	ใช้ได้	0.65	0.44
7	1.00	ใช้ได้	0.39	0.55
8	0.60	ใช้ได้	0.55	0.72

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อที่	IOC	แปลผล	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
9	0.80	ใช้ได้	0.78	0.41
10	1.00	ใช้ได้	0.65	0.65
11	1.00	ใช้ได้	0.48	0.49
12	0.80	ใช้ได้	0.53	0.70
13	0.80	ใช้ได้	0.47	0.82
14	0.80	ใช้ได้	0.72	0.60
15	0.80	ใช้ได้	0.72	0.51
16	0.80	ใช้ได้	0.69	0.45
17	1.00	ใช้ได้	0.75	0.52
18	0.80	ใช้ได้	0.43	0.45
19	0.80	ใช้ได้	0.53	0.55
20	0.80	ใช้ได้	0.55	0.72
21	0.80	ใช้ได้	0.77	0.69
22	0.80	ใช้ได้	0.62	0.71
23	0.80	ใช้ได้	0.71	0.72
24	0.80	ใช้ได้	0.65	0.41
25	1.00	ใช้ได้	0.53	0.47
26	0.80	ใช้ได้	0.44	0.68
27	1.00	ใช้ได้	0.70	0.67
28	0.80	ใช้ได้	0.63	0.53
29	0.80	ใช้ได้	0.46	0.47
30	0.80	ใช้ได้	0.56	0.66
31	1.00	ใช้ได้	0.34	0.68
32	0.80	ใช้ได้	0.43	0.80
33	0.80	ใช้ได้	0.53	0.63
34	1.00	ใช้ได้	0.64	0.71
35	0.80	ใช้ได้	0.60	0.31

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อที่	IOC	แปลผล	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
36	0.80	ใช้ได้	0.67	0.60
37	1.00	ใช้ได้	0.65	0.54
38	0.80	ใช้ได้	0.55	0.34
39	0.60	ใช้ได้	0.67	0.47
40	0.80	ใช้ได้	0.76	0.53
$r_{tt} = 0.74$				

ตาราง 48 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และประเด็นการประเมินทักษะด้านการงานและการประกอบอาชีพ ทักษะการทำงานเป็นทีม และแบบประเมินการแสดงพฤติกรรม

ประเด็นการประเมิน	IOC	แปลผล
ทักษะด้านการงานและการประกอบอาชีพ		
จุดประสงค์การเรียนรู้ : มีทักษะการประกอบอาชีพตามที่ได้รับมอบหมาย		
- เข้าใจขั้นตอนการทำงาน	0.80	ใช้ได้
- พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน	1.00	ใช้ได้
- ปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว	1.00	ใช้ได้
- ตั้งใจและเข้มแข็ง	0.80	ใช้ได้
- มีความอดทนในการทำงาน	1.00	ใช้ได้
ทักษะการทำงานเป็นทีม		
จุดประสงค์การเรียนรู้ : ใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จได้		
- ร่วมวางแผนทำงานเป็นทีม	0.80	ใช้ได้
- รับผิดชอบต่องานที่ได้รับ	1.00	ใช้ได้
- ให้ความร่วมมือกับทีม	1.00	ใช้ได้
- ความตั้งใจในการทำงาน	0.80	ใช้ได้
- ความพยายามทำงานจนสำเร็จลุล่วง	1.00	ใช้ได้

ตาราง 48 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	IOC	แปลผล
แบบประเมินการแสดงพฤติกรรม		
จุดประสงค์การเรียนรู้ :		
1. แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามประเด็นที่กำหนด		
2. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีสัมพันธภาพอันดีในกลุ่มและให้ความร่วมมือจนงานสำเร็จ		
- ร่วมแสดงความคิดเห็นตรงตามประเด็น	0.80	ใช้ได้
- รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	0.80	ใช้ได้
- ให้คำพูดแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม	0.80	ใช้ได้
- เป็นผู้นำและผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม	0.60	ใช้ได้
- รักษาสัมพันธภาพอันดีในกลุ่ม	0.80	ใช้ได้

ตาราง 49 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างวัตถุประสงค์และข้อคำถาม แบบสอบถาม
 ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้
 หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

วัตถุประสงค์/ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
ตอนที่ 1 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริก สมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่า หนองคูโปโล		
1. หลักสูตรสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะด้าน อาชีพ ให้แก่นักเรียน	0.60	ใช้ได้
2. หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ จากการลงมือปฏิบัติ	1.00	ใช้ได้
3. หลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจ และตระหนักรู้คุณค่าของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น	0.80	ใช้ได้

ตาราง 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์/ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
4. หลักสูตรช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการทำอาหาร และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ	0.80	ใช้ได้
5. หลักสูตรช่วยให้นักเรียน สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ	0.80	ใช้ได้
ตอนที่ 2 เพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล		
เนื้อหาบทเรียน		
1. เนื้อหาบทเรียนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	0.60	ใช้ได้
2. เนื้อหาบทเรียนน่าสนใจ ทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้	0.80	ใช้ได้
3. เนื้อหาบทเรียนเหมาะสมกับท้องถิ่น	0.80	ใช้ได้
4. เนื้อหาบทเรียน ทำให้นักเรียนได้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในท้องถิ่น	0.80	ใช้ได้
5. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเนื้อหาบทเรียน ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	0.80	ใช้ได้
กิจกรรมการเรียนรู้		
6. กิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการประสบการณ์ที่ดีแก่นักเรียน	0.80	ใช้ได้
7. กิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน	0.80	ใช้ได้
8. ผู้แทนชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน	1.00	ใช้ได้
9. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	1.00	ใช้ได้
10. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานและอาชีพ	1.00	ใช้ได้
สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้		
11. สื่อการเรียนรู้ รวมถึง วัสดุ อุปกรณ์ มีครบถ้วน และเพียงพอ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	0.60	ใช้ได้
12. ใบความรู้ ใบงาน เหมาะสม ครบถ้วน สวยงาม น่าใช้	0.80	ใช้ได้

ตาราง 49 (ต่อ)

วัตถุประสงค์/ข้อคำถาม	IOC	แปลผล
13. ใช้สถานที่ในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้	0.80	ใช้ได้
14. แหล่งเรียนรู้มีความพร้อม และเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
15. ผู้แทนชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งเรียนรู้	1.00	ใช้ได้
การวัดและประเมินผล		
16. การวัดผลการปฏิบัติ โดยการประเมินและตรวจผลงานของนักเรียน	0.60	ใช้ได้
17. การวัดความรู้ โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	0.60	ใช้ได้
18. การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน	0.60	ใช้ได้
บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้		
19. นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน ในการเรียนโดยใช้หลักสูตรน้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน	0.80	ใช้ได้
20. นักเรียนได้ความรู้วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร	0.80	ใช้ได้
21. นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการผลิต และจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร	0.80	ใช้ได้
22. นักเรียนตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง	1.00	ใช้ได้
23. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว	1.00	ใช้ได้
24. นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียนไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้	0.80	ใช้ได้
25. นักเรียนได้รับความรู้ และได้ฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน เป็นต้น	1.00	ใช้ได้

ตาราง 50 ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และประเด็น
การประเมินหลักสูตร สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
(รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อ
สร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคู
โปโล

ประเด็นการประเมินหลักสูตร/วัตถุประสงค์	IOC	แปลผล
ประเมินผลการใช้หลักสูตร		
วัตถุประสงค์ : เพื่อประเมินผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร		
1. จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น	0.80	ใช้ได้
2. จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกสมุนไพร รวมถึงกระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า	0.80	ใช้ได้
3. จุดมุ่งหมายข้อที่ 3 เพื่อให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	0.80	ใช้ได้
4. จุดมุ่งหมายข้อที่ 4 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเองด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร	0.80	ใช้ได้
การประเมินหลักสูตรโดยภาพรวม		
วัตถุประสงค์ : เพื่อประเมินหลักสูตรโดยภาพรวมในประเด็นต่าง ๆ		
1. ผลที่เกิดกับนักเรียน (ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะพิสัย จิตพิสัย และรายได้ระหว่างเรียน) ครู สถานศึกษา ชุมชน	1.00	ใช้ได้
2. ผลการใช้หลักสูตร และสะท้อนผลการนิเทศการใช้หลักสูตร	1.00	ใช้ได้
3. ผลการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้	1.00	ใช้ได้

ตาราง 50 (ต่อ)

ประเด็นการประเมินหลักสูตร/วัตถุประสงค์	IOC	แปลผล
สรุปผลการประเมินหลักสูตร		
วัตถุประสงค์ : เพื่อวิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป		
สรุปผลการประเมินหลักสูตร โดยวิเคราะห์ผลสำเร็จ สิ่งที่ยังไม่สำเร็จ และสิ่งที่ควรต้องนำไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สมบูรณ์ต่อไป	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

หลักสูตรและตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปुสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

1. แนวคิดและหลักการ

การจัดการศึกษาของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นอกจากพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการ วิชาชีพ และพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรมแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของสถานศึกษา คือ การสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของชาติ ให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง โดยจัดการศึกษาให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม และสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไปจากรุ่นสู่รุ่น ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) อนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงาม ทั้งของท้องถิ่นและของชาติ และมาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน และประชาชนคนไทยทุกคน ที่ต้องให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาและการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้ เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เป็นการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร มาใช้จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตในท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมา เรียนรู้วิถีชีวิตของ อาชีพเกษตรกรรมและการจัดการศัตรูของนาข้าว วัฒนธรรมการทำอาหาร เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม และฝึกทักษะด้านการประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้พัฒนา ทั้งด้านความรู้ ทักษะด้านการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ ทักษะอาชีพ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนา ทักษะการทำงานเป็นทีมร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อให้ได้งานตามเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้าง รายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มีหลักการ ดังนี้

1. เรียนรู้ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาหาร ปลูกฝังให้มีความรักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและ ท้องถิ่น และเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ
2. ส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน
3. จัดการเรียนการสอน เน้นการปฏิบัติ และการทำงานเป็นทีม
4. พัฒนาและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการเรียนรู้จากตัวบุคคล ทักษะ การดำรงชีวิต และทักษะด้านการประกอบอาชีพ แก่นักเรียน
5. ปลูกฝังจรรยาบรรณ และคุณธรรมด้านการประกอบอาชีพให้นักเรียน
6. ส่งเสริมการสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้นักเรียน

2. จุดมุ่งหมาย

- 2.1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิต ของคนในชุมชนท้องถิ่น
- 2.2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพร รวมถึงกระบวนการผลิตและ จำหน่ายสินค้า
- 2.3 เพื่อให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะ การประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจ บทบาทของตนเองที่มีต่อครอบครัวและท้องถิ่น และมุ่งสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเอง

ด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน ตระหนักและยึดถือปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะสำคัญตามมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 4.1 รักษาทัศนคติ กษัตริย์
- 4.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 4.3 มีวินัย
- 4.4 ใฝ่เรียนรู้
- 4.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 4.7 รักความเป็นไทย
- 4.8 มีจิตสาธารณะ
- 4.9 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- 4.10 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
- 4.11 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
- 4.12 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

5. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา เรียนรู้ วางแผนการทำงานเป็นทีม ออกแบบ ลงมือปฏิบัติ วิเคราะห์ จัดการองค์ความรู้ อธิบาย ในเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาหาร การสร้างรายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียน และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนต่อครอบครัวและต่อชุมชน จรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ ระหว่างเรียน บทบาทหน้าที่ของนักเรียน และวิถีชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร กระบวนการผลิตและจำหน่ายสินค้า การจัดโต๊ะอาหารและสำรับน้ำพริกปู สมุนไพรร่วมเครื่องเคียง นักเรียนได้เสริมสร้างทักษะในการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้ นอก ห้องเรียน ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะด้านการทำอาหาร ทักษะการ ประกอบอาชีพ ทักษะการเรียนรู้จากตัวบุคคล และทักษะด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้นักเรียน มีความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รักถิ่นฐาน รักครอบครัว เข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อ ครอบครัวและชุมชน เรียนรู้การพึ่งตนเองด้วยการหารายได้ระหว่างเรียน และตระหนักถึงความสำคัญ ของจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

6. ผลการเรียนรู้

6.1 ด้านพุทธิพิสัย (ร้อยละ 20)

6.1.1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
การสร้างรายได้ระหว่างเรียน และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนต่อครอบครัวและชุมชน

6.1.2 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพร

6.1.3 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพด้านอาหาร

6.1.4 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพด้านอาหาร

6.1.5 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร

6.2 ด้านทักษะพิสัย (ร้อยละ 70)

6.2.1 เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำอาหาร และทักษะการประกอบอาชีพ

6.2.2 เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะ
การใช้เทคโนโลยี

6.3 ด้านจิตพิสัย (ร้อยละ 10)

6.3.1 เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าใจบทบาทของ
ตนเองที่มีต่อครอบครัวและชุมชน และการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

6.3.2 เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และ
เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต

6.3.3 เพื่อส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณในการเป็นผู้ทำอาหาร และ
การเตรียมความพร้อมก่อนทำอาหาร

7. โครงสร้าง/เวลาเรียน

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อ
สร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ประกอบด้วยสาระความรู้
ประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบ รวมจำนวน 28 ชั่วโมง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร
เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
-	<u>การทดสอบก่อนเรียน</u>	-	1
1. ภูมิ ปัญญา ท้องถิ่น และ การสร้าง รายได้ ระหว่าง เรียน	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ความหมายและความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ ระหว่างเรียน และบทบาทหน้าที่ ของนักเรียนต่อครอบครัวและ ชุมชน <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงาน เป็นทีม ทักษะการเรียนรู้รู้นอก ห้องเรียน และทักษะการใช้ เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อให้เกิดความตระหนักถึง คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าใจบทบาทของตนเอง ที่มีต่อครอบครัวและชุมชน และ การสร้างรายได้ระหว่างเรียน	1. ความหมายของภูมิปัญญา ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร 4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้าง รายได้ระหว่างเรียน 5. บทบาทหน้าที่ของนักเรียน	1

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
2. ข้อควรรู้ ก่อนทำ อาหาร	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพด้านอาหาร <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำอาหาร และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญของจรรยาบรรณในการเป็นผู้ทำอาหาร และการเตรียมความพร้อมก่อนทำอาหาร	1. จรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร 2. เรียนรู้การจัดการห้องครัวแบบสากลและห้องครัวในครัวเรือน 3. อุปกรณ์และการใช้งาน การทำความสะอาดและจัดเก็บ และข้อควรระวัง	1
3. วัตถุดิบ น้ำพริกปู สมุนไพรม	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำอาหาร และทักษะการประกอบอาชีพ	1. ปุณศาสตร์ของนาข้าว 2. การนำปุณามาใช้ในการประกอบอาหาร 3. รู้จักปุณและวงจรชีวิตปุณ 4. การหาปุณ วัตถุดิบหลักในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม	2

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต		
4. การทำน้ำพริกปูสมุนไพรม	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำอาหาร และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต	1. ส่วนประกอบและเครื่องปรุง 2. วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพรม 3. เคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม 4. สมุนไพรมและสรรพคุณของสมุนไพรมที่ใช้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม	3

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
5. การบรรจุ และเตรียม ฉลาก ผลิตภัณฑ์	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการ ใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ ด้านอาหาร <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำอาหาร และทักษะการประกอบ อาชีพ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงาน เป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอก ห้องเรียน และทักษะการใช้ เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิด ความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของ การประกอบอาชีพสุจริต	1. การบรรจุน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. การออกแบบและพิมพ์ฉลาก ผลิตภัณฑ์ 3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขั้นที่สอง เพื่อเพิ่มมูลค่า	3
6. การ คำนวณ ต้นทุนและ กำหนดราคา	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำอาหาร และทักษะการประกอบ อาชีพ	1. การกำหนดราคาขายน้ำพริกปู สมุนไพรม 2. วิธีคำนวณราคาขายน้ำพริกปู สมุนไพรม 3. คุณค่าของความสุขจิต	1

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะการใช้เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต		
7. การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม 2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพด้านอาหาร <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำอาหาร และทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะการใช้เทคโนโลยี	1. เทคโนโลยีที่นิยมใช้ในการถนอมอาหาร 2. การถนอมอาหารประเภทน้ำพริก	2

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	<u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิด ความสำเร็จและเห็นคุณค่าของการ ประกอบอาชีพสุจริต		
8. การตลาด เบื้องต้น	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม <u>ทักษะพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการ ทำอาหาร และทักษะการประกอบ อาชีพ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงาน เป็นทีม ทักษะการเรียนรู้นอก ห้องเรียน และทักษะการใช้ เทคโนโลยี <u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิด ความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของ การประกอบอาชีพสุจริต	1. ความหมายของ “การตลาด” (Marketing) 2. แนวความคิดหลักทางการตลาด (Core Marketing Concept) 3. ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix)	1
9. การ จำหน่าย น้ำพริกปู สมุนไพรม	<u>พุทธิพิสัย</u> 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพรม	1. ความหมายของตลาดนัดชุมชน 2. ข้อดี-ข้อเสีย ของการขายของ ในตลาดนัดชุมชน 3. การขายน้ำพริกปูสมุนไพรม	1

ตาราง 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	<u>จิตพิสัย</u> 1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จัก การพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิด ความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของ การประกอบอาชีพสุจริต		
-	<u>การทดสอบหลังเรียน</u>	-	1
รวม			28

8. สาระการเรียนรู้

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่าง

1. ความหมายของภูมิปัญญา ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน
5. บทบาทหน้าที่ของนักเรียน

หน่วยที่ 2 ข้อควรระวังก่อนทำอาหาร

1. จรรยาบรรณของผู้ทำอาหาร
2. เรียนรู้การจัดการห้องครัวแบบสากลและห้องครัวในครัวเรือน
3. อุปกรณ์และการใช้งาน การทำความสะอาดและจัดเก็บ และข้อควรระวัง

หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพร

1. ปูนาศัตรูของนาข้าว
2. การนำปูนามาใช้ในการประกอบอาหาร
3. รู้จักปูนาและวงจรชีวิตปูนา
4. การหาปูนา วัตถุดิบหลักในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร

หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพโร

1. ส่วนประกอบและเครื่องปรุง
2. วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพโร
3. เคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร
4. สมุนไพรและสรรพคุณของสมุนไพรที่ใช้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพโร

หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์

1. การบรรจุน้ำพริกปูสมุนไพโร
2. การออกแบบและพิมพ์ฉลากผลิตภัณฑ์
3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขั้นที่สองเพื่อเพิ่มมูลค่า

หน่วยที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา

1. การกำหนดราคาขายน้ำพริกปูสมุนไพโร
2. วิธีคำนวณราคาขายน้ำพริกปูสมุนไพโร
3. คุณค่าของความสำเร็จ

หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร

1. เทคโนโลยีที่นิยมใช้ในการถนอมอาหาร
2. การถนอมอาหารประเภทน้ำพริก

หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น

1. ความหมายของ “การตลาด” (Marketing)
2. แนวความคิดหลักทางการตลาด (Core Marketing Concept)
3. ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix)

หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโร

1. ความหมายของตลาดนัดชุมชน
2. ข้อดี-ข้อเสีย ของการขายของในตลาดนัดชุมชน
3. การขายน้ำพริกปูสมุนไพโร
4. กิจกรรมการผลิตน้ำพริกปูสมุนไพโรเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ระหว่างเรียน
5. กิจกรรมการจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพโรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน

หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

1. ศิลปะบนโต๊ะอาหาร
2. การจัดโต๊ะอาหารแบบต่าง ๆ
3. การจัดสำหรับอาหารประเภทน้ำพริกและเครื่องเคียง
4. มื้ออาหารและการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีในครอบครัว

9. รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ด้วย หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

9.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎี

การจัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎี เป็นการจัดการเรียนรู้ในขั้นการให้ความรู้สร้างความเข้าใจ (The Cognition Phase) เป็นขั้นตอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้มีความรู้เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า สืบค้น การสอนบรรยาย การใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น โดยใช้ช่วงเวลาสั้น ๆ ในการให้ความรู้

9.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

9.2.1 ขั้นการสาธิต (The Demonstration Phase) เป็นการทำให้ผู้เรียนดู เพื่อให้ได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ถูกต้อง พร้อมกับการอธิบายทักษะต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจเพื่อให้ปฏิบัติได้

9.2.2 ขั้นการปฏิบัติ (The Associative Phase) เป็นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามวิธีที่ได้ทำไว้ในขั้นการสาธิต โดยครูจะต้องคอยสังเกตช่วยเหลือและแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

9.2.3 ขั้นปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (The Adaptation Phase) เป็นขั้นของการช่วยเหลือผู้เรียน ปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติให้ดีขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้นอย่างเหมาะสม

10. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ใน หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ประกอบด้วย

10.1 หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

10.2 ใบความรู้

10.3 ใบกิจกรรม

10.4 โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันในการออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์

10.5 วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งหาได้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น

10.6 ประชาชนชาวบ้าน

10.7 แพลตฟอร์มชุมชน

10.8 สถานประกอบการด้านอาหารในชุมชน

10.9 ตลาดนัดทำตุ้ม

10.10 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน

11. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลผู้เรียน ดำเนินการ ดังนี้

11.1 การวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย ดำเนินการ 2 ช่วง คือ ก่อนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และหลังการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการทดสอบ

11.2 การวัดและประเมินผลด้านทักษะพิสัย ดำเนินการช่วงระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการสังเกตและประเมินผลงาน

11.3 การวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย ดำเนินการช่วงระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยใช้วิธีการสังเกต

12. แนวทางการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ด้วย หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วงภาคเรียนที่ 1 ของทุกปีการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรมีการศึกษาเกี่ยวกับปูนา การหาวัตถุดิบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรร และสัมพันธ์กับอาชีพชาวนา จึงควรจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับช่วงฤดูฝน ซึ่งสามารถหาปูนาได้ง่ายในท้องถิ่น แนวทางในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

12.1 จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

12.2 จัดการเรียนรู้นเน้นการปฏิบัติ ให้เกิดความคิดรวบยอดให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

12.3 จัดการเรียนรู้นให้นักเรียนเข้าใจว่า การเรียนรู้มีอยู่ในทุกที่ ไม่ใช่เฉพาะในโรงเรียน หรือเฉพาะการอ่านจากตำราเรียนเท่านั้น

12.4 จัดการเรียนรู้นโดยใช้วิธีสกัดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นจากตัวบุคคล คือ การเรียนรู้จากผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน โดยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากปราชญ์ชาวบ้านและให้เกิดความเข้าใจว่า ความรู้นอกจากมีในตำราเรียนแล้ว ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ และประสบการณ์ของบุคคล เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

12.5 จัดการเรียนรู้นโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ธรรมะที่เกี่ยวข้องปลูกฝังความกตัญญูต่อครอบครัว ท้องถิ่น ความซื่อสัตย์ อดทน ประหยัด และการเสียสละเพื่อส่วนรวม

12.6 จัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนยึดมั่นคุณค่าของความซื่อสัตย์ ความดีงาม หลักธรรม และคุณธรรมในการประกอบอาชีพ มากกว่ามูลค่าของเงินหรือกำไรที่ได้จากการขายสินค้า

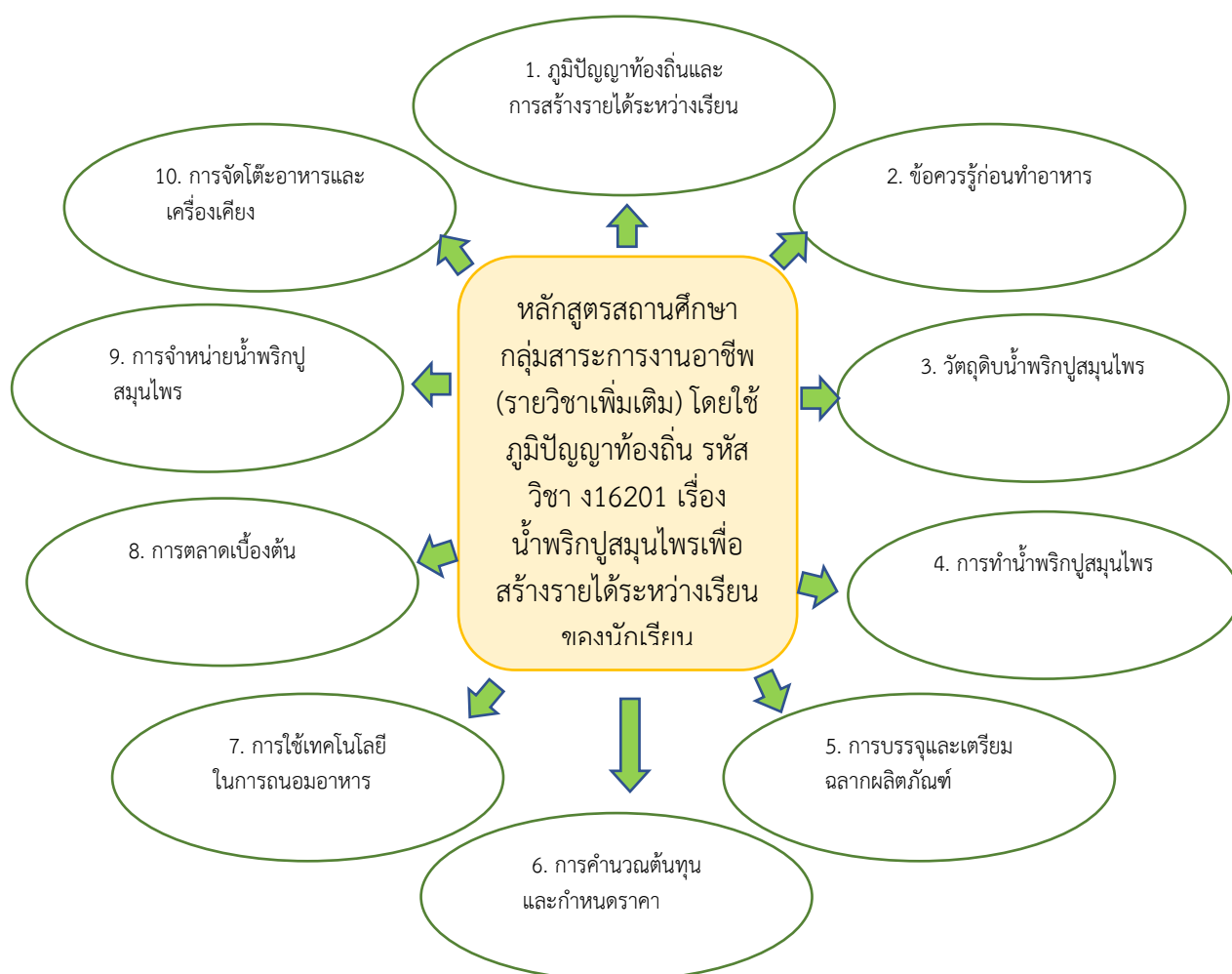
12.7 จัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนรู้จักใช้รายได้ที่เกิดจากอาชีพสุจริต เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง ให้นักเรียนรู้จักดูแลครอบครัวหรือรู้จักช่วยเหลือภาระของครอบครัว

12.8 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและมีคุณภาพ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

12.9 จัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของชั้นเรียน ที่เอื้อต่อการรู้อย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข

13. ผังมโนทัศน์

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล

ผังมโนทัศน์ของหลักสูตร

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 รหัสวิชา ง16201 เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

1. ผลการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้
พุทธิพิสัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการผลิต น้ำพริกปูสมุนไพรร	พุทธิพิสัย 1. อธิบายขั้นตอนวิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรได้ 2. บอกเคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรได้
ทักษะพิสัย 1. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการทำอาหาร และ ทักษะการประกอบอาชีพ 2. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะ การเรียนรู้นอกห้องเรียน และทักษะการใช้ เทคโนโลยี	ทักษะพิสัย 1. มีทักษะการประกอบอาชีพโดยสามารถ ทำอาหารสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการประกอบ อาชีพได้ 2. ใช้ทักษะด้านการทำอาหาร เพื่อทำอาหาร ที่มีรูปลักษณ์สวยงามและมีรสชาติดีได้ 3. ใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม ทำงานที่ได้รับ มอบหมายจนงานสำเร็จได้
จิตพิสัย เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง การทำงานให้เกิดความสำเร็จ และเห็นคุณค่าของ การประกอบอาชีพสุจริต	จิตพิสัย 1. แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรรและ คุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริตได้ 2. รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีสัมพันธภาพอันดีในกลุ่มและให้ความร่วมมือ จนงานสำเร็จ

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ☒ 2.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- ☒ 2.2 ความสามารถในการคิด
- ☒ 2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ☒ 2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ☐ 2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ☐ 3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ☒ 3.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- ☒ 3.3 มีวินัย
- ☒ 3.4 ใฝ่เรียนรู้
- ☐ 3.5 อยู่อย่างพอเพียง
- ☒ 3.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- ☒ 3.7 รักความเป็นไทย
- ☐ 3.8 มีจิตสาธารณะ
- ☐ 3.9 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- ☐ 3.10 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
- ☒ 3.11 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
- ☐ 3.12 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

4. สารสำคัญ

น้ำพริกปูสมุนไพโร เป็นเมนูอาหารพื้นบ้านที่ทำไม่ยาก วัตถุดิบหาได้ง่ายในท้องถิ่น ได้แก่ ปูนา พริกป่น หอมแดง กระเทียม น้ำปลา น้ำปลาร้า น้ำมะขามเปียก ตะไคร้ ใบมะกรูด ผักสดชนิดต่าง ๆ เช่น สระแหน่ ต้นหอม ผักชี วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพโร ให้นำปูมาแช่น้ำล้างดินออกให้สะอาด แกะกระดองปูแยกกับส่วนตัว มั่นปูในกระดองและแยกออกใส่ชาม นำตัวปูที่แกะไว้ไปตำ แล้วกรองน้ำที่ได้ออกมา ด้วยตะแกรง กรูียมสมุนไพโร โดยนำพริก ตะไคร้ ใบมะกรูดมาคั่วให้หอม กรอบ แล้วโขลกให้ละเอียด หอมแดง และกระเทียม นำมาเจียวในน้ำมันพืชให้หอม กรอบแล้วโขลกให้ละเอียด นำปูและมันปูที่ กรองไว้มาเคี่ยวไฟปานกลาง นำสมุนไพโรที่เตรียมไว้ลงคลุกเคล้าให้เข้ากัน พร้อมทั้งปรุงรสในขณะที่ยก ให้ได้รสชาติตามที่ต้องการ และนำงวดเหลือพอดี เคล็ดลับคือการใส่กระเทียมในตอนท้ายเพื่อดับคาว

5. สารการเรียนรู้

- 5.1 ส่วนประกอบและเครื่องปรุง
- 5.2 วิธีทำน้ำพริกปูสมุนไพรม
- 5.3 เคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม
- 5.4 สมุนไพรมและสรรพคุณของสมุนไพรมที่ใช้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับปูนาที่ได้เคยไปจับไว้เมื่อการเรียนในช่วงที่แล้ว และอธิบายวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จะใช้ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ในวันที่

6.2 ขั้นตอนการสอน

ชั่วโมงที่ 1, 2, 3

- 6.2.1 ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม
- 6.2.2 ฝึกทักษะด้านการทำอาหาร และทักษะการประกอบอาชีพ
- 6.2.3 ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในห้องเรียน

1) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มหรือทีม ทีมละ 3-4 คน (แบ่งให้ได้ 3 ทีม) และให้ตั้งชื่อทีมตนเอง

2) แจกใบงาน และใบความรู้ หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ให้แก่นักเรียนทุกคน

3) ให้แต่ละทีมศึกษาใบความรู้ หัวข้อ ส่วนประกอบและเครื่องปรุง วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยฟังครูอธิบายไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เข้าใจ ครูอธิบายเคล็ดลับ ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม และนักเรียนแต่ละทีม อธิบายสมุนไพรม และสรรพคุณของสมุนไพรม ที่นำมาใช้ทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

4) ให้นักเรียนแต่ละทีม จัดสถานที่ทำน้ำพริกปูสมุนไพรม และลงมือทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยครูเป็นผู้ดูแล ให้คำแนะนำในการทำแต่ละขั้นตอน โดยให้นักเรียนช่วยกันทำ และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือทำทุกคน

5) เมื่อแต่ละทีม ทำน้ำพริกปูสมุนไพรม เสร็จเรียบร้อย ให้จัดใส่จานพร้อมเครื่องเคียง และส่งผลงาน เพื่อให้ครูตรวจสอบและตัดสินผลการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมของแต่ละทีมต่อไป

6.3 ขั้นสรุปบทเรียน

6.3.1 ครูและนักเรียน รับประทานน้ำพริกปูสมุนไพรม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานที่ทำ

6.3.2 นักเรียนแต่ละทีม รับทราบข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงผลงานของตนเอง และเตรียมความพร้อมสำหรับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมเพื่อจำหน่ายในโอกาสต่อไป

7. สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้

- 7.1 ใบความรู้ หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ
- 7.2 ใบงาน หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ
- 7.3 วัตถุดิบในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ ได้แก่ ปูนาพริกป่น หอมแดง กระเทียม น้ำปลาร้า น้ำมะขามเปียก ตะไคร้ ใบมะกรูด ผักสดชนิดต่าง ๆ เช่น สรอะแห่น ต้นหอม ผักชี
- 7.4 อุปกรณ์ในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ ได้แก่ กาละมัง ครกไม้ สากไม้ กระชอน หม้อ ช้อนทัพพี กระทะ ตะหลิว และตะแกรงทอด เขียง มีด ถ้วย จาน ช้อน โตะ แก้ว
- 7.5 แหล่งเรียนรู้ ราษฎรชาวนบ้าน สอนทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ

8. การวัดและประเมินผล

พุทธิพิสัย - อธิบายขั้นตอนวิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือได้ - บอกเคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือได้	ตรวจให้คะแนน ใบงาน หน่วยที่ 4
ทักษะพิสัย - มีทักษะการประกอบอาชีพโดยสามารถทำอาหารสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการประกอบอาชีพได้ - ใช้ทักษะด้านการทำอาหาร เพื่อทำอาหารที่มีรูปลักษณ์สวยงามและมีรสชาติดีได้ - ใช้ทักษะการทำงานเป็นทีม ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จได้	- ประเมินทักษะด้านการทำอาหารและการประกอบอาชีพ - ประเมิน ทักษะการทำงานเป็นทีม - ประเมินผลงานการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือ
จิตพิสัย - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือและคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริตได้ - รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีสัมพันธภาพอันดีในกลุ่มและให้ความร่วมมือจนงานสำเร็จ	ประเมิน การแสดงพฤติกรรม

ชื่อทีม.....

ชื่อ-สกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

ชื่อ-สกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

ชื่อ-สกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

ชื่อ-สกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

ใบงาน หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพร

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปขั้นตอน วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพร โดยวาดเป็นแผนภาพอย่างง่าย พร้อมบอกเคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพร

เฉลย

ใบงาน หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปขั้นตอน วิธีการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม โดยวาดเป็นแผนภาพอย่างง่าย พร้อม
บอกเคล็ดลับในการทำน้ำพริกปูสมุนไพรม

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน

แบบประเมินใบงาน

ที่	ชื่อ-สกุล	ความถูกต้อง				ตรงประเด็น				ความครบถ้วน				การใช้ภาษา				ความคิดสร้างสรรค์				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินทักษะด้านการงานและการประกอบอาชีพ

ที่	ชื่อ-สกุล	เข้าใจขั้นตอนการทำงาน				พิถีพิถันใส่ใจในการทำงาน				ปฏิบัติงานได้ดีคล่องแคล่ว				ตั้งใจและเข้มแข็ง				มีความอดทนในการทำงาน				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม

ที่	ชื่อ-สกุล	ร่วมวางแผน ทำงานเป็นทีม				รับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับ				ให้ความ ร่วมมือกับทีม				ความตั้งใจ ในการทำงาน				ความพยายาม ทำงานจน สำเร็จลุล่วง				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินการแสดงพฤติกรรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ร่วมแสดง ความคิดเห็น ตรงตาม ประเด็น				รับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่น				ใช้คำพูดแสดง ความคิดเห็น อย่างเหมาะสม				เป็นผู้นำและ ผู้ตามใน โอกาสที่ เหมาะสม				รักษา สัมพันธภาพ อันดีในกลุ่ม				รวม 20
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						
5.																						
6.																						
7.																						
8.																						
9.																						
10.																						
11.																						
12.																						
13.																						
14.																						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

4 คะแนน = ดีมาก

3 คะแนน = ดี

2 คะแนน = ปานกลาง

1 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การแปลผล

3.26 - 4.00 หมายถึง ดีมาก

2.51 - 3.25 หมายถึง ดี

1.76 - 2.50 หมายถึง ปานกลาง

1.00 - 1.75 หมายถึง ปรับปรุง

แบบประเมินผลงาน “น้ำพริกปูสมุนไพร”

ชื่อทีม

ที่	เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับคะแนน					คะแนนที่ได้
		5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	
1	ความสะอาด	รักษาความสะอาดทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำ และการปรุง และการจัดจาน	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำ และการปรุง	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ และการทำ	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ และอุปกรณ์	รักษาความสะอาดตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ	
2	กิริยามารยาท	รักษากิริยามารยาทเรียบร้อยในขณะทำงาน และแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำอาหาร	รักษากิริยามารยาทเรียบร้อยในขณะทำงาน และ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บางครั้ง	รักษากิริยามารยาทในขณะทำงาน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หลายครั้ง	หลงลืมรักษากิริยามารยาทในขณะทำงาน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หลายครั้ง	หลงลืมรักษากิริยามารยาทในขณะทำงาน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	
3	รสชาติ	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม สมุนไพรรสชาติดี น่ารับประทาน	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม น่ารับประทาน	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม มีกลิ่นหอม	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย กลมกล่อม	รสชาติน้ำพริกปูสมุนไพรอร่อย แต่ยัง มีจุดที่ต้องปรับปรุง	
4	ความสวยงาม	การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงมีความเหมาะสมสวยงาม น่ารับประทาน	การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงมีความเหมาะสมสวยงาม	การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงมีความเหมาะสม	การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงชนิดของผักไม่เข้ากัน	การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงยังต้องปรับปรุงชนิดของผักและความสวยงาม	
รวมคะแนน							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

9. การบันทึกหลังสอน

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

...../...../.....

10. ข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ประเมิน และผู้ให้ข้อมูล

รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ ผู้ประเมิน และผู้ให้ข้อมูล

1. คณะผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

- 1.1 รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ ตำแหน่งคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.2 ศ.ดร.กนกอร สมปราชญ์ ตำแหน่งอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.3 รศ.ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ ตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.4 ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งที่ปรึกษาเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.5 ดร.รติพร ภาธรธวานนท์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

2. คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินหลักสูตร

- 2.1 รศ.ดร.ชวลิต ชูกำแพง ตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2.2 ดร.ทองใส เทียบดอกไม้ ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม
- 2.3 ดร.นิคม ชมภูหลง ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
- 2.4 นางลำพูน ประดิษฐ์สังข์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญโรงเรียนสระขุดดงสำราญวิทยา
- 2.5 นางเกษร บานชล ข้าราชการบำนาญ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ (ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2558)

3. วิทยากรผู้ให้ข้อมูล

นายปรีชา ภูสีฤทธิ์ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

4. ผู้ประกอบการ ผู้ให้ข้อมูล

- 4.1 ร้านอาหารตามสั่ง ร้านนางจันทร์ศรี ศรีสว่าง เลขที่ 70 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และปราชญ์ชาวบ้าน
- 4.2 ร้านอาหาร อีสาน ร้านยายทอง&ตาเอก เลขที่ 59 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และปราชญ์ชาวบ้าน
- 4.3 ร้านแจ่วฮ้อน ร้านหนุฮาน เลขที่ 41 หมู่ที่ 8 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และปราชญ์ชาวบ้าน
- 4.4 นางอรัญ คำวีระ เลขที่ 88 หมู่ที่ 10 ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ปราชญ์ชาวบ้านผู้สอนงานจักสาน

ภาคผนวก จ
หนังสือราชการ

คำสั่งโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ๔๕ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและพัฒนาผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้มีรายได้ระหว่างเรียน โดยจัดทำเป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ที่มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

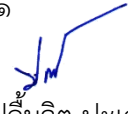
๑. นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง	ผู้อำนวยการโรงเรียนฯ	ประธานกรรมการ
๒. นางขวัญใจ ทับชา	ครู ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๓. นางประทานพร จุลชีพ	ครู ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๔. นางเพ็ญภักดิ์ ศรีพลลา	ครู ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๕. นางประไพ พหลทัฬห	ครู	กรรมการ
๖. นางสาวอรอนงค์ สร้อยชมพู	ครูอัตราจ้าง	กรรมการ
๗. นายเทวินทร์ อัสโย	ครูอัตราจ้าง	กรรมการ
๘. นางสุภารีย์ โพนเงิน	ผู้อำนวยการ สพป.มค.1	กรรมการที่ปรึกษา
๙. นายโพยม พลเรือง	ศึกษานิเทศก์ สพป.มค.1	กรรมการที่ปรึกษา
๑๐. คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล		กรรมการที่ปรึกษา
๑๑. นางนวรรตน์ อาจศิริ	ครู	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดทำหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กรอบสาระท้องถิ่นของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น

ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เต็มความรู้ความสามารถ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๓๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้วิชาตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วย
ความถูกต้องตามกระบวนการวิจัย จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการ
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขออนุญาตท่าน ตรวจสอบ
เครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๓๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วย
ความถูกต้องตามกระบวนการวิจัย จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการ
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ตรวจสอบ
เครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๓๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลังทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกระบวนการวิจัย จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๓๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลังทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง **“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูดมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล”** เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกระบวนการวิจัย จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๓๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ดร.รติพร ภาธรธวานนท์

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วย
ความถูกต้องตามกระบวนการวิจัย จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการ
เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัยดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน ตรวจสอบ
เครื่องมือในการวิจัย และให้คำแนะนำในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๕๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัย สำเร็จสมบูรณ์
และมีความน่าเชื่อถือ ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเหมาะสมในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๕๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ

จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ทองใส เทียบดอกไม้

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัย สำเร็จสมบูรณ์
และมีความน่าเชื่อถือ ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเหมาะสมในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๕๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.นิคม ชมภูหลง

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูดมุนไพร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัย สำเร็จสมบูรณ์
และมีความน่าเชื่อถือ ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเหมาะสมในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๕๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางลำพูน ปะริเตสังข์

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูดมุนไพร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัย สำเร็จสมบูรณ์
และมีความน่าเชื่อถือ ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเหมาะสมในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๕๕

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางเกษร บานชล

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล กำลัง
ทำการวิจัยเพื่อขอรับการประเมินวิทยฐานะ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง
“การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้
ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” เพื่อให้การดำเนินการวิจัย สำเร็จสมบูรณ์
และมีความน่าเชื่อถือ ทางโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเหมาะสมในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและประเมินหลักสูตร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

คำสั่งโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

ที่ ๑๑/๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง๑๖๒๐๑ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะทำงานดังนี้

๑. นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง	ผู้อำนวยการโรงเรียนฯ	ประธานกรรมการ
๒. นางขวัญใจ ทับชา	ครู ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๓. นายนิคม เทพจันดา	ผู้แทนชุมชนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๔. นายโพยม พลเรือง	ศึกษานิเทศก์ สพป.มค.1	กรรมการ
๕. นางสุภารีย์ โพนเงิน	ผู้อำนวยการ สพป.มค.1	กรรมการที่ปรึกษา
๖. คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล		กรรมการที่ปรึกษา
๗. นางนวรรตน์ อางศิริ	ครู	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ นิเทศการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (รายวิชาเพิ่มเติม) โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รหัสวิชา ง๑๖๒๐๑ เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จดังจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เต็มความรู้ความสามารถ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล

ภาคผนวก จ
การเผยแพร่ผลงาน

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองต้น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๓๔/๑๐๑

โรงเรียนบ้านหนองต้น
หมู่ที่ ๗ ตำบลเขวาสี อำเภอมือเืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอดอรับการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๓๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกั้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านหนองต้น ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ
บริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปองภพ ภูจอมจิตร)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองต้น

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกท่างาม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล”และ “การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๐๙๗/๘๘

โรงเรียนบ้านโคกท่างาม
หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกั้ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านโคกท่างาม ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกรศิลป์ มรรครมย์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกท่างาม

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหันเชียงเหียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” และ “การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๐๔๑๑๒.๐๑๒๗๒/๙๗

โรงเรียนบ้านหันเชียงเหียน
๙๘ หมู่ ๒๓ ตำบลเขวา
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๔๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอดอรับบริการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๗๒/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านหันเชียงเหียน ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ
บริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางพัทธาพร บุญคำมี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหันเชียงเหียน

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขว (รัฐประชาวิทยาการ)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๐๕๑/๑๐๐

โรงเรียนบ้านเขว (รัฐประชาวิทยากร)
หมู่ที่ ๑๗ บ้านเขว ตำบลเขว อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอดอรับการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกั๋ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านเขว (รัฐประชาวิทยากร) ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการ
พัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพูน แก้วนระรา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขว (รัฐประชาวิทยากร)

ที่ ศร ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกลำมหากหญ้าทำสำราญ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูดมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปัทมจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูดมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” และ “การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปัทมจิต ปะเสระกัง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๐๖๙/๙๔

โรงเรียนบ้านโคกล่ามหมากหญ้าทำสำราญ
หมู่ที่ ๗ บ้านทำสำราญ ตำบลห้วยแอ่ง
อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอดอรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโบโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านโคกล่ามหมากหญ้าทำสำราญ ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางใน
การพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวุฒิ ฤทธิภูมิ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกล่ามหมากหญ้าทำสำราญ

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเอื๊อก (สังฆราชวรังสรรค์)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” และ “การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๔๗/๗๕

โรงเรียนบ้านเอ็ด (สังฆราษฎร์รังสรรค์)
หมู่ที่ ๕ บ้านเอ็ด ตำบลเขวาส อําเภอมืออง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอตอรับการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อํานวยการโรงเรียนบ้านหนองขําหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองขําหนองคูโปโล เรื่อง ขออนุมัติเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลิมจิต ปะเสระกั๋ง ผู้อํานวยการโรงเรียนบ้านหนองขําหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อํานวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านเอ็ด (สังฆราษฎร์รังสรรค์) ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางใน
การพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสิทธิพงษ์ มั่นตะ)

ผู้อํานวยการโรงเรียนบ้านเอ็ด (สังฆราษฎร์รังสรรค์)

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าดุม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนละออม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๕๑๖๒/๗๐

โรงเรียนบ้านโพนละออม
หมู่ที่ ๕ บ้านโพนละออม ตำบลหนองกุง
อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอต้อนรับการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกั๊ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านโพนละออม ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ
บริหารจัดการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอคุลย์ ทับชา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนละออม

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าตูมตอนเรือ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ.๐๔๑๑๒.๐๑๑๐๖/๙๖

โรงเรียนบ้านท่าตูมดอนเรือ
๒๐๐ หมู่ ๓ ตำบลท่าตูม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอดอรับการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๑๐๖/๙๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านท่าตูมดอนเรือ ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ
บริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญ ทุมทุมมา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าตูมดอนเรือ

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมี่เหล่าน้อย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๖๗/๕๖

โรงเรียนบ้านหมี่เหล่าน้อย
เลขที่ ๑๓๑ หมู่ ๘ ตำบลเขาวา อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๖๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านหมี่เหล่าน้อย ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประจิด ทิพธานี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมี่เหล่าน้อย

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาแพงดอนไฮ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๑๑๕/๗๘

โรงเรียนบ้านนาแพงดอนไฮ
เลขที่ ๑๑๕ หมู่ ๒ ตำบลห้วยแอ่ง
อำเภอเมืองฯ จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปไล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปไล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกั๊ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปไล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านนาแพงดอนไฮ ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางเดือนใจ สมชาติ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาแพงดอนไฮ

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอีด้อดอนหวายขมิ้น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๒๒๔๑/๗๖

โรงเรียนบ้านอื้อดอนหวายขมิ้น
หมู่ที่ ๑๑ บ้านดอนหวาย ตำบลศรีสุข
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
รหัสไปรษณีย์ ๔๔๐๐๐

๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านอื้อดอนหวายขมิ้น ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางจิรนันท์ แก้วจันทา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอื้อดอนหวายขมิ้น

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านลาด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” และ “การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๐๑๕/๖๖

โรงเรียนชุมชนบ้านลาด
หมู่ที่ ๑ บ้านลาด ตำบลลาดพัฒนา
อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอต้อนรับเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปัสมีจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านลาด ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ
บริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางจรรวณ ไชยวงษา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านลาด

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบกกพร้า

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพโร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๘๐๕๐/๕๖

โรงเรียนบ้านบกพร้าว
เลขที่ ๑๙ หมู่ ๖ ตำบลยาง
อำเภอศรีบึง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับและขอขอบคุณการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านบกพร้าว ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเกิด
ประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวเพ็ญพักตร์ ภูมิมาลา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบกพร้าว

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐

โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล
เลขที่ ๘๐ หมู่ ๘ ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองฯ
จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสงเปลือยโพธิ์สระแก้ว

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. บทความงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด
 2. บทความผลงานทางวิชาการ การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ได้ทำการวิจัย เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ(สายบริหารสถานศึกษา) โดยทำการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพร์ เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล”และ“การนิเทศภายใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” โดยการวิจัยดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างถูกต้อง เกิดผลจริงเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร นักเรียน และชุมชน จึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์ท่านเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาการต่อไป และขอขอบคุณในความ อนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๑๔๒/๔๔

โรงเรียนบ้านสงเปลือยโพธิ์สระแก้ว
หมู่ที่ ๙ บ้านสงเปลือย ตำบลเขวาส
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงาน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

อ้างถึง หนังสือราชการที่ ศธ ๐๔๑๑๒.๐๑๒๑๖/ว๖๐ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของ
นางสาวปลื้มจิต ปะเสระกัง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ที่ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ
เพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (สายงานบริหารสถานศึกษา) รายละเอียดทราบแล้วนั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านสงเปลือยโพธิ์สระแก้ว ได้รับเอกสารและได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการ
พัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อเกิดประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุปราณี พันธุ์ศรี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสงเปลือยโพธิ์สระแก้ว

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๓๗๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิติโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับลงบทความในวารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

เรียน คุณปลื้มจิต ปะเสระกัง

ตามที่ท่านได้ขอความอนุเคราะห์ตีพิมพ์บทความวิจัย เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง น้ำพริกสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล” เพื่อลงพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร นั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้พิจารณาแล้ว และให้ความเห็นชอบนำตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๔๓ ประจำเดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๖ ซึ่งวารสาร “การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ” ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่ม ๒ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเมื่อจัดทำรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์แล้วท่านสามารถดาวน์โหลดบทความได้ที่ <https://jeal.snru.ac.th>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

บรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

โทร. โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๖

ลำดับที่๓/๒๕๖๔

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑
ถ.ศรีสวัสดิ์ดำเนิน ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐

คณะกรรมการพิจารณาได้รับบทความ

ของ นางสาวปัสมิจิต ปะเสระกัง

บทความเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง
น้ำพริกปูสมุนไพรร เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

เผยแพร่ใน Website ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑
URL : <http://mkm1.esdc.go.th>

โดยบทความดังกล่าว ผ่านการพิจารณาลั่นกรองโดยคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑ และเห็นชอบการเผยแพร่

(นายพลพิศิษฐ์ ตาละซอน)

ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริม
การจัดการศึกษาทางไกล สารสนเทศและการสื่อสาร

(ผู้ดูแลเว็บไซต์)

วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เว็บไซต์ <http://mkm1.esdc.go.th>

ผู้รับผิดชอบ นายพลพิศิษฐ์ ตาละซอน

โทร ๐๘๘-๓๓๕๕๖๕๗

ลำดับที่ ๑๒/๒๕๖๔

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑
ถ.ศรีสวัสดิ์ดำเนิน ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

คณะกรรมการพิจารณาได้รับบทความ

ของ นางสาวปัทมจิต ปะเสระกิจ

บทความเรื่อง การนิเทศภายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเสริมสร้างทักษะ
อาชีพ และการมีรายได้อะหว่างเรียน ของนักเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปไล

เผยแพร่ใน Website ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑
URL : <http://mkml.esdc.go.th>

โดยบทความดังกล่าว ผ่านการพิจารณาและรับรองโดยคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๑ และเห็นชอบการเผยแพร่

(นายพลพิศิษฐ์ ตาละซอน)

ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริม
การจัดการศึกษาทางไกล สารสนเทศและการสื่อสาร

(ผู้ดูแลเว็บไซต์)

วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๔

เว็บไซต์ <http://mkml.esdc.go.th>

ผู้รับผิดชอบ นายพลพิศิษฐ์ ตาละซอน

โทร ๐๘๘-๓๓๕๕๖๕๗

- โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล ได้เป็นตัวแทน ออกรายการถ่ายทอดช่อง OBECCHANNEL "รายการ
พุธเช้าข่าว สพฐ. การจัดกิจกรรมการสอน ในศตวรรษที่ 21 ตามจุดเน้น สพป.ม.ค.1 ตามนโยบาย สพฐ. แล้ว
น้อมนำพระบรมราโชบาย ทางด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่
23 มิถุนายน 2564

- โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานด้านทักษะ อาชีพ และการมีงานทำ ตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลของการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2564 รอบที่ 1 วันที่ 25 มีนาคม 2564 ณ สำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมหาสารคาม

๑

2.2 การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และ ห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมี อาชีพและมีงานทำ

๑) ผลการขับเคลื่อนนโยบาย

การขับเคลื่อน นโยบายห้องเรียนอาชีพสู่ การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการขับเคลื่อน ส่ง เสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการในรูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมลดเวลาเรียน – เพิ่มเวลารู้
2. กิจกรรม โครงการงานอาชีพ
3. กิจกรรมชุมนุมสร้างอาชีพ
4. บูรณาการกับ โครงการโรงเรียนสุจริต

(บริษัทสร้างการดี)

2) ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค

ข้อค้นพบ

การดำเนินงาน โรงเรียน ในบาง โรงเรียน ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพ ในการจัด กิจกรรม ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาห้องเรียน อาชีพสู่การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมี งานทำเป็นรูปธรรม ชัดเจน มีการดำเนินงาน แข่งประจักษ์ และสามารถขับเคลื่อนและ พัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. โรงเรียนบ้านหนองชะหนองคู โปโล

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1

ผลการดำเนินงาน

โรงเรียนบ้านหนองชะหนองคู โปโล ดำเนิน การขับเคลื่อนห้องเรียนอาชีพสู่การสร้าง อนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ โดยเริ่ม ดำเนินการในรูปแบบ โครงการงานอาชีพและพัฒนา ต่อยอดมาสู่หลักสูตรท้องถิ่น

“น้ำพริกสมุนไพร ก้าวไกลสู่อาชีพ”

ปัญหาอุปสรรค

ช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (COVID 19) ส่งผลต่อการขับเคลื่อน เนื่องจากผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ที่บ้านผ่าน ช่องทางต่างๆ และสถานการณ์ไม่ปลอดภัย จึง ทำให้การขับเคลื่อนและพัฒนาหยุดชะงัก ขาด ความต่อเนื่อง

3) วิธีการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการ ดำเนินการตามประเด็นนโยบาย

4) ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ในการ ดำเนินการตามประเด็นนโยบาย (ถ้ามีโปรด ระบุ)

5) ปัจจัยความสำเร็จ (ความโดดเด่น จุดแข็ง นวัตกรรม และเกิดประโยชน์หรือผลกระทบทางบวกแก่ผู้เรียน อย่างไรบ้าง มีต้นแบบ หรือแบบอย่างที่ดี ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ ตามนโยบาย หรือไม่ อย่างไร)

การดำเนิน นโยบายห้องเรียนอาชีพสู่ การสร้างอนาคตให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียน โดยมีผลการ ดำเนินงานแข่งประจักษ์ และเป็นรูปธรรม โดย โรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการดำเนินงานได้ คือ

หัวข้อ-2.2-ห้องเรียนอาชีพสู่การสร้างอน...

การเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

“น้ำพริกสมุนไพร ก้าวไกลสู่อาชีพ”
โรงเรียนบ้านหนองชะหนองคู โปโล

QR Codes น้ำพริกสมุนไพร โรงเรียนบ้านหนองชะ หนองคู โปโล

- โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานด้านทักษะ อาชีพ และการมีงานทำ ตามนโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลของการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2564 รอบที่ 2 วันที่ 25 สิงหาคม 2564 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

นโยบายการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
กรณีปกติ รอบ 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1. ด้านความมั่นคง

1.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง และมีคุณธรรม ความเป็นพลเมือง พลิกฟื้นความมีระเบียบวินัย โดยกระบวนการลูกเสือ

ผลการขับเคลื่อน	ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค
- พัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี - ส่งเสริมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน ด้านการฝึก - จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ลูกเสือ - ดำเนินกิจกรรม ในวันสำคัญของลูกเสือ - ส่งเสริมให้โรงเรียนใช้ลูกเสือ เนตรนารี	- บุคลากรที่สอนการเล็งเห็นในจุดนี้ผู้บังคับบัญชาไม่เข้าใจแนวทาง / ระเบียบที่กำหนด - งบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ - การนำส่วนนี้ไปสู่กิจกรรมลูกเสือไม่เป็นที่พอใจ
ข้อเสนอแนะ 1. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 2. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 3. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี	ข้อเสนอแนะต่อการจัดการ 1. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 2. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 3. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี

2.2 การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และห้องเรียนอาชีพสู่การสร้าง ให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ

ผลการขับเคลื่อน	ข้อค้นพบ / ปัญหาอุปสรรค
1. กิจกรรมลดเวลาเรียน - เพิ่มเวลา 2. กิจกรรมชุมนุมสร้างอาชีพ 3. กิจกรรมโครงงานอาชีพ 4. บูรณาการกับ โครงการโรงเรียนสุจริต 5. บริษัทสร้างการดี 6. ส่งเสริมเวทีประชุมเพื่อการจัดทำรูปแบบงาน	1. การดำเนินงานของโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพทำให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีงานทำ และสามารถขับเคลื่อนสู่ระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การดำเนินงานของโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพส่งผลให้เกิดการพัฒนาอาชีพให้มีผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ และโปร่งใส โดยโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานได้ เช่น โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
ข้อเสนอแนะ 1. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 2. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 3. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี	ข้อเสนอแนะต่อการจัดการ 1. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 2. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี 3. ส่งเสริมให้โรงเรียนมีลูกเสือ เนตรนารี

- โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโบโล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะอาชีพ และการมีงานทำ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19

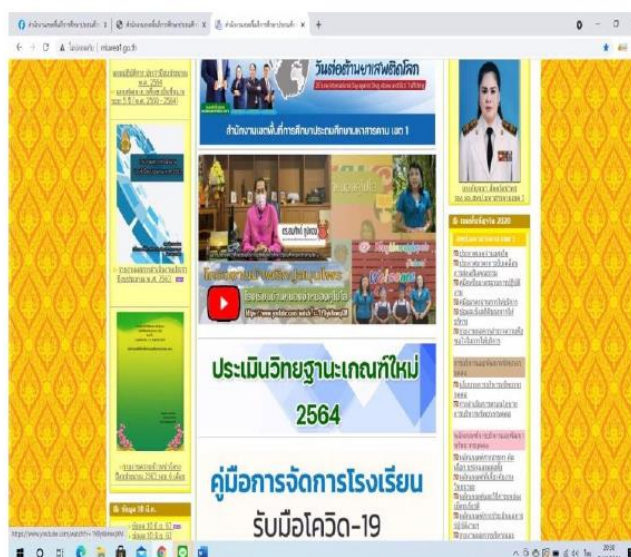

อบรมออนไลน์ By ศน. โค้ก EP.9 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะอาชีพ...

การดู 41 ครั้ง · 3 เดือนที่ผ่านมา

- โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะอาชีพ และการมีงานทำ ผ่านระบบออนไลน์ สื่อสารเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19

- โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมรับฟัง แนวทางการจัดการเรียนการสอน ยุคถัดไป ยุคการแพร่ระบาดของโรคไวรัส.โคโรน่า 2019 โดยท่าน รอง เลขาฯ สพฐ. ว่าที่ ร.ต.ธนุ วงษ์จินดา

วิดิทัศน์ งานเสวนาวิชาการ
สพป.มหาสารคาม เขต ๑

ณ วันที่ ๑๕ - ๑๖ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓

- โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะอาชีพ และการมีงานทำ ผ่านระบบสื่อออนไลน์ สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล

ปณิธิ ปะระกะกัง
16 พ.ย. 2564 · ๕๕

<https://youtu.be/JIXXAtG4Tjo>

YOUTUBE.COM
นำเสนอการเรียนการสอนในช่วง Covid โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

น้ำพริกปูสมุนไพรร.ร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้อัพเดทรูปภาพหน้าปก
6 ธ.ค. 2563 · ๖๖

น้ำพริกปูสมุนไพรร.ร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล ได้อัพเดทรูปภาพหน้าปก
ร.ร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล ๓๗๕ หมู่ ๓ ตำบลหนองคู อำเภอนาคู จังหวัดนครราชสีมา
งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ ๖๙

Narakorn Sriwapee และคนอื่นๆ อีก 4 คน

ถูกใจ แสดงความคิดเห็น แชร์

ขวัญใจ ทับชา
14 ธ.ค. 2562 · ๕๕

YOUTUBE.COM
น้ำพริกปูสมุนไพรร.ร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล (พร้อมการรายงาน)

73 ความคิดเห็น 23 รายการ แชร์ 3 ครั้ง

ถูกใจ แสดงความคิดเห็น แชร์

โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล
3 วัน · ๖๖

<https://drive.google.com/file/d/1rCOgBovdZVG6K3v23tIGCGV4PatZHNx/view?usp=sharing> การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง น้ำพริกปูสมุนไพรร.ร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล เพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

Uraiwan Tukta M อยู่กับ Pluemjit Paserakang และคนอื่นๆ อีก 3 คน
8 ก.ค. 2564 · ๕๕

เด็กน้อยรร.บ้านเขาแก่งหลาย ชื่นชมคณะครู และท่านผอ.สุดยอดมากค่ะ 🥰🥰 #รร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล #ขอบคุณครูใหม่แห่ง music kids studio นะคะ

YOUTUBE.COM
รายการพุธเช้าข่าว สพร. กิจกรรมน้ำพริกปูสมุนไพรร.ร.บ้านหนองข้าหนองคูโปโล จังหวัดมท

42 ความคิดเห็น 29 รายการ แชร์ 2 ครั้ง

ภาคผนวก ข
ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพประกอบ 53 นักเรียนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ การทำน้ำพริกปูสมุนไพรร

ภาพประกอบ 54 ครูประเมินผลงานน้ำพริกปูสมุนไพรรองนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ภาพประกอบ 55 ปราชญ์ชาวบ้านสอนการสานชะลอม บรรจุภัณฑ์ชั้นที่สองเพิ่มมูลค่า

ภาพประกอบ 56 นักเรียนฝึกสานชะลอม

ภาพประกอบ 57 ทำน้ำพริกปูสมุนไพร นักเรียน ครู ประชาชนชาวบ้าน และผู้ปกครองร่วมด้วยช่วยกัน

ภาพประกอบ 58 กิจกรรมทำน้ำพริกปูสมุนไพรมะเขือเทศ สำหรับจำหน่าย

ภาพประกอบ 59 กิจกรรมทำน้ำพริกปูสมุนไพโร เตรียมสำหรับจำหน่าย

ภาพประกอบ 60 ผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูสมุนไพรร่วมจำหน่าย มีทั้งแบบกระปุกและชุดข้าวจี๊พร้อมทาน

ภาพประกอบ 61 นักเรียนผลิตเปลี่ยน หมุนเวียนกันจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร ที่ตลาดนัดท่าตูม

ภาพประกอบ 62 นักเรียนผลิตเปลี่ยน หมุนเวียนกันจำหน่ายน้ำพริกปูสมุนไพรร ที่ตลาดนัดท่าตูม

ภาพประกอบ 63 เรียนรู้การจัดน้ำพริกและเครื่องเคียงให้สวยงาม และการนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก ซ
ตัวอย่างใบงานของนักเรียน

ชื่อทีม ดิ้นจ๊อย

ชื่อ - สกุล ด.ช. ภาณุโชค ลิ้มไธสง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ด.ญ. ทัดพร ไขว่ไข่มุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ด.ช. ปิยะช รุ่งศรีจันทร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ด.ญ. พริ้งฟ้า ประทุมชัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

9

ใบงาน หน่วยที่ 1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง

การใช้ชีวิตที่ดีในการทำงาน การหาอาหาร การรู้ทุกอย่างที่มี
ในท้องถิ่น

2. การสร้างรายได้ระหว่างเรียนมีความสำคัญอย่างไร

ได้มีรายได้ มีเงินไปโรงเรียนไม่ต้องขอพ่อแม่

3. ยกตัวอย่าง บทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อชุมชน

ด้านลูก กวาดบ้าน ถูบ้าน ทำอาหาร รดน้ำต้นไม้ ช่วยพ่อแม่ทำงาน
สะอาด สุขุม

ตามกฎต้อง 2
ตรงประเด็น 2
ตามระดับ 1
ครบเนื้อหา 2
ตามคำสั่ง 2

9

ชื่อทีม ดอกหญ้า

ชื่อ - สกุล อ. วิวัฒน์ ผดุงผ่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล อ. นิธิสว ประทุมชัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล อ. ศุภ ศักดิ์พร เขมมาธิกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่

ใบงาน หน่วยที่ 2 ข้อควรรู้ก่อนทำอาหาร

1. เขียนตัวเลขลำดับ ขั้นตอนการทำน้ำพริกปูสมุนไพรมลงในช่องว่างหน้าข้อ

- ...1... เตรียมสมุนไพรม โดยนำพริก ตะไคร้ ใบมะกรูด มาล้างให้หอม กรอบ แล้วโขลกให้ละเอียด
 - ...2... หอมแดง และกระเทียม นำมาเจียวในน้ำมันพืชให้หอม กรอบ แล้วโขลกให้ละเอียด
 - ...3... นำปูมาแช่น้ำล้างดินออกให้สะอาด ไม่มีเศษดินหรือสิ่งติดค้าง เพื่อนำไปตำ
 - ...4... แกะกระดองปูแยกกับส่วนตัว มันทูในกระดองและออกมาใส่ชาม
 - ...5... นำตัวปูที่แกะไว้ไปตำ แล้วกรองน้ำที่ได้ออกมาด้วยตะแกรง
 - ...6... นำปูและมันปูที่กรองไว้มาเคี่ยวไฟปานกลาง นำสมุนไพรมที่เตรียมไว้ลงคลุกเคล้า ให้เข้ากัน
- พร้อมทั้งปรุงรส ปรุงรสในขณะที่เคี่ยว ให้ได้รสชาติตามที่ต้องการ และนำงวดเหลือพอดี

2. วางแผนและออกแบบห้องครัว สำหรับทำน้ำพริกปูสมุนไพรม ตามจินตนาการของนักเรียน

ออกแบบโดย อ. วิวัฒน์ ผดุงผ่อง 1 พ.ร.ท. อ. นิธิสว 3 = 10

ชื่อทีม ปูนา พาดำแดง

ชื่อ - สกุล ดิ.ณ. กัสพร ณ.ณ.ณ.ณ. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชื่อ - สกุล ด.ง. ทวีโชค วิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชื่อ - สกุล ดิ.ณ. นริศรา ประทุมชัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชื่อ - สกุล ดิ.ณ. อรุณ ไพฑูริย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ใบงาน หน่วยที่ 3 วัตถุดิบน้ำพริกปูสมุนไพรมะพร้าว

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปูนา เป็นศัตรูของต้นข้าว เพราะเหตุใด

ปูกัด ใช้ก้ามหนีงัดขึ้นข้าวตาม

2. วิธีการกำจัดปูนาอย่างไรบ้าง

จับปูนาทำเป็นอาหาร ใช้ปูนแดง มันสำปะหลังให้ปูกิน

3. อธิบายวงจรชีวิตปูนา พอสังเขป

ปูสมันพันธุ์ ตัวเมีย วางไข่โตจากตัวแม่ และหากินจนโต ก็จะเริ่มผสมพันธุ์ใหม่

4. สรุปวิธีการหาปูนา พอสังเขป

หาปูนาบริเวณคันนา หาปูนา ใช้ไม้สัดปูตอนขึ้นจากนา มาลกรู

ดอกตัง 3

ข้าวปุ้น 3

ดอง 3

มะพร้าว 2

ตามใจถั่วลันเตา 1

12

ชื่อทีม

ชื่อ - สกุล ด.ญ.ณัฏฐพร..... จันทนา..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.....

ชื่อ - สกุล ด.ช.ธัชเดช..... เว็ลล์จักรพรรดิ..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.....

ชื่อ - สกุล ด.ญ.ณัฏฐพร..... ใจเฟี้ยว..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.....

ชื่อ - สกุล ด.ญ.พัชรพร..... เหวงเขียว..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.....

14

ใบงาน หน่วยที่ 4 การทำน้ำพริกสมุนไพร

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปขั้นตอน วิธีการทำน้ำพริกสมุนไพร โดยวาดเป็นแผนภาพอย่างง่าย พร้อมบอกเคล็ดลับในการทำน้ำพริกสมุนไพร

5 วิธีการทำ น้ำพริกสมุนไพร

1 ล้างใบโหระพา

2 ทำพริกแกง โดยใส่เครื่องปรุง: พริกไทยเม็ด, ขมิ้น, ข่า, ตะไคร้, ขิง, ขมิ้น, ข่า, ตะไคร้, ขิง

3 แกะเนื้อไก่โดยแยกหนังออก

4 ทำส่วนผสมไก่โดยใส่เนื้อไก่และเครื่องปรุงลงในหม้อแล้วต้มจนสุก

5 หั่นเนื้อไก่เป็นชิ้นแล้วปรุงรสตามใจชอบ

(เคล็ดลับ) ต้มไก่ให้สุกก่อนหมักแล้วค่อยๆ ปรุงรส

ค.พ.ญ.ณัฏฐพร 3 3 3 2 3 = 14

ชื่อทีม ของขวัญจากใจพ

ชื่อ - สกุล ด.ญ. จุฑามพร ห่อสัจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ด.อ. หนึ่งพร ปรุ้งรัมย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล จ.ญ. กมลทิพย์ ใจป๋วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่

ใบงาน หน่วยที่ 5 การบรรจุและเตรียมฉลากผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม และออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์ต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนเขียนอธิบาย บรรจุภัณฑ์ชั้นแรก บรรจุภัณฑ์ชั้นที่สอง มาพอเข้าใจ

ผลรวมที่มากกว่า 1 คือ ผลรวมที่มากกว่า 1 โดยตรงหรือโดยอ้อม
ผลรวมที่น้อยกว่า 1 คือ ผลรวมที่น้อยกว่า 1 โดยตรงหรือโดยอ้อม

2. ให้นักเรียนออกแบบผลากผลิตภัณฑ์ น้ำพริกบูสมุนไพโร โดยวาดเป็นภาพอย่างง่าย ประกอบด้วยรายละเอียดของสินค้า ได้แก่ ชื่อสินค้า ชื่อโรงเรียน ข้อมูลการติดต่อ วันที่ผลิต เป็นต้น

๑ ๓ ๓ ๓ ๓ ๒ ๑๔

ชื่อทีม ดินแดนแห่งปลา
 ชื่อ - สกุล ด.ญ. กมลทิพย์ ใจเย็น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชื่อ - สกุล ด.ญ. วิธิตาพร กอระซุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชื่อ - สกุล ด.ช. ธีรภัทร จรชนนท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ใบงาน หน้าที่ 6 การคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม เกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนและกำหนดราคา

1. ให้นักเรียนเขียนอธิบาย ความหมายของคำว่า ค่าใช้จ่าย ต้นทุน กำไร และราคาขาย

ค่าใช้จ่าย หมายถึง เงินที่จ่ายในการผลิตสินค้า
 ต้นทุน หมายถึง เงินที่จ่ายเพื่อซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์ และบวกค่าใช้จ่าย
 กำไร หมายถึง จำนวนเงินเพิ่มขึ้น เกิดจากราคาขาย ลบ ต้นทุน
 ราคาขาย หมายถึง จำนวนเงินที่ขายสินค้าเกิดจากต้นทุนบวกกำไร

2. ให้นักเรียนแสดงวิธีการคำนวณต้นทุนน้ำพริกปูสมนไพร และอธิบายวิธีการคำนวณ

1. ค่าใช้จ่าย ค่าแรงในการผลิต (ไม่มี)
 2. ต้นทุน

1) ปลา 1 กิโลกรัม	ราคา 60 บาท	ค่าน้ำหนัก	3
2) กระเทียม 2 จัด	ราคา 20 บาท	ค่าน้ำหนัก	3
3) หอมแดง 3 จัด	ราคา 30 บาท	ค่าน้ำหนัก	3
4) พริกแห้ง 2 จัด	ราคา 10 บาท	ค่าน้ำหนัก	3
5) ถั่วลิสง 10 ถั่วลิสง	ราคา 30 บาท	ค่าน้ำหนัก	3
รวมต้นทุน			15

3. การกำหนดราคาขายน้ำพริกปูสมนไพร

ต้นทุนการทำน้ำพริกปูสมนไพร 150 บาท

กำไรที่ต่อหน่วย 60 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุน 90 บาท

ราคาขายรวม 240 บาท

ราคาขายต่อกระป๋อง $(240 \div 10 \text{ กระป๋อง})$ กระป๋องละ 24 บาท

ชื่อทีม ม.หัตถ์จรรยาพูนหา.....

ชื่อ - สกุล ด.ญ.จรรยาพร หนองสีดา..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชื่อ - สกุล ด.ญ.อมรรัตน์ ภาวะหาญ..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชื่อ - สกุล ด.ช.ธีรภัทร จรนนท์..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชื่อ - สกุล ด.ญ.อรจิรา ไชยคำภา..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบงาน หน่วยที่ 7 การใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการถนอมอาหาร

1. ให้นักเรียนเขียนอธิบายเกี่ยวกับวิธีการถนอมอาหารที่ได้ศึกษาจากใบความรู้

1. การฆ่าเชื้อโรคด้วยความร้อนไม่สูงมาก ระยะเวลาการถนอมเหมาะสม ไม่เรียกว่า การฆ่าเชื้อโรคได้
2. การฆ่าเชื้อโรคด้วยความร้อนสูง เป็นเวลานาน เรียกว่า สเตอริไลซ์
3. การฆ่าเชื้อโรคด้วยความร้อนสูง แยกกันกับภาชนะ เป็นเวลาสั้น เรียกว่า บลูซี้ด

2. ให้นักเรียนระบุวิธีการถนอมอาหาร น้ำพริกปูสมุนไพรมาพอเข้าใจ

น้ำพริกปูสมุนไพรมีใช้วิธีการต้มให้สุกก่อน ให้ความร้อนไม่สูงมาก ในระยะเวลา เหมาะสม เรียกว่า การฆ่าเชื้อโรคได้ สามารถเก็บใส่ตู้เย็นไว้ได้นาน

คะแนนถูกข้อ 3 3 3 3 3 3 = 15

ชื่อทีม มาดูลาชื่อ - สกุล ด.ญ. อมรรัตน์ ภาวะหาญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....ชื่อ - สกุล ด.ญ. จรรย์พร หงษ์สีดา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....ชื่อ - สกุล ด.ญ. นีรภัทร จรนนท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....ชื่อ - สกุล ด.ญ. ภัณฐิศา สารไธย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....

ใบงาน หน่วยที่ 8 การตลาดเบื้องต้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

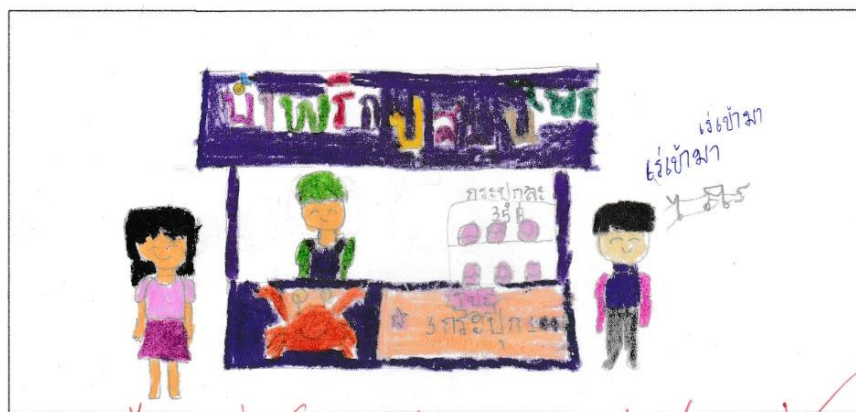
1.อธิบายความหมายของการตลาด มาพอเข้าใจ

การตลาด เป็นการวางแผนและสร้างสวัสดิภัณฑ์/บริการ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทำให้เกิดความพอใจต่อลูกค้า

2.ให้นักเรียนระบุส่วนประสมทางการตลาด น้ำพริกปูสมุนไพรมาพอเข้าใจ

ผลิตภัณฑ์ คือ น้ำพริกปูสมุนไพรมาร ราคา คือ ราคาจำหน่าย
 ช่องทางการจัดจำหน่าย คือ นักเรียนจำหน่ายเอง
 การส่งเสริมการตลาด คือ แจกผู้ปกครองของแต่ละมาช่วยซื้อ

3.ให้นักเรียน สืบค้นและออกแบบกลยุทธ์หรือวิธีการส่งเสริมการขาย ตามความคิดและจินตนาการและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ตกแต่งร้าน 3 ตระเวนเดิน 3 ครบถ้วน 3 มกไม่หมด 3 สร้างรายได้ 3 = 15

ชื่อทีม ปูนาหารัก.....

ชื่อ - สกุล ด.ญ. นริสรา ประทุมชัย..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖.....

ชื่อ - สกุล ด.ญ. นัฏฐตา สารโผล่..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖.....

ชื่อ - สกุล ด.ช. ทวีโชค วิเชียร..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖.....

ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่

ใบงาน หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดแผนผังการจัดร้านจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร อธิบายขั้นตอนการจัดร้าน และสาธิตวิธีการจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพรหน้าชั้นเรียน

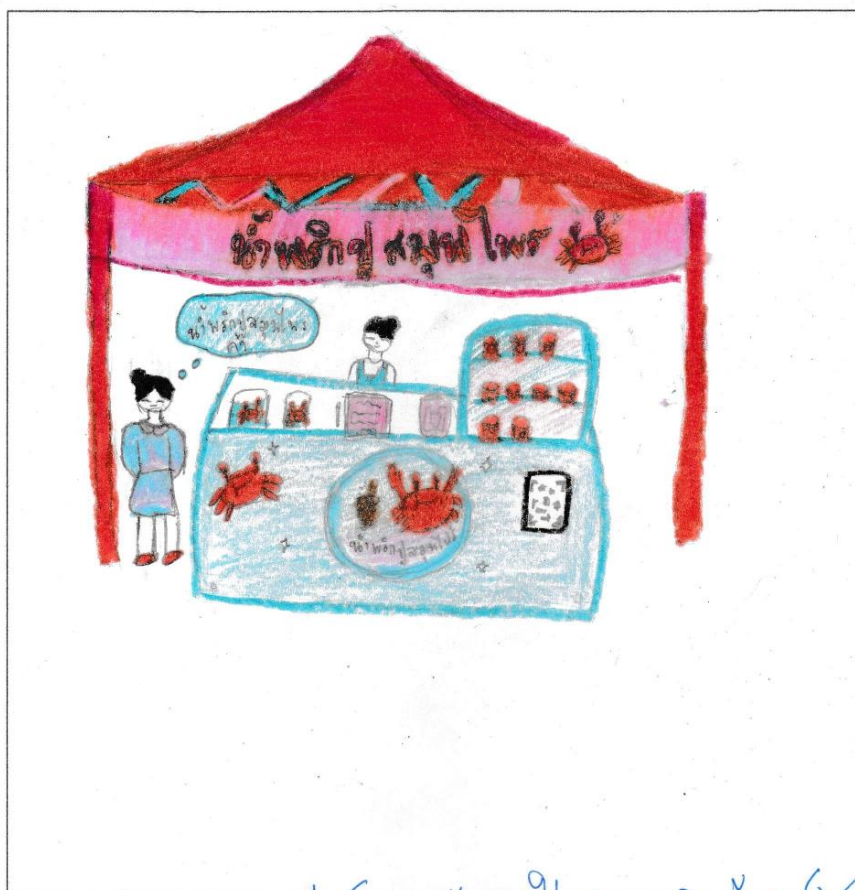

ตกแต่งร้าน 4 | 4 | 3 | 3 | 4 | 2 | 18

ชื่อทีม นางบัว ชื่อ - สกุล ด.ญ. นีรลัทธ์ จันทพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชื่อ - สกุล ด.ญ. กัญญารัตน์ จันทพันธ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชื่อ - สกุล ด.ญ. กนกภาณุ อธิไพฑูริย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่

ใบงาน หน่วยที่ 9 การจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดแผนผังการจัดร้านจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพร อธิบายขั้นตอนการจัดร้าน และสาธิตวิธีการจำหน่ายน้ำพริกสมุนไพรหน้าชั้นเรียน

ตกแต่งโต๊ะ 4 เตรียมโต๊ะ 3 เตรียมร้าน 3 ทำป้าย 4 ตกแต่งร้าน 4 = 18

ชื่อทีม
 ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่
 ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่
 ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่
 ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่
 (18)

ใบงาน หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. บอกส่วนประกอบของสำหรับอาหารมาพอเข้าใจ

สำหรับอาหาร ประกอบด้วย ข้าว อาหาร ถ้วย ชาม

2. ผักชนิดใดที่นำมารับประทานเป็นเครื่องเคียงคู่กับน้ำพริกสุมนไพรได้บ้าง

ถั่วฝักยาว แตงกวา ผักคะน้า มะเขือ

3. ให้นักเรียนสืบค้น และออกแบบสำหรับอาหารและเครื่องเคียงให้สวยงาม

ต้มยำกุ้ง 4 4 3 3 4 2 18

ชื่อทีม พญ. ขั้วชื่อ - สกุล ด.ญ. ปณณิศา ไชยรัตน์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชื่อ - สกุล ด.ญ. พศพร เกตุใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชื่อ - สกุล ด.ญ. ทวีไท วิเชียร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล ชั้นประถมศึกษาปีที่

ใบงาน หน่วยที่ 10 การจัดโต๊ะอาหารและเครื่องเคียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. บอกส่วนประกอบของสำหรับอาหารมาพอเข้าใจ

สังขยา ข้าว กล้วยน้ำว้า ผัก ถั่ว ในถ้วย จาน ถ้วย
✓

2. ผักชนิดใดที่นำมารับประทานเป็นเครื่องเคียงคู่กับน้ำพริกสมุนไพรได้บ้าง

แตงกวา พะเล้ง ดอกแค ผักต้ม
✓

3. ให้นักเรียนสืบค้น และออกแบบสำหรับอาหารและเครื่องเคียงให้สวยงาม

4 3 3 3 4 17
 2

ภาคผนวก ณ
เกียรติบัตร

ภาพประกอบ 64 เกียรติบัตรรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันทำน้ำพริก ผักสด เครื่องเคียง ระดับชั้น ป.4 - ป.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 69 ในปีการศึกษา 2562

ภาคผนวก ญ
การใช้หลักสูตรฯ และการพัฒนาการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนบ้านหนองข้าหนองคูโปโล

ภาพประกอบ 65 การใช้หลักสูตรจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ภาพประกอบ 66 สร้างแหล่งเรียนรู้ “เลี้ยงปูนา” ในโรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล

ภาพประกอบ 67 ศึกษาดูงานและเยี่ยมชมการเลี้ยงปูนา

The deposit amount is protected by the Deposit Protection Board

สำนักงาน รหัสสาขา 409
Office

สาขามหาสารคาม

บัญชีเลขที่ 109-3-50866-6
Account No.

ชื่อบัญชี
Account Name

โครงการน้ำพริก
โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปด

กรุงไทย
Krungthai

ลายเซ็น
Authorized Signature

SA AA 6911622

๕๖/๕๕

ภาพประกอบ 68 มีทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพและสร้างรายได้ ระหว่างเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวป्ली้มจิต ปะเสระกัง
วันเกิด	วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2511
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 12 ถนนริมคลองสมถวิล 7 ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองข่าหนองคูโปโล ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมหาวิชานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2536	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม
พ.ศ. 2547	ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง